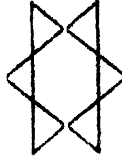
بسم الله الرحمن الرحيم

اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَاللهِ اَتْقٰكُمْ

તરજુમો:— બેશક તમારામાંથી અલ્લાહ તઆલાના નઝદીક તેજ વધારે ઇઝઝતવાળો છે જે તમારામાંથી વધારે પરહેઝગાર છે.

દીવાને મશાયખ

મકતુલ નામા

ભાગ પહેલો ફસલ આઠમી

હઝરત ઇમામ હુસેન (ર. અ.) ની શહાદતનો એહવાલ

છપાવી પ્રગટ કરનાર:

એક્ષલસીયર એસોસીએશન

ડે. બીલાસીસ રોડ, કાલી બીલ્ડીંગ, મુંબઇ, ૮

આવૃતિ પહેલી (કીંમત ૪ રૂપીઆ) પ્રત ૩૫૦

ઈ. સ. ૧૯૪૪ રમઝાનુલ મુબારક હી. સ. ૧૩૬૩

આ કિતાબ એક્ષલસીયર એસોસીએશન, બીલાસીસ રોડ, કાલી બીલ્ડીંગ, મું. ૮
અલ હિઝાઝ પ્રીં. પ્રે. મહંમદઅલી રોડ, મું. ૩. માં છપાવી પ્રગટ કરી.

બિસમીલ્લા હિર્રેહમા નિર્રહીમ.

પ્ર સ્તા વ ના.

—: (૭) :—

અલહમદો લિલ્લાહે રબ્બીલ આલમીન, વસ્સલાતો વસ્સલામો અલા સય્યદિલ મુરસલીન. વઅલા આલેહી વ અસહાબેહી વ અતબાએહી અજમઇન.

બધી તારીફ ખુદાએ તઆલાના માટેજ છે, જે તમામ દુનિયાનો પાલનહાર છે. દરૂદ અને સલામ રસુલોના સરદાર (હ૦ મોહંમદ મુસ્તફા સલ૦) પર, તેમની આલ, અસહાબ અને બધા તાબેદારી કરનારાઓ પર થાઓ.

હમ્દ અને સલાતના બાદ જણાવવાનું કે, આ કિતાબ. "મકતુલ નામા" (ભાગ ૧ લો) હ૦ પીર મશાયખ ચિશ્તી (રેહ૦) ની લખેલ દિવાને મશાયખની તેર ફસલોમાંની આઠમી ફસલ છે. આમાં હ૦ બીબી ફાતેમા (ર૦ અ૦) અને હ૦ ઇમામ હસન (ર૦અ૦) ની વફાતના બયાન અને હ૦ ઇમામ હુસેન (ર૦ અ૦) અને કરબલામાં શહીદ થયેલા બુઝુર્ગોનું ખુલાસાવાર બયાન કરવામાં આવેલ છે. તેમજ હ૦ મોહંમદ (સ૦ અ૦) ની અહલેબૈતની ખુબીઓ અને મરતબાનું બયાન પણ સારી રીતે કરેલ છે. આપની અહ-લેબૈત અને બધા અસહાબો સાથે મોહબ્બત રાખવી એ દરેક મોમિન મુસલમાનનું ઇમાન હોવું જોઇએ.

આ કિતાબ હ૦ પીર મશાયખ (રેહ૦) એ કેટલાએક કારણોસર લખી છે. આપ સુન્નત જમાઅત હતા અને તેઓએ એક પરહેઝગાર મુત્તકી શેખઝાદાના ચિશ્તી ખાંદાનમાં રીતસર મુરીદ થઇને. ખિલાફત હાસીલ કરી હતી. મજકુર પીર શેખઝાદાની પીરાઇના સીલસીલો હ૦ ખ્વાજા હસન બસરી (ર૦ અ૦) અને હ૦ અલી કરમલ્લાહો વજહહુને જઇને મળે છે. હ૦ પીર મશાયખ (રેહ૦) પોતાના મુરીદોને રાફઝીયોના (શીયાઓના) ફરેબોથી બચાવવા માટે આ કિસ્સા લંબાણથી લખવાનું પહેલું કારણ આજ કિતાબમાં આપે નીચે મુજબ ફરમાવેલ છે.

બયાન ૨૧

મત અકીદેમાં કોઇ, શક રે લે આતા;
કે એ સુન્નત જમાતઅત બન, મુઝે રે બતાતા.
મેં કેયામત દન. ઓસે દાવા હે કરાહું;
હો મુદદઇ ઓસકા, મેં દાહ રે ચાહું.
કે ચાર યારી મેરા, અકીદા હે સહી;
મેં ગવાહી હું કરતા, વે જે આપ હે દહી.

અને બયાન નંબર ૨૨ માં આપે ફરમાવેલ છે:-

સુનો મકતુલ નામા, એસ કાજ મેં લખાયા;
કે રાફઝીયોં કેરા, મુંહ રે મુદાયા.

જા સુને એ ગવાર, નાંહી ફરેબ રે ખાવે;
કે રાફઝીકી બાત, નાંહી કાન રે લાવે.

આપણે અલ્લાતઆલાની મહેરબાનીથી આપની લખેલી કિતાબો તો બરાબર સાચવી રાખી છે. અને તેના ઉપર પૂરેપુરો એતેકાદ આપણે રાખતા આવ્યા છીએ પરંતુ દુનિયાના સ્વાર્થી રાહબરોએ આપણામાં દીનની સમજણ આવવા દીધી નહીં. તેથી આશુરાના દિવસે "મકતુલ નામા"ના બીજા ભાગમાં આપે દસ કામ કરવા લખ્યા છે, તે કામ કરતા નથી. અને તેથી ઉલટી રીતે ખોટી રીતની રસમો અને ગુનાહના કામો કરીને સવાબ કમાવાની આશા રાખવામાં આવે છે. જેવી રીતે તાઝીયા (જરી) બનાવીને તેને બુઝુર્ગી આપી તેનાથી મુરાદો માંગવી, રાગ રાગણીઓથી મરસીયા પઢીને હ૦ ઇમામો (ર૦ અ૦) ની ફજેતી કરવી, હ૦ ઇમામો (ર૦ અ૦) ના કબર બનવુ, નાચવું, કુદવું, વાજાં વગાડવાં, ઓરતો ને મરદો મળીને માતમ કરવો, છાતીઓ કુટવી વગેરે નાજાયઝ કામો કરવામાં આવે છે. તે કામો હ૦ પીર મશાયખ (રેહ૦) ના લખેલા દસ કામોથી ઉલટા છે. તેવા કામો તજી દેવા જોઇએ. જુઓ પોતાના માબાપ કે ભાઇ ઉપર કોઇ દુશમને ઝુલમથી કોઇને મારી નાંખ્યા હોય તો તેની ઓલાદ કે સગા વહાલાઓ મરનારની પાછળ છાતીઓ કુટતા નથી, વાજાં વગાડતા નથી, નાચતા નથી, કુદતા નથી, ત્યારે હ૦ ઇમામ હુસેન (ર૦ અ૦) એ તમારું શું નુકશાન કર્યું છે કે તેઓની દર વરસે ઉપર લખ્યા પ્રમાણે ફજેતીઓના કામો કરો? એવા કામો તો ઇમામોના દુશમનોએ કર્યાં હતાં. તે તમો અહલેબૈતની મોહબ્બત રાખનારાઓનું કામ નથી. તેથી તેવા કામોથી દુર રહીને કિતાબોમાં લખેલા સવાબના કામો કરીને તેના અજ્ર ઇમામો અને કરબલામાં શહીદ થએલા બુઝુર્ગોને પહોંચાડવા જોઇએ.

બીજું કારણ આપે લખેલ છે કે, અને ઇમામોને ગવાર લોકો અલ્લાના બંદા નથી ગણતા, પણ તેના જોડે કરી શીર્કના ગુનેહ કરે છે. તેઓને હ૦ મોહંમદ (સ૦લ૦) ના નવાસા અને અલ્લાના નેક અને પિયારા બંદા માનવા, અને અલ્લાતઆલાને તમામ દુનિયાનો પયદા કરનાર માની, તેના કોઇને શરીક ન કરવો. જુઓ નીચેનું બયાન.

બયાન ૨૩

તો ઇમામોંકુ બંદે કર, રબકે જાને;
હે ખાલકકો અપના, યું કરને પછાને.
એ લખનેકા સબબ, અસ કાજે ચંત દીના;
કે ગવાર પેછાને, જો હે અપના મીના.

ત્રીજું કારણ આપે લખેલ છે કે, દીને ઇસ્લામ પાળતા અને શરીઅતે મોહંમદી પર ચાલતાં મુસીબત પડે છે તો ગવાર લોકો મનમાં ખતરો લાવી દીનમાં એબ કાઢે છે. અને દીનના કામોથી ફરી જાય છે, તેથી તેમને તે વખતે મુસીબતો પર સબર કરી હિંમત રાખી દીને મોહંમદીના કામો પર કાયમ રહેવું જોઇએ. તેમજ શરીઅતની વિરૂધ્ધ કામ કરનારની તાબેદારી નહીં કરવી જોઇએ. જેમકે આપ ફરમાવે છે કે,

બયાન ૨૪

સહી મકતુલ નામા, ઓસ કાજે મેં લખાયા;
કે સબરકા બયાન, લે ગવારૂં સુનાયા.

હ૦ ઇમામ હુસેન (૨૦ અ૦) પણ યઝીદની બેઅત એટલાજ માટે નહોતી કરી કે તે શરીઅતે મોહંમદીની વિરૂધ્ધ અમલ કરતો હતો. જુઓઃ-

બયાન ૧૭૮

તબ અબ્દુલ્લાને પુછા, કભી વલીદ એ ચાવે;
તો હુસેન તમુ દલ, કયા બાત રે આવે.
શરાબ યઝીદ હે પીતા. અને હે રે ઝાની;
ઇમામ હુસેનને બાત, એ કહી રે જાની.
અને મેં હું રસુલ ખુદાકે, કી રે આલા;
તો તાબે કયું હોઉં, જીસે એસા રે હાલા.
કે એસકે તાબે. મેં હોનેકા નાંહીં;
મેં જાનેકા નાંહી. બેત એસકે માંહીં.

અલ્લા તઆલાએ કુરાને શરીફમાં ફરમાવેલ છે કે. “ઇન્ન અકરમકુમ ઇનદલ્લાહે અતકાકુમ” એટલે બેશક તમારામાંથી વધારે ઇજ્જતવાળો અલ્લાના નઝદીક તેજ છે જે તમારામાંથી વધારે પરહેઝગાર છે. અલ્લાતઆલાના ત્યાં સય્યદ, શેખ કે ઉંચા નીચા. અમીર કે ગરીબના હસબ નસબની પુછ નથી પણ તેને ત્યાં તેનીજ ઇજ્જત છે જે પરહેઝગાર એટલે દીનને રસ્તે ચાલનાર સય્યદ. શેખ, કે મોમિન મુસલમાન છે. જુઓ એ બાબતમાં હ૦ પીર મશાયખ (રેહ૦) ફરમાવે છે કેઃ-

બયાન ૧

બીબી સાહેબકે ફરઝંદ, સય્યદ કહેલાયે;
સહી આતીશ સેતી. પીછે રે રખાએ.
હો ફરઝંદ કરસી. બીબી સાહેબકી રીતા;
કે દીન સેતી; વેસી કરેગા પીતા.

વે ફરઝંદ બીબી, સાહેબ કેરા;
રખ દોઝખ સુ, ઓસકુ દુર કીયા રે સવેરા.
કભી ફરઝંદ હોકર, નાંહી દીન રે ચાવે;
સુનો વે રે કિસ રીત, ઓસ માંહે રે ગણાવે.
સુનો નુહ નબી કેરા, બેટા પાણીમા ડુબાયા;
વે ડુબતા નુહને, આપ નેનુ રે જોયા.

મતલબ કે, હ૦ બીબી ફાતેમા (ર૦ અ૦) ની ઔલાદ એટલે સૈયદ થઈને આપના જેવી દીનથી મોહબ્બત અને શરીઅતે મોહંમદી પ્રમાણે અમલ ન કરે તો આપની ઔલાદમાં તે કેવી રીતે ગણાશે. જેવી રીતે હ૦ નુહ (અ૦સ૦) ના બેટાને ખોટા અમલ કરવાથી અલ્લાતઆલાએ તેમની નજરે ડુબાવ્યો હતો. આપે અલ્લાતઆલા પાસે દુઆ માંગી કે, મારો બેટો મારી અહલમાં છે, અલ્લાતઆલાએ ફરમાવ્યુ કે, "કાલા યા નુહો ઇન્નહુ લૈસા મિન અહલીક ઇન્નહુ, અમલુન ગયરો સાલેહ" એટલે અય નુહ (અ૦સ૦) એ તમારી અહલમાં નથી, એના અમલ સારા નથી.

જયારે સૈયદો અને પેગંબરોની ઔલાદના આ હાલ છે, તો પછી આપણું હ૦ મોહંમદ (સ૦ અ૦) ના ઉમ્મતી થઈને જો આપણે શરીઅતે મોહંમદી પ્રમાણે અમલ નહીં કરીએ, તો આપણો ઉમ્મતી થવાનો દાવો કેવી રીતે સાચો કહેવાશે જુઓ હ૦ પીર મશાયખ (રેહ૦) ના દીવાને મશાયખની જુદી જુદી કલામોમાં લખેલી એનો થોડી થોડી નીચે લખવામાં આવી છે.

ઉમ્મત નબીકી પયરવી, કરસી સુન્નત ચાલરે;
જે સુન્નતથી અવાળા કરે, તો ઉમ્મતીકા નાંહે હાલરે.

(કીતાબ નુરનામા' પીર મશાયખ.)

જો ઉમ્મતી હોનેકા, હે તુજે રે ચાવા;
તો પેરવી સુન્નતકી, સર લે કમાવા.
જો આપ તન મતલબ, કરે રે કામા;
તો કામ નાં આવે, યું લેના નામા.

(કી. "ગઝલાત" પીર મશાયખ.)

રાફઝી સુ અંગત ના કરની રે, તમે સુનો રે;
બોલી ઓસકી કાને ના ધરતી રે, તમે સુનો રે.
સુનને ખતરા આવે રે, તમે સુનો રે;
મુમન તો કાનુકુ મુદાવે રે, તમે સુનો રે.

(કી. "ખુલાસએ રાહેદીન" પીર મશાયખ.)

અલીને હે ફરમાહીયા, સુન કેસે બયાના;
જો તુજે ઓનુકા ચાવ હે, સુન રાખ તુ મંના.
અબુબકર ઉમરકા દુરીજના, વે હે દુરીજન મેરા;
અલીને યું ફરમાહીયા, સુન લીજીયો સવેરા.

(ફી. "ખુલફાએ રાશેદીન" પીર મશાયખ.)

ચાર યારી જો હોયસી, ઇમાન હે ઓસકુ માનરે;
દો ટોળે અલગે રહે, રાફજી ખોઆરજી જાનરે.

(ફી. "ખુલફાએ રાશેદીન" પીર મશાયખ.)

સુનો હો મુમન ભાઈરે, ચાર યારી હોનેમા બડાઈરે;
ચાર યાર ખાતિમ કેરે રે, નેહ કરો ચારૂં સુ સવેરે.

(ફી. "ખુલફાએ રાશેદીન" પીર મશાયખ.)

અને સુન્ની જો મુસલમાન. વે હોવે ચાર યારી;
વે તા'રીફ કિસીકી, ના છોડે રે બિસારી.

(ફી. "મેરાજ નામુ" પીર મશાયખ.)

ઇમામ આઝમ કેરા, હય મઝહબ મેરા;
અબી હનફી જે કહતે હેં, બુઝીયો સવેરા.

(ફી. "ઇબાદત" ભાગ ૧ લો. પીર મશાયખ.)

ઇમાનકી રાહા ન કમાયા રે, મોમિનોમા નહિ તુ ગણાયા રે;
કાફિરમા તુજે કહા વીરા રે, કરે ન જો દીન કેરા પેરા રે.

(ફી. "ઇમાન" ભાગ ૧ લો. પીર મશાયખ.)

આકેબત કીજીયો ખયર તુ, સાહબ તુ સત્તાર રે;
સો દોસતી ખાતમ નબીકી, ભી અનુકે ચાર યાર રે.

(ફી. "ખુલફાએ રાશેદીન" પીર મશાયખ.)

પાલે બિના મોમિન, ના હોના રે;
પાલે બિના ઇમાન, હે ખોના રે.

ઘર ઘર ગાફિલ જાહોને, જગાહો રે;
એતી નસીહત ઓનુકુ, બતાહો રે.

નમાઝ જે ના હે કરતા, સુનાતા રે;
ઓસ સુ દેખો ઉંટ, ન્હાસ પાતા રે.

---o---

બંદા હોને રબકા, રેહશે હુકમ માંહી રે;
ઉસકા ઉલટા જે કરે, વે જાશે દોઝખ માંહી રે.

---o---

ગાફિલ મત સો, જાગ કર સુનને દીનકી બાત;
દીન કાજ તુજે સરજીયા, ના કીતી અમથી જાત.

---o---

ઓસે કહીયે રે મુનાફિક, નામ જો મોમિન કેહલાવે;
અને કાફિરોંકા દીન, વે છુપા રે કમાવે.

---o---

જીવના વે સબથી ભલા, જો હોવે કુછ નેક કામ;
અંતે પાવે ખુબીયાં, રેહવે દુનિયા નામ.
જીસ કાજ મોમિન હુવા, લાયા સહી ઇમાન;
રખે ઓસે બિસારતા, હોકર આપ નાદાન.

---o---

"મકતુબ નામા"માં ખાસ લખેલા મુદ્દાઓનો ટુંકસાર આ દીબાચામાં આપવાની અમોએ કોશીષ કરી છે. તે વાંચી મહેરબાન વાંચકો સમજી શકશે કે મઝકુર કિતાબ લખવાનો હ૦ પીર મશાયખ (રેહ૦) નો શું મકસદ હતો. છેવટમાં આપની લખેલી જુદી જુદી ફસલોમાંથી અસરકારક નસીહતોની થોડી થોડી બેતો પણ અમોએ લખી છે. તે વાંચીને હ૦ પીર મશાયખ (રેહ૦) ના જેવો ચાર યારીનો સાચો અકીદો રાખીને દીનના હુકમો પર અમલ કરવાની ઉમંગ વધશે.

આ કિતાબના ૧૩૬ પાના સુધી મુનશી ઇબ્રાહીમ પીરમોહંમદ સાહેબે નકલ કરીને છપાવ્યાં છે. તે માટે અમો તેમનો ઉપકાર માનીએ છીએ. અને બાકીનો ભાગ એહલસીયર એસોસીએશને નકલ કરાવીને છપાવ્યો છે. તે માટે અમો તેના મેમ્બરોને મુબારકબાદી આપીને ખુદાએતઆલા પાસે દુઆ કરીએ છીએ કે, તેમને અને આ દીની ઇશાઅતમાં ભાગ લેનાર સર્વને આવા નેક કામો માટે વધુ હિંમત બક્ષે.

આ કિતાબની નકલ કરવામાં અને છપાવવામાં અમોએ બનતી કોશિષ કાળજી રાખી છે, છતાં કોઇ ભુલ નજરે પડે તો સુધારીને વાંચવા વિનંતિ છે.

અલ્લાતઆલાનો શુકર છે કે, આ કિતાબ છપાઇને પુરી થઇ. અલ્લાતઆલા દરેક મોમિન-મુસલમાન ભાઇને તેનાથી ફાયદો અપાવે અને અમારી મહેનતને કામયાબ કરે.
આમીન.

બખશ તુ ઇલાહી, સુરીજનહારા;
હે બંદા આસી, તેરા રે બિચારા.

(કી. "મુલકાએ રાશેદીન" પીર મશાયખ.)

"વસ્સલાતો વસ્સલામો અલા સય્યેદિલ મુરસલીન વઅલા આલેહી વઅસહાબેહી અજમઇન.

લી૦ ખાકસાર

હાજી દાઉદ હાજી રાજમોહંમદ દાઉવા.

બે બોલ

એક્ષલસીયર એસોસીએશન

[પ્રગતિના પંથે ઉત્તેજન પામતી એસોસીએશન.]

—:(૦):—

મજકુર એસોસીએશન ઘણાખરા ગામોના નવજવાનોની એક સંસ્થા છે. જેની સ્થાપના ઈ. સ. ૧૯૪૨ ના સપ્ટેમ્બરની તારીખ ૧ લી એ થઇ હતી. તેણે આ ટુંક સમયમાં ઘણો ઉત્સાહ દેખાડી, એક લાયબ્રેરી અને મોમિન ફંડ સ્થાપી આ કિતાબ છપાવવાનું કામ પણ હાથમાં લઇ, તેમાં અલ્લાતઆલાની મહેરબાનીથી સફળતા મેળવી છે.

લાયબ્રેરી:— માં દરેક જાતની દીની અને દુન્યવી ખીલવણીની ઉર્દુ, ગુજરાતી અને અંગ્રેજી કિતાબો તથા રિસાલા રાખવામાં આવે છે.

મોમિન ફંડ:— જેના નાણાં ગરીબ મોમિન ભાઇઓને દીની તથા દુન્યવી કેળવણી અપાવવા તથા ધાર્મિક કામોમાં વાપરવામાં આવશે.

આવો એક અમુલ્ય પ્રસંગ આવે તેમાં કોમ પોતાનાથી બનતી મદદ કરવા ચુકશે નહિં અને મોમિન ફંડમાં મદદ કરવા અમો સર્વે સદગૃહસ્થોને અરજ કરીએ છીએ.

આ કિતાબ છપાવવામાં—

[૧] હાજી દાઉદ હાજી રાજમોહંમદ દાજીવા. (કાલોસણ)
[૨] હાજી સુલેમાન કરીમોહંમદ વગદીયા. (તેનીવાડા)
[૩] અબ્દુલગની નસીરૂદ્દીન ચારોલીયા. (પીરોજપુરા)
[૪] હબીબ નસીરૂદ્દીન ચારોલીયા. (પીરોજપુરા)
[૫] યુસુફ અલીજી બદરા. (બસુ)
[૬] હબીબ નસીરૂદ્દીન ખારજીયા. (નેદરા)
[૭] અબ્દુર્રહીમ જાનમોહંમદ પટેલ. (બળી)
[૮] હબીબ નસીરૂદ્દીન ચોધરી. (વંઘુ)

પોતાનાથી બનતી મદદ કરી જે દીની ખિદમત કરી છે. તેનો અમો ઉપકાર માનીએ છીએ. ખુદાતઆલા તેઓને આ મદદ બદલ નેક બદલો આપે અને આવા અનેક દીની કામો કરવાની તેઓને નેક તોફીક આપે.

એક્ષલસીયર એસોસીએશન.

બેલાસીસ રોડ, મુંબઇ નંબર ૮.

પાંચ અને તેથી વધુ કિતાબો અગાઉથી ખરીદનાર ગ્રહસ્થોનાં નામ.

—:*:—

અ નં.	કિતાબ નંગ	નામ.........મુંબઇનું ઠેકાણું તથા ગામ.
(૧)	૧૨	દાઉદ ઇબ્રાહીમ સેલીયા, જહાંગીર હોટલ પરેલ, (ફતેગઢ)
(૨)	૧૦	અબ્દુલગની દાઉદ સેલીયા, મુરગા ગીરન, (કકોસી)
(૩)	૧૦	નુરમોહંમદ અલીમોહંમદ અથાણીયા, આલમગીર હોટલ (બસુ)
(૪)	૮	મોલવી ઇસામોહંમદ, દેશમાં, (ઇલોલ)
(૫)	૮	ગુલઝારે મોહંમદી હોટલ, પોઇબાવડી પરેલ, (ચડોખા)
(૬)	૭	જલાલુદીન મેહા મોકણોજીયા, હુમાયુ રેસ્ટોરન્ટ. (વાઘણા)
(૭)	૭	ન્યુ ગુલઝારે મોહંમદી હોટલ, વડાલા પરેલ, (ભાગેળ)
(૮)	૫	વજીર નાથુ નેદરીયા, બીલાસીસ રોડ, (છાપી)
(૯)	૫	ઇબ્રાહીમ પીરમોહંમદ સેલીયા, આલમગીર હોટલ, (ગઢામણ)
(૧૦)	૫	અલાઉદીન મેમનજી કમાલ, લાલ ચીમની, (પીરોજપુરા)
(૧૧)	૫	હબીબ નસીર મોકણોજીયા, ઝમઝમ રેસ્ટોરન્ટ, (નિદરા)
(૧૨)	૫	અલાઉદીન હાજી માંમજી સુણસરા, લાલ ચીમની (મેતા)
(૧૩)	૫	વલીમોહંમદ જલાલુદીન સુણસરા, આલમગીર હોટલ, (ડડોલાલ)
(૧૪)	૫	દાઉદ ઇબ્રાહીમ સાસલા, કાલી બીલ્ડીંગ, (પીરોજપુરા)
(૧૫)	૫	દાઉદ સુલેમાન નાદોલીયા, આલમગીર હોટલ, (મઆદર)
(૧૬)	૫	જાનમોહંમદ હાજી ઇબ્રાહીમ સાલેહ, કાલી બીલ્ડીંગ (પીરોજપુરા)
(૧૭)	૫	દોસ્તમોહંમદ મેમનજી નેદરીયા, ગુલઝારે હુસેની હોટલ, (તેનીવાડા)
(૧૮)	૫	હાજી નુરમોહંમદ જાનમોહંમદ મરેડીયા. ઇ. ઉ. કાં. (ચાટાવાડા)
(૧૯)	૫	અલીમોહંમદ વજીરૂદીન સુણસરા, (માસ્ટર) કાલી બીલ્ડીંગ, [બસુ]
(૨૦)	૫	સુન્ની હનફી મશાયખી મોમિન જમાત, બીલાસીસ રોડ, [બસુ]
(૨૧)	૫	સુલેમાન મેમનજી અથાણીયા, બીલાસીસ રોડ, [બસુ]
(૨૨)	૫	હબીબ હાજી કરીમોહંમદ બાલવા, ક્રાફર્ડ મારકીટ, [ડડોલાલ]
(૨૩)	૫	નુરમોહંમદ જાનમોહંમદ જગરાળ, મુરગા ગીરન, [બાવલચુડી]
(૨૪)	૫	ગુલામ રસુલ હાજી તાજમોહંમદ, મોતીસા ગલી, [ભાગેળ]
(૨૫)	૫	ઇબ્રાહીમ રાજમોહંમદ શેરા, આલમગીર હોટલ, [જામપુરા]
(૨૬)	૫	હાજી અલીભાઇ જેથરા, મોરલેન્ડ રોડ, [હિંમતનગર]
(૨૭)	૫	યુસુફ મીયાંજી દુકા, કાલી બીલ્ડીંગ, [બસુ]
(૨૮)	૫	રસુલ દાદુજી સલેમા, મુરગા ગીરન, [ચાટાવાડા]
(૨૯)	૫	હાજી રાજમોહંમદ વલીમોહંમદ, મુરગા ગીરન, [સિદરાણા]
(૩૦)	૫	નુરમોહંમદ જમાલ મરેડીયા, મુરગા ગીરન, [ચાટાવાડા]

—(*)—

"મકતુલ નામા"ની શુધ્ધી પત્રિકા.

આ કિતાબમાં છાપતી વખતે જે ભુલો થએલ છે, તેને નીચે જણાવ્યા મુજબ

સુધારીને વાંચશો.

—: (૦) :—

પાન નં.	લીટી.	ગલત.	સહી.
૨૩	૯	મું આવે	જું ચાવે.
૪૨	૧	ઇસામકુ	ઇમામકુ.
૪૨	૮	યઝીલ	યઝીદ.
૧૧૩	૧૫	કુ ચાતે	કુ હૈં ચાતે.
૧૫૬	છેલ્લી	*નકામી—નકામી લલોપથા કરવી.	
૧૫૯	૨૦	મલીયા	મલે ઇયાં.
૧૬૧	૨૪	આવસુ	ચાવસુ.
૧૮૭	૧૪	લખાખા	લખાયા.
૧૯૩	૨૨	અ	અને.
૧૯૬	૧૯	કેમ	તમ.
૨૦૪	૨૪	રહતલકા	રહેલતકા.
૨૦૬	૧૩	×મુકરમ	*મુકરમ.
૨૦૬	૧૩	*હઝરત	×હઝરત.
૨૧૮	૨૨	તપું	તમું.
૨૩૮	૧૬	ઝુતીઝ	ઝુઝતી.
૨૪૨	૧૦	ધારેથી	ઘોરથી.
૨૫૦	૮	અસાર	અસવાર.
૨૫૬	૧૫	ખાખા	આખા.
૨૫૯	૧૮	કેરામત	કેરાઅત.
૨૬૦	૧૬	શેહઝાકે	શેહઝાદેકે.
૨૬૮	૯	મતલખ	મતબખ.
૨૭૧	છેલ્લી	જરાપણ ઢીબ—જરાપણ ઢીલ.	
૨૭૫	૧૪	સસી	સહી.
૨૯૪	૭	હનસ	હસન.
૨૯૬	૨	લયાયે	લગાયે.

—:*:—

"મકતુલ નામા"નું સાંકળીયું.

—:※:—

—(※)—

૨૪૭૭૪૫

بسم الله الرحمن الرحيم

હ૦ પીર મશાયખ રહે૦ એ લખેલી કિતાબ

મકતુલ નામા.*

(કરબલામાં શહીદ થનારાઓનુ વર્ણન)

— ૧ —

સુનો બીબી ફાતમા ઉમ્મત શહઝાદી@,
જે સય્યદાં કેરી બુઓ રે દાદી. ૧

બીબી સાહેબકે ફરઝંદ સય્યદ કહેલાએ,
સહી આતીશ× સેતી પીછે રે રખાએ. ૨

હો ફરઝંદ કરસી બીબી સાહેબકી રીતા,
કે દીન હો સેતી વેસી કરેગા પીતા. ૩

વે ફરઝંદ બીબી સાહેબ કેરા,
રબ દોઝખસુ ઓસકુ દુર કીયારે સવેરા. ૪

કભી ફરઝંદ હોકર નાંહી દીન રે ચાવે,
સુનો વે રે કીસ રીત ઓસ માંહે રે ગણાવે. ૫

સુનો નુહ નબી કેરા બેટા પાણીમાં ડુબાયા,
વે ડુબતા નુહને આપ નેનુ રે જોયા✠. ૬

સહી લાઓબાલી‡ દરગા એસી રબહો કેરી;
એ સુન સુન ડરના નસદન સવેરી. ૭

*કત્લ થએલાઓનુ બયાન. @ઉમ્મતના બાદશાહની બેટી ×આગ ✠હ. નુહ અલે. એ પોતાના નાફરમાન લડકાને પોતાની નજરે ડુબતો જોયો. મતલબકે ગુમરાહ અવલાદ ખરી અવલાદ ગણાતી નથી. સાદી રહે. ગુલીસ્તાંમાં ફરમાવે છે કે "પીસરે નુહ બાબદાં બેનીશસ્ત, ખાનદાને નુબુવ્તશ ગુમશુદ." યાને નુહ અલે. નો લડકો બુરાઓના સાથે બેઠો જેથી એનું નુબુવ્વતનુ ખાનદાન ગુમ થઇ ગયું. ‡ બેપરવા.

સુનો ઉમ્મેદને ડર બીચ હે મુમન ઇમાના,
તો ડરના રબસું એ હય મુમન નિશાના. ૮

તો નસદન ડર ડર હોવેરે બંદા,
ભી ઉમ્મેદ કે ઓસકુ રબ ભસ્ત દેહંદા%. ૯

રે તુહી
બેટી આં સરવરકી@, બીબી ફાતમા નામ રે,
બીબી ફાતમા નામ;
ખાતુન¶ અનુકુ જાનીએ, કયામત કેરે ઠામ રે,
કયામત કેરે ઠામ. ૧૦

— ૨ —

સહી ખાતમ નબીકી બેટી રે જાનો,
સો બીબી ફાતમા નામ રે પછાનો. ૧

સહી ફાતમા બોલકે એસે માઅને¶ સુનાએ,
સો કિતાબ માંહા હું બોલ ને લખાએ. ૨

કે આતિશ સું પીછે રખાએ જાનો,
એ ફાતમા કેરે માઅને પછાનો. ૩

સહી બીબી સાહેબકા એ ધરીઆ નામા,
ભી ઝહરા* કહીએ જનુ નામ ઠામા. ૪

બીબી ફાતમતુઝઝહરા નામ રે કહીએ,
ભી બતુલ||કા બોલ નામ સાથ રે લહીએ. ૫

તો નામ હો કેરી હુઇ એસી રે રીતા,
સો સુન યાદ રાખના મન કરને પીતા. ૬

બીબી ફાતમતુઝઝહરા બતુલ રે જાનો,
બીબી સાહેબ કેરા એ નામ રે પછાનો. ૭

%જન્નત આપશે. @તે સરદારની—હ૦ પયગમ્બર (સલ૦)ની. ¶નેકબખ્ત અવરત.
¶ અર્થ—મતલબ. *રોશન ||કતલ કરનાર યાને દુન્યાની વાતોને વધારે પસંદ ન કરનાર

હે બતુલકે માઅને, કતહ કેરે;
સો કેતુંસુ જુદાઇ, બુઝીઓ સવેરે. ૮
ઔરતોંસુ જુદાઇ, રબે બીબીકી કીતી;
એસી ખુબી તો રબને, બીબી સાહેબકો દીતી. ૯
તો બતુલકા બોલ, નામ બીબીકે આયા;
બીબી ફાતમતુઝઝહરા, બતુલ નામ રે ધરાયા. ૧૦
એ બીબી સાહેબકા, સહી બુઝો રે નામા;
અને એક કર રબકુ, રાખો દલકે ઠામા. ૧૧

રે તુહી

બીબી કેરે નામસુ, ખુબી સુન સુન જાન રે,
ખુબી સુન સુન જાન;
સય્યદ* સાચે હેં ભસ્તમાં, સહી એ સાચા માન રે,
સહી એ સાચા માન. ૧૨

— ૩ —

બરહા

સુન સુન ભાઇ દીનકે, એ બાત મેરી માન રે;
બીબી ફાતમા નામ હે, ખુબી અનુકી જાન રે. ૧
બેટી એ ખાતમ અંબીયા, કેરીકા ધરીયા નામ રે;
ભસ્ત હે બનાઇ રબને, ખુબ કીયા અનુકા ઠામ રે. ૨
સય્યદ સાચે જાનીએ, બીબીકી એ સીફત સહી;
એ ખુબી બીબી કેરડી, સુન સુન મેં લખકર લહી. ૩
સય્યદ સારી અવરતાં કે, હંય એ બીબી ફાતમા;
રબકે કરમસુ અવરતાં, જાવે રે જેતી ભસ્તમાં. ૪
અવરતાં જે હોવે રે ભસ્તી, પેઠે જે ભસ્તકે બાર×રે;
બીબી સય્યદ હેં અનુકે, જેતું કેરા શુમાર રે. ૫

* સરદાર. × દરવાજો.

ખાતુન કયામત દીનકે, બુઝો બીબીકા નામ રે;
બીબી એસે હેં બુઝીએ, કયામત કેરે ઠામ રે. ૬

બીબી કયામત દનકે, એબી સીફત જાનો હે સહી;
સીફત તો બીબી કેરડી, લખી તો હે ઠામ કહી. ૭

દામન અરશ*કા હાથ લે, રૉવેંગે બીબી ફાતમા;
હશર× જબ હોવે સહી, કયામતકે મેદાનમાં. ૮

આપ તો રબ શરમાએકર, અરઝ]સુનસી કાનરે;
બીબી સાહેબકા મરતબા, એસા તો હે તુ માનરે. ૯

— ૪ —

બરસ ચાલીસ એકકી, જબ ઉમર રે કહીએ,
સો નબીજી અપનેકી, ઉમર રે લહીએ. ૧

તબ બીબી સાહેબકા, જનમ રે જાનો;
સો નુબુવ્વત પેહલે$, સહી રે પછાનો. ૨

બીબી ફાતમાકા જનમકા, બુઝો રે સાલા;
ઉમર ચાલીસ એક, બરસ નબીજીકા હાલા. ૩

તબ ફાતમતુઝઝહરા, જે નામ રે સુનાએ,
એ જનમ હો કેરા, દન લખેસુ પાએ. ૪

હુએ પંદર બરસ, પાંચ રે માસા;
ભી પંદર દન, કહીએ ઉમરકે ખાસા‡. ૫

તબ બીબી સાહેબકા, બીયા¶ રે કીતા;
એ સહીકર લખેસુ, હે મેં દેખકર લીતા. ૬

સો મુરતઝા અલીસુ@, બીયાહ રે કરાયા;
સો હુકમ તો રબકા, જું થા રે આયા. ૭

હય ફાતમા બિઝઅત||, મેરી નબીજીને આખા;
સો પુજા॥કે નામસુ, બોલ બિઝઅત દાખા. ૮

* અર્શનો નીચલો ભાગ. × કબરથી ઉઠવું. $ નબી થવા પહેલાં ‡ બરોબર.
¶ શાદી-વીવાહ. @ હઝરત સલ૦ ના કાકા (અબુ તાલીબ)ના લડકા-ચોથા ખલીફા.
|| ગોશ્તનો ટુકડો. ॥ ગુણ ગાન-તારીફ.

જે ગુસ્સા કરે બીબીકુ, ઓને મુજે રે કીતા;
એ ફરમુદા નબીકા, હે સુનકર લીતા. ૯

સો બુખારી કિતાબ*કે, માંહે રે લખાયા;
એ સુન સુન મુમનુ, દલ સોચ યું આયા. ૧૦

રે તુહી
ફરમુદા|| અપને નબીકા, એસા હે સુન જાન રે,
એસા હે સુન જાન;
ફાતમાકુ ગુસ્સા જે કરસી, ઓને મુજે કીયા હે માનરે,
ઓને મુજે કીયા હે માન. ૧૧

— ૫ —

સુનો ફાતમતુઝઝહરા, બતુલ રે કહીએ;
બેટી નબીજી હો કેરી, સુનકર લહીએ. ૧

હક અનુકે નબીને, એસા ફરમાયા;
સો બિઝઅત કરને, નામ રે બતાયા. ૨

એ બીબી સાહેબકા, સુનો ખુબીકા બયાના;
સો બિઝઅત નામસુ, પુજાકી શાના. ૩

સો નબીજી બાજ, છે રે માસા;
બીબી સાહેબકે વીસાલ$કા, દન હુવા રે ખાસા. ૪

કે બીબી સાહેબને, વફાત રે પાઇ;
બાઝ નબી¶ છ માસ, એસી ખબર રે પાઇ. ૫

બીબી સાહેબ કેરા, સુનો ઉમરકા હાલા;
સો બીસ ને નવ, કહીએ રે સાલા. ૬

તબ તારીખ તીજી, થા રમઝાન માસા×;
એ $વીસાલકા દન, હુઆ રે ખાસા. ૭

* હદીસોની મોતેબર કિતાબ. || ફરમાવેલું. $ વફાતનો. ¶ હ૦ પયગમબર સલ૦ ની વફાત પછી. × ઇસલામી નવમો માસ.

બી સુના હે કે એસ દન, થા મંગલ દંના;
હુવા વીસાલ બીબીકા, સુન રાખો રે મંના. ૮
બીબી સાહેબ, જહાં ફાનીથી¶ સીધારે;
જે ફાતમા નામસુ, નબીકે પ્યારે. ૯
થા અગ્યારમાં બરસ, હીજરત કેરા‡;
બીબી સાહેબકા વીસાલ, હુઆ રે અનેરા*. ૧૦
એ સુન સુન બાતી, સહી ચંત દીજે;
અને એક કર રબકુ, એતના કહીજે. ૧૧
રે તુહી
તીજી તારીખ જાનીએ, રમઝાન કેરા માસ રે,
રમઝાન કેરા માસ;
અનુ દન સહીકર જાનીએ, હુવા વીસાલ એ ખાસરે,
હુવા વીસાલ એ ખાસ. ૧૨

— ૬ —

દોહા

સુન સુન વીરા હે મરના, હાં મરના,
તલ તલ ઘડી ચેત રે;
એક તો ખોએ એક ચુન ગએ, હાં ચુન ગએ,
ખોશે% દુનીયા ખેત રે. ૧
મોત તો તલ પલ આવની, હાં આવની,
કરને તલ પર ધીર રે;
રખે રે રંવે નચંત તુ, હાં નચંત તુ,
સુનને કાન ધર વીર રે. ૨
વિસાલ કીયા બીબી સાહેબ, હાં સાહેબ,
છોડા આ સંસાર રે;

¶ ફના થનાર દુન્યાથી. ‡ ખુદાના ફરમાનથી મકકા મુકી મદીના તરફ હઝરત પયગમબર સલ૦ વીગેરેએ કુચ કરી તેનુ નામ હીજરત છે–આપે પ૩ વરસની વયે હીજરત કીધી હતી. * વધુ. % કુંડા.

બીબીકુ રબ ચાતા સહી, હાં ચાતા સહી,
કરને કરમસુ પ્યાર રે. ૩
તોભી બીબીકુ બોલા લીએ, હાં બોલાલીએ,
કીએ જગથી ફૅાત રે;
એ રીત સહી કર જાનની, હાં જાનની,
પ્હોંચેગી તલ પલ મોત રે. ૪
દોનો ઇમામ યતીમ કીએ, હાં યતીમ કીએ,
હસન હુસૈન નામ રે;
ફૅાત હોતે બીબી ફાતમા, હાં ફાતમા,
યતીમ કહે જગ ઠામ રે. ૫
સુન સુન ભાઇ દીનકે, હાં દીનકે,
એસા આપ સુબહાન રે;
કાહેર§ ઓસકા નામ હે, હાં નામ હે,
ઓસે ભી રેહમાન‡ જાન રે. ૬

* * * * *

અનંત† સીફત તો રબ હે, હાં રબ હે,
રહીએ હો આધાન* રે. ૭
ડર કાહેર મન ધરના, હાં ધરના,
રેહમતકી ભી ઉમ્મેદ રે;
ભસ્ત અને દોઝખ સરજીયાં¶, હાં સરજીયાં,
બુઝો એ દોનુ ભેદ રે. ૮
વીલમ‖ મોત ના કરે, હાં ના કરે,
અજલ પ્હોંચે ધાએ રે;
એસી તો ચંતા ભાઇ દીનકે, હાં દીનકે,
મન કયું ના લાએ રે. ૯

---

§ ગઝબ કરવાવાળો. ‡ રહમ કરવાવાળો † ધણી. * તાબે. ¶ બનાવ્યા.
‖ વાર.

— ૭ —

સો અસમા નામ થા એક અવરત કેરા,
વે ઉમીયા કેરી બેટી સુનીએ સવેરા. ૧

વે વીસાલકે દન બીબી પાસ થે ગહે,
સો બીબી સાહેબકે પાસ જા રે રહે. ૨

તબ બીબીને અનુસુ કીતી રે બાતી,
સો ખબર લખેસુ હે એસી રે સુનાતી. ૩

કે અવરતોંકે ઉપર હે કપડા ડલાતે,
સો મરદુંકી રીતે હે જનાઝા બનાતે. ૪

એસા જનાઝા મુજકુ નાંહી ખુશ રે આતા,
નાંહી અવરતું ને મરદું માંહે ફરક રે દેખાતા. ૫

એતી બીબી સાહેમને કહી રે બાતી,
સો સુનતીથી અસમા ઓરતકી ઝાતી. ૬

તબ બીબી સાહેબકુ અનુ અરઝ પોંચાહી,
સો હબશ મુલક*કી ખબર રે બતાહી. ૭

હે એક ઓર રીતા બીબી તમુકુ દેખાહું,
જે હબશમાં દેખા હે વે રીત રે લાહું. ૮

તબ અવરત વે જાકર, લીલી કાબ× રે લાએ,
અને જનાઝેકે પાએ ઓસ કાબસુ બંધાએ. ૯

તબ કબર હો જેસા જનાઝા કીઆ,
તબ બીબી સાહેબને વે દેખકર રે લીઆ. ૧૦

દેખ બીબી સાહેબને, ખુબ¶ કરને આખા,
એ ખુબ હે લાગતા યું બીબીને દાખા. ૧૧

એસી ઓરતુંકે જનાઝેકી હુઈ તબકી રીતા,
એ સુન સુન મુમનુ ચંત એતના દીતા. ૧૨

* હબશીઓનો દેશ. × લીલી ખાપ. ¶ સારૂ—સુંદર.

રે તુહી
મરના હે ભાઇ દીનકે, સુન એ લીજે બેન રે,
સુન એ લીજે બેન;
જું મુરદોં કેરી શાહેદી§, દેખતે હેં અપને નેન રે,
દેખતે હેં અપને નેન. ૧૩

—— ૮ ——

બ ર હા.

ન્હાકર કપડે પ્હેનને, બેઠે થે બીબી ઘરમાં;
ઉમ્મતકી શેહઝાદી એ, નામ જે બીબી ફાતમા. ૧

ખમીર¶ થા કીયા સહી, આટાકુ ગુંદા જાન રે;
સામાન યું કીતા સહી, બીબીને એસદન માન રે. ૨

અલી તો આયે બારથી, સધારેભી થે બાર રે;
બીબીકુ લાગે પુછને, સામાનકા બીચાર રે. ૩

બીબી અજબ(!) સામાન હે, દીસે જે હે તમુ કીયા;
કહોને યે કયા બાત હે, કરાર** પાવે મુજ જીયા. ૪

બીબી કહે આજ મલના, હોવે નબી સેતી સહી;
બીસરાન||ભાગે બાપસુ, એતી ખબર બીબીએ કહી. ૫

આજ હય મલના બાપસુ, દુર હોવે બીસરાન રીતરે;
બીબીને યે બોલ આખીયા, અલીને સુન મન દીતરે. ૬

આટા હે કીસ કામ ગુંદીયા, અલી પુછે ફેર બાતરે;
રખે ભુખે બીબી કેહવે, રેહવે ફરઝંદ ઝાત રે. ૭

તમતો બાજ વફાતકે, લાગો જનાઝે કામમાં;
ઇમામ તબ ભુકે રેહવે, કહેવે યું બીબી ફાતમા. ૮

ઇમામ દોનુ ચલકર, એતે તો ઘરમાં આએ રે;
બીબીને દોનુ વીરકુ, લેકર ગલે લગાએ રે. ૯

§ શાક્ષી-પુરાવે. ¶ બીજની ગુંદી તઇયાર કરેલ આટો. (!) આશ્ચર્યકારક-બીજીજ તરાહનો. ** ચેન. || જુદાઇ દુર થાય-મેલાપ થાય.

આખરવિદાઅકી સીખ¶, હેમાંગીતો યું મન સુન સહી;
નેનુ ભરાયા નીર રે, ખબર એ સાચી કહી. ૧૦

માતા હે યું સીખ માગતે, ફરઝંદ સુનો બાલ* રે;
યતીમ શેહઝાદે હુએ, બીબીકે ચલતે હાલ રે. ૧૧

— ૯ —

અસમાકુ બીબીને, બાઝ એતના આખા;
જનુ ઓરત ને જનાઝા, કર નઝર રે દાખા. ૧

કહયા તમુ ને અલી, બન કો' અવર ના આવે;
તમુ દોનુ બના અવર, ના કો' મુજકુ નિલાવે. ૨

યું બીબી સાહેબને, વસીઅત કીતી;
વે અસમાએ સારી, સુનકર લીતી. ૩

ઉમ્મે સલમા‡ હે કેહતે, દુજી સુની જું રીતા;
બીબી સાહેબકા કેહના, સુન યાદ કર લીતા. ૪

કે આઝાર§ તો બીબીકુ, જબ હુઆ રે બોતા;
* * * * ૫

તબ બીબી સાહેબે, આપ ગુસલ‖ રે કીતા;
નવે કપડે પેહને, એ બાત હે સુનીતા. ૬

બીબી તકીઆ દેકર, બેઠે ઘર માંહા;
અને અલી તબ ઘરમાં, થે રે નાંહા. ૭

અને કીબલેકી@ તરફ, મુંહ બીબીને થા કીતા;
અને જમના હાથ, ગાલ તલે થા દીતા. ૮

યું બેઠકર બીબીને, આપ ફરમાયા;
ઉમ્મે સલમાકે કાનમાં, વે આવાઝ રે આયા. ૯

અબી રૂહ¶ તો મેરી, હે કબ્ઝ+ કરાતી;
યું બીબી સાહેબને, તબ કહી રે બાતી. ૧૦

¶ (આખર વિદાઅકી સીખ એટલે) છેવટની જુદાઇની રજા. * બાળક ‡ ૯૦ પયગમ્બર સલ૦ ના બીબી. § દુઃખ–પીડા ‖ન્હાવું. @ મક્કામાં આવેલું કાબા શરીફ. ¶ જીવ. +જપ્ત કેદ

પીછે એકબી કોઇ, મુજે ખોલીઓ નાંહા;
કે સોંચ નાંહી કીજીઓ, ગુસલકે માંહા. ૧૧

કે ખોલને મુજકુ, કોઇ મત રે નેહલાઓ;
મુજે કપડે હો સેતી, યું દફન રે કરાઓ. ૧૨

સુનો બીબી સાહેબને, એબી વસીઅત કીતી;
સો ઉમ્મે સલમાને, સુનકર લીતી. ૧૩

એતે બીબી સાહેબકા, હુઆ રે વીસાલા;
ફોત હોનેસુ ચલીએ. ઓસહી હાલા. ૧૪

તબ અલીકુ આતે, એ પોંચી રે બાતી;
જે વસીઅત બીબીને, કીતી રે સુનાતી. ૧૫

તબ અલીને બીબીકુ, આવને ઉઠાએ;
અને જનાઝેકે માંહે, લે ને ધરાએ. ૧૬

કે ગુસલ તો ફેરકર, દીતી રે નાંહા;
ના કપડા ઉતારા, થા જે તનકે માંહા. ૧૭

ઓનુ કપડું હો સેતી, બીબી દફન કરાએ;
જું વસીઅત કેરે, બોલ થે બતાએ. ૧૮

ભી સુના હે કે તબ થા, શાબાન માસા×;
જબ વીસાલ હોવડા, બીબીકા ખાસા. ૧૯

કે શાબાન મહીના, દુજી તારીખ કહીએ;
બાત લોક હે જાનને, એ સુનકર લહીએ. ૨૦

કે વીસાલ બીબીકા, હુઆ શાબાન માસા;
યું બુઝતે હેં સારે, કહો હોકર દાસા. ૨૧

રે તુહી

ઇખ્તેલાફ† પડા વીસાલમાં, રમઝાન શાબાન રે,
રમઝાન શાબાન;
તારીખ દુજી તીસરી, દોનુ માસકે માન રે,
દોનુ માસકે માન. ૨૨

× ઇસ્લામી વરસનો આઠમો માસ. † મતભેદ.

— ૧૦ —

રૂબાઇ

સુનને સુન ભાઇ મેરે દીનકે, એસાને એસા હે રબરે;
મૉત કીતી રે તન તનકુ, જેતી હે ખલકત સબરે. ૧

મૉત હે પુલ ભાઇ રાહકી, ઉતરના દુજે કિનાર રે;
નસદન યાદ કરો મૉતકુ, તલ એક છોડો ના બીસારરે. ૨

આલમ ફનાથી¶ ચલના, જાના જાના બકાકી તીરરે‖;
દન એ સફરકે દો ચાર, હે સુનને મન ધર વીર રે. ૩

મૉત હે મરકબ* રાહકા, પ્હોંચાવે મીતકુ મીત રે;
મૉતકુ તો કેસે બીસારીએ,યાદ કરો મન ધર પીતરે. ૪

સુનોસુનો ફાનીજગ છોડના,ચલનાહે બકાકે મેદાનરે;
અવીચલ$ જેભાઇ ઠામહે, અંતે વાં જાનાસહી માનરે. ૫

ફેર દેખ ખલક હે દેખના, હશર હોવે જીસ ઠામરે;
લેખા ચોખા સબ હે કરના,સફરમાં જેસે કીએ કામરે. ૬

સુનો ભાઇ મેરે તો દીનકે, દુન્યા હે સફરકી રીત રે;
તલ તલ ઘડી ચલના, કરને તો મનસુ પીત રે. ૭

સકરાત વેળા× વીરાદોહલી, છોડના હે એ ઘર વાસરે;
સફરમાં થોડે કાજે જીવને, કીતીમૉત દુની કેરીઆસરે. ૮

દુનીયા ફાની અંતે છોડની, મતમત કરો તલ આસરે;
મૉત યાદ કરો રીત સફરકી, નસદન સાસો સાસરે. ૯

— ૧૧ —

બીબી ફાતમતઝઝહરા, રઝીઅલ્લાહ અનહા કહીએ;
* * * * ૧

જે મોહંમદ મુસ્તફા, ખાતમ રસુલા;
સબ જીવ કીયે અનુસુ, સબ જીવુંકા મુલા. ૨

¶ નાશ પામનાર દુનીયાથી. ‖ કાયમ રહેનાર દુનીયાના કિનારે. * સવારી.
$ કાયમની-ફેરફાર ન થાય તેવી. × અંત ઘડી-મોત વખત.

નબી બીબી ફાતમાકુ, બાત થે ચાતે;
સો બિઝઅતુમ મિન્ની, કર આપ ફરમાતે. ૩

સુનો ગોશતકા ટુકડા, બિઝઅત કહીએ;
તો પુજેકેબી માએને, એ હુએ રે લહીએ. ૪

સુનો ફરઝંદ બીબી, ફાતમા હો કેરે;
સો આલ* રે નબીકી, મન દીજીઓ સવેરે. ૫

બડે બેટે બીબી, સાહેબકે જાનો;
સુનો ઇમામ હસન, નામસુ પછાનો. ૬

અને ઇમામ હુસૈન, દુજે બેટે રે કહીએ;
સો બીબી સાહેબકે, સુનકર લહીએ. ૭

બી ઇમામ મોહસિન, બેટે તીજે રે કેલાએ;
સો બાલપનેમાં@, વફાત રે પાએ. ૮

ઉમ્મે કુલસુમ, બેટી બીબીને જાએ;
અને દુજી જૈનબ, નામસુ સુનાએ. ૯

દો બેટીયાં એ, બીબી સાહબ કેરી;
અને બેટે તીન, સુન લીજીઓ સવેરી. ૧૦

સુનો નબીજીકી ઔલાદ, ઓર બેટીયોંસુ નાંહા;
બીબી ફાતમા બના, જગકે માંહા. ૧૧

રહે નવાસે ખાતમ, નબીજી હો કેરે;
સો ઇમામકે નામસુ, સુન લીજીઓ સવેરે. ૧૨

નેહસુ નબી ફરઝંદ કેહ, અનુકુ બુલાએ;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાએ. ૧૩

રે તુહી

હસન હુસૈન મોહસિન, સહી ફરઝંદ બીબીકે જાનરે,
સહી ફરઝંદ બીબીકે જાન;
ઉમ્મે કુલસુમ જૈનબ નામહે, બેટીયાં એ દો પેછાનરે,
બેટીયાં એ દો પેછાન. ૧૪

* અવલાદ. @ બચપણમાં.

—૧૨—

સુનો નબીજીને ફરઝંદ કર અનુકુ બતાએ;
ભી અહલ રે બૈત+, એ હેં કેહલાએ. ૧

સુનો કેતના ટોલા, નસારા|| કેરા;
ओनु મુબાહલા* નબીસુ. આવ કીયા રે અનેરા. ૨

સો દીનકે કાજે, આવ બત રે કીતી;
અને દાવે કેરી ચંતા, પુરી મન રે દીતી. ૩

તબ હુકમ તો એસા, આયા રે અલ્લાહી;
મુબાહલા હો કેરી, ખબર રે બતાહી. ૪

* * * *

મુબાહલા તો નાનત, લોક અરબકી ઠામા. ૫

સો એક એક માંહે, જબ હોતા રે દાવા;
તબ જંગલમાં જાતે, ગુસ્સેકે ચાવા. ૬

સો લડકું હો સેતી, જંગલમાં જાતે;
અને એક એક ઉપર, નાનત ભેજાતે. ૭

અને લે ફરઝંદોંકુ, આગલ ધરાતે;
સો રબ સામી રજુ કર, થે સું રે ખાતે. ૮

કે જુડે બોલનારે પર, હોઇઓ નાનત અલ્લાહી;
એ રીત થી અરબકી, સહી ખબર રે પાહી. ૯

તબ હુકમસુ નબીને, એસી કહી રે બાતી;
જનુ દાવા રે કીયા થા, નસારૂંકી ઝાતી. ૧૦

કહયા બેટે મેરે, અને બેટે રે તમારે;
આપન ઓરતું સેતી, બાર જાએ રે સવેરે. ૧૧

અને ઝાતભી મેરી, અને તમારી ઝાતી;
આહો જંગલમાં જહીએ, કહી નબીજીને બાતી. ૧૨

+ઘરના લોક. ||હ૦ ઇસા અલે૦ની ઉમ્મતનો દાવો કરનાર. *એક બીજાને નફરત કરવી

ઇમામ હસનૈનકુ લે, સીનેકુ લગાએ;
બીબી ફાતમા ને અલી, સાથ ભી આએ. ૧૩

સુનો ઇમામોંકુ બેટે હામ, આઘે નબીજીને દીતે;
એ સુન સુન મુમન, ફીયા નેહકે લીને. ૧૪

રે તુહી

મુબાહલા કરને કારને, નબી સીધારે બાર રે,
નબી સીધારે બાર;
ફરઝંદ ઇમામ દો, લીએ સાથ કર પ્યાર રે,
લીએ સાથ કર પ્યાર. ૧૫

—૧૩—

સુનો મુરતઝા અલી, રઝીઅલ્લા અનહો કહીએ;
બયાન ઔલાદ હો કેરા, સુનકર લહીએ. ૧

કે બીબી ફાતમાકે, બાજ રે જાનો;
નીકાહ અલીને કીતા, ઔર ઔરતુંસુ માનો. ૨

ભી ફરઝંદ અલીકે, હુએ ઓરોંસુ સુનાએ;
* * * * ૩

થે પંદર બેટે, અલી હો કેરે;
અને સોલ બેટીયાં, તમે સુનીઓ સવેરે. ૪

જેતે બેટુંકી અલી બાજ, ઔલાદ કહીએ;
વે ખબર તો એસી, હે લખેસુ લહીએ. ૫

ઇમામ હસન ને હુસૈન, નામ રે કહીએ;
અને મહંમદ હનફીયા, સુનકર લહીએ. ૬

અને અબ્બાસ સકકા×, નામ રે જાનો;
ભી ઉમર અતરફ, નામ રે પછાનો. ૭

અને અલી બાજ ઓલાદ, રહી જનુકી નાંહા;
વે નામભી હેં પાએ, લખેકે માંહા. ૮

× પાણી પીવરાવનાર.

સો ઉમર ને એકાબ, હમઝા કહીએ;
ભી કાસિમ ને ઈબ્રાહીમ, અબદુલ્લા લહીએ. ૯
ભી તાહેર અને, સાલેહ રે જાનો;
અને મોહસિન મોહંમદ, બાહર પછાનો. ૧૦
એ અવલાદ અલીકી, સુન ચંત દીજે:
જું લખે રે નામા, ત્યું સુન સુન લીજે. ૧૧
એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને એક કર રબકુ, કહો દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી
પંદર બેટે અલીકે, અને સોલ બેટીયાં જાન રે,
અને સોલ બેટીયાં જાન;
બીબી ફાતમાકે ફરઝંદ પાંચહે, ઔર અવરોંસુ જાનરે,
અવર અવરોંસુ જાન.

— ૧૪ —

મુબાહલા કાજે નબી, બાહર રે સીધારે;
જે હબીબ રે નામસુ, હેં રબકે પ્યારે. ૧
જબ હસન હુસૈનકુ, ગોદ નબીજીને કીતે;
બીબી ફાતમા ને અલી ભી, સાથ થે સુનીતે. ૨
યા ઈલાહી આલમીન, એ એહલ બૈત મેરી;
યું ફરમાયા નબીને, તબ સુનીઓ સવેરી. ૩
કહયા ફરઝંદ મેરે, લે મંય હું આયા;
યું નસારા ટોલેકુ, નબીને બતાયા. ૪
રઈસ અનુકે ને નબીકુ, જબ દેખે રે નેના;
તબ યકીન બુજા, ઓને દેખતે રે મેના. ૫
કે જે રબ રે પાસ, દુઆ રે ચાવે:
સો રબ તો ઓસકુ, તુરત દિલાવે. ૬

યું ઉનકે રઇસને, બુઝી રે બાતી;
કે બુઝુર્ગ દીસે, એ ખાતમકી ઝાતી. ૭

યું રઇસને બુઝકર, ટોળા મને રે કરાયા;
નબી કેરા બયાન, સબ કોમકુ બતાયા. ૮

તબ મુબાહલા કોમને, કીયા રે નાંહા;
કહીં ઇમાન લાએ, ઓસ ટોલેકે માંહા. ૯

તબ ઇમામોંકુ ફરઝંદ કર, નબીને આખે;
યું કર નબીને, તબ પાસ થે રાખે. ૧૦

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને નેહસુ કહો, દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી

નબીને હસન હુસૈનકુ, ધરીયા ફરઝંદ નામ રે,
ધરીયા ફરઝંદ નામ;
જબનસારૂ નેદાવા કીયા, થા હુકમ આયા ઓસઠામરે,
થા હુકમ આયા ઓસ ઠામ. ૧૨

— ૧૫ —

સુનો અહલબૈત નબીને, કર અનુકુ બતાએ;
જે હસન હુસેન, અલી ફાતમા કેહલાએ. ૧

સુનો અનસ, રઝીઅલ્લા અનહો કહીએ;
એ હદીસ હંય કેહને, સુનકર લહીએ. ૨

બીબી ફાતમાકે ડેરે, થે નબીજી સીધારે;
જે હબીબ નામસુ, હેં રબકે પ્યારે. ૩

સો કરને ફજર, કેરી રે નમાઝા;
સો મસજીદમાં આવકર, એસા કીયા રે અવાઝા. ૪

સો સલામ અલયકુમ, યા એહલ બૈત આખા;
બીબી ફાતમાકે ઘરકુ, યું નબીજીને દાખા. ૫

બાઝ સલામકે નબીને, એતા કીયા રે બયાના;
રબ તમુસુ દુર કરે, પલીતી નીશાના. ૬

રબ પલીતી અહલ બત, દુર તમુસુ કરસી;
પાક કરને તમુકુ, રબ પાકી રે ભરસી. ૭

બીબી ફાતમાકે ઘરકુ, એ કહી નબીજીને બાતી;
સય્યદ તો ત્યાંથી, બીબી ફરઝંદ ઝાતી. ૮

તો બીબી સેતી ફરઝંદ, અહલ બૈત રે કેંલાએ;
અને અસ બોલ માંહે ભી, અલી રે આએ. ૯

તો અનુકી અહલ બૈત, બુઝો રે નામા;
યું બયાન હદીસકા, લખા કહીં કહીં ઠામા. ૧૦

રે તુહી

બીબી ફરઝંદાં સેતી ફાતમા, અહલબૈત ધરીયા નામરે,
અહલ બૈત ધરીયા નામ;
અલી ભી બુઝો ઉનમાં, એહલ બૈત કેરે ઠામ રે,
એહલ બૈત કેરે ઠામ. ૧૧

— ૧૬ —

ઉમ્મે સલમાસુ હદીસ, હે એસી રે સુનાઇ;
સો કહીં કહીં ઠામું, સહી હદીસ લખાઇ. ૧

કે નબી પાસ હસન, હુસેન રે આએ;
તબ નબીજીને દોનોકુ, લે ગલેકુ લગાએ. ૨

અને કામલી ઓઢીથી, વે અનુકુ ઓઢાઇ;
એ ખબર તો સાચી, હે લખેસુ પાઇ. ૩

અને અલી કેરા હાથ, એક હાથ માંહે લીતા;
બીબી ફાતમાકા હાથ, દુજે હાથ માંહે કીતા. ૪

અને મુબારક તનકુ, હાથ પકડ લગાએ;
કે કામલી માંહે, એ ભી આએ. ૫

જે કામલી ઓઢી થી, મુબારક ઝાતી;
વે સબુંકુ ઓઢાઇ, એસી સુની રે બાતી. ૬
બાઝ નબીજીને દુઆ, પાસ રબકે મંગાઇ;
એ ખબર તો સાચી, લખેસુ પાઇ. ૭
કહયા ખુદાવંદ એ, અહલ બૈત હે રે મેરી;
તુ કરમકી નઝર, કર અનુકુ સવેરી. ૮
યું નબીજને અહલ બૈત, કર અનુકુ બતાએ;
જે તન એ ચારૂં, પાસ નબીકે સુનાએ. ૯
તો એ અહલ બૈત અનુકુ, સહીકર જાનો;
યું ફરમુદા નબીકા, હે સહી રે પછાનો. ૧૦
કે હસન હુસેન, બીબી ફાતમા કહીએ;
ભી મુરતઝા અલી, એ ચાર રે લહીએ. ૧૧
કે એ અહલ બૈત નબીને, અનુકુ બતાએ;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાએ. ૧૨

રે તુહી

કામલીમાં ચાર તન લેકર, દુઆ માંગી જાન રે,
દુઆ માંગી જાન;
સો ખાતમને અહલબૈત નામસુ, કહયા અનુકુ માનરે,
કહયા અનુકુ માન. ૧૩

— ૧૭ —

બીબી આયશા નામ હે, રઝીઅલ્લા અનહા કેહતે;
જેસી નબીજસુ હદીસ, હેં દેખકર લેતે. ૧
કહયા નબીજને કામલી, આપ થી ઓઢાઇ;
સો ઉન હો કેરી, કામલી કેલાઇ. ૨
તબ ઇમામ હસન, નબી પાસ આએ;
તબ કામલીમાં ઓનુકુ, નબીને બોલાએ. ૩

પીછે ઇમામ હુસેન, આએ રે કહીએ;
વે ભી કામલી માંહે, લીએ નબીજીને લહીએ. ૪

પીછે બીબી ફાતમા, આએ નબીજી પાસા;
વે ભી કામલી માંહે, લીએ નેહકી આસા. ૫

સહી અનુ પીછે, અલી આએ રે સુનાએ;
સહી અનુકુભી કામલીમાં, નબીને બુલાએ. ૬

યું નબીજીને ચાર તન, કામલીમાં લીએ;
અને નસીહત બોલ, એસે રે કીએ. ૭

રબ ઓર કુછ નાંહી, મગર એ હે ચાતા;
પાક કરે તમુકુ, કહી નબીજીને બાતા. ૮

રબ અહલ બૈત તમુસુ, દુર અઝાબ કરેગા;
યું કરમકી નઝર, વે તમુકુ ધરેગા. ૯

યા અહલ બૈત કરેગા, પાક તમુકુ ઇલાહી;
યું નબીજીને ખબર, તુરત બતાહી. ૧૦

તો સુનો એ અહલ બૈત, નબીજીકી જાનો;
સો કામલીમાં તન જે, થે રે માનો. ૧૧

એ અહલ બૈતકી સીફત, બાત ઠામ લખાઇ;
સો ફરમુદા નબીજી, કેરા રે સુનાઇ. ૧૨

વે બયાન તો સારા, લખા ગયા રે નાંહા;
એ સુનતે આયા, દલ મુમનુકે માંહા. ૧૩

રે તુહી

ખાતમ કામલી ઓઢાયકર, અહલબૈત ધરીયા નામરે,
અહલ બૈત ધરીયા નામ;
પાક કરનાર રબ હે તમુકુ, યું કહયાભી ઓસહી ઠામરે,
યું કહયાભી ઓસહી ઠામ. ૧૪

—૧૮—

બ ર હા

બેગે તો ભાઇ દીનકે, સુન સુન એસી બાત રે;
કામલી ઓઢાઇ ખાતમ, વાં થી ચારૂં તન ઝાતરે. ૧

હસન હુસૈન થે ભાઇ એ, દોનુ વીર રે;
બી થે તો બીબી ફાતમા, નબીજીકે તીર રે. ૨

અલી બી થે પાસ સહી, કામલી ઓઢાઇ જાનરે;
કામલી ઓઢાઇ આપને, ઓસમાં લીએ સબ માનરે. ૩

કહયા એ અહલ બૈત હે, મેરી તો સુન રેહમાનરે;
આપ નબીને ફરમાઇયા, એસા તો તબ જાનરે. ૪

સુનો તો અહલ બૈત એ, તમકર હુઇ સહી;
સહી હદીસ એ નબીકી, દેખી લખી ઠામું કહીં. ૫

સુન સુન ભાઇ દીનકે, એસી હે દીનકી રીત રે;
હુકમ ચડાવે સીસપર, સહી એ દીનકી પીત રે. ૬

નબીને કામલી ઢાંપકર, એતાબી આપ ફરમાહીયા;
ફરમુદા અપને નબીકા, ઠામું કહીં લખાઇયા. ૭

પલીતી રબ દુર કરસે, તમારી એ અહલબૈત ઝાતરે;
કરે પાક રબબી તમુકુ, કહી નબીજીને બાત રે. ૮

ખુબી એ અહલબૈતકી, સુન સુન રાખો મન રે;
કામલી તો માંહે થે લીએ, નબીને ચારૂં તન રે. ૯

ઇમામ દો ફરઝંદ કર, આખા નબીને જાન રે;
નવાસે ઓલાદ એ નબીકી, સહી સાચા માન રે. ૧૦

—૧૯—

ફ સ લ

સુનો ઇમામ હસન, હુસૈન રે જાનો;
એ નબીજીકે નવાસે, સહી રે પછાનો. ૧

એસા ફરમુદા નબીકા, એ હે ફરઝંદ મેરે;
યું નબીજીને ચાહે, તમ સુનીઓ સવેરે. ૨

બીબી ફાતમાકે બેટે, એ સૈયદ કહેલાએ;
એ નબીજીકી નસલમાં, હે રે લખાએ. ૩

અનુ હક માંહે નબીને, બાત બશારત દીતી;
સો હદીસસુ ખુબી, એસી હે રે સુનીતી. ૪

એ દો ભસ્તકે જુઆન, કર નબીને બતાએ;
એસી ખુબીસુ ઇમામ, દોનુ હે રે કેંલાએ. ૫

સો યતીમ અનુકા, ધરીયા રે નામા;
સુન જાગ રે ગાફીલ, એ હે સમજનેકી ઠામા. ૬

ઇમામ હસન હુસૈન, સહી નબીકે નવાસે;
બીબી ફાતમાકે ફરઝંદ, કહીએ ખાસે. ૭

સુનો અનુકુ રબને, યતીમ કીતે;
હે યતીમસુ અનુકે, નામ સુનકર લીને. ૮

ભી મઝલુમ અનુકા, ધરાયા રે નામા;
સો મઝલુમ લેકર, હે લખા કહીં ઠામા. ૯

સો જીસ સર ઝુલમ, કીયા રે જાવે;
સહી મઝલુમ એસકા, નામ રે કેંલાવે. ૧૦

હુએ ઇમામ એ દોનુ, મઝલુમ કહીએ;
એ સુન સુન નસદન, એતના લહીએ. ૧૧

રે તુહી

ઇમામ ને યતીમ, મઝલુમ નસબ તન રે,
મઝલુમ નસબ તન;
નવાસે નબીકે એ સહી, સુન સુન લેઓ એ બેનરે,
સુન સન લેઓ એ બેન. ૧૨

— ૨૦ —

રૂબાઇ

સુનોને સુનો ભાઇ દીનકે, એસા તો હે આપ રેહમાનરે;
દોસ્તકુ પૌંચાવે કસની, સહીકર વીરા એ જાનરે. ૧

ખુશી કરો જો પૌંચે કસની, જનુકુ હે રબકા રંગરે;
નેહ કેરી બાત અનેરડી, અવલે હેં દુની કેરે ઢંગરે. ૨

ઇમામ હસન હુસૈન જાનીએ, નવાસે નબીકે ખાસરે;
યતીમ કીએ સહી રબને, સુનોને સુનો હો એ દાસરે. ૩

લાઓ બાલી દરગા એ રબકી, હોને રહીયે બંદે આધાનરે.
રાજી હોઇએ હુકમ સુ રબકે, એતો બંદે પણેકી નીશાનરે. ૪

જું આવે સુરીજન ત્યું હે કરે, ચાતા હે વે નેક જ કામરે;
બંદા હોવે રાજી નેહસુ, કર કર સબુરકે કામરે. ૫

નવાસે નબીજીકે જાનીએ, હસન હુસૈન દો નામરે;
માતા અનુકી બીબી ફાતમા, ઝહરા બતુલ જે નામરે. ૬

મઝલુમ અનુકુ કીએ સહી, એસા એસા સુરીજનહારરે;
મીતકુ સહી દેવે કસની, દુની માંહે નાંહી કરારરે. ૭

જો તુજે પીત હે મીતકી, કરને નેહસુ યું ચાવરે;
કરવત કભી તુજકુ રખે, રખે મોડે શીશ તન દેહરે. ૮

— ૨૧ —

સુનો મકતુલ નામા, એ ઇમામું કેરા;
તમે મન ધર એસકુ, સુનીયો સવેરા. ૧

સુનો ઇમામુંકા કીસ્સા, હું મેં લખા રે ચાતા;
સો કેતી રે બાતુંકા, સોચ મન હું લાતા. ૨

એસ કાજે હે લખતા, એ મકતુલ નામા;
સો પડા હય કહીં ઠામ, એસકા કામા. ૩

ઓસ કાજે લખના, મુજે હુઆ રે ઝરૂરા;
તો ચાતા હું કે લખું, મેં બયાન રે પુરા. ૪

રખે સુનને ઓર કુછ, કરે દલ રે ગુમાના;
કે કીસ કાજે કીયા, એસા રે બયાના. ૫

કે શીઆ¶ અસકુ, હે બાત રે ચાતે;
સો પડ પડ ઓસકુ, બાત હું રે સુનાતે. ૬

અને સુન્નત જમાત×, હે થોડા રે પડાતે;
સો તશય્યોઅ કાજ*, નાંહી બાત રે બતાતે. ૭

રખે કોઇ સુનતે, બાત ખતરા લાવે;
અને તશય્યોઅ ટોલેકુ, તરજીહ% રે દિલાવે. ૮

અને કેતનેક કામુ કાજ, મુજે લખના હે પડીયા;
ઓસ કાજ બયાન, એ સબ મન ધરીયા. ૯

મત અકીદેમાં કોઇ, શક રે લે આતા;
કે એ સુન્નત જમાત બન, મુઝે રે બતાતા. ૧૦

મેં કયામત દન, ઓસે દાવા હે કરાહું;
હો મુદદઇ‡ ઓસકા, મેં દાહ$ રે ચાહું. ૧૧

કે ચાર યારી મેરા, અકીદા હે સહી;
મેં ગવાહી હું કરતા, વે જે આપ હે દહી. ૧૨

રે તુહી

મકતુલ નામા ઇમામકા, લખીયા કેતે કામ રે,
લખીયા કેતે કામ;
નાંહે તો ગવારૂંકુ, સહી રેતે ખતરા ઠામ રે,
સહી રેતે ખતરા ઠામ. ૧૩

¶ પહેલા ત્રણ ખલીફા હ૦ અબુબક્ર સીદદીક, હ૦ ઉમર ફારૂક અને હ૦ ઉસમાન ઝીન નુરેનને નહી માનનાર. × હ૦ પયગમબર સલ૦ અને સહાબાએ કિરામ જે તરીકા ઉપર ચાલ્યા છે તે તરીકા ઉપર ચાલનાર. * શીઆઓ માટે %બડાઇ-મોટાઇ. ‡ દાવો કરનાર. $ ઇન્સાફ.

— ૨૨ —

સુનો ઇમામુંકા લખીયા, મકતુલ નામા;
કેતે સબબોં હો કાજ, હુવા લેખનેકા કામા. ૧

સો એક તો સબબ, હે એસા રે જાના;
સો સોચ ઓસ ફીકરકા, મન તબ રે આના. ૨

કે અસ રે મુલકમાં, બૅાત રાફઝી હેં રૅતે;
વે ખલકકુ બદ રાહકી, બાત હેં કૅતે. ૩

અને ગવારૂં* હો સેતી, મુજે પડયા હે કામા;
વે મુજથી હે દુર, રૅતે કહીં કહીં ગામા. ૪

વાં રાફઝી ઓનુકુ, હે બદ રાહ આ કરતે;
સો ફરેબ ખાતર, હે ગામ ગામ ફરતે. ૫

સો મકતુલ નામેકા, મેં બયાન ના આખું;
અને કિસ્સા એ સારા, મેં છુપા રે રાખું. ૬

તો ગવારૂંકુ રાફઝી, એ બુઝાવે બાતી;
કે કતલ રે હોવડી, યું ઇમામુંકી ઝાતી. ૭

તો ગવારૂંકે દલમાં, બાત અજબ રે આવે;
તબ રાફઝીયું સેતી, વે નેહ રે લગાવે. ૮

અને મુજ માંહે સમજન, વે ઓછી રે જાને;
અને રાફઝીકુ સમજુ, વે કરને પછાને. ૯

કે ગવારૂં રે બુઝે, ઇલમ મુજ માંહે નાંહા;
અને સમજન બૅાત હે, રાફઝીયું માંહા. ૧૦

મુંહ તો મુજથી ફેરાકર, રાફઝીકુ ચાવે;
કે રાફઝીકા કેહના, વે ખાતરમાં લાવે. ૧૧

પીછે રાફઝી ચાવે, ત્યું બયાન રે બતાવે;
બૅાત કિસ્સેં રે માંહા. બાત જુઠી ભી મેલાવે. ૧૨

* પહેલા ત્રણ ખલીફાઓને છોડનાર-તેમને બુરૂ બોલનાર [illegible] ગામડીઆ-જંગલી.

સુનો મકતુલ નામા, ઓસ કાજ મેં લખાયા;
કે રાફઝીયોં કેરા, મુંહ રે મુદાયા*. ૧૩

જો સુને એ ગવારૂં, નાંહી ફરેબ રે ખાવે;
કે રાફઝીકી બાત, નાંહી કાન રે લાવે. ૧૪

સુને બાઝ અચરત, ઓનુ લાગે રે નાંહા;
એ સચ કર જાનો, સહી મન માંહા. ૧૫

રે તુહી

રાફઝી ફરેબ ના દે સકે, જો રાફઝી સુને એ બાતરે,
જો રાફઝી સુને એ બાત;
સુને બાઝ અચરત ના કરે, ગવારૂં કેરી ઝાત રે;
ગવારૂં કેરી ઝાત. ૧૬

—૨૩—

ભી દલ માંહે સોચ, એસા રે આયા;
એ મકતુલ નામા, ઓસ કાજ મેં લખાયા. ૧

હે ગવારૂં રે ઝાતી, જે મુમન રે કેહાને;
વે ઇમામુંકુ ઓર રીત, કુછ હે રે ચાતે. ૨

વે ઇમામુંકુ બંદેમાં, નાંહી રે ગણાતે;
જેસે ગવાર હેં વેસે. બાત મન રે લાતે. ૩

અને અનુ કાજ મેં, એ દિવાન‡ રે કીતા;
પેહલા સોચ તો ઓનુકા, હે મન માંહે દીતા. ૪

કે ખતરે ઓનુકે, દુર કરનેકે લીતે;
સો કહી કહી ઓડે, હેં લખકર દીતે. ૫

કે જો મકતુલ નામા, એ સુને રે કાના;
જું સહી રે સાચા, હે રે બયાના. ૬

તો ઇમામોંકુ બંદે કર, રબકે જાને;
હે ખાલક×કો અપના, યું કરને પછાને. ૭

---

* બંધ કર્યું. ‡ જેમાં ઘણી ગઝલોનો સમાવેશ હોય તેવી કિતાબ. × પેદા કરનાર–સરજનહાર.

તો અકીદા ઓનુકા, સાચા રે દેખાવે;
જો ખાલક ઓનુકુ, સહી રે પાવે. ૮

કે મકતુલ નામા, જો સુને એ કાના;
તો ઇમામોંકુ બુઝે, બંદોંકી શાના. ૯

તો નવાસે નબીકે, કરને પછાને;
અને સૈયદ ઓનુકુ, કરને જાને. ૧૦

તો સુરીજન હારકુ, એ જાને રે સહી;
કે પયદા કરનાર, કો' હે રે દહી. ૧૧

સહી અસ કાજે લખીયા, મેં મકતુલ નામા;
ઓર સબબ હો કેરા, બાત બુઝા રે કામા. ૧૨

એ લખનેકા સબબ, અસ કાજે ચંત દીતા;
કે ગવાર પેછાને, જે હે અપના મીતા. ૧૩

તમે સુનો ચાર યારી, મેરે દીન કેરે ભાઇ;
એ ચંતા સહી, હે મન માંહી આઇ. ૧૪

રે તુહી

ગવાર સુનેગા મનસુ, મકતુલનામા કેરી બાત રે,
મકતુલનામા કેરી બાત;

તો ખાલકકુ સહી જાનસી, પાક હે જીસકી ઝાતરે,
પાક હે જીસકી ઝાત. ૧૫

— ૨૪ —

સુનો મકતુલ નામા, ઓસ કાજ મેં લખાયા;
સો સોચબી એસા, હે મન માંહે આયા. ૧

કે દીન માંહે ગવાર, હેં અબ રે કરાતે;
અને હકીકત દીનકી, એ નાંહી રે પાતે. ૨

જબ પહોંચતી હે સખ્તી, કુછ અનુકી ઝાતી;
હે અજબ દેખાતી, અનુ સખ્તીકી બાતી. ૩

અને તુરતજ દલમાં, હે ખતરા આતા;
અને દીન તો ઓનુકુ, તબ નાંહી રે ભાતા. ૪

તબ સખ્તીકે લીતે, એ ફર હે જાતે;
જો મુરતદ દીનકુ, છોટા હે રે કૅલાતે. ૫

સહી મકતુલ નામા, ઓસ કાજે મેં લખાયા;
કે સબરકા બયાન, લે ગવારૂં સુનાયા. ૬

કે હક કેરી રાહાકી, હે એસી રે રીતા;
કે દુનિયાકે ઢંગસુ, કીતી અવલી વે રીતા. ૭

કે મુમન બંદીવાન, 'દુનિયાકે માંહા;
અને બંદીખાનેમાં, સુખ હોવે રે નાંહા ૮

તો નબીયું કેરી, રબે કીતી એ રીતા;
અને વલીયુંકા હાલ ભી, વેસા રે કીતા. ૯

કે સખ્તી પોંચી, બૅાત વલીયુંકી ઝાતી;
સહી હક કેરી રાહાકી, એસી બુઝી હે બાતી. ૧૦

સુનો ફરઝંદ નબીકે, ઇમામ કેહલાએ;
બૅાત સખ્તી હો સેતી, શહીદ કરાએ. ૧૧

એ ગમારૂં સુનતે, મન બુઝે રે સવેરી;
કે સખતી દેખાવે, રાહા સહી હક કેરી. ૧૨

અબ ગમાર તો બુઝે, કેસા હમારા હાલા;
જો નબીકે ફરઝંદ, કીએ સખતી હવાલા. ૧૩

યું ગવારૂંકુ સુનતે, દલ કરાર રે પાવે;
જબ સખતી પ્હોંચે, એતા સોચ મન લાવે. ૧૪

રે તુહી
મકતુલ નામા કેરડી, સુને ગવાર જો બાત રે,
સુને ગવાર જો બાત;
તો સખતીથી એ ના ડરે, જો પ્હોંચી ઇમામુંકી ઝાતરે,
જો પ્હોંચી ઇમામુંકી ઝાત. ૧૫

—૨૫—

બેગે બેગે ભાઇ દીન કેરે રે તમે સુનો રે;
નેહ આવો સુનને સવેરે રે તમે સુનો રે. ૧

મકતુલ નામેમાં લખાયા રે તમે સુનો રે;
એસા સોચ દલ માંહે આયા રે તમે સુનો રે. ૨

દીન ચોર બૉત હે દેખાતે રે તમે સુનો રે;
લોકુંકુ હું દીનથી ફેરાતે રે તમે સુનો રે. ૩

અલી દોસ્ત આપ હે કેહલાતે રે તમે સુનો રે;
હક કુછ દલ નાંહી ચાતે રે તમે સુનો રે. ૪

ઓસ કાજે લખીયા બયાના રે તમે સુનો રે;
સહી કર લખેસુ જાના રે તમે સુનો રે. ૫

ચોરૂં કેરા મુંહ હે મુદાયા રે તમે સુનો રે;
લાખ કુચા અનુ મુખ બાયા રે તમે સુનો રે. ૬

નાંહી રેહવે બોલનેકી ઠામા રે તમે સુનો રે;
ઠગાઇકા દુર કીયા કામા રે તમે સુનો રે. ૭

રાફઝી જુઠા દેખાવે રે તમે સુનો રે;
ફરેબ ના કામ કુછ આવે રે તમે સુનો રે. ૮

ઓસ કાજ બયાન મેં કીતા રે તમે સુનો રે;
સહી કર જું સુન લીતા રે તમે સુનો રે. ૯

ચાર યારી સુનો ભાઇ મેરે રે તમે સુનો રે;
સહી મન દીજીઓ સવેરે રે તમે સુનો રે. ૧૦

ચાર યારી અકીદા હે સાચા રે તમે સુનો રે;
નાંહી કુછ નેહ દલ કાચા રે તમે સુનો રે. ૧૧

સાહેબ મેરા વે હે મીતા રે તમે સુનો રે;
જેને મુજે જીવ હે દીતા રે તમે સુનો રે. ૧૨

ચાર યારી હોનેકી હે બાતી રે તમે સુનો રે;
ઓર ચંતા નાંહી દલ આતી રે તમે સુનો રે. ૧૩

મત કો' કરો કુછ ગુમાના રે તમે સુનો રે;
દાવા પડે હશર મેદાના રે તમે સુનો રે. ૧૪

ભાઇ પણા હોવે તબ દુરી રે તમે સુનો રે;
દાવા પડે રીસ ચડે પુરી રે તમે સુનો રે. ૧૫

હક હે તુ સહી તો પેછાનો રે તમેં સુનો રે;
ચાર યારી મુજે કર જાનો રે તમે સુનો રે. ૧૬

— ૨૬ —

સુનો શેહઝાદે દોનુ, નબીકે નવાસે;
સો હસન હુસૈન, કહીએ ખાસે. ૧

એ ભસ્તકે જુઆન, સૈયદ કહીએ;
એ ફરઝંદ નબીજી, કેરે રે લહીએ. ૨

સુનો અનુકુ સખ્તી, રબને પ્હોંચાઇ;
સો જાહર નઝરૅ, બૅાત સખ્તી આઇ. ૩

એ સખતી કેરા, છુપા રહયા રે નાંહા;
છેહ નાંહી બી ખુબીકા, બકા કે માંહા. ૪

સુનો અપને નબીને, એસા ફરમાયા;
સો હદીસકા બયાન, બૅાત ઠામ હે લખાયા. ૫

બૅાત રે બલા, હોવે નબીયુંકી ઝાતી;
બૅાત નબીયુંકુ સખતી, પ્હોંચી કહી યું બાતી. ૬

પીછે વલીયુંકુ સખતી, પ્હોંચી રે સહી;
એસી ખાતમ નબીને, ખબર રે કહી. ૭

પીછે જે કોઇ હોવે, વલીકી મીસાલા;
બી ઓસકુ પ્હોંચે, સખતીકા હાલા. ૮

અસ હદીસસુ એતના, હે રે જણાતા;
કે નબી પીછે સબ કો' નાંહે વલી રે દેખાતા. ૯

કે હોવે કોઇ વલી, કો' વલીકી મીસાલા;
જીસે વલી હો જેસા, નાંહી વલીકા હાલા. ૧૦

તો વલીયુંકે માંહે, દો ટોલે રે દેખાએ;
એક વલીકુ જે અનુકી, મીસાલ કેલાએ. ૧૧

સહી હક તો અપના, નબીસુ જાના;
સહી સખતીકી અનુકુ, બોત બુઝી રે નીશાના. ૧૨

તો હક કેરી રાહામાં, બૉત સખતી જાની;
એ સુન સુન મુમન, ચંતા એતી મન આની. ૧૩

રે તુહી

બૉત સખતી નબીયું તંના. વલીયું ઓસજ જાન રે,
વલીયું ઓસજ જાન;
બાઝ વલીયુંકી મીસાલ જે, સખતી પ્હોંચી માનરે,
સખતી પ્હોંચી માન. ૧૪

— ૨૭ —

બરહા

સુન સુન ભાઇ દીનકે, એસી હે દીનકી રીત રે;
સખ્તી પોંચે સહી રબથી, જીસકુ તો ઝાઝી પીતરે. ૧

નબીયુંકો બૉત હે સખ્તી, સખત બલા અનુકુ સહી;
અંબીયા સબ એક રીત હે, સો લાખપર હુએ કહી. ૨

સુન સુન રસુલ રબકે, રબને ભેજાએ કામ રે;
અનુકુ પહોંચાઇ સખતી, ઇસ જગ કેરે ઠામ રે. ૩

ઓનુસુ તો રબ બાતાંકરે, એસા તો રબ ઓનુકુ સહી;
અનુકુ પહોંચાઇ સખતી, ઇસ જગમાં એસા દહી. ૪

હકકી તો રાહા હે એ સહી, દીત્તી રસુલ જાનરે;
દુનીને હકકી રાહાકી, રીત અવલી માન રે. ૫

દીસે હે સખતી પહોંચતી, અસમાં તો અનંત ખેરરે;
જું દેખોને રસુલકુ, બાત હે રબકી મહેર રે. ૬

વલી જે હોવે સહી, દુનીયાથી આવે તંગ રે;
હકકી તો એસી રાહા, હે દુનીયાકે અવલે ઢંગરે. ૭

જું દેખો દો સૈયદ સહી, ફરઝંદ નબીકે જાનરે;
ઓનુકુ પહોંચાઇ સખતી, શુમાર બના માન રે. ૮

અબ કયું મુમન હો આપકો, ચાવે દુની સુખ તનરે;
સખતી પહોંચે સહી દોસ્તું, એ રીત સહી તુ જાનરે. ૯

શુકર કરો સબુરસુ, કર કર રલીયાં¶ મન રે;
સખતી પહોંચે તબ જાનીઓ, નેક સબુથી દન રે. ૧૦

સખતી પહોંચે રલીયાં કરો, વલીયુંકી એ હે રીતરે.
સખતી તો પહોંચી તનકુ, હુઇ જો રબ કેરી પીતરે. ૧૧

— ૨૮ —

સુનો સફર* કેરા, કહીએ રે માસા;
ઇમામ હસનકા જનમ, તબ હુવા રે ખાસા. ૧

સો હીજરત પીછે, ચોથા રે સાલા;
ઇમામ હસનકે જનમકા, તબ હુવા રે હાલા. ૨

ઇમામ મદીને માંહે, જનમે કહીએ;
બીબી ફાતમાકે બેટે, ઇમામ જે લહીએ. ૩

એસા ફરમુદા હોવડા, નબીજી હો કેરા;
ઇમામ હસનકે હકમાં, તમે સુણીઓ સવેરા. ૪

એ ફરઝંદ મેરા, એસા રે હોવેગા;
દો જમાતુકે બીચમાં, આવને પડેગા. ૫

¶ ખુશી-આનંદ. * ઇસ્લામી વર્ષનો બીજો માસ.

દો જમાતુંમાં મેલકર, એ જંગ રે ચુકાવે;
એ ફરઝંદ મેરા, એસા રે કેહલાવે. ૬

એ ફરમુદા નબીકા, જાનો રે સહી;
ઇમામ હસનકે હકમાં, એસી ખબર રે કહી. ૭

ઇમામ હસનને કીતી, સહી વેસી રે બાતી;
જું નબીજીકી હદીસ, હે સહી રે કેહલાતી. ૮

દો જમાતું થા એક દન, કીયા જંગ રે સામાના;
દોનુ મુમનુકે ટોલે, સહી રે જાના. ૯

ઇમામ હસનને બાત, તબ હુસૈનકુ કહી;
ઇમામ હુસૈનકુ બાત કેહ, રાઝી કીએ રે સહી. ૧૦

તબ પાદશાહી છોડી, દોનુ ઇમામુંકી ઝાતી;
યું સલાહ તો કીતી, એસી સુની રે બાતી. ૧૧

છોડ પાદશાહી ગોશા*, ફીકરસુ લીતા;
સહી વે હે કરતા, જે ચાવે આપ મીતા. ૧૨

રે તુહી

ઇમામ હસન સહી જનમીએ, મદીને કેરે ઠામરે;
મદીને કેરે ઠામ;
દો જમાતુંમાં ઓનુ સહી, કીયા સુલેહકા કામરે,
કીયા સુલેહકા કામ. ૧૩

— ૨૯ —

ઇમામ હસનકી એ, કુનીયત કેહતે;
અબુ મહંમદ નામસુ, સબ પછાનને લેતે. ૧

અને લકબ અનુકા, નકી રે કેહલાયા;
એ લકબસુ સબુને, નામ સહી રે પાયા. ૨

કે મુરતઝા અલી, બાપ રે જાનો;
બીબી ફાતેમંતુઝઝહરા, મા રે પછાનો. ૩

* એકાંત.

સો ચાલીસ ને આઠ, કહીએ રે સાલા;
ઇમામ હસનકી ઉમરકા, એતા હુઆ રે હાલા. ૪

અને બરસ દસ, કીતી ખીલાફત જાનો;
સો પાદશાહી કેરા, એ હીસાબ રે માનો. ૫

સુનો અનુકુ મારનાર, અવરત સુનાઇ;
સો જઅદા નામસુ, ખબર રે પાઇ. ૬

સો અશઅસ કેરી, બેટી રે કહીએ;
સહી ઇમામકુ મારનાર, એ રે લહીએ. ૭

ઓને ઝહેર તો દીયા, ઇમામકી ઝાતી;
તબ વફાત રે પાઇ, એ સહી રે બાતી. ૮

સો કબર અનુકી, મદીનેકે માંહા;
યું સબ જાગો લખીયા, ઓર ઠામ રે નાંહા. ૯

સો ઇમામ હુસૈનને, દફન રે કરાએ;
યું ભાઇ પાસ, ઓસ દન રે સુનાએ. ૧૦

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને નેહસુ કહો, દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી

કુનીયત ઇમામ હસનકી, અબુ મહંમદ નામ રે,
અબુ મહંમદ નામ;
નકી લકબ થા ઉનકા, બુઝતે સબ ગામ ઠામરે,
બુઝતે સબ ગામ ઠામ. ૧૨

— ૩૦ —

સુનો યઝીદ તો મનમાં, સોચ રે દેહંદા;
કે ઇમામસુ કીયા, દગેકા ફંદા. ૧

એક મકકાર[¶] અવરત, પેદા રે કીતી;
અને ઓસકુ લાલચ, બોત રે દીતી. ૨

¶ ફરેબી.

સો ઇમામ હસનકે, ડેરે રે ભેજાઇ;
અને અવરતકે પાસ, ભેજી રે સુનાઇ. ૩

વે બુઝતીથી ઇમામકા, થોડા રે નેહા;
તો અફસોસ ઓસકુ, આવે રે કેહા. ૪

વે મકકાર તો આઇ, ઓસ અવરતકે પાસા;
સો દગેસુ ફિરાને, કેરી રે આસા. ૫

આવ યઝીદકા પેગામ, ઓસ બીબીકુ પોંચાયા;
ઓસ બીબી કેરા જીવ, આ ને લલચાયા. ૬

કે દૌલત ઇમામુંકી, અબ આખર રે હુઇ;
યું યઝીદને બાત, કેલાઇ સઇ. ૭

અબ દવલત તો મુજકો, હુઇ પાદશાહી;
યું મકકારકે હાથ, બાત યઝીદે કેલાહી. ૮

જો તુ ઇમામ હસનકુ, કતલ રે કરાવે;
તુજે નિકાહ માંહે લાહું, દલ મેરા યું ચાવે. ૯

યું યઝીદે કેલાઇ, ઓસ બીબીકુ બાતી;
ઓને રાઝી હો કબુલી, આપ રે ઝાતી. ૧૦

યું મકકારને આવકર, ઓસ બીબીકુ ફેરાઇ;
એક તલ ભી ચંતા, મન એતી રે ના આઇ. ૧૧

રે તુહી

મકકાર પહોંચી આવકર, ઇમામ હસનકે બાર રે,
ઇમામ હસનકે બાર;
મકકાર જાનો ભરી મકકરૂં, નાંહી કુછ ઓસકા શુમાર રે,
નાંહી કુછ ઓસકા શુમાર. ૧૨

— ૩૧ —

બરહા

દેખો મકકાર આવકર, મકરૂંકા કીયા છંદ રે;
અવરત આવને ઘરમાં, ફેરી તો કહીં કર ફંદ રે. ૧

બુઢઢી તો થી મકકાર જાનો, કેસે વત|| કીતી ઝાતરે;
આઇ હો ભલી આદમી, સબ કો' કબુલી બાતરે. ૨

પેઠી તો કઇ મકરૂં સહી, ઘર માંહે ધરીયા પગરે;
અનંત કહીં મકકરથી, એક એક ઓસકે ઢંગરે. ૩

નાકિસ અકકલ‡ ઓરતાં સહી, ઓસકુ મલીયે જાયરે;
ઓરતને સુની સહી, બાત તો સારી મન માંય રે. ૪

સુનો જું શૈતાન જાયકર, પેડા થા ભસ્તકે માંયરે;
કેસે છંદુ જા પેઠીયા, બુઝા કેનીને નાંય રે. ૫

શૈતાન બુઢઢી જાત કર, ગયા હવ્વા×કે પાસ રે;
કહી કહી મકકર બાંધકર, ફરેબ દેને આસ રે. ૬

હવ્વાને આપ છેતરાયકર, ખાયા ગેહું થા જાનરે;
આદમ તો છેતરાઇએ, એ બાત સહી માન રે. ૭

અવરતથી છેતરાઇએ, આદમ જેસી જાત રે;
તો ભસ્ત ગઇ હાથથી, સાચી એ સહી બાત રે. ૮

ત્યું વે મકકાર આવકર, ઇમામકે ઘરમાં ગહી;
અવરત ફેરાઇ જાયકર, એ ખબર સાચી સહી. ૯

નાકિસ અકકલ હે ઓરતાં, કબુલ કીતી બાતરે;
મારનેકા સોચ દલમાં કીયા, ઇમામ જેસી ઝાતરે. ૧૦

— ૩૨ —

તબ બીબી હો રાઝી, ઓસ મકકારકુ આખા;
કિસ તરેહ મારૂં, એ બયાન રે દાખા. ૧

વે મકકાર તો યઝીદકે, પાસ ફેર ગહી;
અને બાત તો સારી, ખોલકર કહી. ૨

તબ યઝીદને ઓસકુ, લે દીયા રે ઝેરા;
એસી દાવે હો કેરી, પુરી કીતી રે પેરા. ૩

|| રીતે-પ્રમાણે ‡ ઓછી અકકલ. × પેદા થએલ પહેલાં સ્ત્રી કે જે હ૦ આદમ (અલે૦)ના બીબી હતાં.

તબ મકકાર વે ઝહેર લે, ફેર આઇ રે સુનાતી;
આવ ઝહેર દે અવરતકુ, એ સહી રે બાતી. ૪

અને તબ વે દન થે, ગરમી હો કેરે;
બી ઇમામ થે રોઝદાર, એ સુનીઓ સવેરે. ૫

સુનો ઇમામ તો ઘરમાં, શામ વખત રે આયે;
સો રોઝા ખોલને. ખાતર રે સુનાએ. ૬

આવ ઓસહી બીબી પાસ, પાની રે મંગાયા;
ઓને ઝહેર બા પાનીમાં, લા ને પીલાયા. ૭

સહી પીતે રે કલેજા, ટુકડે હોકર ગીરીયા;
હો સીત્તર ટુકડે, નીકલને પડ્યા. ૮

અને લોહી તો આંત, આંત રે ચલીયા;
તબ ભાઇકા બુલાના, તુરત ઇમામે કરીયા. ૯

ઇમામ હુસૈન તો બેગે, ભાઇ પાસ રે આયે;
તબ ભાઇને ભાઇકુ, લે ગલે રે લગાયે. ૧૦

આંત ગમ તબ, ઇમામ હુસૈનને ખાયા;
જબ ભાઇ કેરા હાલ, આંત તંગ રે દેખાયા. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને નેહસુ કહો, દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી

વીરને વીરકુ દેખતે, નેનુ ભરીયા નીર રે,
નેનુ ભરીયા નીર;
રઘન કીયા આંત દલસુ, ના હુઇ તલભી ધીર રે,
ના હુઇ તલભી ધીર. ૧૩

— ૩૩ —

રૂબાઇ

દેખો દેખો ધુતી વીરા દુનીયા, રંગ કેરા નાંહી છેહરે;
દુની છંદે દુખ સહી પાહીયા, જગ માંહી વલીયુંકી દેહરે. ૧

મકકરસુ દગા સહી પોંચીયા, ઇમામ હસન કેરી ઝાતરે;
કલેજા ટુટારે ઝહેર લાગતે, એ તો સહી સાચી હે બાતરે. ૨

લોહી નીક રીતે દેખો ચલીયા, ઝહેરે કીયા કલેજેકુ ઘાવરે;
દેખો એ પોંચી રે ઇમામકુ, એસા દીયા વૅરીને દાવરે. ૩

ઇમામ હુસૈન લાગે ઝુરને, દેખ દેખ આપ વીર રે;
દરદકે લીતે રે આપ વીરકે, ચલીયે નેનુ ભર નીર રે. ૪

ગરજે ગગન* દલ દુખસુ, મેહ નેનું ધારો ધાર રે;
ઇમામ ઝુરે× રે કાજ વીરકે, દલ ના પકડે કરાર રે. ૫

વીર કહે આવો વીર મલીયે, છેલ્લા એ મલના હે ભાઇરે,
જુદાઈ$ પડી અબ અપને, વીદાઅ બાત વીરને બતાઇરે ૬

બીછરાન આ પડા અબ તમુસુ, સુનો એક વસીઅત બાતરે;
દયા કરો ફરઝંદ મેરડે, હુએ યતીમ ઝાત રે. ૭

યતીમકુ ભાઇ બૅાત ચાહકર, કીજીઓ દિલાસા વીરરે;
પડે તો બીસારા યતીમકુ, કરેંગે દિલાસે ધીર રે. ૮

નસીહત છેલ્લી એ સુનતે, હુસન રોએ ઝાર ઝાર રે;
બીછરાન દુખ બૅાત લાગીયા, દલને ના કીતા કરારરે. ૯

— ૩૪ —

ઇમામ હુસૈનકુ. લે ગલેકુ લગાએ;
અને નસીહત બોલ, કેતે રે બતાએ. ૧

તબ ઇમામ હુસૈન, બાત બેરીકી પુછાઇ;
કેને ઝહેર દીયા, તમ કહો મુઝે ભાઇ. ૨

કહયા અવરતકી ચુગલી, મુઝે કરની નાંહા;
હે અજલ† રે પોંચી, જું લખેકે માંહા. ૩

કહયા ફરઝંદ મેરે, ભાઇ હુએ હંય યતીમા;
તમ અનુકુ શફકત¶, બૅાત કીજ્યો રહીમા@. ૪

*આસમાન ગાજે. ×દીલગીર થયા. $જુદાઇ. †મોત-કઝા. ¶મહેરબાની. @દયા.

અને તમારી બેટીકા, હે બયાહ રે કરના;
સો મેરે બેટે સાથ, એ નસીહત સુનના. ૫

યું ઇમામ હસનને, નસીહત કીતી;
સો ઇમામ હુસૈનને, સુનકર લીતી. ૬

બી નસીહત દુજી, એ સુનકર લેની;
મુઝે ફોત બાઝ ચંતા, મન એતની દેની. ૭

કે દાદેકે રોઝેમાં, મુજે દફન કરાહો;
કે પયગમબર પાસ, મેરી કબર ચુનાહો. ૮

કે ખુદાવંદ તઆલા, ગુનેહ મેરે બખશાવે;
* * * * ૯

જબ રસુલલલાહ પાસ, રોઝે પાસ આયે;
તબ હાકિમકે નોકરૂં, મને રે કરાયે. ૧૦

તબ ઇમામ હુસૈનને, બોત ગુસ્સા રે કીતા;
અને જંગ હો કરને, એ મન રે દીતા. ૧૧

તબ અબદુલ્લા મસઉદ, મને રે કીતા;
અને મસલેહત કેરા, બોલ કેહકર દીતા. ૧૨

સુનો દાવેગીર નબીકે, હેં દુશમની ચાતે;
સો કતલ હો કેરા, હેં કેસે શહીદ કરાતે. ૧૩

અબ ભલા હે કે સબુર, કરના તમનના;
કહયા અબદુલ્લા મસઉદ, એતા ઓસ દનના. ૧૪

તબ ઇમામ હુસૈનને, સુન સબર રે કીતા;
એ સુન સુન મુમન, ચંત યું દીતા. ૧૫

રે તુહી

ઇમામ હસનકુ ધરતે, નબી કેરે પાસ રે,
નબી કેરે પાસ;
મને કરનેકુ આયે, યઝીદ કેરે દાસ રે,
યઝીદ કેરે દાસ. ૧૬

— ૩૫ —

તબ ઇમામ હસનકુ, ના રોઝે માંહી ધરીએ;
કે જનાઝા લેકર, ઓર તરફ ચલીએ. ૧

જાં ગોરસ્તાન કહીએ, ગરીબું કેરા;
વાં જનાઝેકુ લેકર, ગએ રે સવેરા. ૨

સુનો ઇમામકુ લેજાકર, વાં દફન રે કીતે;
સો દુશમન કેરે, હસદકે લીતે. ૩

થી તારીખ દુજી, મોહરમ માસા;
ઇમામ હસનકા વિસાલ, તબ હુવા રે ખાસા. ૪

બરસ ચાલીસ આઠ, ઉપર રે કેલાઇ;
એ ખબર તો સાચી, લખેસુ પાઇ. ૫

દસ બેટે ને સાત, બેટીયાં કહીયે;
ઇમામ હસનકી ઔલાદ, એ સુનકર લહીયે. ૬

બેટેકી અવલાદ, ઓનુ બાઝ રે કહીએ;
અને અવરકુ નાંહી, એસી ખબર રે લહીએ. ૭

સો અબુલ હસન, અબુ મહંમદ કહીયે;
રહી અવલાદ ઓનુકી, બાઝ ઇમામકે લહીયે. ૮

અને અવરૂંકી અવલાદ, રહી રે નાંહા;
નામ સુન વે લીજીયે, હે જું લખેકે માંહા. ૯

હુસૈન કાસિમ અબદુલ્લા, ઇસ્માઇલ કહીયે;
અને ઝેદ ને ઇબ્રાહીમ, નામ ભી લહીએ. ૧૦

અને અહમદ અલી, જાનો રે નામા;
એ ઇમામ હસનકી, અવલાદકી ઠામા. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, સહીકર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૨

રે તુહી
વે દુજી તારીખ જાનીએ, મોહર્રમ કેરા માસ રે,
મોહર્રમ કેરા માસ;
તબ સહી વિસાલ ઇમામકા, હુવા દન એ ખાસરે,
હુવા દન એ ખાસ. ૧૩

— ૩૬ —

પીછે અવરતને યઝીદકુ, કેલાઇ બાતી;
બીયાહ કેરી બાત, કેલાઇ સુનાતી. ૧
જું તેં રે કહયા થા, ત્યું કામ મેં કીતા;
કે ઇમામ હસનકુ, ઝહેર રે દીતા. ૨
અબ વાએદા તેરા, તુઝે પુરા હે કરના;
જે કૌલ તેં કીયા થા, સહી મન ધરના. ૩
કે બેગે રે હોવે, તુજ સેતી ઘર વાસા;
ઝહેર દીયા ઇમામકુ, એતી કર મેં આસા. ૪
યું અવરતને યઝીદકુ, જબ બાત રે કેલાઇ;
તબ યઝીદે ઓસકી, પાછી ખબર ભેજાઇ. ૫
કે ઇમામ હસન જેસા, તેં ઝહેર દે મારા;
તો તેરા મુઝકુ, ના આવે એતબારા. ૬
યું જુવાબ રે સુનીયા, જબ અવરતને કાના;
તબ છોડી રે ઉમ્મેદા, જે કીયા થા ધાના. ૭
યું હુવી રે નીરાસી, દુન્યા રે માંહા;
અને આકેબત માંહે, ખુબ ઠામ રે નાંહા. ૮
જો ઇમામકે તનકુ, ઓને કીતી રે ઘાતા;
દો જગ નીરાસી, હુઇ અવરતકી ઝાતા. ૯
સહી સઝા તો દેખતે, ઓસકુ પોંચાઇ;
એ સુનતે રે મુમન, એતી ચંતા રે આઇ. ૧૦

રે તુહી

ઘાત કીયા ઇસામકુ, દો જગ હુઇ નીરાસ રે,
દો જગ હુઇ નીરાસ;
નાઉમ્મેદકુ પોંચી સહી, જે કીતી થી આસ રે,
જે કીતી થી આસ. ૧૧

— ૩૭ —

બરહા

સુનો નવાસે નબીકે, મકબુલ મેહબુબ ઝાત રે;
અનુકુ તો અવરત નાફીસે, બાઇતી જીવકી ઘાતરે. ૧

નીરાસ હુઇ દો જગુ, પાઇ સઝા સહી માન રે;
યઝીદ્ બોલ ફેર ગયા, કીયા થા જે માન રે. ૨

લાલચ કેરા છેહ નાંહી, દુન્યાકે એસે ઢંગ રે;
નાંહી સબુર એસ તનમાં, જીસે હે દુન્યા રંગરે. ૩

શેતાન હે પાલે પડા, દુનિયાકે સીતર છંડ રે;
દુનિયા જે દલસુ ચાવસે, પડયા વે દુરીજન ફંદરે. ૪

જું જાલ કરે કરોવાલીયા, નેહે વે છુપે આપ માંયરે;
મખ્ખી તો આવે ઉડતી, એસકુ તો દેખે નાંયરે. ૫

સબુર નાંહી એસ ઝાતકો, જાતી હે સબ સબ ઠામરે;
લાલચ લાગી અદકી, ફરતી હે એસકે કામ રે. ૬

જાતે તો કહીં જાલમાં, લોભે ફંદાવે ઝાત રે;
માંકડી છુપી તબ આવકર, પોંચા સહી એ બાતરે. ૭

મખ્ખી તો ઝોર ઉડને કરે, માંકડી બંધાવે જાલરે;
છોડે નાંહી એક પલ એસે, પોંચ જા મોતકા હાલરે. ૮

દુનિયા અને શૈતાનકી, બુઝો સહી એ રીત રે;
શૈતાન ફંદે વે પડા, કીતી દુનીસુ પીત રે. ૯

—૩૮—

સુનો ઇમામ હુસૈન, નબીકે નવાસે;
બીબી ફાતમાકે ફરઝંદ, કહીએ ખાસે. ૧

સહી કુનીયત અનુકી, અબુ અબદુલ્લા જાનો;
અને લકબ તો અનુકા, ઝકી રે પછાનો. ૨

ભી લકબ તો સય્યદ×, શહીદ હેં કેતે;
વે સીબ્તી† ભી લકબકા, નામ હેં લેતે. ૩

હુઆ જનમ અનુકા, મદીને રે ગામા;
અને દન સોમવાર, કેરા રે નામા. ૪

અને ચોથી તારીખ, માસ રે શાબાના;
ભી પાંચમી તારીખકા, સુન રે બયાના. ૫

અને બરસ થા દુજા*, હીજરત કેરા;
તો માસ રે છ હમલ, રહે સુનીઓ સવેરા. ૬

કે સફરમાં, ઇમામ હસન જાએ;
અને શાબાનકુ, ઇમામ હુસૈન કેંલાએ. ૭

તો છ માસકા છેટા, હુઆ રે જાનો;
ઇમામ હુસૈનકી કરામત, એ ભી રે પછાનો. ૮

એ જનમ હો કેરી, સુનો રે બાતીઃ
જેસી હકીકત સુની, વેસી લખી હે ઝાતી. ૯

કુછ કયાસ હો કેરા, યાં ઠામ રે નાંહા;
એ સુન સુન એતના, નત કહો દલ માંહા. ૧૦

રે તુહી

× સરદાર. † ફરઝંદ.

* નોટ—હ૦ ઇમામ હુસેનની પયદાઈશ હીં૦ ૪ માં થએલ છે પરંતુ અહીં કિતાબોના ઉતારા કરનારની ભુલથી હીં૦ ૨ થએલ લાગે છે. હ૦ ઇમામ હસનની પયદાયશ હીં૦ ૩ માં થએલ છે પરંતુ આ કિતાબમાં પાને ૩૨ ઉપર હીં૦ ૪ અને સફર માસ લખેલ છે એ પણ એવીજ રીતે નકલ કરનારોએ ભુલ કરેલ હોવી જોઈએ. (ઇ. પી.)

ઇમામ હુસૈનકે જનમકી, તારીખ દુજી જાન રેઃ
તારીખ દુજી જાન;
દુજા હીજરી સન થા, શાબાન માસ જે માનરે,
શાબાન માસ જે માન.

— ૩૯ —

એ બશારત ખાતમ, નબીકુ પોંચાઇ;
બીબી ફાતમાકો બેટા, આયા ખબર સુનાઇ. ૧
બીબી ફાતમાકે ડેરે, તબ નબીજી આયે;
તબ ખાતમ અંબીયા, મન ખુશી બોત લાયે. ૨
તબ અસમા એ બેટી, ઉમૈસ કેરીઃ
લે કપડેમાં ઇમામ, બાયે રે સવેરી. ૩
યું કપડેમાં બાકર, નબીજીકુ દીનેઃ
તબ નબીજીને ગોદમાં, અનુકુ લીને. ૪
તબ ખાતમ નબીને, બાંગ નમાઝકી પઢાઇ;
સો જમને કાનમાં, પઢી રે સુનાઇ. ૫
અને પઢી તકબીર, કાન ડાબે રે માંહા;
મેં હું સુનેસુ લખતા, કુછ કયાસ રે નાંહા. ૬
યું તકબીર પઢે બાઝ, અલી નબીએ બતાએ;
સો નામકી ખાતર, અલીકુ પુછાએ. ૭
કયા નામ તમે ધરોગે, અલી કહોને બાતી;
યું પુછતે હેં અલીકુ, ખાતમ રે ઝાતી. ૮
એતી કુવ્વત નાંહી, અલી કેહવે મુજ ઝાતી;
કે તમુસુ પેહલી, મેં કહું રે બાતી. ૯
યું અદબ અલીને, નબીજીસુ કીતી;
બાઝ અરઝ તો એતની, ચંત રે દીતી. ૧૦

નામ હે રબ ધરે, યું દલ હે રે ચાતા;
એતી અલીને ફેરકર, કહી નબીજીસુ બાતા. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૨

રે તુહી
બાંગ તકબીર નમાઝકી, પઢી થી દોનુ કાન રે,
પઢી થી દોનુ કાન;
ઇમામ હુસૈન જબ જનમીએ, બીબીને સહી માનરે,
બીબીને સહી માન. ૧૩

— ૪૦ —

તબ ખાતમ અંબીયાને, એતા ફરમાયા;
સો અલીકુ જુવાબ, દીયા રે સુનાયા. ૧

મેં ભી રબકે કહે બના, ના ધરૂં રે નામા;
મેં ભી રબસુ પેંલા, ના કરૂં હો કામા. ૨

યું મુબારક ઝુબાંસુ, નબીને આખા;
સો અલીને સુનકર, મન માંહે રાખા. ૩

સહી એતેમાં જીબરઇલ, આયે અલેહિસ્સલામા;
સો રબને ભેજાયા, ઇમામકા નામા. ૪

કહયા નામ ધરો નબીજી, બેટે હારૂન* કેરા;
બેટા દુજા હૈ હારૂનકા, નામ ધરીઓ સવેરા. ૫

દુજે હારૂનકે બેટેકા, કયા નામ થા પુછાયા;
થા શેર નો નામા, નામુસે બતાયા. ૬

તો બોલ નબીને કહયા, અરબી નાંહા;
અને રબે મુજે કીયા, અરબકે માંહા. ૭

જે આરબીસુ ખુબી, મુજે રબને હે દીતી;
કે ઝુબાં તો મેરી, આરબી હે કીતી. ૮

* હ૦ હારૂન પયગમ્બર કે જે હ૦ મુસા (અલ૦)ના મોટા ભાઇ થતા હતા.

તો ઔર તો નામ, મેં નાંહી રે ધરાવા;
મુજે આરબી નામોંકા, હે રે ચાવા. ૯
તબ નામુસે એતા, ફેર કર આખા;
કે હુસૈન હે માયને, શેરકે દાખા. ૧૦
તબ નબીજીને હુસૈન, ધરીયા નામા;
જબ રબને ભેજાઇ, વહી ઓસ ઠામા. ૧૧
સુનો ઇમામ હુસૈનકી, એ ખુબી રે જાનો;
અને એક કર રબકુ, મન એતના આનો. ૧૨
રે તુહી
હોતે જનમ ઇમામકે. રબે ભેજાયા નામ રે,
રબે ભેજાયા નામ;
જનમ ભુમી અનુકી સહી, મદીના કહીયે ગામરે,
મદીના કહીએ ગામ. ૧૩

— ૪૧ —

અને સાતમે રે દન, અકીકા* કીતા;
સો મુડાના સાતમે, દન કીયા રે સુનીતા. ૧
અને બકરા તો ઝબહે, કીયા ખબરરે પોંચાઇ;
અનુ ભાઇકે કાઝ, જેસા કીયા થા સહી. ૨
યું બકરા ઝબહે કર, બાલ સરકે ઉતારે;
જે ઇમામ રે હુસૈન, નબીજીકે પ્યારે. ૩
અને બાલકે બરાબર, રૂપા સદકા× કીયા;
એ અકીકે કેરા, બયાન રે સુનીયા. ૪
સુનો ઇમામ હુસૈન, થે જીસ દન આયે;
તબ રબને નામુસકુ, થે રે ભેજાયે. ૫
રબે મુબારક બાદી, થી રે ભેજાઇ;
યું નામુસ ખુશાલી, લાયે રે સુનાઇ. ૬

*પૈદા થવા બાદ સાતમા દીવસે કરવામાં આવતું ખાણું. ×ખુદાના નામે મોહતાજોને આપવું.

ઓસ સાથ કતલકી, કેલાઇ બાતી;
કે કતલ હોવેગી, ઇમામ હુસૈનકી ઝાતી. ૭

વે મઅઝરત* કેરા, ભી કીયા રે બયાના;
યું નામુસ હુકમ, દો લાયે રે જાના. ૮

ઇમામ હુસૈન થે ગોદ, નબીજી કેરી;
દેતે હલકકુ બોસા, થે નબીજી સવેરી. ૯

આવ મુબારક બાદી, નામુસે રે દીતી;
અને મઅઝરત ઓસકે, બાઝ રે કીતી. ૧૦

સુનો મઅઝરત સુનતે, દુખ નબી દલ આયા;
એ સુન સુન મુમનું, સોચ એતા દલ આયા. ૧૧

રે તુહી

મુબારક બાદી મઅઝરત, કીતી નામુસે આવ રે,
કીતી નામુસે આવ;
નબીકે ફરઝંદકુ, એસા રબકા ચાવ રે;
એસા રબકા ચાવ. ૧૨

— ૪૨ —

રૂબાઇ

ઇમામહુસૈન જબ જનમીએ, ખુશી હુઇ મુબારક ઝાતરે;
લે ગોદ ગલેકુ બોસે દીયે, નબીજીને સહી એ બાતરે. ૧

મુબારકબાદી ભેજાઇ રબને, નામુસ લે આયે વે જાનરે;
મઅઝરત કૅલાઇભી રબને, દોનુ બાતાં સાથથી માનરે. ૨

મુબારક દીતી નામુસને, ખુશી હુએ સુન બાત રે;
મઅઝરત ચંતા હુઇ, ખાતમ નબીકી ઝાત રે. ૩

નામુસ ખુશી કેરા દન હય, મઅઝરત કેરી કેસી રીતરે;
કહેયા જીસ ઠામ નબી અનુકુ, બોસે દેતે કર પીતરે. ૪

* દીલગીરી જાહેર કરવી.

ઓસ ઠામ તલવાર ફેર ફેર, કરબલા રણુકે ઠામ રે;
તમારે ફૉત હુએ બાઝ એ, શહીદ હોવેભી અલી નામરે. ૫

ફૉત હોવે એ બડા ભાઇ ઉનકા, ફેર્વે બીબી ફાતમાભી નાંયરે;
તબ એ ઝબ્હે કીયે જાયેંગે, કરબલા જંગલકે માંય રે. ૬

યતીમ યું કરે રબ અનુકુ, ધરાવેગા મઝલુમ નામ રે;
અનુ પર તલવાર ફરસી, તબ સહી કરબલા ઠામરે. ૭

સુનતે રોયે નબી અપને, નેનુ ભર ભર નીર રે;
યતીમ હોવે ફરઝંદ મેરડા, દુખ બૉત પાવેગા શરીરરે. ૮

મુબારક તન દુખ લાગીયા, રોયે નબી નેનુ અપારરે;
રોયે રોયે નબી નેનુ ભર ભર, દલ ના પકડે કરાર રે. ૯

— ૪૩ —

જબ મઅઝરત નામુસે, નબીજીસુ કીતી;
તબ નબીજીને પુછી, એસી બાત રે સુનીતી. ૧

કે નામુસ આજ હય, ખુશાલીકા દંના;
કે મઆઝરત કેરા, સોચ કેસા કીયા મંના. ૨

નબી ફૉત હોઓ તમંના, જબ નામુસે આખા;
અલી સહી ભી હોવે, યું ફેરકર દાખા. ૩

અને ભાઇ ભી ઓનુકે, જબ પાવેંગે વફાતા;
અને ફૉત ભી હોવેંગે, જબ અનુકી માતા. ૪

સબ કરબલા માંહે, એ મારે રે જાવે;
અને યતીમ ને મઝલુમ, એ રે કૅલાવે. ૫

જાંગલેકુ હો બોસા, નબી દેતે તમંના,
સહી ઓસ ઠામ તલવાર, ચલે અનુકે તંના. ૬

એ ઝબ્હે રે કીએ, ઓસ રણ માંહે જાવે;
સહી મઝલુમ યતીમ, એ રે કૅલાવે. ૭

કે તલવાર ચલેગી, અનુ બકરેકી રીતા;
સો કરબલા માંહી, યું હુકમ હે મીતા. ૮

એ સુનતે નબીજી, ગમ માંહે આયે;
અને રોયે રોયે નેનું, આંસુ રે ચલાયે. ૯

નીર ભર ભર રોયે, મુબારક નેના;
બાત નામુસ હો કેરી, સુનતે મંના. ૧૦

સુનો લાઓબાલી દરગાહ, હે રબ હો કેરી;
એ સુન સુન મનમાં, નત દીજીયો સવેરી. ૧૧

રે તુહી

રબ ચાવે સોહી કરે, એસા સુરીજન હાર રે,
એસા સુરીજન હાર;
હે આકેબત નેક સંવારતા, હે કરતા જીસકુ પ્યારરે;
હે કરતા જીસકુ પ્યાર. ૧૨

— ૪૪ —

થે નબીજી રોતે, ભર ભર નેના;
સુનો મુરતઝા અલી, આયે સહી અસ મેના. ૧

પુછા રસુલ ખુદાકે, ગમ કયું હો મન લાતે;
કે મુબારક નેના, કયું આંસુ હો ભરાતે. ૨

તબ નબીજીને અલીકુ, ખબર બતાઇ;
બાત જીબ્રઇલ કેરી, સબ કીતી રે અગાહી. ૩

તબ મુરતઝા અલી, રોએ ભર ભર નેના;
જબ ખબરકે નબીને, કહે રે બેના. ૪

તબ અલીકે નેનુ, ચલીયા નીરા;
જું ભાદવ મેહા, તલ કીતી ના ધીરા. ૫

યું રોતે અલી, દર્દ માંહે આયે;
બીબી ફાતમાકે નઝરું, એસે રે દેખાયે. ૬

તબ બીબી સાહેબને, પુછી રે બાતી;
એ રોનેકી ચંતા, હે કેસી રે દેખાતી. ૭

કે આજ હય દન, ખુશાલી કેરા;
એ રોનેકા સોચ, કેસા કીયા હે અનેરા. ૮

તબ અલીને ખબર, કીતી રે સારી;
જે નબીજીને કહી થી, તલ છોડી ના બીસારી. ૯

કે જીબરઇલ આયે, એસી ખબર સુનાતી;
સહી હુસૈનકે કતલકી, કીતી આવને બાતી. ૧૦

એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, ચંત એતના દીજે. ૧૧

રે તુહી

કતલ ઇમામ હુસૈનકી, નામુસ લાએ બાત રે,
નામુસ લાએ બાત;
સુનતે ભર ભર નેનકુ, રોએ મુબારક ઝાત રે,
રોએ મુબારક ઝાત. ૧૨

— ૪૫ —

બીબી સાહેબને ખબર, જબ સુનાઇ કાના;
તબ ઝાર ઝાર રોએ, સહી રે જાના. ૧

બૅાત શોર કર રોએ, બૅાત દુખ રે લગાયા;
આયે હુજરેથી બાર, એસા રે સુનાયા. ૨

સો ગાભરે હોકર, પાસ નબીજીકે આયે,
અને રધન તો કરના, બૅાત દલ રે લાયે. ૩

કે મુજકુ અલીને, એસી કહી રે બાતી:
કે જીબરઇલ એસી, લાએ ખબર સુનાતી. ૪

કે ઉમ્મત હુસૈનકુ, હે સખ્તી પોંચાવે;
કુછ રહમ તો દલમાં, અનુકે ના આવે. ૫

ઓસે દેનેકી ઠામ હે, જાં તમારી મેરી;
વાં તલવાર ચલાવે, ઉમ્મત સવેરી. ૬

કે હલકકી ઠામ, વે તલવાર બાવે;
અને તલ હો જેતા, મન રહમ ના લાવે. ૭

તબ નબીજીને હાં કર, જુવાબ રે :દીયાઃ
કે જીબરઇલ સેતી, એસા સુન મેં લીયા. ૮

તબ બીબીકુ સુનતે, બાત દાઝ રે લગાઇ;
બાત શોર કર રોએ, એસી દીલગીરી આઇ. ૯

કેસા હુસૈનને ગુનાહ, હોવેગા કીતા;
કે ઉમ્મત રે મારે, યું હે રે સુનીતા. ૧૦

યું કર બીબી, બાત રોએ ઝાર ઝારા;
કયું મઝલુમ હોવે, હુસૈન બીચારા. ૧૧

યું કેહકર રોએ, બીબી દરદકે લીતે;
એ સુન સુન મુમન, બાલ એતે ચંત દીતે. ૧૨

રે તુહી

બીબી ઝાર ઝાર રોઇએ, સુનતે કતલકી બાતરે;
સુનતે કતલકી બાત;
કે હુસેન એસા કયા કીયા, કતલ હોવેગી ઝાત રે,
કતલ હોવેગી ઝાત. ૧૩

— ૪૬ —

બરહા

અલી તો આયે ઘરમાં, પુછે તો બીબી ફાતમા;
રોતે હો એસા દુખ કયા, પોંચા તમારી ઝાતમાં. ૧

નબીને મુઝે અલી કહે, ખબર તો એસી કહી;
રબને ભેજાઇ બાત જે, જીબરઇલ થે લાએ સહી. ૨

હુસૈનકે કતલકી, ખબર કાનુ આહી રે;
સહી નબીને મુજકુ, કીતી તો હે અગાહી રે. ૩

સુનતે તો બીબી ફાતમા, રોએ તો નેનુ નીર રે;
ભર ભર રોવે દુખસુ, તલ ભી ના હોવે ધીરરે. ૪

એસા હુસેન કયા કીયા, મઝલુમ હોવે ઝાત રે;
ઉમ્મત મારે ઓનુકુ, એસી સુનાવે બાત રે. ૫

ઓસે દેનેકી જાગ જે, હલક કેરી ઠામ રે;
તલવાર વાં ફરસી, હુસૈન કેરે નામ રે. ૬

એસા હુસૈનને કયા કીયા, ઝુલમ યું હોવે સહી;
રોવે યું બીબી ફાતમા, દેખતા તો હે આપ દહી. ૭

બીબી તો ઘરથી ધાયકર, પાસ નબીકે આયે રે;
ફીરાકકે લીતે સહી, રોતે તો આયે સુનાયે રે. ૮

ઝાર ઝાર રોવે નેનુ ભરીયા, નીર જેસા મેહ રે;
ફિરાકકે લીતે સહી, હોવે ના જપ તલ દેહ રે. ૯

મઝલુમ ફરઝંદ મેરડે, હાવેંગે જા કિસ ઠામ રે;
રોવે યું બીબી ફાતમા, હુસૈન કેરે નામ રે. ૧૦

— ૪૭ —

બેગે દીનકે રે ભાઇ, સુનો એ બાતી:
કે નેનુ ભર ભર રોએ, ખાતમ રે ઝાતી. ૧

કે નબીજી અપને, રોએ ભર ભર નેનાં;
કતલ ઇમામ હુસૈનકે, સુનતે મંના. ૨

તો બીદઅત નાંહી એ, રોના રે જાના:
ઇમામ હુસૈનકે, નામસુ રે જાના. ૩

થે નબીજી રોએ, જબ ખબર સુનાહી;
સો આગેથી નામુસે, જબ કીતી રે અગાહી. ૪

તો ખબરકુ સુનતે, નબી રોએ ભર ભર;
એસા નબીજી હો કેરા, થા પ્યાર ઇમામ પર. ૫

તો કતલ હોનેકી, અબ ખબર સુનકર;
સહી ફિરાકસુ રોના, નેના ભર ભર. ૬

એ ઇમામ હુસૈન, નબીકે નવાસે;
બીબી ફાતમાકે ફરઝંદ, કહીએ ખાસે; ૭

કયું ના રે દરદ અનુકા, દલ માંહે રે આવે;
કયું ના નેનુ નીર, ચલ રે જાવે. ૮

કયું ના અફસોસ અનુકા, દલકુ ના લગાવે;
કયું ના કતલકુ સુનને, રિકકત* રે આવે. ૯

જો નબીજી અપને રોએ ભર ભર નેના;
તો અપન સુન્નત કર, વે ચંત રે દેના. ૧૦

એ રોનેસુ આકેબત, નેક રાહા હે કરની;
વે ઇમામકી મુસીબત, રોએ મન ધરની. ૧૧

કે કતલકા બયાન, સુન દલ માંહે લાવે;
અને નસદન ઝુબાં, એતી રે ચલાવે. ૧૨

રે તુહી

ફરઝંદ બીબી ફાતમા, નબીકે નવાસે જાન રે,
નબીકે નવાસે જાન;
નેહસુ દરદ તો ઓનુકા, રોએ રોએ મન માંહે આનરે,
રોએ રોએ મન માંહે આન. ૧૩

—— ૪૮ ——

રૂબાઇ

કતલ સુનતે ભાઇ મુમના, ઇમામ હુસૈન કેરી ઝાતરે;
રોએ નેના ભર ભર નેહસુ, ખાતમ નબીકી ઝાત રે. ૧

* દીલનુ ભરાઇ આવવું-રોવું.

એસા નેહ થા નબી કેરડા, ઇમામ હુસૈન કેરે નામરે;
ભાઇ મેરે દીનકે સુનતે, કરના હે વેસા જે કામ રે. ૨

ફરઝંદ નબીજીકે જાનીએ, બાત થા નબીજીકા નેહરે;
રોએ નેના ભર ભર નેહસુ, દુખ સુના જબ એસી દેહરે. ૩

ફરઝંદ નબીજીકે જાનીએ, પોંચીયા પોંચીયા ઓનુ દુખરે:
મુમનકુ વે દુખ સુનતે, તલ ના પાવે તલ સુખ રે. ૪

ઝુરે ઝુરે ભાઇ દલમાં. ઇમામકી સુનતે બાત રે;
કયું ના ઝુરે એ મુમન સુનતે, કતલ હુઇ એસી ઝાતરે. ૫

હઇએ દાગ જે દલ મુમના, નેનુ ભરાવસી નીર રે;
ફરઝંદ નબીજી દુખ પોંચીયા, રોએ બના હોવે કેસી ધીરરે. ૬

નબીજી રોએ સહી અપના, ભર ભર મુબારક નેનરે;
એ તો રીત સુન્નતકી જાનીએ, રોના રોના સાચે એ બેનરે. ૭

દોનુ રીત હોવે સહી મુમના, સુન સુન ઇમામુંકી બાતરે;
મઝલુમ નામ ધરીઆ, ઇમામ હુસૈન કેરી ઝાત રે. ૮

અવર કો' મઝલુમ દેખતે, રિકકત હે આતી સુનો વીરરે;
ઇમામકા દુખ વીરા સુનતે, દલક યું કરે મુમન ધીરરે. ૯

— ૪૯ —

પહેલ

મુમન સુનો એ મન ધર બાતી રે,
કતલ હુએ ઇમામકી ઝાતી રે. ૧

સુનો વીરા મઝલુમ નામ ધરાયા રે.
ઝુલમ અનુ પર કીયા સુનાયા રે. ૨

સુન સુન રોએ ભર ભર નેના રે,
ફિરાક લાહોને દલકે મેના રે. ૩

હાય કયું મારે નબીકે નવાસે રે,
શહીદ કીયે બાત થે પ્યાસે રે. ૪

બરહા દે ઓસ તન ઝાતી રે
મન ધર સુનને બાતી રે. ૫

સુન સુન નેનુ નીર બહાવે રે,
રોના તેરા જાયે ના જાવે રે. ૬

અજર અંતે સહી તુ પાવે રે,
સમજુકુ બાત એ દલ માંહે ભાવેરે. ૭

ભી જો તુ મદદ શહીદોંકી ચાવે રે,
ઝીયારત કાજે હેં બાત ઠામ જાવેરે. ૮

ઇમામકુ તુ કયું ના ચાતા રે,
કયું નાંહી નેહ એ મન માંહે લાતારે. ૯

શહીદ કરબલાકે જાનો રે,
ફરઝંદ સહી નબીકે માનો રે. ૧૦

જો તુજે શહીદું કેરા હે નેહા રે,
તો નેહ રાખ તુ અનુકી દેહા રે. ૧૧

મીતકા દુખ સુને દુખ લાગે રે,
ખુશી ઓસકે તનથી ભાગે રે. ૧૨

દુખ સુન નેનુ નીર ભરાહો રે,
શહીદ નેહ જો દલ માંહે ચાહો રે. ૧૩

તો તુજે મદદ અનુકી આવે રે,
શહીદુંકુ જો દલ હે તેરા ચાવે રે. ૧૪

જો તુજે શહીદું કેરા હે ચાવ રે,
કર શેહજાદેથી તુ ભાવ રે. ૧૫

— ૫૦ —

બીબી ફાતમા આવ નબી પાસ, ગમ બાતરે ખાયા;
કે રધનસુ નેનુ, બાત નીર રે બહાયા. ૧

તબ ખાતમ નબીને, એતના આખા;
સો બીબી ફાતમાકો, જવાબ રે દાખા. ૨

હોવે બાલપનેમાં નાંહી, કતલકી બાતી;
નાંહી જુઆન ભી હોવે, જબ હુસૈનકી ઝાતી. ૩

પન હુસૈનકુ પોંચેગા, જબ કતલ ઇલાહી;
એસી નામુસે ખબર, એસ દનકી પોંચાહી. ૪

કેહવે નબીજી એસ દન, મેં હોઉં રે નાંહા;
ભી નાંહી હોવે ફાતમા, તમ જગકે માંહા. ૫

ભી અલી નાંહી હોવે, એસ રે ઝમાના;
ભાઇ હુસૈનકે એસ દન, નાંહી હોવે રે નાના. ૬

તબ હુસૈનકે કતલકા, વકત રે આવે;
જબ એતુ માંહી જગમાં, કોઇ ના દેખાવે. ૭

યું મુબારક ઝુબાંસુ, કીતી નબીજીને બાતી;
તબ બાત ગમ ખાયા, બીબીકી ઝાતી. ૮

સહી સુરીજનહાર, હે એસા રે પછાનો;
અને એક કર મનમાં, એતના રે આનો. ૯

રે તુહી

ઇમામ હુસૈનકુ રનમાંમારસી, નાંહી હોવે ચાર તન ઝાતરે,
નાંહી હોવે ચાર તન ઝાત;
હુસૈન એકલે અનુ દન, યું કહી નબીને બાત રે,
યું કહી નબીને બાત. ૧૦

— ૫૧ —

તબ બીબીને સુનતે, નેનુ ભરીયા પાની;
અને પુકારને રોએ, બાત એસી રે જાની. ૧

વાએ મઝલુમ કરને, બીબીને આખા;
વાએ સૈયદ નામસુ, બોલ રે દાખા. ૨

વાએ બેકસ કરને રોએ, બીબી ઝાર ઝારા;
દલ બીબી સાહેબકા; બાત હુઆ બેકરારા. ૩

કહયા મા બાપ તેરે, જબ હોવે રે નાંહાઃ
તબ હુસૈન મુસીબત, પોંચે જગકે માંહા. ૪

તબ મુસીબત કેરા, કયું ગમ રે ખાવે;
અને ફિરાક તો કિસકે, દલ રે આવે. ૫

અને મઅઝરત કોન, કરે એોસ દંના;
હોવો હુસૈન બેકસ, યું જગકે મેના. ૬

કેહવે બીબી એોસ દન, કબી મેં જો હોતી;
તો મુસીબત કેરા, ગમ સબ રે સેહતી. ૭

યું બીબી સાહેબને, રવન રે કીતા;
વે કરતા હે અપના, જું ચાવે રે મીતા. ૮

તબ હાતીફને અવાઝ, દીતા રે સુનાયા;
સો બયાન એતના, બોલને બતાયા. ૯

કહ્યા ઉમ્મત નબીકી, જે આખર ઝમાના;
વે મઅઝરત કરેગી, એસા રે જાના. ૧૦

કે બાઝ વે કરેંગે, હુસૈનકી ઝાતી;
એ સુન સુન મુમન, કહયા દન એોર રાતી. ૧૧

રે તુહી
સુરીજનહાર આપો આપ હે, કરે જે ચાવે કામરે,
કરે જે ચાવે કામ;
મુમનકુ સહી બંધ હય, દુન્યા કેરે ઠામ રે,
દુન્યા કેરે ઠામ રે. ૧૨

— ૫૨ —

દોહા

દેખોને સુરીજન અપના હાં અપના,
ચાતા હે કરતા કામ રે;

ભાકસી કીતી મુમન હાં મુમન,
કાફરૂં જન્નત ઠામ રે. ૧
સુખ ના પાવે ભાવે દીનકે હાં દીનકે,
સહી એ સાચી બાત રે;
ભાકસી ના સુખ પાવના હાં પાવના,
જો હે મુમન ઝાત રે. ૨
સુનોને રોવે બીબી ફાતમા હાં ફાતમા,
નબી ભી નેનુ નીર રે;
એસે રોવે રે બાત નેહસુ હાં નેહસુ,
હોવે ના દલ તલ ધીર રે, ૩
દેખો દેખો મીત અપના હાં અપના,
રધન કેરી રીત રે;
નબી બના રે નાંહી રબકુ, હાં રબકુ,
બંદોમાં ઓર કીસે પીત રે. ૪
દેખોને નબી આપ ઝુરીએ હાં ઝુરીએ,
ઇમામ હુસૈનકે નામ રે;
લખીયા લેખ કતલકા હાં કતલકા,
કરબલા કે ઠામ રે. ૫
તો ભી ના દેખો લખા ફરીયા હાં ફરીયા,
એસા હે અપના મીત રે;
અબ સુન ભાઇ મેરે દીનકે, હાં દીનકે,
કેસી વે ઓર રીત રે. ૬
નાંહી રે દુનિયા સુખ મુમના હાં મુમના,
કસાવે જો હે મીત રે;
સુનો જું બાત થોડી કસની હાં કસની,
જેસી રે રીતે હે પીત રે. ૭

— ૫૩ —

સુનો દીન કેરે ભાઇ, એસી હે દીન કેરી બાતી;
કે સુખ નાંહી પાવે, દુની મુમનકી ઝાતી. ૧
સહી કસની માંહા, હે રબકી પીતા;
તો હકકી રાહાકી, એસી બુઝો રે રીતા. ૨
જબ ઇમામ હુસૈન, જનમીએ રે જાનો;
બાત ખુશી તબ હોવડી, સહી રે માનો. ૩
કે રબને નુરી, હજુરી ભેજાએ;
વે મુબારક બાદી, કાજ રે આયે. ૪
એસી ખુશી માંહે રબને, બેગે ખબર રે ભેજાઇ;
સો મઅઝરત કેરી, બાત રે સુનાઇ. ૫
સુનો ખુશી સાથ રબને, એસા ગમ ગે દીતા;
સહી હકકી રાહાકી, એસી બુઝો રે રીતા. ૬
કે ખુશી બાઝ ગમ, હે રે આતા;
અસ જહાનકા રેહના, હે એસા રે દેખાતા. ૭
તો ગમ રે આયેસુ, કુછ ચંતા ના રે કીજે;
કુછ તલ જેતા ખતરા, મન રે ના દીજે. ૮
તબ ઇમામ હુસૈનકી, અદકી કીજે રે પીતા;
કે ખુશી ને ગમ, હે સાથ રે દેખીતા. ૯
સહી કસનીકુ રબ હે, અપના ચાતા;
સહી બંદા સબર, હે રબકુ ભાતા. ૧૦
તો ગમ માંહે ચંતા, ના કીજીઓ ભાઇ;
સબુરસુ એતના, હે કેહનેમાં બડાઇ. ૧૧

રે તુહી

દુખ સુખ દોનો સાથ હે, જગ ફાની એ રીત રે,
જગ ફાની એ રીત;

મુએ પેહલે મર રહે, જનુકુ રબસુ પીત રે,
જનુકુ રબસુ પીત. ૧૨

— ૫૪ —

જબ જીબ્રઇલ મુબારક બાદી, કાજ આયે;
અને મઅઝરત કેરી ભી, ખબર રે લાએ. ૧

તબ ફરિશ્તા આવતે, એક રાહામાં દેખાયા;
સો ઝાર ઝાર રોતા, ગમ નઝરૂં રે આયા. ૨

તબ નામુસે ઓસકુ, દેખતે પેછાના;
કે આસમાન તીજેકા, એ નુરી રે જાના. ૩

નુરી સત્તર હઝાર, કેરા સરદારા;
કયું રોતા હું ગીરીયા, બેકસ હો બચારા. ૪

સહી કિતરસ અસકા, થા રે નામા;
દેખા પડા હે રોતા, એક રે ડામા. ૫

તબ નામુસે ઓસકુ, જા પુછી રે બાતી:
કયા હોવડા કિતરસ, તેરી રે ઝાતી. ૬

મુઝે કામકા હુકમ, કહયા હુઆ થા ઇલાહી;
અને એક પલ જેતી, કુછ બેર મેં લગાહી. ૭

એતે રીસ તો હુઇ, કહહાર* કેરી;
તન પર ને બાજુઆં, મુજે જલીએ રે સવેરી. ૮

થા કલકે દંના, બાત ખુશાલીસુ મંના;
અને હલાકીમાં$ પડયા, મેં આજ રે દંના. ૯

યું નુરીને નામુસસુ, કીતી રે બાતી;
એ સુન સુન કહો, દન ઓર રાતી. ૧૦
રે તુહી
તલ પલ બેર લગાયને, જલે તન પર બાલ રે,
જલે તન પર બાલ;

* ગઝબ કરવાવાળો. $ દુ:ખમાં.

ડરના સહી ઓસસુ, સુન એ નુરીકા હાલ રે,
સુન એ નુરીકા હાલ. ૧૧

—૫૫—

ભી નામુસકુ કિતરસે, ફેરને પુછાયા;
તમે કહાં જાતે, યું રે બતાયા. ૧
કહયા સૈયદ જે આલમકે, હું મેં અનુ પાસ જાતા;
યું કિતરસ સેતી, કીતી નામુસે બાતા. ૨
કહયા નબીજીકે ડેરે, હે ફરઝંદ આયે;
સહી ઓસ કાજ રબને, હે મુજકુ ભેજાયે. ૩
તબ કિતરસ રોયેકર, એતના આખા;
કે મુજકુ લેજાઓ, સાથ રે દાખા. ૪
કભી નબીજી મેરી, શિફાઅત× ચાવે;
તો બાલ પર મેરે, ફેર મુઝે રે આવે. ૫
કે નબીજીકી અરઝસુ, રબ કરમ કરાવે;
કે કરમકી નઝર, રબ મુજપર ધરાવે. ૬
તો મકાન ફેરકર, મેં જાહું રે મેરે;
જો નબીજી શિફાઅત, મુજે કરે રે સવેરે. ૭
તબ નામુસે ઓસકુ, લે અસવાર રે કીયા;
સો બાઝુકે ઉપર, બેઠા રે દીયા. ૮
યું નામુસ તો ઓસકુ, સાથ રે લાયે;
સો નબીજીકે પાસ, જબ આયે થે સુનાયે. ૯
કામે જે નામુસ આયે થે, પેહલી બાત વે કહી;
પીછે કિતરસ કેરી, કીતી અરઝ રે સહી. ૧૦
કહયા નુરી એ નબીજી, તમુ પાસ આયા;
સો શિફાઅત તમારીકા, મન હે લાયા. ૧૧

× સિફારિશ—છુટકારા વાસ્તે ભલામણ કરવી.

કે નબીજી શિફાઅત, જે કરે રે મેરી;
તો કરમ તો કરે, રબ મુજકુ સવેરી. ૧૨

રે તુહી

કિતરસ નુરી નામ થા, વે આયા નબીકે પાસરે;
વે આયા નબીકે પાસ,
સો શિફાઅત ખાતમ કેરડી, પુરી મન ધર આસરે,
પુરી મન ધર આસ. ૧૩

— ૫૬ —

જબ નામુસે નુરીકી, અરઝ પોંચાહી;
તબ નબીજી ઓસકી, શિફાઅત ચાહી. ૧
તબ કિતરસ નબીને, પાસ રે બુલાયા;
ઇમામ હુસૈનકે દીલસુ, દીલ ઓસકા લગાયા. ૨
કહયા કિતરસ હુસૈનસુ, તુ લગા રે ઝાતી;
યું નબીજીને નુરીકુ, કહી રે બાતી. ૩
તબ ઇમામ હુસૈનકુ, તન ઓસકા લગાતે;
સહી પર બાલ આયે, જે જલે થે સુનાતે: ૪
તબ કિતરસ નુરી, ફેર મકાનકુ આયા;
અને ખુશી તો મનમાં, બાત રે લાયા. ૫
ઓને શહીદ હોનેકી, જબ ખબર રે પાઇ;
તબ રબકુ અરઝ, ઓનુ નુરીને પોંચાઇ. ૬
રબ પેહલી ખબર જો, મેં જંગકી પાતા:
તો રઝા તેરે પાસ, મેં રે મંગાતા. ૭
અને ઇમામ હુસૈનકી, મદદકુ રે જાતા;
અને દુશમન અનુકેસુ, મેં લડાઇ કરાતા. ૮
મેં લશકર સારા, વે મારને ભગાતા;
* * * * ૯

યું કિતરસે અરઝ, રબકુ પોંચાઇ;
બાત શહીદકી સુનતે, ચંતા ઓસ દલ આઇ. ૧૦

રે તુહી

હુસૈનકા તન લગાહીયા, કિતરસ કેરી ઝાત રે,
કિતરસ કેરી ઝાત;
જલે પર આયે સહી, સુન એ સાચી બાત રે,
સુન એ સાચી બાત. ૧૧

— ૫૭ —

જબ કિતરસે રબકુ, પોંચાઇ એ અરઝા;
ઇમામ હુસૈનકે, ફિરાકકી રે ગરઝા. ૧
તબ રબને હુકમ, ઓસે રે દીતા;
તબ જાને તો અબ જા, યું કહયા મીતા. ૨
કહયા સી-તેર હઝાર, તુજે તાબે હે નુરી;
તુ જા ઓનુ સેતી, જું આસા તુજે પુરી. ૩
સો ઇમામ હુસૈનકે, કબરકે પાસા;
અને રહીઓ ઉસ ઠામ, જું હે તુજે આસા. ૪
તબ હુકમસુ કિતરસ, લે નુરી રે આયા;
ઓસે ઇમામ હુસૈનકા, ગમ બાત રે લગાયા. ૫
ઓને ફિરાકસુ નેનુ, નીર રે ચલાયા;
અને રુધન તો નુરીને, બાત રે કરાયા. ૬
હે વે તબકા રહીલા, કબરકે પાસા;
સો હુસૈનકી કબર પાસ, હોકર દાસા. ૭
સુનો પીત તો એસી, ચંત નુરીને દીતી;
પેહલા એહસાન હો કેરી, બાત સમજને લીતી. ૮
એસે બંદે રબકે, હું એતબારી;
એ સુન સુન કહો, મત છોડો રે બીસારી. ૯

રે તુહી

એહસાન જાના નુરીએ, કિતરસ જીસકા નામ રે,
કિતરસ જીસકા નામ;
બાઝ શહીદ ઇમામકે. આયા કબરકે ઠામ રે,
આયા કબરકે ઠામ. ૧૦

— ૫૮ —

બ ર હા

નુરી થા પર આપ જલ્લાયકર, ગીરીયાથા રાહકે માંયરે,
નામુસને વે દેખતે, અજબ બાત દલ આયં રે. ૧

કે કયું ગીરા કિતરસ યહાં, કેસા હે તેરા હાલ રે;
કહયા કે ગુસ્સે રબસુ, જલીયે તો પર મુજે બાલરે. ૨

નામુસ લે જાહો તમે, મુજકો નબીકે પાસ રે;
શિફાઅત સેતી ઠામ પાઉં એતી હે મુજે આસ રે. ૩

નામુસ સાથે આવકર, મલીયે નબીકુ એ જાન રે;
નબીએ તો ઓસકુ દેખતે, પાસે બોલાયા માન રે. ૪

હુસૈન લીયા ગોદમાં, કરને નબીએ બાત નેહ રે;
નુરીકા તન લગાહીયા, હુસૈન કેરી દેહ રે. ૫

પર બલે ઓસકે તનકુ, આયે પાયા આરામ રે;
ખુશી તો હો વે ફિર ગયા, બેઠા જાં અપની ઠામ રે. ૬

શહીદ હુએ બાઝ સુની, બાત નુરી કાન રે;
ફિરાકસુ માંગી રઝા, રબ પાસ કરી મન ધ્યાન રે. ૭

કરતા રધન આયા સહી, બેગે કબરકે પાસ રે;
એહસાન પેહલા જાનકર, હોકર રહયા દાસ રે. ૮

તાબે ઓસે નુરી સહી, કહીએ સીત્તર હઝાર રે;
આયે સબુસુ ધાયકર, નેહ કર બાત મન પ્યાર રે. ૯

— ૫૯ —

ભી ઉમર ઇમામકી, જબ થી રે તીન સાલા;
થે નબીજીકે ગોદમાં, બેઠે એક રે હાલા. ૧

તબ જીબરઇલ આયે થે, અલેહિસ્સલામા;
બેઠે નબી પાસ આવ, કુછ કરને કલામા×. ૨

સો દહીયા કલબી* જેસી, સુરત રે દેખાઇ;
ઇમામ હુસૈનકી નઝરું, એસી રે આઇ. ૩

દોનો આસતીના$ નામુસકી, જાં અનુને ઢુંઢાઇ;
તબ નામુસે ખુશીસુ, એસી બાત રે પુછાઇ. ૪

કયા હુસૈનકા ચાહના, નબી મેરે રે પાસા;
હેં આસતીન ઢુંઢાતે, કયા કરને આસા. ૫

દહીયા કલબી જેસી, સુરત નબીજીને આખી;
હે તમારી દેખાતી, યું બાત રે દાખી. ૬

અને દહીયા કલબી, જબ હેં રે આતે;
તબ હુસૈનકે કાજ, કુછ સાથ હેં લાતે. ૭

ઓસ કાજ હુસૈન, હેં તમુ પાસ આયે;
દહીયા કલબીકી રીતે, સોચ મન હેં લાયે. ૮

એ નામુસને સુનકર, કહયા રબ પાસ જાહુું;
અને હુસૈનકે કાજે, કુછ મેં ભી લાહું. ૯

યું તલ બાજ જાકર, ફેર નામુસ રે આયે;
અને ભસ્તકા મેવા, અનાર‡ રે લાયે. ૧૦

સહી અનાર વે લાવકર, હુસૈનકુ દીયા;
એ સુન સુન મુમન, સોચ એતના કીયા. ૧૧

રે તુહી

જીબરઇલ લાયે અનારકુ, નબી હુએ ખુશાલ રે,
નબી હુએ ખુશાલ;

× વાત ચીત. * એક અસહાબી. $ બાંયો. ‡ દાડમ.

વે લાએ કાજ હુસૈનકે, જબ નંને થે બાલ રે,
જબ નંને થે બાલ. ૧૨

— ૬૦ —

બ લ

જબ અનુાર નો, ઇમામ હુસૈનકુ દીયા;
તબ ખુશી હુએ નબીજી, એ સુનકર લીયા. ૧

તમુકુ નબીજી કુછ, ખુશી હે આતી;
એતી જીબરઇલ નબીસુ, કીતી રે બાતી. ૨

કહયા ઐાલાદ આકેબત, એ નામુસ હે મેરી;
મેં દોસ્ત કયું ન અનુકુ, રાખું રે સવેરી. ૩

યું નબીજીને જુવાબ, નામુસકુ દીયા;
તબ નામુસ દીલગીર હો, હુસૈનકુ લીયા. ૪

કહયા નબીજી જીસ દન, એ મારે રે જાવે;
સો કરબલા રણુમાં, ગીરાએ જાવે. ૫

નબી શહાદત અનુકી, સહી હોવે ઓસ ઠામા;
ફિરે તલવાર ગલે પર, હુસૈન રે નામા. ૬

તબ તમે ના હોગે, રસુલ અલ્લાહી;
તબ એતી ખબર, નામુસે બતાહી. ૭

એ સુનતે નબીજી, નેનુ ભરીયા પાની;
બાત કેરી ચંતા, ખાતરમાં આની. ૮

તબ મુબારક નેના, રોએ ઝાર ઝારા;
બાત ઇમામ હુસૈનકા, થા નબીજીકુ પ્યારા. ૯

હે અયસા સુરીજન હાર રે પછાનો;
અને એક કર મનમાં, એતના આનો. ૧૦

રે તુહી

ખુશી ને ગમ દો સાથ હે, સહી એ સાચી બાતરે,
સહી એ સાચી બાત;
તો ભાઇ દીનકે આપકો, બુઝો મુસાફર ઝાત રે,
બુઝો મુસાફર ઝાત. ૧૧

— ૬૧ —

બ ર હા

સુન સુન ભાઇ દીનકે, એસી હે દીનકી રીતરે;
સુખ દુખ દોનુ સાથ હે, પોંચે દુનીમાં ઝાત રે. ૧
ફરઝંદ નબી કેરડે, ઇમામ હુસૈન નામ રે;
દીલગીર હુએ કાજ અનુકે, નબી કેતી ઠામ રે. ૨
દીલગીર હો આંસુ ભરે, નેનુ ચલીયા નીર રે;
એસા સુરીજન અપના, સુન સુન મારા વીરરે. ૩
બુઝો તો સુખ ચંતા સહી, આવે જગકી રીતરે;
મુમનકુ સહી કસની, ઓછી જું અદકી પીત રે. ૪
જું રીત સહી મૌતકી, એ ભી તો એસી જાન રે;
કસની જો પોંચે દલકુ, ના તલ અજબ આનરે. ૫
જું મૌત હે આવે સહી, તન તન જેતી ઝાત રે;
નાંહી કો' મરતે દેખને, અચરત લાગે બાત રે. ૬
વે રીત સુખ ને દુખકી, પોંચી દુનીકે ઠામ રે;
અચરત મત દલકો કરો, છોડો ના દીનકા કામરે. ૭
શુકર કરે સુખ પોંચતા, બુઝો એ રબ આસાનરે;
ઓસદન બૉત બંદગી કરો હોએ હોએ મન આધાનરે. ૮
દુખ પોંચે તકદીર હે, પોંચાવે બુઝો એ યું સહી;
તો ભી ચાહ કર બંદગી, બખશે તો તમુકુ દહી. ૯

— ૬૨ —

ઇમામ હુસૈનકી ઉમર, હુઇ સાત રે સાલા;
ફેર તબ ગમ કેરા, એસા હુઆ રે હાલા. ૧

કે નબીજીને નમાઝ કર, ઇદકી વલીએ;
બીબી ફાતમાકે ડેરે, કદમ રે ધરીએ. ૨

બીબીકો દેખાએ, રોતે રે નેના;
તબ નબીજીને પુછા, એસે રે મેના. ૩

કીસ કાજે ફાતમા, હો દીલગીર હોતે;
અને કીસ રે દુખસુ, તમ હો રે રોતે. ૪

હે બીબી રે કહયા, આજ હે ઇદકા દંના;
અને જુને હેં જામે, હસન હુસૈનકે તંના. ૫

વે રોય રોય કપડે, હેં નવે રે ચાતે;
ઓસ દુખકે લીતે, મુજે આંસુ હે આતે. ૬

તબ નબીજીને સુનકર, બશારત લગાહી;
પીછે બીબીકુ ખબર, એસી રે બતાહી. ૭

કહયા ફાતમા ઘરમાં, તમ જા રે દેખાહો;
સો જાહો અભી, ઓસકુ લે આહો. ૮

નાંહી કુછ ઘર મેરેમાં, યા રસુલ અલ્લાહી;
યું બીબી અરજ, નબીકુ પોંચાહી. ૯

કહયા જીબરઇલે ખબર, હે મુજકુ દીતી;
યું નબીજીને બાતી, બીબીસુ કીતી. ૧૦

એ સુન સુન લીજે, નેહસુ બાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી

બંદે હો સહી રબકે, કીજે કરમકી આસ રે,
કીજે કરમકી આસ;

ઉમ્મતી હો ઉસ નબીકા, રહીએ જું રહે દાસરે,
રહીએ જું રહે દાસ. ૧૨

— ૬૩ —

બીબી ઘર માંહે ગએ, મન હુકમ રે લાએ;
તબ દો ખુમ* ઢાંપે, નઝરૂ આએ. ૧
તબ બીબી ઓનુકુ, બાર રે લાએ;
અને નબીજીકે આગલ, વે લાને રખાએ. ૨
વે જામે થે ધોલે, દોનુ નબીજીને લીતે;
સો હસન હુસૈનકુ, તે દોનુ રે દીતે. ૩
તબ ઇમામોને કહયા, હમ રંગીલા હે ચાતે;
એ ધોલે જામે, નાંહી હમુકુ ભાતે. ૪
તબ બાસનમાં બવાયા, નબીજીને પાની;
જામે ઓસ માંહે બાએ, દોનુ બાત એ જાની. ૫
કેસા રંગ હો ચાતે, ઇમામ હસનકુ આખા;
તબ લીલા રંગકુ, ચાતા રે દાખા. ૬
તબ જામા નીકાલતે, એક લીલા રે દેખાયા;
વે ઇમામ હસનકુ, નબીને દીલાયા. ૭
બાઝ ઇમામ હુસૈનકુ, પુછી રે બાતી;
કેસા રંગ હો ચાતે, તમારી ઝાતી. ૮
કહયા ખુશ હે આતા, મુઝે રંગ રે લાલા;
તબ જામા તો નીકાલતે, હુઆ લાલ ઓસહી હાલા. ૯
તબ લાલ તો જામા, હુસૈનકુ રે દીયા;
યું દોનુ ઇમામકા, ખુશ હુઆ રે જીયા. ૧૦
એેસા નેહ રબકા, નબીજીકુ જાનો,
અને એક કર રબકુ, મન એેતના આનો. ૧૧

* થાળો.

રે તુહી
ખુબી રબ ચાવે નબીએકી, સુન તુ ગાફીલ બાતરે,
સુન તુ ગાફીલ બાત;
ગાફીલ સુન બાત દીનકી, કયા સોવે દિન રાતરે,
કયા સોવે દિન રાત. ૧૨

— ૬૪ —

જબ હસન હુસૈનને, જામે રે પેહનાએ;
તબ બીબી ફાતમા, બાત ખુશી મન લાએ. ૧
કે શેહઝાદે દોનુ, જબ હુએ રે ખુશાલા;
તબ નબીજી ભી ખુશી, હુએ ઓસ હાલા. ૨
તબ જીબ્રઇલ આયે, અસ્સેલ્હિસ્સલામા;
આવ નબીજીસુ એતના, કીયા રે કલામા. ૩
દોનુ ભાઇયુંકુ નબીજી, હો નેહસુ ચાતે;
તમે પ્યાર તો અનુકા, હો દલ માંહે લાતે. ૪
તબ ઔલાદ એ આકેબત, મેરી નબીજીને આખા;
કયું ના ઓનુકુ ચાહું, યું નામુસકુ દાખા. ૫
કહયા લીલા રે જામા, એ ઝહેરકી નીશાની;
યું જીબરઇલે આખા, બાત સહી રે જાની. ૬
તો ઇમામ હસનકુ, ઝહેર દીયા રે જાવે;
જબ અજલકા વકત, અનુકા રે આવે. ૭
હે લોહીકી નીશાની, એ લાલ રે જામા;
એ શહીદ હોવેંગે, કરબલાકે ઠામા. ૮
કે ઇમામ હુસૈન, હોવે શહીદ રે સહી;
એતી નામુસે ખબર, નબીજીકુ કહી. ૯
તબ નબીજીને અપને, નેનુ ભરીયા પાની;
રોએ ઝાર ઝાર બીબી, બાત સહી એ જાની. ૧૦

રે તુહી
તીન વાર દીલગીર હોવડે, નબી સુન સહી બાતરે,
નબી સુન સહી બાત;
સો ફરઝંદકે ગમથી, હસન હુસૈન જે ઝાત રે,
હસન હુસૈન જે ઝાત. ૧૧

— ૬૫ —

નઝમ

ગાફીલ હે ખુશી બૅાત ચાતા રે તમે સુનો રે,
ઇબાદત કયું ના મન લાતા રે તમે સુનો રે. ૧
ગમ ખાયા મુબારક ઝાતી રે તમે સુનો રે,
તીન બાર રોએ સહી બાતી રે તમે સુનો રે. ૨
ખુશી હુએ ફરઝંદાં સેતી રે તમે સુનો રે,
ગમ બોલ રબ ભેજ દીતા રે તમે સુનો રે. ૩
હુઆ ગમ સુનો તીન બારા રે તમે સુનો રે,
જબ કીયા ફરઝંદાં પ્યારા રે તમે સુનો રે. ૪
ખુશી સાથ ગમ સહી આયા રે તમે સુનો રે,
મુબારક ઝાતસુ સુનાયા રે તમે સુનો રે. ૫
સુલતાન અંબીયા જે કહીએ રે તમે સુનો રે,
ખાતમ રસુલ હેં લહીએ રે તમે સુનો રે. ૬
મહંમદ જીનકા નામા રેં તમે સુનો રે,
શિફાઅત કેરા જે ઠામા રે તમે સુનો રે. ૭
અનુ દલ ચંતાથી આઇ રે તમે સુનો રે,
ખુશી સાથ ફીકર સુનાઇ રે તમે સુનો રે. ૮
અબ ખુશી ગાફીલ કયું ચાવે રે તમે સુનો રે,
મન કયું ના બાત એ લાવે રે તમે સુનો રે. ૯

ખુશી સાથ ગમકી હે રીતા રે તમે સુનો રે,
એસા જગ રબને હે કીતા રે તમે સુનો રે. ૧૦

કસનીકુ રબ ભી હે ચાતા રે તમે સુનો રે,
સબુર હે મુમન ઓસે ભાતા રે તમે સુનો રે. ૧૧

કસનીમાં કરની ધીરા રે તમે સુનો રે,
સાબીત ઇમાન રાખો વીરા રે તમે સુનો રે. ૧૨

— ૬૬ —

સુનો ઇમામ હુસૈન, નબીકે નવાસે,
બીબી ફાતમાકે ફરઝંદ, કહીએ ખાસે. ૧

થી પરગત+ અનુકી, રબે હલીમી* રે કીતી;
સો પરગત કેરી, એસી બાત હે સુનીતી. ૨

કે શેહઝાદેને મેહમાની, એક દન થી કરાહી;
બાત મેહમાન બુલાએ, એસી ખબર સુનાહી. ૩

દાસ અનુ કેરા, કાસા¶ ભરા થા રે લાયા;
સો મજલીસ માંહે, થા ચલતા સુનાયા. ૪

તબ ઠોકર લાગતે, વે કાસા રે ગીરીયા;
સો ઇમામ હુસૈનકે, સર પર ઢલીયા. ૫

વે ગરમ થી એસી, સર ઉપર નખાહી;
તબ ગુલામકે દલમાં, બાત ચંતા આહી. ૬

તબ ઇમામ તો કહ્યુંએ, બોલે રે નાંહા;
કુછ કરાર તો આયા, દલ ગુલામકે માંહા. ૭

તબ ગુલામને આયત, પઢી રે રબાની;
તબ ઇમામને બખશીશ, કીતી બાત એ જાની. ૮

ઇમામ હુસૈનકી તબીઅત ઐસી હલીમ કેલાઇ;
એ ખબર તો સાચી, હે લખેસુ પાઇ. ૯

+ તબીઅત. * સહન કરવું–ગુસ્સા ઉપર કાબુ રાખવો. ¶ પ્યાલુ.

એ શેહઝાદેકી ખુબી, સુન સુન લહીએ;
અને એક કર રબકુ, એતના કહીએ. ૧૦
રે તુહી
ફરઝંદ બીબી ફાતમા, ઇમામ હુસૈન જે નામ રે,
ઇમામ હુસૈન જે નામ;
પરગત બાત હલીમ થી, સબહી કામકે ઠામ રે,
સબહી કામકે ઠામ. ૧૧

— ૬૭ —

સુન શેહઝાદે હસનકે, જબ પાઇ રે વફાતા;
એ કિસ્સે હો કેઝી, હુઇ એસી રે બાતા. ૧
કે શામ*કે પાદશાને, એસી ચંતા રે કીતી;
કે કૉલ કિતા સબુંસુ, એ બાત રે સુનીતી. ૨
સો બેટેકે કાજ, અહદ॰ રે કરાયા;
યું મુલક રે મુલક, કેહલા રે ભેજાયા. ૩
કે પાદશાહી બેટેકુ, આપસકી દીતી;
ઓસ કાજ બૈતકી, ચંતા રે કીતી. ૪
તબ શામકે લોકોને, આવ બૈત રે કીતી;
સો પાદશાકે બેટે કાજ, બાત રે સુણીતી. ૫
અને એરાક×કે લોકોને, લખ બૈત રે ભેજાઇ;
યું ભેજકર મુલક, બૈત સબુંસુ કરાઇ. ૬
એ મકકે ને મદીનેમાં, પૅગામ ભેજાયા;
એ બૈતકી ખાતર, સંદેસા કૅલાયા. ૭
તબ ઓનુને કબુલ, એ બૈત કીતી રે નાંહા;
એહેલ જે રેહતી, મકકા અને મદીને માંહા. ૮
બાકી ઓર સબ ઠામુ, બૈત કીતી રે સહી;
પણ મકકે ને મદીનેકે, લોક કબુલી નહી. ૯

---

*અરબસ્તાનની ઉત્તરે અને મીસરની પુર્વ દિશાએ એક મુલક છે જેમાં દમિશ્ક, હલબ વાગેરે મોટા મોટા શહેરો છે. ॰બૈત. ×ફુરાત અને દજલાના કિનારા ઉપર આવેલ પ્રદેશ.

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૦
રે તુહી
જે ખાલક ચાવે આપસુ, કરે હે ચાતા કામ રે,
કરે હે ચાતા કામ;
જીસ્કુ આપ વે ચાહસી, વે બંદુઆ દુની ઠામરે,
વે બંદુઆ દુની ઠામ. ૧૧

— ૬૮ —

ભી આએ પાદશાને, બૅાત ખેપ રે કરાહી;
અને બૈત રે કરની, એહલે હિજાઝ*સુ ચાહી. ૧
તબ આખર સબુને, એ કબુલી બાતી;
બૈત મકકે ને મદીનેકે લોકું, કીતી રે સુણાતી. ૨
પણ ચાર રે તનુને, મુંહ બેતથી ફીરાયા;
ખુશ એ કૅાલ કરના, અનુ દલ રે ના આયા. ૩
તો એક તો હુસૈન, બીન અલી રે જાનો;
અબુબકરકે બેટે, અબદુર રહમાન રે માનો. ૪
પીછે ઉમરકે બેટે, અબદુલ્લા રે કહીએ;
રઝીઅલ્લા અનહુમ, ઓનુ નામસુ લહીએ. ૫
થે જાબીરકે ભેટે, ચોથે રે કૅલાએ;
સો અબદુલ્લાકે નામસુ, સહી રે સુણાએ. ૬
એ ચારૂંને બૈત, ના કબુલ રે કરાહી;
બાત અનુકી ખાતરમાં, ખુબ ના રે આહી. ૭
તબ બૅાતેરા ઓનુને, બૈત કાજ રે ચાયા;
કે દિલાસા પાદશાને. બૅાત રે કૅલાયા. ૮
પણ અનુ ના કબુલી, બૈત કેરી રે બાતી;
ઉઠ મકકેકુ ચલીએ, એસી બાત રે સુણાતી. ૯

*અરબસ્તાનનો એ હિસ્સો કે જેમાં મકકા, મદીના, તાએફ વીગેરે શહેરો આવેલા છે.

વે શામથી મદીનેમાં, બૈત કાજ થે આયે;
એસ કાજ એ મદીના, છોડ ચલે હેં સુણાયે. ૧૦
તબ મકકે આયે મદીનેથી, ચારૂં એ તંના;
એ સુન રૂ.ન મુમન, રાખા એતના મંના. ૧૧

રે તુહી
ચાર તન મદીના છોડકર, આયે મકકેકી ઠામરે,
આયે મકકેકી ઠામ;
હુસૈન અબદુરરહમાન થે, અબદુલ્લા અબદુલ્લા નામરે,
અબદુલ્લા અબદુલ્લા નામ. ૧૨

— ૬૯ —

વે ભી પીછે પીછે અનુકે, મકકે માંહે આયે;
ભી મકકે માંહે આવકર, કાજ બૈતકે પુછાયે. ૧
અને તો ભી બૈત, અનુને કબુલી નાંહા;
ઓને બાંતરા કહયા, આવ મકકેકે માંહા. ૨
જબ એ તો ભાંજગડ, રાસ રે ના આઇ;
ફેર શામકુ ગહે, એસી ખબર સુણાઇ. ૩
જબ બત ના કબુલી, એ ચારૂ રે તંના;
તબ શામકુ ચલીએ, ના ઉમ્મેદ હો મંના. ૪
અને શામકે પાદશાહને, જબ વફાત રે પાઇ;
કે વકત રે પોંચતે, મૌત રે આઇ. ૫
તબ તખતકે ઉપર, યઝીદ બીઠાયા;
ઠામ બાપકી આપકુ, પાદશા કેલાયા. ૬
અને શામ ને એરાક તક, દોહાઇ ફેરાઇ;
યું યઝીદને હુકુમત, બાપકી પાહી. ૭
તબ વઝીરૂ સબુંને, એ કબુલ રે કીતી;
કે યઝીદ પાદશા, કર ચંતા રે દીતી. ૮

યું યઝીદ હો પાદશા, આપકુ કેલાયા;
કર વાલી* વઝીરૂં, સબુને ચાયા. ૯

પીછે વઝીરૂંને આવકર, કીતી મસલત+ બાતી;
સો યઝીદ હો સેતી, બાત કીતી રે સુણાતી. ૧૦

કે બૈત નાંહી કીતી, જનુ ચારૂં રે તંના;
તો ડર તો અનુકા, તુ રાખ રે મંના. ૧૧

બૈત ઓનુ કીયા બના, રાજ જામે રે નાંહા;
એ સુન સુન મુમનું, દીયા મનકે માંહા. ૧૨

રે તુહી
પાદશાહી યઝીદને બેઠતે, કીતી મસલત બાતરે,
કીતી મસલત બાતઃ
કે ખોજકર‡ બૈત કરાહીએ, જો હેં વે ચાર તન ઝાતરે,
જો હેં વે ચાર તન ઝાત. ૧૩

— ૭૦ —

સબું વઝીરૂં મસલત, મલ યઝીદકુ કહી;
વે ચાર રે તનુકા, નામ લીયા રે સહી. ૧

કે અનુને બૈત, પેલી કીતી રે નાંહા;
અને એ હેં અશરાફ§, હિજાઝકે માંહા. ૨

કે રેહના હે અનુકા, મદીને ગામા;
અને બુઝતે હેં સબ કો', અનુકા નામા. ૩

અને પાદશાહી કરને, જો તુ હે ચાતા;
તો બૈત કરા ઓનુકુ, તુ સુનને બાતા. ૪

અને કભી બૈત કરતે, એ મુંહ રે ફેરાવે;
કે પાદશાહી તેરી, ના દલ માંહે લાવે. ૫

તો દુર કર ઓનુકુ, અસ દુનીયા હો સેતી;
યું વઝીરૂંને યઝીદસુ, બાત રે કીતી. ૬

---

* માલીક. + સલાહ-વીચાર. ‡ શોધીને. § અમીર-સરદાર.

તબ યઝીદકે દલમાં, બાત ખુશ એ આઈ;
અને દાવે કેરી ચંતા, પુરી દલ રે લગાઇ. ७

તબ યઝીદને વલીદકુ, કાગઝ લખાયા;
જે મદીને કેરા, થા હાકિમ કેલાયા. ८

કે બાપને મરતે, મુઝે ખલીફા કીતા;
એ મુલક તો મુજકુ, આપ જીવતે હે દીતા. ९

અબ હુવા મેં પાદશા, અસ મુલક હો કેરા;
અને તન રે ચારૂંકા, મુજે ડર હે અનેરા. १०

વે કાગઝમાં ચારૂં નામ, લખે રે સુણાએ;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાએ. ११

રે તુહી

વઝીરૂંકી મસલત સુનતે, કાગઝ ભેજાયા જાન રે,
કાગઝ ભેજાયા જાન;
સો યઝીદને નામ વલીદકે, ભેજા મદીને માન રે,
ભેજા મદીને માન. १२

— ७१ —

વે કાગઝ માંહે, લખે ચાર રે નામા;
યું લખને ભેજાયા, મદીને રે ઠામા. १

સો વલીદ થા હાકિમ, મદીને કેરા;
સો લખને ઓસકુ, ભેજાયા સવેરા. २

કે ચારૂ તનુસુ, તુ બૈત રે કીજે;
સો મેરી તરફકી, તુ કબુલ રે લીજે. ३

સો ઉતાવલ કાગઝકુ, બાત દેખતે કરની;
એ ચંતા પુરી, હે મન રે ધરની. ४

અને કભી બૈત રે કરતે, એ મુંહ રે ફેરાવે;
અને પાદશાહી મેરી, ના દલ માંહે લાવે. ५

તો સર કાટ ઓનુકે, પાસ મેરે રે ભેજાએ,
સો શામકે મુલકકુ, બાત સુન મન લાએ. ૬

તો તાકીદ રે સારી, ઓસ લખેથી જાની;
તો તલ રે એકકી, ઢીલ મન રે ના આની. ૭

યું યઝીદને કાગઝ, લખને ભેજાયા;
સો વલીદકે નામસુ, મદીને ભેજાયા. ૮

જબ કાસિદને કિતાબત, વલીદકુ દીતી;
તબ વલીદને પઢકર, સબ બુઝ રે લીતી. ૯

એ પડને અફસોસ, દલ માંહે ખાયા;
અને કલમાકા બોલ, જુબાં પર લાયા. ૧૦
કે ઇન્ના લિલ્લાહે%, એતના આખા;
વ ઇન્ના ઇલયહે રાજેઉન(!!), બાઝ રે દાખા. ૧૧
રે તુહી
યઝીદને કાગઝ લખકર, ભેજા મદીને ગામ રે,
ભેજા મદીને ગામ;
સો ચાર તનથે બુઝરૂગ સહી, કતલ ઓનુકે નામરે,
કતલ ઓનુકે નામ. ૧૨

—૭૨—

તબ વલીદને અફસોસ ખા, કહી રે બાતી;
કીયા કામ મુજે ફરઝંદ, જે ફાતમાકી ઝાતી. ૧

કે ફાતમાકે ફરઝંદસુ, મુજે કીયા હે કામા;
યઝીદને કેસા, મુજે લખીયા નામા. ૨

યું કેહ કર ચંતા, મન દીતી રે સહી;
મરવાનકુ બોલાયા, એ ખબર હે લહી, ૩

કે વેભી થા રેહતા, મદીને ગામા;
કે જીસકા મરવાન, કહીએ નામા. ૪

% અમે અલ્લાહુનાજ (તાબે) છીએ (!!) અને અમે તેનીજ તરફ પાછા ફર-
નારા છીએ (સુરે બકર–કુરઆન શરીફ).

ઓસે બુલા ને વલીદને, મસલત કીતી;
સબ કાગઝકી હકીકત, કહી રે સુણીતી. ૫

સુનો મરવાને જવાબ, વલીદકુ દીયા;
કે કામ વેહલા કરના, યું કહયા સુન લીયા. ૬

એ બૈત કેરા કામ, કર વલીદ સીતાબા;
બેલા બુલા ચારૂંકુ, યું દીયા રે જુવાબા. ૭

જો ચારૂં આવ તુજસુ, એ બૈત રે કરાવા;
તો ખુબ હોવે કામ, જું મનકા ભાવા. ૮

અને કબુલ ના કરે, જો તેરા રે કેહના;
તો છોડને શમશીર, અનુકે મેનો. ૯

કે કતલ તો ચારૂંકુ, તુ કરને સવેરી;
કે બાત એ ઝાહેર, ના હોવે રે અનેરી. ૧૦

કે શામકે પાદશાકી, મુવેકી બાતી;
સો કીસીકે કાનમાં, જાં નાંહી રે સુણાતી. ૧૧

ઓસ પેહલા રે કામ, હે તુજકુ કરના;
સુન વલીદ એ નસીહત, બોલ મન માંહે ધરના. ૧૨

યું મરવાન મસલત, વલીદકુ કીતી;
એ સુન સુન મુમનુ, એતી ચંતા ચંત દીતી. ૧૩

રે તુહી

મરવાન વલીદ બોલાહીયા, તબ રેહતા મદીને ઠામરે,
તબ રેહતા મદીને ઠામ;
યઝીદ કાગઝ ભેજાહીયા, ઓસહી મસલત કામરે,
ઓસહી મસલત કામ. ૧૪

— ૭૩ —

ફેર મરવાને વલીદકુ, બાત એ રે આખી;
સો મન જેસી મસલત, ખોલ કર દાખી. ૧

અને ચારૂંમાં દોનુકુ, બેલે રે બોલાને;
એક હુસૈન, ઝુબૈરકે દુજે બેટે રે પછાને. ૨

સુન બેગે બુલા પાસ, તુ દોનોકી ઝાતી;
ઝાહેર શામકે પાદશાકી, હોવે ના બાતી. ૩

જો શામકે પાદશાકી, ખબર સુણાવે;
બાત મુએ કેરી, સબુ કાન માંહે આવે. ૪

તો પીછે તો તેરા, કુછ ચલનેકા નાંહા;
કેહવે મરવાન વલીદ, સુન બાત દલ માંહા. ૫

તબ વલીદને આદમી, એ સુનને ભેજાયા;
સો દો તન પાસ, ભેજા રે સુણાયા. ૬

સો હુસૈન ને, ઝુબૈરકે દુજે બેટે રે કહીએ;
થે મદીનેકી મસજીદમાં, બેઠે રે લહીએ. ૭

તબ આદમી વે અનુકે, આયા રે પાસા;
સો બુલાને હો કેરી, મન ધર આસા. ૮

આવ કહયા કે અમીર હું, તમુકુ બુલાતા,
કહયા આવના તમારા, એ બેગે હે ચાતા. ૯

તમુ કબુલ રે કરો, અમીરકી બાતી;
અને ચલોને બેગે, તમુ રે ઝાતી. ૧૦

હમ પીછેસું હેં આતે, જુવાબ રે દીયા;
તબ આદમી વે ફરીયા, યું સુનકર લીયા. ૧૧

પુછી ઇમામ હુસૈનકુ, ઇબ્ને ઝુબૈરને બાતી;
કે બુલાના અપના, કિસ રીત હે દેખાતી. ૧૨

યું ઇબ્ને ઝુબૈરને, બાત રે પુછાઇ;
એ સુનતે મુમન, દલ ચંતા એ આઇ. ૧૩

રે તુહી

આપ ચાવે સોહી કરે, ઐસા હે વે મીત રે,
ઐસા હે વે મીત;

દોસ્તકુ કસેરી[1] સહી, એસી પીતકી રીત રે,
એસી પીતકી રીત. ૧૪

—— ૭૪ ——

જબ અબદુલ્લા ઝુબૈરને, એ પુછીરે બાતી;
ઇમામ હુસૈનને કહી, ખબર રે સુણાતી. ૧

કે શામ કેરા હાકિમ, હે મુઆ રે દેખાતા;
ઓસ કાજ વલીદ, હે અપનેકુ બુલાતા. ૨

કે અપનુસુ બૈત, હે યઝીદકી ચાતા;
કે એસી તો ફીકર, માંહે રે દેખાતા. ૩

કે સુનેમાંક[2] મુજકુ, હે એસા રે દેખાયા;
કે તખત તો ઓસકા, જાને ઉંધા હે કરાયા. ૪

જાને શામકે હાકીમ ઘર, હે આતીશ* જલાઇ;
એસી ખ્વાબકે માંહા, મેં ખબર રે પાઇ. ૫

યું ઇમામ હુસૈનને, બાત રે આખી;
સો અબદુલ્લા ઝુબૈરને, સુન મન રે રાખી. ૬

તબ અબદુલ્લાને પુછા, કબી વલીદ એ ચાવે;
તો હુસૈન તમુ દલ, કયા બાત રે આવે. ૭

શરાબ× યઝીદ હે પીતા, અને હે રે ઝાની‡;
ઇમામ હુસૈનને બાત, એ કહી રે જાની. ૮

અને મેં હું રસુલ ખુદાકે, કી રે આલા;
તો તાબે કયું હોઉં, જીસે એસા રે હાલા. ૯

કે ઓસકે તાબે, મેં હોનેકા નાંહા;
મેં જાનેકા નાંહી, બૈત ઓસકે માંહા. ૧૦

યું ઇમામ હુસૈનને, જુવાબ રે દીયા;
સો અબદુલ્લા ઝુબૈરને, સુનકર લીયા. ૧૧

[1] કસોટી કરે. [2] સ્વપ્નામાં. * આગ. × દારૂ ‡ વ્યભિચારી.

યું બાત રે કીતી, દોનુ રે તંના;
એ સુન સુન મુમન, રાખો એ મંના. ૧૨

રે તુહી
આપ સુરીજન હાર વે, કરે જે ચાવે ચંત રે,
કરે જે ચાવે ચંત;
કસની¶ સેતી મુમન, નાંહી ડરતા રેહવે નચંત રે,
નાંહી ડરતા રેહવે નચંત. ૧૩

— ૭૫ —

બરહા

યઝીદને ભેજા સહી, કાગઝ મદીને ઠામ રે;
રેહતા જે વાં થા હાકીમ, વલીદ જીસકા નામ રે. ૧

બુલાને ચારૂં તનકુ, કતલ કેરી સુન બાત રે:
જો કૉલ દેવે એ નાંહી, ચાર તનકી ઝાતરે. ૨

ખુસુસન* તો હુસૈનકુ, તાકીદ કીતી એ જાન રે;
અબદુલ્લા ઝુબૈરકુ ભી, સાથ ઉનકે માન રે. ૩

આદમી વલીદ ભેજીયા, આયા અનુકે પાસ રે;
મસજીદમાં બેઠે સહી, આયા બુલાને આસ રે. ૪

ઘોર+ તો યાંથી જંગકી, હુઇ તો સહી રીત રે;
દેખોને અબ જું આપ વે, ચાવે ત્યું કરે મીતરે. ૫

ફરઝંદ અપને નબીકે, ઇમામ હુસૈન નામ રે;
સોચ કીયા દુશમન ઉનકે, કતલ કેરે કામ રે. ૬

બેગે તો ભાઇ દીનકે, સુન સુન એસી બાત રે;
દુશમન તો હોવે સહી, એક એક જગમાં ઝાતરે. ૭

સુન સુન ભાઇ દીનકે, કરની હે દીનસુ પીતરે;
સબર કરના દુખમાં, એ તો હે મુમન રીત રે. ૮

¶ કસોટી. * ખાસકરીને–વિશેષે કરીને. + શરૂઆત.

સબર સો સાથ રબ હે, આપ સુરીજન હારરે;
છોડાવે કસની મીતકુ, કરે હેં જીસકુ પ્યાર રે. ૯

એસી તો રાહા હકકી, સુન સુન મુમન વીર રે;
કસની સહી હોવે તંના, કરની હે ઓસમાં ધીરરે. ૧૦

ફરઝંદ બીબી ફાતમા, નવાસે નબીકે જાન રે;
નસદન બાતાં અનુકી, સુન સુન મનમાં આનરે. ૧૧

પયરવી× તો એ કરની સહી, સુન મુમન ધીર રે;
કસની તો સેતી ના ડરીએ, કીજીએ તો દીનસુ પીતરે. ૧૨

— ૭૬ —

થે બાત કરતે દોનુ, મસજીદકે ઠામા;
કે ફેર ભેજા આદમી, જે વલીદ રે નામા. ૧

કહયા અમીર હેં તમુકુ, બેલે* રે બુલાતા;
અને આવના તમારા, હે બેલા રે ચાતા. ૨

કહયા કયા હે ઉતાવલ, એતી રે દેખાતી;
યું ઇમામ હુસૈનને, કહી રે બાતી. ૩

જો કોઇ નાંહી આવે, તો મુજકુ હે આના;
કયા ઉતાવલ એતી, રેહ તુ છાના. ૪

તબ ફેર ગયા આદમી, વલીદ કે પાસા;
સો ઇમામકા બોલ, જા કહયા રે ખાસા. ૫

કે ઇમામ હુસૈનને, એસા જુવાબ રે દીતા;
અને આનેકા વાઅદા, હેં રે કીતા. ૬

તબ હુસૈન ના આવે, યું મરવાને આખા;
એ ઉઝર¶ હેં કરનાર, વલીદકુ દાખા. ૭

તબ વલીદને કહયા, નાંહી યું તો નાંહા;
નાંહી ખીલાફકે કરનાર, એ વાઅદેકે માંહા. ૮

× અનુકરણ. * વ્હેલા-જલદી. ¶ બહાનુ.

યું વલીદે જુવાબ, મરવાનકુ દીયા;
તબ મરવાને સુનકર, સર નીચા રે લીયા. ૯

હે વે ચાતા કરતા, સુરીજન હારા;
તો યાદ કરો એસકુ, મત છોડો રે બીસારા. ૧૦
રે તુહી

તુ ચાહે સોહી કરે, સાચા તુહી મીત રે;
સાચા તુહી મીત,

બંદેને દુખ બુઝીયા, જીસકુ તેરી પીત રે,
જીસકુ તેરી પીત. ૧૧

—૭૭—

રૂબાઇ

સુન સુન ફરઝંદ નબીકે, ઇમામહુસૈન જાનો જે નામરે;
રંજ$ હુવા અનુકે વતનમાં, રેહને રેહતે મદીને ગામરે. ૧

મરવાન કેહવે દાવે પડા, વલીદકુ વે ફરેબ બાત રે;
વલીદ થા ડર ખુદા કરતા, બુઝતા અહલબૈત ઝાતરે. ૨

શેહઝાદે હુસૈનકી તારીફ, વલીદને કહયા એ આન રે;
ચુપ રહયા એ સુનતે બાતકુ, મરવાન તબતો નાદાનરે. ૩

ઘોર ચંતા સહી હુઇ, શેહઝાદે હુસૈનકે તન રે;
સુન સુન નવાસે નબીકે, અનુકુભી પોંચા એ દન રે. ૪

ચંતા માંહી નેહ સહી રબકા, હુઇ તો એસી સહી રીતરે;
કસની હે કરતા વે મીતકુ, જીસે બાત કરતા હે પીતરે. ૫

યતીમ કીએ ફરઝંદ નબીકે, મઝલુમ ધરાઇલે નામરે;
હાકીમ ચાકર દેખો દુરીજના, વતન જે મદીના ગામરે. ૬

આણુ દાન* ફરે સબ એસકી, દુરીજન યઝીદ જે નામરે;
નસદન ચંતા જે હે રાખતા, કતલ શેહઝાદેકે નામરે. ૭

વતનમાં શેહઝાદે એકલે, નાંહી કો' રબ બના યારરે;
રાઝી પેહલા થા છોડ રાખીયા, સહી નામ સુરીજનહારરે. ૮

$ દુઃખ-દીલગીરી. * હુકમ-સત્તા.

— ૭૮ —

ભી આદમી ફરીયા, જે વલીદ હો કેરા;
તબ ઘર ચલે શેહઝાદે, એ સુણીઓ સવેરા. ૧

સહી આવ ઘર એકડે, તબ કીયે રે ગુલામા;
સો તીસ તો ગુલામોંકા, સુણીએ રે નામા. ૨

આવ શેહઝાદેને ઓનુકુ, કમર રે બંધાઇ;
અને બાત તો એતની, ઓનુકુ સુણાઈ. ૩

કહયા સાથ મેરે, હાકીમકે યાં રે આહો;
અને દરબાર ઓસકા, તમ આવને બંધાહો. ૪

નામ દારૂલ એમારત, હે જાગોકા નામા;
જે હાકિમ રેહનેકી, કહીએ રે ઠામા. ૫

કે શેહઝાદેને ગુલામુકુ, એસે નામસુ આખા;
સો દારૂલ એમારત, કરને રે દાખા. ૬

કહા શેહઝાદેને જાઉંગા, મેં દરબારકે માંહા;
બાર બેઠીયો તમંના, કોઇ આઇયો રે નાંહા. ૭

અને જોરસુ અવાઝ, તમ સુનો મેરા કાના;
તબ ધસકર આહીઓ, તમે સાગે રે જુઆના. ૮

કે અનુને કતલ મેરા, કયસા હે કીતા;
યું શેહઝાદેને નસીહત, બોલ ગુલામકુ દીતા. ૮

હાથ લીઆ અસા*, અપને નબીજી હો કેરા;
સુન સુન મુમનુ, સોચ દીયા રે સવેરા. ૧૦

રે તુહી

શેહઝાદે હુસૈનને આવકર, ડેરે કીયા સાજ રે,
ડેરે કીયા સાજ×;
દાસોંકા સજો કીયા, સુનીઆ એ અવાઝ રે,
સુનીઆ એ અવાઝ. ૧૧

---

* લાકડી. × તૈયારી.

— ૭૯ —

તબ દારૂલ એમારત, ચલ શેહઝાદે આયે;
અને ગુલામ તો તીસ, સાથ રે લાયે. ૧
સો ગુલામોંકો ડેવડીપર$, લે ને બિઠાએ;
અને શેહઝાદે અંદર, સિધારે સુણાએ. ૨
તબ મરવાન સાથ, બેઠા વલીદ દેખાયા;
વે શેહઝાદેકુ દેખતે, બાઝ તાઝીમ* રે લાયા. ૩
તબ શેહઝાદે જા આપસકી, ઠામ બેઠે રે સહી;
કયું મુજકુ બુલાયા, બાત વલીદકુ કહી. ૪
તબ વલીદને સારા, વે કીયા રે બયાના;
અને બૈત કેરા સુખન, બીચ માંહે આના. ૫
તબ શેહઝાદેને સહી કર, બાત મન માંહે રાખી;
સો સોચ કેરી બાત, ના બોલને દાખી. ૬
કહયા છુપી બૈત કરૂં, એ મુનાસિબ% નાંહા;
જો કોઇ રે ના બુઝે, છુપી ઘરકે માંહા. ૭
ઓસ કાજ જબ સબાહકા, હોવે રે દંના;
અને બાત એ ઝાહેર, હોવે સબુકે મંના. ૮
અને મુમનુ કેરા, હોવે રે મેલાવા;
તબ મસલત કેરા, હોતા હે ચાવા. ૯
કે મસલત દેખીએ, તબ કેસી હે દેખાતી;
વેસા કામ તબ કરેંગે, કહી શેહઝાદેને બાતી. ૧૦
તબ વલીદકુ જુવાબ, એ ખુશ બાત આયા;
એ સુન સુન મુમનુ, મન એતના લાયા. ૧૧

રે તુહી

હુઆ દુરીજન કેરડા, ચાકર હાકિમ જાન રે,
ચાકર હાકિમ જાન;

$ દરવાજો. * અદબ % વાજીબ-બરોબર.

જો ચાવે સોહી કરે, આપ વે રેહમાન રે,
આપ વે રેહમાન. ૧૨

— ૮૦ —

જબ શેહઝાદેને જુવાબ, વલીદકુ દીતા;
તબ વલીદને જુવાબ, પસંદ રે કીતા. ૧

કહયા શેહઝાદે તમુને, ખાસ રે આખા;
યું વલીદને પેછાનકર, જુવાબ રે દાખા. ૨

ફેર વલીદને કહયા, તમે સિધારો ડેરે;
અને સબાહકુ કદમ, તમે ધરીયો સવેરે. ૩

ના હુઇ મતલબ, તબ મરવાન કેરી;
ઓસ કાજ રે બોલા, હો ધાભરા સવેરી. ૪

કહયા અમીર હુસૈનસુ, ના મુરવ્વત@ કરની;
કે ઉઝરકી બાત, ના કાનુ માંહી સુણની. ૫

ડેરે ગએ પીછે હુસૈન, હાથ આવે રે નાંહા;
ઓસ કાજ હુસૈનકુ, કર ભાકસી* માંહા. ૬

કે બૈત એ કબુલે, યઝીદ હો કેરી;
અને નાંહી તો જુદા કર, સર તનથી સવેરી. ૭

એ મરવાને વલીદકુ, જબ કહી રે બાતી;
તબ ગુસ્સે માંહે આઇ, શેહઝાદેકી ઝાતી. ૮

તબ શેહઝાદે હુસૈનને, નઝર ફેરાઇ;
સો ગુસ્સેકી નઝર, મરવાનકુ દેખાઇ. ૯

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને નેહસુ કહો, દન ઔર રાતી. ૧૦

રે તુહી

મરવાન દાવેસુ બોલીયા, શેહઝાદેને સુનીયા કાનરે,
શેહઝાદેને સુનીયા કાનઃ

@ શર્મ—અદબ. * કેદખાનુ.

નઝર ફેરાઇ રીસસુ, મરવાનકુ તબ જાન રે,
મરવાનકુ તબ જાન. ૧૧

— ૮૧ —

કહયા શેહઝાદેને સુન તુ, એતી કીસે હે મજાલા;
કે તુ જે મુજકુ, ચાતા હે હાલા. ૧

તુ હુકમ હે કરતા, સર મેરા રે ગિરાવે;
કે ચાતા હે મુજકુ, તુ કતલ રે કરાવે. ૨

અબ જે કોઇ એસી, ચાવે રે બાતી;
અબ મૅર ના દલમાં, કરૂં ઓસકી ઝાતી. ૩

યું શેહઝાદે હુસૈનને, દીયા રે જુવાબા;
જબ મરવાન બોલા, ઝબાં ના રે સવાબા. ૪

બાજ વલીદકી તરફ, મુંહ રે ફેરાયા;
અને ઓસકુ એતના, કેહ ને બતાયા. ૫

કહયા તુ હે જાનતા, મેં હું અહલ બૈત માંહા;
યું શેહઝાદેને વલીદકુ, કહયા રે તાંહા. ૬

મકાન ખાનદાન× મેરા, ફરિશ્તોં કેરા;
બૅાત આમનના* અનુકી, તુ બુઝ રે સવેરા. ૭

અને યઝીદ તો શરાબ, હે પીતા રે સુણાતા;
અને ઓર ભી ફયલ¶, હેં વયસે રે બનાતા. ૮

તો મેં બૈત ઓસસુ, કયસે રે કરાહું;
મંચ ઓસકે તાબે, કયું આપકુ લેજાહું. ૯

જબ સબાહકુ મજાલીસ, હોવે મુમનો કેરી;
તબ કેહના હે સો કહુંગા, ઓસ બેલારે સવેરી. ૧૦

દેખો વે પૅલા મુજકો, કાહે કૅને રે દેખાતા;
યું શેહજાદે હુસૈનને, કીતી વલીદસુ બાતા. ૧૧

× વંશ-કુટુંબ. * માન-ઇઝ્ઝત. ¶ કામ-આચરણ.

અને અવાઝ શેહઝાદેકા, બુલંદ* સુણાયા;
તબ ગુલામોંકે દલમાં, એતા સોચ રે આયા. ૧૨

રે તુહી
શેહઝાદે ગુસ્સેસુ બોલીએ, બુંલદ હુવા અવાઝરે,
બુલંદ હુવા અવાઝ
ગુલામું વે સુનીયા સહી, જે કર આયે થે સાઝરે,
જે કર આયે થે સાઝ. ૧૩

— ૮૨ —

તબ દારૂલ એમારતમાં, જાના રે ચાયા;
એસા ગુલામું દલમાં, સોચ રે આયા. ૧

અને જાને હાકિમકુ, હમ કતલ રે કરાવે;
અને શેહઝાદે હુસૈનકુ, લે ડેરે રે લે જાવે. ૨

સબ એતી મનમાં ચંતા, ગુલામ રે લાયે;
સહી એને માંહે શેહઝાદે, બાર રે આયે. ૩

અને સીતાબી‡ ચલીએ, આપ ગુલામુંકુ લેકર;
આયે બેગે ડેરે, ચંતા મન કર. ૪

તબ મરવાને વલીદસુ, બાત ઝગડા રે કીતા;
સો સુખન તો એસા, કહયા રે સુણીતા. ૫

કે તેં તો અમલ, કુછ કર રે ના જાના;
એ કામ તેં કીયા, જેસા કરે રે નોદાના. ૬

કે હુસૈન તો તેરે, હાથ થી ગહયા;
ફેર ખુદાકી સુ+ ખા, મરવાને કહયા. ૭

અબ હુકમ એ તેરા, કબુલે નાંહા;
એતા મરવાન બોલીયા, ઓસ મજાલીસ માંહા. ૮

તબ વલીદે કહયા, વાય|| તેરી રે ઝાતી;
તુ સુનને મરવાન, મેરી રે બાતી. ૯

* ઉચો-મોટો. ‡ જલ્દી. + સમ-કસમ. || અફસોસ.

કોઇ મશરિક* મગરિબ¶, મુજે મુલક દિલાવે;
એ તો સબ રે મુલકકા, મુજે હાકિમ કરાવે. ૧૦

તો ભી હુસૈનકે કતલકુ, મેં ચાહુ રે નાંહા;
સહી એતના મરવાન, તુ બુઝ મન માંહા. ૧૧

રે તુહી
વલીદ કેહવે ચહુ દેસ× કો', દેવે મુલક મુજે ઠામરે,
દેવે મુલક મુજે ઠામ;
તો ભી ઇમામ હુસૈનકા, ના કરૂં કતલકા કામરે,
ના કરૂં કતલકા કામ. ૧૨

— ૮૩ —

બ ર હા

નવાસે સુનો નબીકે, ફરઝંદ બીબી ફાતમા;
વલીદને બોલાહીએ, દારૂલ એમારત ઘરમાં. ૧

મરવાનને ઓસ ઠામમાં, કતલ નીકાલી બાતરે;
શેહઝાદેને જા ઘરે સહી, કદમ મુબારક ઝાત રે. ૨

વલીદને કહયા ઓસે, સુન સુન તુ નાદાન રે;
વાય તો તેરી ઝાતકો, તુ સુનને મરવાન રે. ૩

કયામત જબ હોવે દના, મરવાન સુન એના સહી,
ખાલી કભી હિસાબથી, મારનાર વાં હોવે નાંહી. ૪

ઓસ કાજે તરાજુ પરલા, નેકીકા જાવે કસ@ રે;
છુટક વે પાવે નાંહી, એતી સઝા હિસાબ રે. ૫

રબ તો નઝર રહમતકી, ઓસકુ નાંહી કરનારરે;
અઝાબ ઓસે પોંચે સહી, બે કિમ્મત અપાગરે. ૬

ફાતેમતુઝઝહરા આપ, બીબી આવેંગે ઓસ ઠામરે;
વે તો હે હુસૈન કેરી, માતા કેરા નામ રે. ૭

---

* પુર્વ—જે દિશા તરફ સુર્ય ઉગે છે તે. ¶ પશ્ચિમ—જે તરફ સુર્ય અસ્ત પામે છે તે દિશા. × ચારે તરફ. @ ઓછું.

મરવાન વાય તુજકુ, એતા સોચ કયું ના મન ધરેરે;
મરવાન એ ઉઝર કર, કયું આપકુ ગુનાહે ભરેરે. ૭

વલીદને એ રીતસુ, બાત તો જબ આખી સહી;
મરવાન સુન તબ ચુપ રહયા, બાતતો એ સાચી સહી. ૮

—— ૮૪ ——

જબ વલીદને નસીહત, બાત કીયા મરવાના;
તબ બોલને હો સેતી, રહયા રે છાના. ૧

પીછે વલીદને આદમી, ઓર ભી ભેજાએ;
સો અબદુલ્લા ઇબ્ને, ઝુબૈર રે બુલાએ. ૨

ઓનુને ઉઝર કીયા, વે ભી બુલાએ ના આયે;
રાતે લડકાંકુ લેકર, ચલે મકકેકુ સુણાયે. ૩

વે એસે રે બેલે, ઉઠ કર રે ચલીયે;
કે વલીદકે આદમી, ના ઓનુકુ મલીયે. ૪

બાદ વલીદને હકીકત, સારી રે લખાહી;
સો યઝીદકુ કિતાબત, લખને ભેજાહી. ૫

સો કાગઝકા જુવાબ, ફેર યઝીદે દિલાયા;
ફેર મદીનેમાં વલીદકે, પાસ રે ભેજાયા. ૬

કહયા અબદુલ્લા ઝુબૈરકા, તુ પીછા રે ના કીજે;
જાં જાએ તાં ઓસકુ, જાને રે દીજે. ૭

કે મુલકકુ છોડ કર, ભાગ કાં રે જાવેગા;
જાન મેરી રે તરફસુ, દુખ બાત રે પાવેગા. ૮

પણ હુસૈનકુ ફુરસદ, દીજીયો રે નાંહા;
કે જાને રે ના પાવે, કીસી ઓર રે ઠાંહા. ૯

તુ હુસૈનકા સીસ, ભેજે મેરે પાસા;
એ સુન સુન મુમનુ, કીતી એતી રે આસા. ૧૦

રે તુહી
યઝીદ કાગઝ ભેજીયે, લિખ લિખ મદીને ગામરે,
લિખ લિખ મદીને ગામ;
કતલ થા કરના લખીયા, ઇમામ હુસૈનકે નામરે,
ઇમામ હુસૈનકે નામ. ૧૧

— ૮૫ —

કે એ કાગઝકુ દેખતે, તુ બેર ના લગાએ;
બેલા હુસૈનકા સર, પાસ મેરે રે ભેજાએ. ૧

એ વલીદે તો કાગઝ, જબ સબ રે પઢીયા;
તબ મન માંહે ખુદા, સેતી રે ડરીયા. ૨

લા હૌલા વલા કુવ્વતા, ઇલ્લા બિલ્લાહ$ કહીયા;
સો અલીયીલ અઝીમ¶ તક, સબ કેહકર લહીયા. ૩

કહયા મુલક જો સારા, મુજે યઝીદ દિલાવે;
અને ઔર ભી ઇમદાદ, મુજે રે કરાવે. ૪

તો ભી હુસૈનકે ખુનકુ, મેં ચાહું રે નાંહા;
યું વલીદને કહયા, આપ ડર મન માંહા. ૫

પીછે યઝીદ મુજકુ, કભી આઝાર રે દેવેગા;
તો વે ભી તન મેરા, સબ સહન લેવેગા. ૬

મેં ઓસ હો સેતી, નાંહી ડરતા મંના;
પણ ડરતાહું અઝાબ, રખે પોંચે મુજ તંના. ૭

સહી વલીદને એતના, મન સોચ કીયા;
અને કાગઝ વે છુપાકર, ભેજ શેહઝાદેકુ દીયા. ૮

કહયા તમ હો ફરઝંદ, રસુલે ખુદા કેરે;
તમે કાગઝકુ પઢકર, સબ બુઝીઓ સવેરે. ૯

કે યઝીદ તો મુજકુ, યું કાગઝ ભેજાતા;
અને ખૌફ તો મનમાં, નાંહી ખુદાકા લાતા. ૧૦

$ અલ્લાહની મહેરબાની સીવાય તાકત અને ઝોર નથી. ¶ એવો અલ્લાહ જે મહાન અને બુઝુર્ગ છે.

રે તુહી
યઝીદને કાગઝ ભેજ્યા, છુપે વલીદકે પાસ રે,
છુપે વલીદકે પાસ;
ખબર ભેજાઇ વલીદને, શેહઝાદે પાસ હો દાસરે,
શેહઝાદે પાસ હો દાસ. ૧૧

— ૮૬ —

જબ ઇમામ હુસૈનને, વે કાગઝ પઢીયા;
સબ બુઝકર દલમાં, સબુર કરીયા. ૧
એ ખોલને કીસીકુ, બાત કહી રે નાંહા;
આપે સબુર તો કીયા, બુઝ આપ દલ માંહા. ૨
હુઇ જબ તો ઓસ દન, કેરી રે રાતા;
તબ નબીજીકે રોઝે પર, આયે સુન એ બાતા. ૩
સો નબીજીકે રોઝે પર, આવ કીયા સલામા;
અને ઓસ બાજ એતના, કહયા ઝુબાંથી કલામા. ૪
મેં હું ફરઝંદ ફાતમા, યા રસુલ અલ્લાહી;
જે બેટી રે તમારી, યું નીદા* રે કરાહી. ૫
થી મુજ કાજ એ નસીહત, તમુ ઉમ્મતકુ કીતી;
કે રેઆયત$ કરની, મુજસુ બતા કર દીતી. ૬
કે મેરા નામ લેકર, થા તમુને આખા;
સો રેઆયત કરના, થા ઉમ્મતકુ દાખા। ૭
અબ મુજકુ ઇઝા+, કીયા રે ચાને;
અને ફરમુદા તમારા, નાંહી મન રે લાતે. ૮
મેં ચાતાહું કે નબીજી, હોવે મલના તમારા;
તો સબ મેં કહું, જે હે સોચ રે સવારા. ૯
કે અરઝ પોંચાહું, મેરી જફા@ હો કેરી;
જો સુરત તમારી, મેં દેખું રે સવેરી. ૧૦

*અવાઝ કરવો. $નેહાઝ કરવો-તરફદારી કરવી +દુ:ખ-તકલીફ. @ઝુલ્મ-સખ્તી.

યું શેહઝાદેને રોઝે પાસ, જા અરઝ પોંચાહી;
અરે સુન સુન મુમન, દલ ચંતા એ આહી. ૧૧

રે તુહી

નબીજીકે રોઝે પાસ જા, અરઝ પોંચાહી માન રે,
અરઝ પોંચાહી માન;
સો મલના ચાયા નબીસુ, ઇમામને સહી જાનરે,
ઇમામને સહી જાન. ૧૨

— ૮૭ —

બ ર હા

ફિકર જબ હુઇ ઘણી, ઝુરે શેહઝાદે ઝાતમાં;
રોઝે નબીકે પાસ તબ, આયે તો ચલકર રાતમાં. ૧
સલામ તો પેહલા કીયા, પીછે યે કીતી બાત રે;
મેં હું હુસૈન આયા સહી, દેખને તમારી ઝાતરે. ૨
માતા તો મેરી ફાતમા, બેટી તમારી યા નબી;
બોલ એ શેહઝાદે આખીયા, રોઝેકે પાસ ગહે તબી. ૩
ઉમ્મતકુ નસીહત નબી, કીતી તમુને સહી;
મુજસુ રેઆયત કરની. બાત તો થી એતની કહી. ૪
અબ તો મુજે છોડા સહી, મેહરૂમ× એ સંસારરે;
દિદાર દેઓ મુજકુ તમે, નબીજી કર પીયાર રે. ૫
એહવાલ મેરી ઝાતકા, કહું તમુ યા નબી;
જેતી જફાકી રીત હે, વે બાત મેં આખુ સહી. ૬
અરજ એ પોંચાયકર, નેનુ તો ભરીયા નીર રે;
ઝાર ઝાર આંસુ આપસુ, ચલીયે ના કીતી ધીરરે. ૭
હઇયા ભરાયા દુખસુ, ગરઝે ગગન અપાર રે;
નેનુમાં મેહુવડા, બરસે તો ધારો ધાર રે. ૮

× (દીદારથી) રોકવામાં આવ્યો-બેનસીબ રાખ્યો.

બના તમારે યા નબી, કિસકુ કહું એ બાત રે;
જફા તો જે હે પોંચતી, ઇસ જગ મેરી ઝાતરે. ૯
ઇમામને રધન કીયા, સુનો વીરા રીત રે;
રોએ રોએ નેનુ નીર ભરીયા, આપ દેખે મીતરે. ૧૦

— ૮૮ —

એતી શેહઝાદેને રોઝે પાસ, આવ અરઝ પોંચાઇ;
અને ઝાર ઝાર રોએ, સહી ખબર સુણાઇ. ૧
બાજ મશગુલ‡ હોવડે, નમાઝકે કામા;
સો ખાતમ નબીકે, પાસ રોઝેકે ઠામા. ૨
સો સબાહ* રે હોતે, શેહઝાદે ફરીએ;
સો બાર$કે માંહે, કદમ રે ધરીએ. ૩
ભી આવતી રાતકુ, કીતી વેસી રીતા;
કે નબીજીકે રોઝે પાસ; આયે કર બાત પીતા. ૪
અને આવકર હુઆ, પેહલી રાત રે મંગાહી;
કે અરઝ તો વેસી, ફેર ને પોંચાહી. ૫
પીછે મુબારક કબર પર, સર આપકા ધરીયા;
અને સોને હો ડેરા, સોચ રે કરીયા. ૬
તબ નીંદ રે આતે, નબીજી દેખાએ;
સો ફરિશ્તોં સેતી, ખાતમ રે આએ. ૭
આવ ઇમામ હુસૈનકુ, ગલે લગાએ;
દોનુ નેનુ બીચમાં, બોસે રે દિલાએ. ૮
કહી મુબારક ઝુબાંસુ, શેહઝાદેકુ બાતી;
વે બાતકી ખબર, હે એસી રે સુણાતી. ૯
કે નઝદીક હોવડા, હે એસા રે દેખાતા;
કે શાહા કતલ તમારી, ટોલા ઉમ્મતકા ચાતા. ૧૦

‡ લાગેલ-દાખીલ. * સવાર $ દરવાજે.

સો નબીજીને એતની, કહી શેહઝાદેકુ બાતી;
એ સુન સુન મુમનુ, કહયા દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી

જે તકદીરમાં લખીયા સહી, કહી નબીને બાતરે;
કહી નબીને બાત;
શેહઝાદેકુ ગલે લગાયકર, વે લે મુ મુબારક ઝાતરે,
વે લે મુ મુબારક ઝાત. ૧૨

— ૮૯ —

દો હા

સુન સુન ભાઇ દીનકે હાં દીનકે,
એસી હે દીનકી રીત રે;
લખા રે લેખ નાંહી ફરના હાં ફરના,
મત છોડ રબ પીત રે. ૧
પોંચે અજલ મોત આવસે હાં આવસે,
છોડે ના પલહી બીસાર રે;
નેનુમાં નત કરો મૌતકુ હાં મૌતકુ,
મત છોડ રબ પ્યાર રે. ૨
ફરઝંદ બીબી ફાતમા હાં ફાતમા,
ઇમામ હુસૈન નામ રે;
કીતી અરજ ઓનુ જાકર હાં જાકર,
નબી રોઝેકે ઠામ રે. ૩
દીદાર દીયા સહી ખાતમે હાં ખાતમે,
કિયા બૉત બૉત નેહ રે;
શેહઝાદે ગલેકુ લગાહીયે હાં લગાહીયે,
આવ મુબારક દેહ રે. ૪

શેહઝાદેને આપ દુખકી હાં દુખકી,
કહી નબીસુ બાત રે;
કેહતેરે બાત રોએ સહી હાં રોએ સહી,
ઇમામ હુસૈનકી ઝાત રે. ૫
નબીને કહયા વકત પોંચીયા હાં પોચીયા,
અબ તો હે થોડે દન રે;
કે શહીદ હોના તમુ પોંચીયા હાં પોંચીયા,
કતલ હોવે તમ તન રે. ૬
હુકમ જું રે રબકા હાં રબકા,
કહી નબીને વે રીત રે;
નબીજી રબ પાસે માંગતે હાં માંગતે,
મંગા વે દિતા મીત રે. ૭
નબીકુ ભાઆી ખુશી રબકી હાં રબકી,
જું વે ચાવે ત્યું ખેર રે;
ખુબી હે ચંતામાં રબકી હાં રબકી,
ખુબ હે ચાતા કર મેર રે. ૮
રઝામંદી તો ચાહની રબકી હાં રબકી,
કર કર વીરા મન પીત રે;
ફીકર હોતે મન સોચીએ હાં સોચીએ,
ઇમામ હુસૈનકી રીત રે. ૯

— ૯૦ —

તબ શેહઝાદે હુસૈનને, બાત મોહોલમાં કહી;
સો અહલ બૈત સબુને, વે સુની રે સહી. ૧
એ સુનતે રે સારે, ચંતા માંહી ગહે;
અને શેહઝાદે હુસૈનકે, પાસ સારે રે રહે. ૨

તબ નેનુ આંસુ, સબું રે ભરીયા;
સો મેહકી રે રીતે, નેનુ રે ઝુરીયા. ૩

તબ અહલ બૈતને, રધન રે કીતા;
સો રોએ રોએ અપના, યાદ કીયા રે મીતા. ૪

તબ શેહઝાદે હુસૈનને, સામાન બનાયા;
સો મકકેકુ ચલના, સોચ મન રે લાયા. ૫

કીતી ચંતા કે છોડના, અબ ગામ મદીના;
અને મકકેકુ ચલનેકા, સામાન હે કીના. ૬

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૭

રે તુહી

અનુ નબી કબરકે પાસ જા, રૂખસત હુવે રાતરે,
રૂખસત હુવે રાત;
સો શેહઝાદે હુસૈન થે, સહી સુની એ બાત રે,
સહી સુની એ બાત. ૮

— ૯૧ —

બરહા

શેહઝાદે સીધારે મકબરે, બકીયા* હે જીસકા નામરે;
કબર ઇમામ હસનકી, સહી તો હે ઓસ ઠામરે. ૧

રૂખસત હોનેકો સહી, ગહે તો ભાઇકે પાસ રે;
ઝીયારત કીતી રાતકો, વીદાઅ હોનેકી આસ રે. ૨

વીદાઅ સહી હોવે હમુ, ભાઇ તમુ આ દિન રે;
રૂખસત જા યું માંગતે, અફસોસ ખાયા તન રે. ૩

હેં તો વીદાઅ તમસુ વીદાઅ, હોવે વિદાઅ ભાઇસહી;
શેહઝાદેને યું એફસોસસુ, બાત તો થી વાં કહી. ૪

* એક કબ્રસ્તાન કે જે મદીનામાં આવેલુ છે, જેમાં હ૦ ફાતમા તેમજ હઝરત ઇમામ હસન વીગેરેના મઝાર છે.

નેનુ તો આંસુ ભરે નીર, રોએ ધારો ધાર રે;
વે યું સમરે* આપને, ઐસા તો નેહ થા પ્યારરે. ૫

કબર તો જાને ભાઇકી, ઝીયારત કરતે જીસ દના;
જાને નો મલીયે વીરકુ, બુજતે તો થે ઓસ દના. ૬

ઝીયારત અબ કે કરે, બીછરાન પડીયા વીર રે;
લખીયા જે હે તકદીરકા, પોંચે સહી સરીર રે. ૭

ભર ભર નેનુ આંસુ રોએ, સમર ને વીર રે;
રોવે શેહઝાદે એકલે, હોવે ના તલ બી ધીર રે. ૮

વતનમાં રેહતે સહી, કબર વીરકે પાસ રે;
બીછરાન પડીયા અબ નાંહી, મલને તો કેરી આસરે. ૯

—— ૯૨ ——

તબ વીદાઅ રે હોને કાજ, શેહઝાદે સીધારે;
ગોર× ઇમામ હસનકી, પાસ ભાઇ જે પ્યારે. ૧

હય કબર બકીયેમાં, ગોર અનુકી સુણાઇ;
વાં શેહઝાદે ગહે, પાસ રે ભાઇ. ૨

વાં ઝીયારત રે કીતી, જા વિદાઅકી રીતા;
અને રૂખ્સત માંગી, યું સુન રે લીતા. ૩

કાજ ઝીયારત રે શેહઝાદે, ફેર રે આયે;
એ સુન સુન મુમન, એતના રે લાયે. ૪

રે તુહી

ભાઇકી ગોર પાસ જાયકર, વિદાઅ હુવે સહી માનરે,
વિદાઅ હુવે સહી માન;
વે શેહઝાદે હુસૈન થે, નામ સહી સુન માન રે,
નામ સહી સુન માન. ૫

---

* યાદ કર્યા. ×કબ્ર.

—૯૩—

જા કબ્રસ્તાન બકીયેમાં, ઝીયારત રે કીતી;
ઇમામ હસનકી ઝીયારત, ભાઇએ રે સુણીતી. ૧
વાં વિદાઅ રે હોવડે, જા કબરકે પાસા;
પડા બીછરાન, નાંહી ફેર ઝીયારતકી આસા. ૨
બી ઓસ રાત ફેરકર, શેહઝાદે આયે;
સો મા કે રોઝે પાસ, આયે રે સુણાયે. ૩
જે ફાતેમતુઝઝહરા, બતુલ રે નામા;
સહી શેહઝાદે તો ફેરકર, આયે ઓસ રે ઠામા. ૪
કહયા સલામો અલૈક, યા મા રે મેરી;
કહયા એ હુસૈન હે, માંગે સીખ× રે સવેરી. ૫
કે તમારી વિદાઅકુ, એ હુસૈન હેં આયે;
સો ઝીયારત છેલ્લીકા, સોચ મન રે લાયે. ૬
તબ રોઝે રે ઉપરથી, અવાઝ રે સુનાયા;
સો શેહઝાદેકે કાનમાં, જુવાબ રે આયા. ૭
કહયા સલામો અલૈક, યા મઝલુમ તમંના;
અરે વાય રે સઇયદ, તમારા તંના. ૮
એ વાય બેકસ*, વાય રે હુસૈના;
એ વાય રે યતીમ, તમારા તંના. ૯
એ રોઝે બીબીથી, કીયા રે કલામા;
તબ ઝાર ઝાર રોએ, હુસૈન રે નામા. ૧૦
સો રોએ શેહઝાદે, ભર ભર નેના;
એ સુન સુન મુમનુ, રાખા મન મેના. ૧૧

રે તુહી

આયે શેહઝાદે ચલકર, માતા રોઝે પાસ રે,
માતા રોઝે પાસ;

× રઆ. * વગર મદદના—લાચાર.

સો ઝીયારત કીતી જાયકર, રૂખસત હોને આસરે,
રૂખસત હોને આસ. ૧૨

—— ૯૪ ——

બ ર હા

વિદાઅ તો હોને કાજ રે, ચલે શેહઝાદે રાતમાં;
રોઝે તો મા કે સહી, આયે જે બીબી ફાતમા. ૧

અલ વિદાઅ માતા સહી, કહી શેહઝાદે બાતરે;
રૂખસત યું માંગી સહી, ઝીયારત કીતી રાત રે. ૨

હુસૈન હોવે વિદાઅ, સુન સુન મેરી માંય રે;
એ ઝીયારત હે છેલ્લી સહી, પડના હે અબ દુર જાયરે. ૩

માતા તો થે ચાતે ઘણા, હુસૈન કેરી ઝાત રે;
હુસૈન વે વિદાઅ કરે, માતા એ સહી રાત રે. ૪

ઝીયારત એ છેલ્લી કરે, હુસૈન સુનો માય રે;
બીછરાન અબ પડીયા સહી, તમુસુ જુદા ભાયરે. ૫

નેનુ ભર ભર રોઇએ, કુછ શેહઝાદે બાત રે;
માતાકે રોઝે ઝુરીએ, એકલે શેહઝાદે ઝાત રે. ૬

વાય મઝલુમ નામસુ, ઝુરે તો બીબી ફાતમા;
કાન એ આયે બોલ રે, ઝીયારત કરતે રાતમા. ૭

એ સુનતે નેનુ સહી ભરીયા, શેહઝાદેને નીર રે;
ઝાર ઝાર રોએ એકલે, હોવે ના મનકુ ધીર રે. ૮

આખર એ હે મલના, હુસૈન હે વિદાઅ કરે;
ઝીયારત એ છેલ્લી સહી, બીછરાન દુખ હે દલ ભરે. ૯

ગરઝે ગગન સીના અપાર, નેનુ બરસે મેહ રે;
દુખ તો ઝીયારત કરતે, માતાકી લાગા દેહ રે. ૧૦

— ૯૫ —

બ ર હા

શેહઝાદે તો ગએ વિદાઅ હોને, નાની‖ કેરે પાસરે;
રૂખસત હે છેલ્લી સહી, ફરનેકી નાંહી આસ રે. ૧

ઉમ્મેહાત મુમનીન× પાસ આયે, રતે એક ઠામરે;
મદીનેકે માંહી બાસ¶ થા, ઉમ્મે તો સલમા નામરે. ૨

જદદાહે તો કરને પુછીયા, કહોને નસીહત બાતરે;
હે દુશ્મનુને કસ્દ કીયા@, મારે મેરી ઝાત રે. ૩

ગામકુ છોડ જાકર રહું, કેસી કરૂં મેં રીત રે;
નસીહતકી મેં બાત ચાહું, ફીકર એ મન દીતરે. ૪

ફરઝંદ નાંહી તમ જાનતે, સઇયદ તમ હો સહી;
શેહઝાદેને બાત સુનતે, ખબર તો એતી કહી. ૫

ફરઝંદ સેતી લોહી તમના, પુછેગા ઓસ ઠામ રે;
બુઝુર્ગ° કીયા રબને, વે લોહીસુ મુકામ રે. ૬

ઉમ્મે સલમા તો કેહને એતના, ગએ ઉઠકર ઘરમાં;
સીસા તો એક ઘર માંહેથી, લેકર આયે હાથમાં. ૭

દેખતે સીસેકુ બાત રોએ, નેનુ ભરીયા નીર રે;
બેહોશ હોને ગીરીએ, દલકુ નાંહી ધીર રે. ૮

હુસૈનને તબ પુછા સહી, જદદાહ એ કેસી બાતરે;
દીલગીર હોતે બાત હે, દીસે તમારી ઝાત રે. ૯

કહયા એક દન નેહ થા, નબીજી બાત તમુકુ કીયા;
જીબ્રઇલ એતે આવકર, પુછના નબીકુ કીયા. ૧૦

હુસૈનકુ હો નેહસુ, ચાહતે નબી તમ મન રે;
હોવે જે એક ઠામ હે, કતલ ઓનુકા તન રે. ૧૧

કહયા નબી કતલ હોજાયકર, ખાક એકજ ઠામરે;
કતલ કેરી ઠામ હે, કરબલા ઓસકા નામ રે. ૧૨

‖ માની મા. ×મોમીનોની મા—હ૦ પયગમ્બર સલ૦ના બધા બીબીયો મોમીનોની મા કહેવાય છે. ¶ રહેવું. @ ઈરાદો કર્યો.

મુઠઠી તો લાયે ખાક જા, પુછને નબીકુ બાત રે;
વે ખાક લે ધરી સહી, આગે મુબારક ઝાત રે. ૧૩

સીસેકે માંહે બાયકર, ઓસકુ રાખો નબી;
લોહી એ હોવે ખાકરે, કતલ દન આવે તબી. ૧૪

સીસે માંહી ખાક બા, દીતી તબ મુજે રાખને;
હાથું મુબારક આપસુ, દીતી થી જાતજ પાકને. ૧૫

કહયા ભી નઝર કીજીયો, ઉમ્મે સલમા નત રે;
હુસૈનકે કતલકી, દીજીયો નીશાની ચંત રે. ૧૬

હોવે લોહી ખાક જબ, નબીને એતના આખીયા;
કતલ તબ હુસૈનકા, બુજીયો યું કર દાખીયા. ૧૭

તબકી તો થી મેં દેખતી, સીસેકે માંહી નત રે;
નસીહત અપને નબીકી, રાખીથી નત મન ચંતરે. ૧૮

ફરઝંદ એ વે ખાક હે, લોહી હુઇ દીસે સહી;
ઉમ્મે સલમા એ બાતરે, ખબરકી એતની કહી. ૧૯

જદદાહકે ઘરથી બાર આયે; નેનુ ભરીયા નીર રે;
શેહઝાદેને બાત એ સુનને, હુઇ ના મનકુ ધીરરે. ૨૦

જદદાહકે બોલ સુનતે, રધન કીયા જાન રે;
ઝાર ઝાર રોતે બાર આયે, હુસૈન તબ સહી માનરે. ૨૧

— ૯૬ —

અને જબ ફેર હોવડી, અંધારી રાતા;
તબ નબીજીકે રોઝે પાસ, આયે સુની બાતા. ૧

આવ પેલા પેલ સલામ, નબીજીકુ કીયા;
અને તવાફ તો મુબારક, રોઝેકા કરીયા. ૨

અને તવાફ તો કરને, બાજ નમાઝ હે કીતી;
તબ નીંદ રે આઇ, એસી બાત રે સુનીતી. ૩

હઝરત *ખાતમ નબી, નેનુ રે દેખાયે;
આવ નબીજીને હુસૈનકુ, ગલે રે લગાયે. ૪

તબ શેહઝાદેને અરઝ, સબ રે પોંચાઇ;
કે આપસકે એહવાલકી, કીતી રે અગાઇ. ૫

કે ઉમ્મતકી જફાસુ, મેં હુવાહું બીચારા;
નબી દલ તો મેરા, નાંહી કરતા કરારા. ૬

નબી બાત તંગ હુવા, ઉસ જફા હો સેતી;
તો હકીકત જફાકી, મેં કહું રે કેતી. ૭

અબ છેલ્લી એ ઝીયારત, નબી મેં હું કરતા;
ફેર મલના ના હોવે. એસા દલ માંહે આતા. ૮

અલ વિદાઅ હું કરતા, યા રસુલ અલ્લાહી;
તબ નબીજીને સબુરકી, રાહ રે બતાહી. ૯

ભાઇ દીનકે મેરે, એ સુન ચંત દીજે;
અને એક કર રબકુ, એતના કહીજે. ૧૦

રે તુહી

ખાતમ ગલે લગાયકર, કહી સબુરકી બાત રે;
કહી સબુરકી બાત;
સો હુસૈન શેહઝાદેકુ સહી; સુની લખેસુ બાત રે,
સુની લખેસુ બાત. ૧૧

— ૯૭ —

રૂબાઇ

સુન સુન ભાઇ મેરે દીનકે, જફા કેરી કેસી હુઇ રીતરે;
ઇમામ હુસૈન ફરઝંદ નબીકે. બાતથી નબીજીકી પીતરે. ૧

રોઝે પાસ ગએ સીખ માંગને, નબીજીકે મધમ[¶] રાતરે;
દીદાર દીયા નબી અપને, નેહ બાત કીયા સહી બાતરે. ૨

¶ અડધી.

શેહઝાદે રોએ નેના ભર ભર, નબીજીકુ દેખતે પાસરે;
અરજ જફાકી કીતી સહી, રૂખસત હોનેકી આસ રે. ૩
નઝદીક હુવા સહી પોંચના, નબીજીને કહી એ બાતરે;
ભુકે ને પ્યાસે સહી ધુલમાં, હોવે હોવે તમારી ઝાતરે. ૪

* * * * *

ઘાવસુ ભરાહો સહી રણમાં, નાઝનીન* તમારા તનરે. ૫
સર તો જુદારે કીયા તનથી, જાવે જાવે રણકેરે ઠામરે;
તબ તો હુસન તમ કીજીઓ, સબર કેરા સહી કામરે. ૬
ઓસ રાતે નબીજી અપને, કીતી કીતી સીખ એ રીતરે;
શેહઝાદેકુ ગલે લગાયકર, બાત કહી કર બાત પીતરે. ૭
શેહઝાદે રોએરે નેના ભર ભર, ખાતમ હે દેખતે આપરે;
ઝાર ઝાર રૂદન કીયા સહી, લાગા નત દુખ કેરા તાપરે. ૮

-- ૯૮ --

જબ શેહઝાદેને અરજ, નબીજીકુ પોંચાઇ;
તબ મુબારક જુબાંસુ, એતી ખબર બતાઇ. ૧
યા નઝદીક હુવા હય, સુનો નુર દીદ+ મેરે;
કે શહીદ કીયે તમ, જાઓગે સવેરે. ૨
તમ પ્યાસે ને ભુકે, ખાકમાં ગીરાહો;
ઓસ રીતે શહીદ, તમ કીયે રે જાહો. ૩
સો કરબલા નામ હે, જાં રણ રે સવેરા;
વાં સર તો જુદા, કીયા જાવેગા તમારા. ૪
અને ઘાવસુ ભરાવે, એ નાઝનીન તંના;
પોંચા વકત રે નઝદીક, રાખો રે મંના. ૫
અબ નુર દીદ મેરે, ઘાવ સહોને સીસા;
અને હો મરદાના, કર તનકુ રીસા. ૬

---

*નાઝુક. + આંખોની રોશની.

હે તન તો ફના, એસ રીતે ગે કરના;
સો હોના રે મઝલુમ, સોચ મન માંહી ધરના. ૭

હોવે ભસ્ત રે ખુશાલ, જબ આહો મેરે પાસા;
હે ભાત ભાતકે મેવે, કીયે તમ કાજ ખાસા. ૮

યું શેહઝાદેકુ નબીને, કહી રે બાતી;
ઇમામને સુન સુન, કહયા દન ઓર રાતી. ૯

રે તુહી

નબીને સપને આવકર, કહી હુસૈનકુ બાત રે,
કહી હુસૈનકુ બાત;
કરબલા કેરે રણમાં; કતલ હોવે તમુ ઝાત રે,
કતલ હોવે તમુ ઝાત. ૧૦

— ૯૯ —

એતે નબીજીકા મુંહકા રંગ, હુઆ જાફરાની;
અને મુબારક બાલુમાં, હુઇ ગદ* રે જાની. ૧

એ દેખતે શેહઝાદે, દલ ખોફ રે આયા;
તબ શેહઝાદેને નબીકુ, એ હાલ રે પુછાયા. ૨

હાલ રસુલ ખુદાકે, એ કેસા હે દેખાતા;
તબ નબીજીને એતની, આખી રે બાતા. ૩

કહયા નુર રે દીદ, સુનો રે મેરે;
તમ ફરઝંદ ખુબ, સુનો રે સવેરે. ૪

એ કરબલા કેરી, ગદ° દેખાવે;
જાં કઝા કેરા વકત, તમારા પોંચાવે. ૫

એતી બાત તો કરતે, નીંદ શેહઝાદેકી ગહી;
અને બેઠે જાગકર, તુરત રે સહી. ૬

તબ આપસકી શહાદત, સહી રે જાની;
તબ યકીનસુ બુઝી, બાત રહી ના છાની. ૭

*માટી–ખાક.

તબ મક્કેકુ જાનેકા, કીયા રે સામાના;
અને ચલના સિતાબી, કીયા રે જાના. ૮

સુન વતન હો સેતી, અબ પડી રે જુદાઇ;
કે કસનીમાં વલીયુંકુ, હે રે બડાઇ. ૯

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને એક કર રબકુ, કહો દન ઓર રાતી. ૧૦

રે તુહી

જે ચાવે સોહી કરે, આપ સુરીજન હાર રે,
આપ સુરીજન હાર;

દુનીયા કસની રીત હે, જીસ્કુ અસકા પ્યાર રે,
જીસ્કુ અસકા પ્યાર. ૧૧

— ૧૦૦ —

બરહા

સપનેમાં શેહઝાદેકે આવકર, કહી નબીને બાતરે;
કરબલામાં હોવે સહી, શહીદ તમારી ઝાત રે. ૧

તબતો શેહઝાદેને સહી, માંગી નબીસુ અલ વિદાઅ:
વાંથી શેહઝાદે જાગકર, મીતસુ કીતી અલ વિદાઅ. ૨

વકત અમારા પોંચીયા, યારો તમુસુ અલ વિદાઅ;
બીછરાન એ ભાઇ પડા, યારો તમુસુ અલ વિદાઅ; ૩

છેહ્વામાં છેલ્લાહે મલના, યારો તમુસુ અલ વિદાઅ;
વકત અમારા પોંચીયા, હુએ તમુસુ વિદાઅ. ૪

યારો એ છેલ્લા મલના, હુએ હમ તમસુ વિદાઅ;
યારો તમુકુ સીખ હય, હોકર ચલે હમતો વિદાઅ. ૫

નાનીકે ડેરે જાયકર, હુવે શેહઝાદે અલ વિદાઅ;
ઉમ્મેહાતે મુમનીને રોયકર, કીતી શેહઝાદેસુ વિદાઅ. ૬

ફરઝંદ એ રસુલકે, હોતેતો હો આખર વિદાઅ;
નાનીને યું કહયા રોયકર, કીયે શેહઝાદેકુ વિદાઅ. ૭
જે યાર થે પાડોસથી, હુવે સહી અનુસુ વિદાઅ;
છેલ્લા હે તમુસુ મલના, અબતો હુવે હમતો જુદા. ૮
અલ વિદાઅ ભાઇ દીનકે, અલ વિદાઅ;
બીછરાન પડીયા તમુસુ, હુવે હમતો અલ બિદાઅ. ૯

— ૧૦૧ —

સુનો ચૌદમી રાત, શાબાન કેરી;
ચલે મકકેકુ શેહઝાદે, સુનીયો સવેરી. ૧
થા સાઠમા બરસ, હીજરત બાઝા;
તબ મદીનેસુ નિકલે, એ સુના રે અવાઝા. ૨
એ જે રાતે નિકલે, તબ થી રે રાતા;
એ શાબાન હો સેતી, એસી બુઝી રે બાતા. ૩
હુઇ મુસા કલીમુલ્લાહ*, જેસી રે રીતા;
જું આપ હે ચાતા, ત્યું કરતા હે મીતા. ૪
જેસા ફીરઔન$ સેતી, ડર થા લગાયા;
થા ફરારી× હોનેકા, સોચ મન રે આયા. ૫
એસી રીત રે સુણાહી, શેહઝાદે હો કેરી;
કે છાને ચલીયે, ઉઠને સવેરી. ૬
જબ મકકેકે લોકુંકુ, એ ખબર રે પોંચાહી;
કે શેહઝાદે આતે, એસી ખબર રે પાહી. ૭
તબ મકકેકી અહલ¶, સામી રે આઇ;
બાત મોહબ્બત સેતી, આઇ રે સુણાઇ. ૮
સો બેગેસુ આવકર, મુલાકાત કીતી;
એ સુન સુન મુમન, એતી ચંતા ચંત દીતી. ૯

* એક બુઝુર્ગ પયગમ્બર. $ ખુદાઇ દાવો કરનાર એક બાદશાહ. × ન્હાસવું.
¶ મકકાના લોકો.

રે તુહી
હીજરી સાલ થા સાઠમાં, ચૌદમી શાબાન રાત રે,
ચૌદમી શાબાન રાત;
ઇમામ હુસૈન થે ચલીયે, મકકેકુ સુની એ બાતરે,
મકકેકુ સુની એ બાત. ૧૦

— ૧૦૨ —

સો ખુશાલી સેતી, આયે મલનેકુ સારે;
જબ શેહઝાદે મકકેકે, પાસ રે સિધારે. ૧

એ બૅાત રે ખુશીસુ, મલ કીયા રે કલામા;
સો શેહઝાદે ઉતરે, થે રે જીસ ઠામા. ૨

સો ટોલે ટોલે સબ, મલનેકુ આયે;
સો શેહઝાદે આનેકી, બૅાત ખુશી મન લાયે. ૩

યું અહલ રે મકકેકે, બૅાત નેહસુ મલીયે;
જબ શેહઝાદે મકકેકે, પાસ પોંચે રે સુનીયે. ૪

જબ યઝીદને ખબર, એ સુની રે કાના;
કે હુસૈન$ ને અબદુલ્લા×, ગએ મકકેકુ જાના. ૫

કે મદીના છોડકર, ગએ દોનુ એ નામા;
સો જાકર પોંચીએ, મકકેકે ઠામા. ૬

તબ યઝીદને ગુસ્સા, બૅાત વલીદકુ કીયા;
કે અયસા તં સોચ, કયું મન માંહે દીયા. ૭

કે રેઆયત* ઓનુકુ, તેંરે કીતી;
અને બાત તો મેરી, મન ના દીતી. ૮

યું ગુસ્સા કર વલીદકુ, તંગ રે કરાયા;
ઇબને અશદક હાકિમ, કર મદીને ભેજાયા. ૯

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ ઝાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૦

$ હુસેન ઇબ્ને અલી (રદી૦). × અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને ઝુબૈર (રદી૦). *છુટછાટ.

રે તુહી
શેહઝાદે મકકે જા પોંચીયે, લોક આયે સામી સબરે,
લોક આયે સામી સબ;
ધાએ¶ બેગે નેહસુ, ખબર સુનાહી જબ રે,
ખબર સુનાહી જબ. ૧૧

— ૧૦૩ —

થા સઇદ બિન આસ, હાકિમકા નામા;
સો યઝીદકા ચાકર, રેહતા મકકેકુ ઠામા. ૧
ઓને દેખા કે શેહઝાદે, હેં શહેરમાં આયે;
અને લોક તો એકડે, બોત હેં દેખાએ. ૨
કે બેગે હેં અવાઝ, બુલંદ દિલાતે;
હે અનુ પીછે સારે, નમાઝ કરાતે. ૩
સો જમાત અઝીમ, હોતી નમાઝ દેખાતી;
એ ઓસકે દલમાં, દેહશત× રે આતી. ૪
કે હજકી મોસમમાં‡, બોત લોક રે આવે;
રખે શેહઝાદેકુ વેભી, હેં દલસુ ચાવે. ૫
કે શેહઝાદેકે સાથ, સબ મલ વો જાવે;
તો મુજકુ તેહકીક%, કતલ વે કરાવે. ૬
યું હાકિમને મનમાં, સોચ રે કીયા,
અને ભાગના ઓને, ચંતમાં દીયા. ૭
તબ વે તો ભાગકર, મદીનેમાં ગયા;
સો આસકા બેટા, જે સઇદ રે કહયા. ૮
ઓને મદીનેમાં જાયકર, ખબર ભેજાહી;
સો યઝીદકુ સારી, એ કીતી રે આગાહી. ૯
કે ઇમામ હુસૈનસુ, બોત લોક હેં મલતે;
અને અદબ તો અનુકી, બોત હેં કરતે. ૧૦

¶ દોડયા. × ડર. ‡ હજનો દીવસ %જરૂર.

રે તુહી
સુરીજનહાર પેછાનકર, હોકર રહીએ દાસરે,
હોકર રહીએ દાસ;
દુન્યા ફુન્યા જાનકર, નત રહીએ હો દાસરે,
નત રહીએ હો દાસ. ૧૦

— ૧૦૪ —

તબ કુફે કેરે લોકુને, એસી ચંતારે કીતી;
મુઆ શામ કેરા હાકમ, એસી ખબર સુણીતી. ૧

હુસૈન બીન અલી, નામ રે કહીએ;
બેત યઝીદકી નાહી, એ કબુલી લહીએ. ૨

ઓસ કાજ વે મદીને, રેહ સકેરે નાહા;
તો ઉઠ કર આએ, હે વે મકકે કે માંહા. ૩

સો મકકે કે માંહે આવકર, એ એકામત* કીતી;
ઇયુ કુફેકે લોકુને, ચંત મન રે દીતી. ૪

સુનો એકઠા સુલેમાન, થારે નામા;
સબ એકઠે હોવડે, ઓસ ઘર ઠામા. ૫

તબ સુલેમાન એતના, સબુકુ બતાયા;
યારો યઝીદને હુસૈનસુ, બાત બેત કાજ ચાયા. ૬

પણ શેહઝાદે હુસૈનને, બેત કબુલી નાહા;
એતો વતનકુ છોડકર, આએ મકકેકે માહા, ૭

અને હવાખાહ઼ ભી અનુકે, તમે દોસ દારા;
અને અનુકે બાપસુ, હો રાખતે પ્યારા. ૮

તો યારી અનુકો, તમે આહોને દલાઓ;
સહી પાદશાહી અનુકી, સબ મનરે લાઓ. ૯

ઇયું સુલેમાનને બાત, સબુકુ કહી;
તબ સબુને સુનકર, ચંતા હીયુ લહી. ૧૦

---

* થોભવું. ઽ ભલુ ચાહનાર.

રે તુહી
કુફી સબુ એકઠે મળે, સુન મન કર ધીર રે,
સુન મન કર ધીર;
ખીલાફત ઇમામ હુસૈનકી, મસલત કીતી ધીર રે,
મસલત કીતી ધીર. ૧૧

—— ૧૦૫ ——

તબ સિતેર રે અશરાફ, કુફે હો કેરે;
વે કુબુલ કરને, બોલેરે સવેરે. ૧
કે શેહઝાદે હુસૈનકી, હૈ મદદ કરાવો;
અનુ ચોકી હો કાજ, તન અપના ગમાવો. ૨
સો વરકા એ બેટા, અઝિબકા લહીએ;
બેટા મુતહર કેરા. હબીબ રે કહીએ. ૩
થા કસીરકા બેટા, જે મોહંમદ નામા;
અને ગરેબકા બેટા, થારે ઓસ ઠામા. ૪
ભી મોહંમદ અશઅસ, ઓસ થારે માનો;
ભી અબદુલરહમાન, નામ રે પછાનો. ૫
ભી અબદુલ્લા અફીફ, બુઝોરે નામા;
વે તારિક આ-મશ, થારે ઓસ ઠામા. ૬
ભી ઉમર ખતારકા, થારે કહીએ;
ભી મોઇદકા બેટા, થા મુખતાર લહીએ. ૭
અને અમર સ-અદ, નામ રે જાનો;
અને ઓરભી સારે, થે સાથરે પછાનો. ૮
અને કાઝી શરએકે, હાથ કોલ રે દીઆ;
સો સબુને એકઠે, મલરે કીઆ. ૯
કે શેહઝાદે હુસૈનકી, હમુ ખીદમત કરની;
અને તલ જેતી તકસીર, મન ના ધરની. ૧૦

કે શેહઝાદે હુસૈન હૈ, એ પાદશાહ હમારે;
અનુપર તન હમારે, કર ફીદારે વારે. ૧૧

ઇયું કાઝીરે શરએકે, આગે સોગંદરે ખાઇ;
એ સુન સુન મુમનો, દલ ચંતા એ આઇ. ૧૨

રે તુહી

સિતેર કુફી સરદાર થે, દીઆ અનુને બોલ રે
દીઆ અનુને બોલ;
સો કાઝીરે શરએકે હાથપર, સહી કીયાથા કોલરે,
સહી કીયાથા કોલ. ૧૩

— ૧૦૬ —

ઇયુ સબને મલકર, કાગજ લખાયા;
સો શેહઝાદે હુસૈન પાસ, મકકેમાં ભેજાયા. ૧

હમ તમુકુ દેખનેકા, બોત હે રે ચાવા;
ઇયા આવોને શેહઝાદે, કર કરમરે ભાવા. ૨

હમ દેદાર તમારા, હેં દેખને ચાતે;
તન માલરે હમારા, હેં ફીદારે કરાતે. ૩

હમ પાદશાહી તમારી, કુ હૈ ચાતે;
હમ લાલચ જીવકી, નાહી તલ મન લાતે. ૪

ઇયું કુફીયુને લખકર, ભેજાયા નામા;
સો કાગજ પોચીઆ, આવ મકકેકે ઠામા. ૫

તબ શેહઝાદે હુસૈનને, સબ કાગજ પઢાયા;
લખ જુઆબ તો ઓસકા, ફેરને ભેજાયા. ૬

કે કીતાબત લખીથી, વે દેખીરે સારી;
અને જાહેર હુઇ, બોત તમારી યારી. ૭

કે તમના હો મલના, બોત હમારા હો ચાતે;
કે દોસતી માહી, કુચ્છ શક નાહી લાતે. ૮

તો તહકીક મેલી કરૂ, બેસી રે રીતા;
જું લખ્યા હે તમુના, બોત કરને પીતા. ૯

કે લખયા રે તમારા, હે કબુલરે કીતા;
સો મલના તમારા, સોચ મન રે દીતા. ૧૦

ઇયું શેહઝાદે હુસૈનને, લખ ભેજારે જુવાબા;
એ સુન સુન મુમનો, બુઝ એતના સવાબા. ૧૧

રે તુહી

કુફીયું લખ ભેજા સહી, વે શેહઝાદે કબુલી બાતરે,
વે શેહઝાદે કબુલી બાત;
જાના વહાં સોચા સહી, શેહઝાદે આપ જાતરે,
શેહઝાદે આપ જાત. ૧૨

— ૧૦૭ —

ઇયું શેહઝાદેને કાગજ, લખ કુફેરે ભેજાયા:
અને ઓસ માહી એતના, ભી થારે લખાયા. ૧

કે ચચેરે ભાઇકુ, મે હું રે ભેજાતા;
વે ખબર લખે, સબ ઇયું હુ ચાતા. ૨

કે બેટે મેરે, ચચા હો કેરે;
વે મુસલીમ નામસુ, તમે બુઝીઓ સવેરે. ૩

વે અકીલ કે બેટે, મેરે ચચા જે પછાનો;
એ ભાઇ મેં તમુ પાસ; ભેજે હે જાનો. ૪

હે જો સાચે કોલકી, તમુ ફીકર સવારી;
સો મુસલીમ આગળ, બાત કહીઓરે સારી. ૫

અને હમારી તરફસુ, તમુ બેત હે કરની;
સો મુસલીમ સેતી, કરો બેત તો સુણની. ૬

કે બેત જો તમારી, સાચી મુસલીમ પાવે;
વે મુસલીમ રીત, મુજે સાચેકી લખાવે. ૭

ઇયું મુસલીમ કેરા, લખયા મુજે પાસ આવે;
તો કોલરે તમારા, મુજે સાચારે દેખાવે. ૮

તો તરફ તમારે, મેં ચલકર આહુ;
જબ મુસલીમ કેરા, મે લખારે પાહું. ૯

સહી લખ ભેજ કીતાબત, ઇયું શેહઝાદેને જાની;
એ સુનતે મુમન, મન ચંતા એ આની. ૧૦

રે તુહી
મુસલીમ બેટે અકીલકે, શેહઝાદેકે ચચેરે ભાઇરે,
શેહઝાદેકે ચચેરે ભાઇ;
અનુકુ કુફે ભેજને, કીઆ ખબર એ પાઇરે,
કીઆ ખબર એ પાઇ. ૧૧

— ૧૦૮ —

ગઝલ

શેહઝાદેને કાગજ લખાયા રે તમે સુનો રે;
કુફે લખને ભેજાયા રે તમે સુનો રે. ૧

મુસલીમ ચચેરે ભાઇ રે તમે સુનો રે;
ભેજે વે યું ખબર સુણાઇ રે તમે સુનો રે. ૨

ભાઇ મેરે તમુ પાસ આવે રે તમે સુનો રે;
મુસલીમ નામ જે કેલાવે રે તમે સુનો રે. ૩

સાચા કોલ અનુ સેતી કરના રે તમે સુનો રે;
લખે જેસા મન માહી ધરના રે તમે સુનો રે. ૪

જેસી તમુ લખીથી બાતી રે તમે સુનો રે;
ભેજે તો હે મુસલીમ જાતી રે તમે સુનો રે. ૫

પાળો તમે લખે કેરી રીતા રે તમે સુનો રે;
લખયા થા જે કરો મુજે પીતા રે તમે સુનો રે. ૬

વેસી રીતરે બેત સહી કરની રે તમે સુનો રે;
મુસલીમ સેતી મન ધરની રે તમે સુનો રે. ૭

બેત કર છોડીઓ ના હાથા રે તમે સુનો રે;
રહીઓ તમે મુસલીમ સાથા રે તમે સુનો રે. ૮

આલમ મું અદલ હો રહીઓ રે તમે સુનો રે;
સાચી બાત દોસ્તકી કહીઓ રે તમે સુનો રે. ૯

જાલીમ ના એસ તોલે આવે રે તમે સુનો રે;
અદલ જે સાચા કેલાવે રે તમે સુનો રે. ૧૦

શેહઝાદેને લખી એસી બાતી રે તમે સુનો રે:
કુફે ભેજી ખબર સુણાતી રે તમે સુનો રે. ૧૧

— ૧૦૯ —

રૂબાઇ

દાસ હોને ખાલીકકુ જાનીએ, કરે ચાતા આપ સત્તારરે;
દુન્યામાં થોડી બોત કસની, જીસે જેસા રબકા પીઆરરે. ૧

શેહઝાદે ફરઝંદ દેખો નબીકે, કીએને કીએ બેવફા તનરે;
કરબલા હેરે અનુ પોચના, શહીદ કરનેકુ તન રે. ૨

સબબ કુફેકા પેદા કીઆ, એસા એસા અપના હે મીતરે;
નેહ જીસ પીતસુ રબકી, હુઇ એસે કસનીકી રીતરે. ૩

ફરઝંદ બુઝો બીબી ફાતમા, નવાસે નબીકે ખાસરે;
હુઇ રીત કસનીકી અનુકુ, અવરા કરો કેસી આસરે. ૪

રબકુ ખાલક સહી જાનકર, રહેના રહેના હોકર દાસરે;
* * * * * ૫

નત રોઇએ નેનુ ભરભર, જાંરે લગ એસ જગ જાતરે;
ફરઝંદ નબીજીકે કસની, રોના રોના સુન સુન બાતરે. ૬

મુએ પેહ્લા સહી વીરા મરના, તનકુ કરોને દલતાજરે;
ઉમેદના કાલકા રાખીએ, એતા બુઝો જાના હે આજરે. ૭

મુએ પેલા મરના હે જાનીએ, એસી રીત દન જો રાતરે;
ઘડી બાજ ઘડી નાહી મેરડી, મરનેકી બુઝોએ બાતરે. ૮

— ૧૧૦ —

અબદુલ્લા બીન અબ્બાસ, આએરે કહીએ;
સો શેહઝાદેકુ મલને, આએરે લહીએ. ૧

જે અબ્બાસ ચચા, નબીજીકે જાનો;
સો અબદુલ્લા અનુકે, બેટે રે પેછાનો. ૨

કે વે થેરે મકકેમાં, આએ શેહઝાદે કે પાસા;
સો મલનેકે નેહસુ, કરને આસા. ૩

આવ શેહઝાદેકુ મલતે, બાતરે કીતી;
સો કુફીયું કી જીકર, જીભ પર દીતી. ૪

તબ શેહઝાદેને કહીઆ, બેટે અબ્બાસ હો કેરે;
બેટા રસુલકી બેટીકા, તમ બુઝીઓ સવેરે. ૫

તબ અલ્લાહુમ્મા ×નાઅ્મ*, અબદુલ્લાને આખા;
કહા કબુલ મે કીતા. યું કર રે દાખા. ૬

કહા તમુ બન કીસીકુ, મે નાહીરે જાનતા;
બેટે રસુલકી બેટીકા, ઓર કીસે નાહી માનતા. ૭

કહા તેહકીક તમના, હે નબીકે નવાસે;
જે રસુલ ખુદાકે, દોસ્ત રબકે ખાસે. ૮

અબ નવાસા જમીમાં, હોવે નબીજી હો કેરા;
વે તમુ બના અવરકો, નાહી મરદ રે અનેરા. ૯

યારી તમુકુ હે દેની, મેં ફરઝરે જાની;
સો ઉમ્મત સારીકુ, બાત એ મેં માની. ૧૦

યું અબદુલ્લાને શેહઝાદેકુ, નેહ સુ ચાએ;
એ સુન સુન મુમનો, મન એતના લાએ. ૧૧

× મુસીબતની વખતે અરબી મહાવરામાં વાપરે છે.

* જી! હાં.

રે તુહી

શેહઝાદેકુ અબદુલ્લા મલકર, કીતી નેહસુ બાતરે,
કીતી નેહસુ બાત;
તેહકીક નવાસે નબીકે, હે તમનાકી જાતરે.
હે તમનાકી જાત. ૧૨

— ૧૧૧ —

ફેર હુસૈનને એતની, કહી રે બાતી;
હક મેરેમા તમુ દલ, ચંતા કેસી હે આતી. ૧

યા ઇબને અબ્બાસ, વે ખોલ કર આખો;
મેરે હકમાં હે બુઝો, વે બયાન રે દાખો, ૨

કે જમાઅત ગામથી, મુજે બારરે કરાવે;
અને વતન હો સેતી, દુર મુજેકુ રખાવે. ૩

કીતી મેહરૂમ મુજેકુ, ઝિયારત રસુલુલ્લાહ કેરી;
યું દુર મુજે કીતા, તમ સુનીઓ સવેરી. ૪

અને મારના મેરા, તો ભી હે ચાતા;
હે દુશમની મુજે પર, એસી મન લાતા. ૫

કે કરાર મે ઓનુકે, નાહી ડરથી પાતા;
ઓસ ડરકે લીતે દલકુ, નાહી આરામ રે આતા. ૬

યું શેહઝાદે હુસૈનને, જબ બાત રે કહી;
તમ ઇબને અબ્બાસને, સુન લીતી રે સહી. ૭

તબ ઇબને અબ્બાસને, પઢી આયત રબ્બાની;
વે જુઆબ હો જેસી, થી હકીકત જાની. ૮

પીછે કહીઆ ફરઝંદ, રસુલુલ્લાહ કેરે;
તબ બુઝરૂગ ટોલેસુ, હો સુણીઓ સવેરે. ૯

મે ગવાહી હું દેતા, યું અબદુલ્લાને આખા,
એ સુન સુન મુમનો, મન એતના રાખા. ૧૦

રે તુહી
ઇબને અબ્બાસને મલતે, તારીફ કીતી જાનરે,
તારીફ કીતી જાન;
બોલ બોલ જેતી બાતથી, સફત સેતીથી માનરે,
સફત સેતીથી માન. ૧૧

— ૧૧૨ —

કહા નબીજી સુ હદીસ, એસી સુની મેં કાના;
ઇબને અબ્બાસને એસકા, યું કીઆરે બયાના. ૧

કો કોમમાંથી ફરઝંદ, મેરેકુ મરાવે;
એસે યારી કોહી, નાહી રે દલાવે. ૨

જીસે દલ ને જુબાપર, જુઠ રબને ડલાયા;
વે એસકુ યારી, દેવેગા બતાયા. ૩

યું ઇબને અબ્બાસને, બાત રે કહી;
ઓર તારીફ ભી જુબાપર, બોત રે લહી. ૪

તબ અલ્લા હુમ્મા અશહદો¶, કર શેહઝાદેને આખા;
તો શહાદત હોઇએ, રબ યું રે દાખા. ૫

ઇબને અબ્બાસને આખા, તબ સુનો એ મનના;
જીવ ફીદા હે મેરા, હોઇઓ તમના. ૬

કે બોલ તો તમારે, હે એસેરે દેખાતે;
કે વફાતકી ખબર, હે મુજેકુ બતાતે. ૭

અને યારી મુજેસુ, હો તમરે ચાતે;
* * * * * ૮

ખા સોગંદ ખુદાકી, કહા જંગ મે કરાહુ;
સો તમારે આગે, હાથ જંગમાં કટાહુ. ૯

તો ભી હક બજાલાયા, યું બુઝોરે નાહા;
એસા હક તો તમારા, હે મેરે દલ માહા. ૧૦

¶ હે મારા ખુદા હું સાક્ષી આપુ છું.

યું ઇબને અબ્બાસને, બાત રે કહી;
સો શેહઝાદેને સુનકર, સબ રે લહી. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી
જે ચાવે સોહી કરે, એસા અપના મીત રે;
એસા અપના મીત;
કસની છોડી જગમાં, જીસકુ રબકી પીત રે,
જીસકુ રબકી પીત. ૧૩

—— ૧૧૩ ——

એતા ઇબને અબ્બાસને, કે ફેરગે દાખા;
સો મસલત બોલ, શેહઝાદેકુ આખા. ૧

કે અબ હું ઇઆથી, મેં મદીને જાતા;
અને તમ બી આહો એ, એતા હું રે ચાતા. ૨

કહા આપને દાદેકે, રહો રોઝેકે પાસા;
અને ઝયારત હો કેરી, તન કરો મન આસા. ૩

સો મોહંમદ મુસ્તુફા, રસુલુલ્લાહી;
ઓનું રોજે પાસ રહો, યું ખબર બતાહી. ૪

જબ ઇબને અબ્બાસને, એતી બાત રે કહી;
તબ શેહઝાદેને સુનકર, સબ વે લહી. ૫

તબ શેહઝાદેને એતના, ફેર જુવાબ રે દીતા;
સો ઇબને અબ્બાસને, સુનકર લીતા, ૬

જો મદીને માહે, મે કરાર રે પાતા;
તો ગામકુ છોડકર; કયું ઇધર રે આતા. ૭

હે દુશમન રેનેકુ, મુજે દેતે રે નાહા;
તો કરાર કયું પાહુ, મેં મદીને માહા. ૮

જો રેહ મેં સકતા, ના બાર તો નીકલતા;
અને નબીજી કે રોઝેસુ, ના જુદાહી મેં પડતા. ૯

અને લડકે લેકર, કયું રાહા માંહે ચલતા:
અને ગમ ને ચંતા, કાહે મન માહે ધરતા. ૧૦

ઇબને અબ્બાસકુ, કહી શેહઝાદેને બાતી;
એ સુન સુન મુમનો. કહા દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી
નબીજકે રોઝેથી છુટના, ખુશના આઇ મુજે બાતરે,
ખુશના આઇ મુઝે બાત;
મસલત ઇબને અબ્બાસસુ, કરે શેહઝાદે જાતરે,
કરે શેહઝાદે જાત. ૧૨

— ૧૧૪ —

જબ ઇબને અબ્બાસકુ, બાત શેહઝાદેને કહી;
કે મદીને માંહે રહેના, ના હોતારે સહી. ૧

તબ ઇબને અબ્બાસને, ફેર એતના આખા;
સો શેહઝાદે કે બોલકા, જુવાબ રે દાખા. ૨

નાહી હુસૈનકુ કહઆ, તમે કબુલ કરતે;
કે અરજ તો મેરી, નાહી મન માહી ધરતે. ૩

કે મેરે સાથ નાહી, મદીને ચલતે;
અને ઓર કુચ્છ મનમાં, હો ફકરરે ભરતે. ૪

કે કુફીયું કે લખેસુ, તમો દલ હો ચાતે;
ઓસ કાજ મેરી બાત, મન નાહી લાતે. ૫

પણ કુફીયું કે લખેપર, મત હોઇઓ મગરૂરા;
કે અતબાર ઓનુકા, મત કરો રે પુરા. ૬

એ જુઠે રે વાએદે, હે કુફીયું કેરે;
એ બોલનારે જુઠે કેગે, હે બુઝીઓ સવેરે. ૭

તમ અનુકે લખેસુ, મત પગ રે ખસાહો;
કે *હરમકુ છોડકર, મત કુફેકુ જાહો. ૮

* મક્કાની પવિત્રભુમી.

કે મકકેકુ છોડકર, તમ નીકળયો નાહા;
એ બોલ તો મેરા દલ, રાખીયો મન માહા. ૯

ચલે ઇબને અબ્બાસ, કે એ મદીને ગામા;
એ સુન સુન મુમન, લીઆરે નામા. ૧૦

રે તુહી
રબ ચાવે સોહી કરે, જું જેસા લખીયા લેખરે;
જું જેસા લખીયા લેખ,
દોસ્તકુ વે ચાવે સહી, હર હાલ સવાબરે;
હર હાલ સવાબ. ૧૧

—— ૧૧૫ ——

પીછે જું તુરે ચાયા, ઓને આપરે અલ્લાહી;
વેસી શેહઝાદેકે દલમાં, ફીકરરે આહી. ૧

કે મુસલીમ અકીલકુ, કુફેકુ ભેજાએ;
ઇબને અબ્બાસકા કેના, મન રે ના લાએ. ૨

તબ શેહઝાદેને કાગજ, કુફીયુકુ લખયા;
સો મુસલીમ સાથ, ભેજાયા સુનીયા. ૩

કે તમુને લખા થા, હમ અમીર હે ચાતે;
હમ પાદશાહી કરે, યું મન હે લાતે. ૪

એ તમુને મુજકુ, ઓસ કાજ હે બોલાયા;
કે કાગજ તમુને, થા મુજે કુ ભેજાયા. ૫

ઓસ કાજ ચચાકે, મે બેટે હે ભેજાએ;
સો મુસલીમ નામસુ, જે હે રે કેલાએ. ૬

મે ભાઈ કર અનુકુ, હું કરતા ચાવા;
સહી અનુકુ હે તમારી, તરફ ભેજાવા. ૭

તમ અનુકુ મલકર, કીજીઓ યારી;
કે લખ એ ભેજે, મુજેકુ સવેરી. ૮

પોચે ભાઇકે લખેબાજ, મે ઇયાથી હું ચલતા;
બેગે કદમ તો તમારી, હું તરફ રે ધરતા. ૯

સહી મુસલીમ લખકર, યું કાગજ ભેજાએ;
કાસદ કુફેથી જે આયે, અનુ સાથરે સુણાએ. ૧૦

યું મુસલીમ અકીલકુ, ભેજેરે સહી;
એ સુન સુન મનમાં, યાદ કરો રે દહી. ૧૧

રે તુહી

મુસલીમ કુફે ભેજાએ, દીતી કીતાબત હાથરે,
દીતી કીતાબત હાથ,
કાસદ કુફેથી આએથે, ભેજે અનુકે સાથરે;
ભેજે અનુકે સાથ. ૧૨

— ૧૧૬ —

જબ મુસલીમ મકકેથી, બાર રે નીકલીએ;
અને થોડીસી મંજલ, રાહમાહે ચલીએ. ૧

દેખો જમને હાથપર, એક આયા રે શિકારી;
ઓને હરણ કે પીછે, હે કીતી અસવારી. ૨

અનુ દેખતે હરણકુ, ઓને આવને ગીરાયા;
અને પકડને ઓસકુ, ઝભેરે કરાયા.

એ મુસલીમ દેખકર, પીછે રે ફરીએ;
સો ફેરને આવકર, શેહઝાદેકુ મલીએ. ૪

યા ફરઝંદ રસુલ, ખુદા હો કેરે;
એ બાત તો મેરી, તમે સુનોરે સવેરે. ૫

કે કુફે માહે જાનેકી, મુજે મસલત નાહા;
એસા સોચતો આયા, મેરે દલ માહા. ૬

કયા ચચા કે બેટે, ડર તમુ દલ આયા;
યું શેહઝાદેને ઓનુકુ, પુછને બતાયા, ૭

કભી દલ તો તમારા, નાહી જાનેકુ ચાતા;
તો ઓરકુ ભેજાહુ, યું કીતીરે બાતા. ૮

યું શેહઝાદેને જુવાબ, અનુકે દીઆ;
સો મુસલીમ જુવાબ, સબ સુનકર લીઆ. ૯

એ સુન સુન બાતી, સહી ચંત દીજે;
અને એકકર રબકુ, એતના કહીજે. ૧૦

રે તુહી

સુનરે ગાફલ જાગકર, કયા સોવે દીન રાત રે,
કયા સોવે દીન રાત;
મીતકુ કસે સહી, વે આપ સુબહાન જાતરે;
વે આપ સુબહાન જાત. ૧૧

— ૧૧૭ —

કઆ ફીદા તો મેરા, હજાર રે જીઆ;
યું મુસલીમ જુવાબ, શેહઝાદેકુ દીઆ. ૧

પણ જેસીરે હકીકત, મુજે રાહમા દેખાઇ;
મેં એસકાજ અરજ, તમુકે પોચાઇ. ૨

અને મુજે દલ ડરકી, એસી આઇ રે બાતી;
રખે દુર મેં હોઉ, તમારી જાતી. ૩

અને નાહી તો કદમમેં, કેસે પીછેરે ખસાહુ;
કે કેના રે તમારા, દલ કીઉના લાહુ. ૪

એતા મુસલીમ કેકર, બોત ફીરાકરે કીતા;
અને બીછરન દુખ, બોત મન માહી દીતા. ૫

આવ શેહઝાદેકે હાથ પગુ, બોસેરે દીએ;
સો બીછરન¶ કાજ, બોત નેહકે લીએ. ૬

અને ઝાર ઝાર રોએ, વીદારે કીતી;
એસી બીછરન ચંતા, મનરે દીતી. ૭

મન રોએ રોએ કઆ, એસા આતારે બીચારા;
કે ફેરને દેખુ, નાહી દેદાર રે તમારા. ૮

¶ જુદા થવું.

બોત નેનુ રોએ રોએ, ભરીઆ પાની;
તબ શેહઝાદે બી રોએ, બાત સહીરે જાની. ૯

તબ શેહઝાદેને પુછા, જીવ કાજ હો ડરતે;
કે ચંતારે ગમકી, બોત મન હો ધરતે. ૧૦

તબ મુસલીમ કહીઆ, નાહી યું તો નાહા;
મુજે બીછરન હુસૈન કા, દહુ મન માહા. ૧૧

યું મુસલીમ રૂખસત, કરને ચલાએ;
એ સુન સુન મુમનો, મન એતના લાએ. ૧૨

રે તુહી

પાંત તરવરથી ટુટતે, સીખ માંગી હજુરરે,
સીખ માંગી હજુર;
અબ કેસે ફેર મલના, જાએ પડેંગે દુરરે,
જાએ પડેંગે દુર. ૧૩

— ૧૧૮ —

બરહા.

મુસલીમકો વિદા કીએ, ભેજે કુફેકે તીર રે;
ઝાર ઝાર રોએ મલતે, કીતીના મનમાં ધીર રે. ૧

દેદાર સેતી મેં કભી, જુદા હુવા નાહે સહી;
અબ તો જુદાઇ મુજપર, ના જાનુ કઆ ચાવે દહી. ૨

અબ તો કેસે દેખુ સહી, ફેરકર એ દેદાર રે;
કરવત બરહા વાહીઆ, રોએ તો બે સુમાર રે. ૩

મસાલ જું હે પાંતકી, દેખોને કેસી રીતરે;
ઓસ રીતે રોએ સહી, મુસલીમ કર મન પીત રે. ૪

તરવરકુ લાગા સહી, લીલા તો હોવે પાત રે;
કુપલ ટીસી રંગસુ, દીસે હે કહી કહી ભાત રે. ૫

જુદા તો હોતે ઝાડથી, સુકીઆ ઓસ તન નીરરે;
ફગતા કહી ફરે સહી, પાવેના એક તલ ધીર રે. ૬

બીછરન સખતી જલગીયા, ઓસકી કેસી મસાલરે;
બોલે જું માનવી જીભસુ, બીછરન કેરે હાલરે. ૭

બીછરન હું મેં તમુસુ, પડા સુન તરવર નામરે;
ફેર કર નાહી મલના, પડેંગે દુર કહી ઠામ રે. ૮

આખર વે બોલ એ સીખકા, સુનને તરવર મનરે;
અબ તો જુદાઇ હે પડી, છુટે તમારે તનરે. ૯

— ૧૧૯ —

તબ મુસલીમ શેહઝાદે, ને વીદારે કરીએ;
શેહઝાદે ઝાર ઝાર રોતે, રાહ માહે ચલીએ. ૧

એ જાકર પોચે, શેહર જા મદીના;
રાતે શહેરમાં ગએ, યું સુનકર લીના. ૨

પાસ નબીજી કે રોઝે, જા નમાઝરે કીતી;
અને તવાફ કી ચંતા, મન રે દીતી. ૩

ભી ઝિયારત કરને, ગએ આપસ કે ડેરે;
ભી ઉઆથી ભી વીદા, બેલે હુએરે સવેરે. ૪

સો આગુવાકુ લેકર, રાહ માહે આએ;
સો વાદીએકી* રાહાપર, હો ચલેરે સુણાએ. ૫

સો કુકે કેરી રાહા, અનુને લીતી;
રાહા આગુવારે ભુલા, એસી બાત હે સુણીતી. ૬

ના પાણી મલીઆ, બોત પીઆસ રે લાગી;
તબ બીછરન કેરી, ચંતા મન રે જાગી. ૭

તબ શેહઝાદેકા બીછરન, યાદ રે આયા;
કુચ્છ અફસોસ જીવકા, તલ ના કરાયા. ૮

પીછે મુશકેલી સેતી, કુકે રે પોચાએ;
એ સુન સુન મુમનો, મન એતના લાએ. ૯

* જંગલ,

રે તુહી
ભુલે રાહ પાણી બના, લાગી બોતજ પીઆસરે,
લાગી બોતજ પીઆસ;
બીછરન હુસૈન કેરદા, કીઆ યાદ મન ખાસરે,
કીઆ યાદ મન ખાસ. ૧૦

—— ૧૨૦ ——

સુનો દારે મુખતાર, થા સરાકા[¶] નામા;
જો મુસલીમ કુફેમા, રહે ઓસ ઠામા. ૧
થે દોસ્ત તો મલને, ઓનુ પાસ આએ;
જબ ખબર ઓનુકી, આએકી પાએ. ૨
જબ આવને એગહે, હુએરે સારે;
અને બેડે સારે, મન કરને કરારે. ૩
તબ મુસલીમને કાગજ, શેહઝાદેકા પઢીઆ;
સબુ કુફે કેરે રહીસુ, કાન ધર સુણીઆ. ૪
વે કાગજ સુનને, સબ રોએ ઝાર ઝારા;
એસા શેહઝાદે કે ઉપર, કીઆ સબુને પીઆરા. ૫
અનુ મુસલીમ સેતી, બેત રે કીતી;
યું નત નત ઓરોને, ચંતા મન રે દીતી. ૬
સો રોજ રોજ આવતે, અને બેતરે કરતે;
યું રોજ રોજ અદકે, હોતે રે જાતે. ૭
જબ બોતને આવ કર, બેતરે કરાઇ;
અને જમાત તો એકઠી, બોત હુઇ રે સુણાઇ. ૮
તબ મુસલીમ લખ કર, ભેજારે નામા;
સો શેહઝાદે કે પાસ, મકકે કે ઠામા. ૯
એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એકકર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૦

¶ ધર્મશાળા.

રે તુહી
બેત આવ કીતી કુફીયુ, બોત મુસલીમ સાથરે,
બોત મુસલીમ સાથ;
તબ કાગજ શેહઝાદેકુ ભેજીઆ, ઓનુ કાસદ હાથરે,
ઓનુ કાસદ હાથ. ૧૧

— ૧૨૧ —

યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, ઇઆ એસા હે દેખાતે;
કે કુફેકેરે લોક, બોત તમુકુ હે ચાતે. ૧
બોત નેહરે સેતી, હે બેતરે કરાતે;
યું દલથી તમુકુ, એ હે રે ચાતે. ૨
સો અઢાર હજાર, હે આવને મુજે મલીએ;
હે જંગાઇ કરનાર, એસે નજરૂ પડીએ. ૩
એતે સબુને આવકર, બેત મુજસુ હે કીતી;
અને પીત તો તમારી, બોત મન હે દીતી. ૪
જો મુબારક ખાતરમા, એ બાત રે લાઆવો;
તો આપરે ચલકર, ઇઆરે આવો. ૫
યું મુસલીમ કાગજ, તબરે લખાવા;
અને શેહઝાદે કે પાસ, બેગીરે ભેજાવા. ૬
થા યઝીદકા ચાકર. નુઅમાન નામા;
વે થારે હાકમ, કુફે કે ઠામા. ૭
ઓસે મુસલીમ કેરી, હુઇરે અગાઇ,
તબ ઓસ દલ ચંતા, બોત રે આઈ. ૮
તબ વે તો ચલકર, જુમ્મા મસજીદમાં આયા;
અને કુફીરે બોલાએ, એસારે સુણાયા. ૯
તબ કુફીરે આએ, સબ મસજીદ રે માંહા;
કો રઇસ માં પીછા, રહયા રે નાહા. ૧૦

યું જમે રે હોવડે, સબ મસજીદ કે ઠામા;
એ સુન સુન મુમને, લીઆરે નામા. ૧૧

રે તુહી

નુઅમાન કુફી બુલાયકર, બેઠા મસજીદ ઠામ રે,
બેઠા મસજીદ ઠામ;
ચંતા હુઇ ઓસ દલમા, સુનતે મુસલીમ નામરે,
સુનતે મુસલીમ નામ. ૧૨

— ૧૨૨ —

જબ કુફીયું સારૂકા, હુઆરે મેલાવા;
તબ નુઅમાન મિમ્બર પર, આપકુ ચઢાવા. ૧
કે મિમ્મબર ઉપર, ચઢ નીદારે કીતી;
કે સબુકે કાનુમાં, વે સોહરત સુણીતી. ૨
કેતા ફિતના ઉઠાવોગે, તુમ કુફેકે બાસી;
અને જુડ કરી કેતની, કરોગે એસી. ૩
તુમ ખુદાસુ ડર કર, આપ રહમ માહે આવો;
અને ફીસાદસુ આપકુ, પીછે રે રખાવો. ૪
મેં સુતેકુ પેલા પેલ, નાહી રે જગાતા;
મેં પેલી લડાઇ, નાહી ગે કરાતા. ૫
જો તમુકુ ફીસાદથી, તોબા હે કરની;
માફ કરની તખસીર, મન મેરે રે ધરની. ૬
અને નાહી તો શમશેર, લે કરૂંગા જંગાઇ;
ના ઇસ બાત માહે, ખુબ બુઝયો બડાઇ. ૭
મારૂ તમુકુ, યા મેં હે મર જાહુ;
યા તમુરે સબુકુ, કતલ રે કરાહુ. ૮
એતા કેને તલે, મિમ્બરથી આયા;
ફેર દારૂલ અમારત, કુ ચલીઆ સુણાયા. ૯

સો હાકમ કે રેનેકી, જે કહીએરે ઠામા;
સુનો દારૂલ અમારત, હે ઓસકા નામા. ૧૦
જેતે યઝીદકે દોસ્ત, થે કુફેમાહે કેલાએ:
ઓનુ સબુ લખા કાગજ, શામરે ભેજાએ. ૧૧
સો યઝીદકુ એક એક, લખીઆ નામા;
એ સુન સુન મુમનો, કીઆ જભેકા કામા. ૧૨

રે તુહી

જે કુફેમાં રેતે સહી, યઝીદ કેરે દોસ્ત દારરે,
યઝીદ કેરે દોસ્ત દાર;
અનુ યઝીદકુ કાગજ લખીઆ, કર કર દલમાં પ્યારરે,
કર કર દલમાં પ્યાર. ૧૩

— ૧૨૩ —

સબ લખી સો ખબર, મુસલીમ કેરી;
બોત લોક આવ મલીએ, ઓસ જમાત બોતેરી. ૧
અબ હુસૈનકે નામસુ, આવ બેતરે કરાઇ;
યું કુફી સબ મલીએ, એસી ખબર લખાઇ. ૨
જો કબી તુજે કુફીસું, હે રે કામા;
તો ભેજ કોઇ હાકમ, ઓર કુફેકે ઠામા. ૩
હોવે કઠનરે જાતી, ખુબ હોરે સીપાઇ;
કે દુશમનુ સેતી, લડે ખબર લખાઈ. ૪
કે દુશમનુ લડકર, પીછે રે રખાવે;
જો તુ કુફેકુ ચાવે, તો એસા હાકમ ભેજાવે. ૫
યું લખને સબુને, કાગજ ભેજાયા;
વે યઝીદકુ પોચા, લખારે સુણાયા. ૬
તબ યઝીદને પડકર, ચંતા મન રે દીતી;
અને વઝીરોં સેતી, મસલત રે કીતી. ૭

તબ યાસિર બોલીઆ, ઓસ રે ઠામા;
વેભી ઓસકે વઝીરકા, એક થારે નામા. ૮

તબ ઓબેદુલ્લા ઝીઆદકા, ઓને લીઆરે નામા;
વે યઝીદકા હાકમથા, બસરે કે ઠામા. ૯

કયા તેરા રાજ પેશા, હે બસરે રે માહા;
અને ઓસ બના કામએ, કો કબુલે નાહા. ૧૦

તુ ભેજ ઓસે હાકમ, કર કુફે હો કેરા;
એ મસલત માહે, સોચ આતા હે સવેરા. ૧૧

યું યઝીદસુ યાસિરને, કીતીરે બાતી;
એ સુન સુન મુમનો, કયા દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી

સુરીજન હાર પેછાનકર, હોકર રહીએ દાસરે,
હોકર રહીએ દાસ;
દમ દમ જીવને કેરડી, નાહી કરની આસરે,
નાહી કરની આસ. ૧૩

— ૧૨૪ —

કે ઓબેદુલ્લા ઝીઆદકુ, તુ કર ફરમાના;
સો કાગજ લખકર, બેલારે ભેજાના. ૧

કાજ બસરેકી ચોકી, કે તે આદમી છોડાવે;
અને આપ તો ચલકર, કુફેરે જાવે. ૨

ઉઆ જાકર ફીસાદકુ, દુરરે કરાવે;
એ ઓસ બન અવરસુ, કામ નાહી હો આવે, ૩

જબ યાસિરને એતના, યઝીદકુ કહીઆ;
તબ યઝીદને મનમા, સચકર લહીઆ. ૪

તબ ઝીઆદકે બેટે પર, કાગજ ભેજાયા;
ઓસ કાગજ કે માહી, એસારે લખાયા. ૫

આના મુસલીમ અકીલકા, હે કુફેમાં સુનાતા;
કુફી બેત હે કરતે, એ ભી સુનાતા. ૬

સો હુસૈનકી બેત, સબ કબુલ હે કરતે;
અને હુસૈનકી યારી, સબ મન હે ધરતે. ૭

ઓસ કાજ તુજકુ, હે કુફેરે જાના;
અને મુસલીમ અકીલકુ, પાસ તેરે રે બુલાના. ૮

અને સરતો તનથી, બેગી જુદારે કરાના;
યું સરકુ કાટકર, શામરે ભેજાના. ૯

મે કુફે કેરા હાકમ, તુજે કુ કીતા;
તુ બેગી કામ કીજે, મત રેવે રે ન ચીંતા. ૧૦

યું યઝીદને કાગજ, લખ રે ભેજાયા;
સો ઓબેદુલ્લા ઝીઆદકુ; લખારે પોચાયા. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો; દન ઓર રાતી, ૧૨
રે તુહી

નામા યઝીદ ભેજીયા, ઓબેદુલ્લા કેરે નામ રે,
ઓબેદુલ્લા કેરે નામ;
હાકમ કુફેકા કીઆ, થા પેલે બસરે ઠામરે,
થા પેલે બસરે ઠામ. ૧૩

— ૧૨૫ —

જબ કીતાબત યઝીદકી, જાને પોચાઇ;
સો ઓબેદુલ્લા ઝીઆદકુ, દીતી રે સુનાઇ. ૧

તબ ઓબેદુલ્લા પઢતે, બોત હુવા ખુશાલા;
અને કુફે ચલના, કીઆ ઓસ રે હાલા. ૩

જું કસાબ તો છુરી લે, હે ઝબેકુ જાતા;
અને મજુરીકી ખુશાલી, બોત દલ હે લાતા. ૩

વેસી ખુશાલી કેરી, ઓને કીતી રે રીતા;
અને કુફેકુ ચલના, સોચ મન રે દીતા. ૪

કેને ઓબેદુલ્લાકુ સુલેમાનકી, આ કીતીરે અગાહી;
કે શેહઝાદેકે કાગઝકી, ખબર પોચાહી. ૫
કે હુસૈનને કાગઝ, હે બસરે ભેજાયા;
માહે અશરાફ* બસરેકા, નામ હે લખાયા. ૬
સો ગુલામ રે ઓનુકા, હે લેકર આયા;
સો સુલેમાન જીસકા, નામરે કેલાયા. ૭
માહે લખા કે તમુકુ, હું દાવત રે કરાતા;
સો બોલાને હકકી, હું તરફ રે કરાતા. ૮
નાહી બાતલકી$ તરફ, દાવત રે મેરી;
યું કાગઝ કે માહી, હે લખીયા સવેરી. ૯
જો કબુલો રે તમના, સ-દક+ એ કીના;
તો સીધી રાહ આવો, યું લખ ભેજ દીના. ૧૦
ઓબેદુલ્લા ઝીઆદકુ, સબ ખબર પોચાઇ;
કે શેહઝાદેને કીતાબત, હે એસી રે ભેજાઇ. ૧૧
અને તેહકીક કરને, સબ પુછીરે બાતી;
એ સુન સુન મુમનુ, કઆ દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી
શેહઝાદેને ગુલામથા ભેજીયા, સુલેમાન જીસકાનામરે,
સુલેમાન જીસકા નામ;
ઓબેદુલ્લાને જાએકર, કીઆ જાસુસી કામરે,
કીઆ જાસુસી કામ. ૧૩

— ૧૨૬ —

એ કાગજ કે માહે, ભી એસા થા લખાયા;
જે સુલેમાન સાથ, થા શેહઝાદેને ભેજાયા. ૧
કે મેં હું કુફેકી, તરફ રે જાતા;
અને તમકી આહીયો, યું લખીથી બાતા. ૨

* સરદાર, અમીર, આગેવાન. $ જુઠ. + સાચુ.

એ ઝીઆદકે બેટેને, ખબર રે પાઇ;
કે શેહઝાદે હુસૈનકી, હે કીતાબત આઇ. ૩

સો સુલેમાન ગુલામ, હે રે લે આયા;
તબ ગુલામ હો કેરીઃ ઓને ખોજરે× કરાયા. ૪

તબ ઢુંઢતે સુલેમાન, હાથરે ના આયા;
કે કાગઝ ઓસથી, ના પાયા રે સુણાયા. ૫

અનુ હકીકત ઢુંઢતે, સારી રે પાહીઃ
તબ સારે રે લોકુકુ, ઓને કીતી રે અગાહી. ૬

કે હુસૈનકે ગુલામને, બાત એસી મુજે કહી;
કે રઇસ* તમ સારે, ઓને બોલાએ સહી. ૭

તમ હોરે જાનતે, બેટા ઝીઆદ હો કેરા;
એક પલ્લ માહી સારેકુ, જુદા કરે રે સવેરા. ૮

બેગી કરે રે ખુન, બાપકી રીતા;
એ ઝીઆદકે રે બેટેને, એસા કેના રે કીતા. ૯

સો બસરે કેરે રઇસું, સુન રે લીતા;
એ સુન સુન મુમનુ, એના ચંતા માહે દીતા. ૧૦

રે તુહી
બસરે કે રઇસું બુલાએકર, કહી જાસુસકી રીતરે,
કહી જાસુસકી રીત;
સો બેટે ઝીઆદકે ને સહી, દુશમની ચંત મન દીતરે,
દુશમની ચંત મન દીત. ૧૧

— ૧૨૭ —

ફેર ઝીઆદ કે બેટેને, એતના આખા;
સો બસરે કે રઇસુકુ, કેકર દાખા. ૧

મે કુફેરે જાતા, મુજે હાકમી હે આઇ;
એતી ઓબેદુલ્લા ઝીઆદને, ખબર બતાઇ. ૨

× ખોળવું, શોધકરવી. * અમીર વર્ગના લોકો.

સો મુસલીમ અકીલકી, મુજે ખોજ હે કરના;
અને ઢુઢ કાઢ માર કર, ઓસે દફેરે% કરના. ૩

અને એ ભી હુસૈનકુ, જેને રે બુલાએ;
ભી ઓનુકુ મારૂંગા, જેતે નામ હે લખાએ. ૪

મે સબાકુ+ ઓસ કાજ, બેગી કુફેરે જાહુ;
અને ભાઈ રે મેરેકુ હું મે ઇયારે છોડાહુ. ૫

હું મેરીરે જગા, મે ઓસકુ સુપાતા;
ઓસે તમારે કાજ. ઇઆ હુરે છુડાતા. ૬

સહી હુકમ તો ઓસકા, માનીઓ તમના,
અને કોભી તમુસુ, એક ફરે રે તંના. ૭

તો ગજબકી આગમાં, ઓસે મારને જલાઉ;
કે ઘરબાર પાડકર, ઓસે ફનારે કરાઉ. ૮

જબ ઝીઆદકે બેટેને, એ કહી રે બાતી;
તબ બસરે કે રઇસુ, દર બાતરે સુણાતી. ૯

ઓસ દરકે લીતે, સુલેમાનકુ મરાયા;
જે શેહઝાદેકા ગુલામ, આયાથા સુણાયા. ૧૦

સો બસરે કે રહીસુ, વે મારા રે ગુલામા;
એ સુન સુન મુમનુ, લીઆરે નામા. ૧૧

રે તુહી
સુલેમાનકુ કતલ કીઆ, બસરીઉનેડ જાનરે,
બસરીઉને જાન;
બેટે ઝીઆદકે રેને સહી, ઝાંસે દીએ જબ માનરે,
ઝાંસે દીએ જબ માન. ૧૨

— ૧૨૮ —

થી કિતાબત શેહઝાદેને, લખને ભેજાઇ;
વે કુફે લે ચલીએ, એસી ખબર રે પાઇ. ૧

% મીટાવીદેનું. + સવારે. ડ બસરાના રહેવાસી.

સો ઝીઆદકા બેટા, કુફેમાં આયા;
અને શેહઝાદેકા કાગઝ થા, વે બી સાથરે લાયા. ૨

અનુ પેલે દન ગહે, આએ હવેલી કે માહા;
ઓસ દન તો કીસીકુ, બાત કીતી રે નાહા. ૩

જુમ્મા મસજીદમાં દુજે દન, ચલકર આયા;
ઉઆ રઇસુ બોલાએ, સબ એસારે સુણાયા. ૪

સો બોલાને હાકમી, આપસકી દાખી;
કે યઝીદકી કીતાબત, પઢકર આખી. ૫

અને દલાસા રઇસુ, સબુકુ કીતા;
કે ઇનામ બી દેના, કુચ્છ કીઆરે સુણીતા. ૬

અને દુજે દન ઓસકા; ઉલટા કરાયા;
કે તુ કુફેકે રઇસુકુ, ઝાંસુરે÷ દલાયા. ૭

તબ ડરેરે રઇસુ, સબ કુફે હો કેરે;
તબ કતલ હો સેતી, ફીર ગએરે સવેરે. ૮

થી જું ઇબને અબ્બાસને, બાત શેહઝાદેસુ કીતી;
તઉ કુફીયુને રીત, કીતીરે સુણીતી. ૯

કે મુસલીમ અકીલથી, સબ જુદે હો ભાગે;
એ સુન સુન મુમનુ, એતા કેનેરે લાગે. ૧૦

રે તુહી

કુફી કોલથી ફર ગહે, ઝાંસે સુનતે કાનરે,
ઝાંસે સુનતે કાન;
ઝીઆદકે બેટેકુ મલકર, માંગા જાવે અમાનરે,
માંગા જાવે અમાન. ૧૧

— ૧૨૯ —

બરહા.

બેટે ઝીઆદકા જાએ પોચીઆ, કુફે માંહી માનરે;
મુસલીમ તબ તો ડરીએ, ખબર સુનતે માનરે. ૧

÷ દમદાટી.

હજાર કેતે થે મલે, કુફી ઓનુ કે પાસરે;
આવ બેંતથી કીતી સહી, હો હો ને સબુદાસરે. ૨

લીલજ* હો ને ફિરગયે, ભાની તો કૉલકી રીતરે;
આંસુહો સેતી ડરીએ, કાચીથી ઓનુકી પીતરે. ૩

હજુ લખાયા કાગજુ, દેખોને નામ અનુકા સહી;
અતબાર નાહી કુફીયુંકા, ખબર એ સાચી કહી. ૪

સુન સુન ભાઈ દીન કે, કાચા ના કીજે બોલરે;
જીવકો લે આયે ધરે, મત ખોઇ અપના કૉલરે. ૫

હદીસ અપને નબીકી, સુન સુન મુમન બાતરે;
કર કૉલ ને છેતરશી, મુનાફક કેરી જાતરે. ૬

કર કૉલ અહદ કુ ભાનતે, મુનાફક હોવે નામરે;
મુનાફક પણે કે નામ સુ, પાવેગા વેસી ઠામરે. ૭

મુનાફક કેરી ઠામ નાંહી, કિસી સુ છુપી રહી;
ઓસ કાજ નાંહી લખીયા, બાત તો હે થોડી કહી. ૮

ભાઇ તો મેરે દીનકે, સુન રાખો નસીહત કાનરે;
કરને સમજને કૉલ, મત હોતા નાદાનરે. ૯

—:*:—

— ૧૩૦ —

દુઆ

સુન સુન ભાઈ દીન કે, હાં દીન કે,
મૉત તો હે એકબાર રે;
સહી તો અંતે ભાઈ મરના હાં મરના,
જીવે જો બરસ હજાર રે. ૧

દેખો આદમી હેં જંગ કરતે, હાં જંગ કરતે,
આમના સામની આવરે;

* બેશરમી.

ધાવ કરેરે ચલ એકકુ, હાં એકકુ,
દેવે એક એકકુ દાવરે. ૨

એસી રીતે સરદારકી, હાં સરદારકી,
રાખે મનમાં પીતરે;
* * * * * * * ૩

સરદાર આગે હેં રે ઝુઝતે, હાં ઝુઝતે,
કર કર તન આપ તાજરે;
દેખોને જીવ ભાગતે, હાં ભાગતે,
આતી હે ઓનુકુ લાજરે. ૪

હોતી હે નેકનામી ઓનકી, હાં ઓનકી,
દેતે હેં આપ શીશરે;
અનુ ભાગતે હેં રે જે ઓનકુ, હાં ઓનકુ,
કરતી હે સંસાર રીસરે. ૫

એ તો હે સબ કોઈ જાનતા, હાં જાનતા,
નાંહી છાની બાતરે;
નેક નામીરે હોવે ઓનકી, હાં ઓનકી,
ફના કરે જાતરે. ૬

યું જો રે જગમાં કરતા, હાં કરતા,
ફીરતા સુન સુન બાતરે;
તો જીવતે કો સબ આવ મલતે, હાં મલતે,
મરતી ના કો' જાતરે. ૭

સરદાર આમના સામની, હાં સામની,
લડતે હેં દો તનરે;
દુજે તો ઓનુ કે કાજ હેં, હાં કાજ હેં,
યારીકુ ધરતે હેં મનરે. ૮

દાવા હે દોનું સરદારું કે, હાં સરદારું કે,
દુજે હેં લશકર લોકરે;

લશકરૂંમા રે ના કોઈ મરતા, હાં મરતા,
કરતે જો કૉલકુ *ફૉકરે. ૯

કૉલ જો ફૉક કભી કરતે, હાં કરતે,
ફરેબ દેતે માનરે;
તો એક એક દુજેસુ જા મલતા, હાં મલતા,
મરતા ના કોઇ તનરે. ૧૦

દોનું સરદારૂંમા જા એકકુ, હાં એકકુ,
મલતા લશકર સબરે;
દેખો લડાઇતો ભાગતી, હાં ભાગતી,
ના કોહી મરતા તબરે. ૧૧

યું તો નાંહી ભાઇ દીનકે, હાં દીનકે,
દેખોને સબ સનસારરે;
એક એક સુ આવ =ભડતે, હાં ભડતે,
કર કર ઠાકુરકુ પીઆરરે. ૧૨

દેખો જું નંને બડે +ઠાકરાં, હાં ઠાકરાં,
હાકમ રાજા જાનરે;
પાદશા પાદશા હૈં લડતે, હાં લડતે,
એસી રીત હે જાનરે. ૧૩

યું તો સીપાહી હેં મરતે, હાં મરતે,
આમના સામની આવરે;
જીવ હે ફના આપ કરતે, હાં કરતે,
કરને ઠાકોરાંકુ પીતરે. ૧૪

તો રીત એ જંગ સુનકર, હાં સુનકર,
કરને કૉલ તન તાજરે;
જંગથી નારાજ હો ને ફરતે, હાં ફરતે,
નાંહી કયું આતી લાજરે. ૧૫

*કોલનો ભંગ કરવો +સરદાર =લડતે

કૉલ કે બાંધે વીરા મરના, હાં મરના,
રેવે તો દુનીઆં લાજરે;
કયું નારાજ હો જંગથી ફરતા, હાં ફરતા,
÷બનસે ઓસકા કાજરે. ૧૬

—:*:—

— ૧૩૧ —

જબ મુસલીમ ઓકીલકી, હુઇ રે ॥અગાહી;
બેટે ઝીઆદ કે આનેકી, ખબર રે પાઇ. ૧
તબ ઓનુ દલ ડર, લાગારે અજીમા;
કે પાડીરે જુદાઇ, શેહઝાદે સુ કરીમા. ૨
કે કુફીઓ તો સારે, +છેહરે દીતા;
અને કૉલ હો કેરા, ઉલટા કીતા. ૩
કે સબ ફિરગએ, મુસલીમ સેતી;
ના ફિરતે લાગી, બેર પલહો જેતી. ૪
તબ મુખતાર સરાસુ, બાર નીકલ ને આયે;
સો ડરકે લીતે, બાર આયે રે સુણાએ. ૫
સો એકલે ગામ સુ, ફેર નાંહી કો' સાથા;
કની કુફીને આવકર, ના દીયારે ×હાથા. ૬
જું ઇબ્નિ અબ્બાસને, થા શેહઝાદેકો દાખા;
કે કુફીયુંકા હવાલ, સબ થારે આખા. ૭
દેખો વેસી કુફીઉ, કીતીરે રીતા;
કે ભાન કૉલ મુસલીમ સુ, ના કીતીરે પીતા. ૮
તબ હાની ઓરવત, કે ડેરે રે આયે;
થે હાની અસહાબી, નબીકે કેલાએ. ૯
આવ ઓનુ કે પાસ, *પના રે માંગી,
પુરી દુશમની કેરી, મન ચંતા રે જાગી. ૧૦

÷બગડસે. ॥ખબર. +દગા, ફરેબ. ×મદદ. *આસરો.

તાંમ અનુને કહેયા; આહો ઘર હે તમારા;
તાંમ અનુને સોચ, મન એતનારે સવારા. ૧૧
રે તુહી
હાની ડેરે આવકર, મુસ્લીમ પાયે ચેનરે,
મુસ્લીમ પાયે ચેન;
જગો હાનીને દીતી, સુનતે મુસ્લીમ કેનરે,
સુનતે મુસ્લીમ કેન. ૧૨

—:※:—

— ૧૩૨ —

બરહા

મુસ્લીમ હુએ એકલે, દુશમનો કે બજારરે;
ઘર ઘર ફિરે શૅરમાં હુએ, ના કો' કરે પ્યારરે. ૧
ચાતા તો વે આપ કરે, ચાવે જે સુરીજન હારરે;
ભાઈ તો મેરે દીન કે, સુન રાખો મન કરારરે. ૨
લખયા તો નાંહી મિટના, એક તલ બાતરે;
તકદીર વીરા પોચતે, મત હોઇએ બેચંતરે. ૩
મુસ્લીમ સર કેસી પડી, એસા હે અપના મીતરે;
જનુ રબ કેરા ચાવ હે, ઓનુકી સહી એ રીતરે. ૪
કુફે કે માંહે એકલે, ઘર ઘર ફર ધાયેરે;
દેખોને મદદ ઓનુકી, કુફી તો કોઈ ના આયે રે. ૫
હાની કે ડેરે ગહે, માંગી પના ઉંઆ જાયે કર;
કહયા ગરીબ હુઆ શૅરમાં, કહી તો બાત એ મન ધર ૬
ગરીબ ઍસે એ કુફે માંહા. ફિરે એકલા આપરે,
દુશમન હે પીછે હુએ, લાગા હે ઓનુકા તાપરે. ૭
કુફી તો હો તુમ જાનતે, વેસે હો ગયે સબરે;
કર કૉલ ને વે ફિર ગયે, આવતા કો' નાંહી અબરે. ૮
હાની મુજે દોને પના, રાખો તમારે પાસરે;
મેં છુપતા આયા ઇયાં, કરાર પાને આસરે. ૯

હુસન કે *ફિરાક સુ, મુસ્લીમે કહી બાતરે;
સુનતે કબુલી બાત કુ, હાની તો કેરી જાતરે. ૧૦

—:*:—

— ૧ ૩ ૩ —

જબ મુસ્લીમ હાની પાસ, પનાહ કાજરે આયે;
તબ હાની ને નેહ સુ, ઘરમાં રખાયે. ૧

સો અહલ રે ખાનેમાં, જગોરે દીતી;
એક કોટડી ઓનુ કાજ, ÷રાસ રે કીતી. ૨

કયા સલામતી સેતી, ઇયાં રહોને તમના;
અને કરાર તો રાખો, આપસ કા મંના. ૩

ભી કુફે કે લોકુકુ, હુઇ રે આગાહી;
કે મુસ્લીમ ગયે, કહી ખબર એ પાહી. ૪

તબ ઢુંઢને આયે, હાની કે ડેરે;
ભી દોસતી હો સેતી, સબ આયેરે સવેરે. ૫

કહયા શેહઝાદે સુ હમોને, જે બેત હે કરાહી;
સો નેહ હો સેતી, જીવ સાટે હે ચાહી. ૬

યું સબોને આવ કર, સોગંદ ખાઇ;
અને ઔરૂને ભી આવકર, બેત નવુને કરાઇ. ૭

સો નવે ફેર આયે, બીસરે હજારા;
આવ બેતરે કીતી, સબુ દલ કે પિયારા. ૮

એ બેત તો સબુને, મલ રાતે રે કીતી;
અને ઝીઆદ કે બેટેને, જાસુસી મન દીતી. ૯

તબ જાસુસીકુ ઠામઠામ, ભેજ ભેજ ખબર મંગાહી;
તબ હાની કે ઘરકી, ખબર રે પાહી. ૧૦

કે ઝીઆદ કે બેટે કે, એક થા રે ગુલામા;
કે મયાકેલ ઓસકા, સુનયા નામા. ૧૧

*જુદાઇ. ÷ સાફ સુફ કરી.

છુપ ઘોકુ માંહે ગયા થા, વે હાની કે ડેરે;
ઓનુ મુસ્લીમ નજરૂ, થે દેખે રે સવેરે. ૧૨
ઓને ઝીઆદ કે બેટે કુ, આવ ખબર એ કહી;
એ સુન સુન મુમન, યું બુઝારે દહી. ૧૩
રે તુહી
જાસુસી મુસ્લીમ કેરડી, કીતી ગુલામે આવરે,
કીતી ગુલામે આવ;
ઝીઆદ કે બેટે કે દલમાં, બોત થા મુસ્લીમ દાવરે;
બોત થા મુસ્લીમ દાવ. ૧૪

—:*:—

— ૧૩૪ —

મુનો ખાજરકા બેટા, અસમા કહીયે;
ભી મહમદ એસઅ, દુજારે લહીયે. ૧
એ ઝીઆદ કે બેટે કે, +મુજરે કુ આયે;
સો =સુબ્હા હોતે, એ આયેરે સોણાયે. ૨
તબ ઝીઆદકે બેટેને, ઓનુકુ પુછાયા;
હાની ઓરવત કહાં હેં, યું કર ને બતાયા. ૩
દન કેતે હુએ, મેં દેખે રે નાંહાં;
કે નાંહી વે રે આયા, મેરી મજલીસ માંહાં. ૪
તબ અનુ દોનુ કહેયા, વે દુઃખી હેં સુણાતે;
ઓસ કાજ તમારે, પાસ નાંહી રે આતે. ૫
ફેર હાકમ ને કહેયા, તબ યું તો નાંહાં;
વે જા કસુ હે બેઠા, આપ ઘરકે માંહાં. ૬
કિસ વાસતે નાંહી, મેરે મુજરેકુ આતા;
કયા ગોમાન કે ઑર બાત, કછુ મન માંહે લાતા. ૭
મેં ઓસકે દેદારકુ, હું દેખને ચાતા;
એસી ફેરેઅફી હાકમને, કીતી ઓનુસુ બાતા. ૮

=સ્વારે. +મુલાકાત.

તબ ઓનુને કહેયા, હમ જાને દેખાવે;
કભી સવાર હો સકે, પાસ તમારે તો લાવે. ૯

તબ દોનુએ ચલ કર, આયે હાની કે ડેરે;
આવ હાની કુ હકીકત, સબ કહી રે સવેરે. ૧૦

બૉત બાતાં કર હાની, રાજી રે કરાએ;
સો હાકમ પાસ, લાનેકુ સુણાએ. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો, દન ઑર રાતી. ૧૨

રે તુહી
×લાઓબાલી ॥દરગા રબકી, બંદા હોને ચેતરે,
બંદા હોને ચેત;
દુઃખ સુખ મન મત બુઝીયો, રાખ રબસુ હેતરે,
રાખ રબસુ હેત. ૧૩

—:※:—

— ૧૩૫ —

તબ લે દોનુએ હાનીકુ, લે ચલે રે સુણાયે;
સો ÷દારૂલઅમાર, કી તરફ રે આયે. ૧

જબ નઝદીક હુવે, બેટે ઝીઆદ કેરે;
તબ હાનીને ચેતના, કીયા રે સવેરે ૨

કે મેરે તો દલમા, હે ખોફ રે આતા;
નાંહી ઝીયાદ કે બેટે, જાના મુજે ભાતા. ૩

તબ મોહંમદ અસઅસને, દિલાસા કીયા;
કે સંતોકા હાનીકા, ખુબરે જીયા. ૪

જું તકદીર લખાયા, થા હાની ત્યું આયે;
ઈબને ઝીઆદ કે ડેરે, આયે રે સુણાયે. ૫

×બેપરવા. ॥દરબાર. ÷અમીરનું સરકારી ઘર.

તબ ઇબ્નેને ઝીઆદને, કુછ બાતરે ખુલાઇ;
સો હાનીકુ ઓહેસુ, ખબર પુછાઈ. ૬
તબ હાનીને કહેયા, સુનો અમીર રે બાતી;
એ +ગુલગુલે કેરી, બાત કેસી હે સુણાતી. ૭
કહ્યા મુસ્લીમ ઓકીલ કુ, તમો ઘર માંહે સખા;
એ ગુલગુલા વે હે, ઇબ્ને ઝીઆદને દાખા. ૮
તમે હુસેન કે કાજે, હો બેતરે કરાતે;
હો કુફે કેરે આદમી, સબ એકઠે મીલાતે. ૯
યું ઇબ્નને ઝીઆદને, કહી રે બાતી;
તબ સોચ કીયા એતના, ઓમ હાનીકી જાતી. ૧૦

રે તુહી

ઓમ હાની તકદીર રબકી, સેતી ચલકર આયે રે,
સેતી ચલકર આયે;
તબ હાકમ ઓનુ કુ રીસમા, બાતા પુછ બતાયેરે,
બાતા પુછ બતાયે. ૧૧

—:*:—

— ૧૩૬ —

યું ઇબ્નને ઝીઆદને, બાત પુછી કર રીસા;
કે ધુજ્યા રે તન, રીસ કાજે રે શીસા. ૧
તુ મકર કરને, બાત હે રે છુપાતા;
બાત હમુસુ હે છુપતી, મન એતા હે ચાતા. ૨
તબ હાનીને નાકર, સુનકર કીતા;
મેં નાંહી રે જાણતા, યું જવાબ રે દીતા. ૩
તબ હાકીમને બુલાયા, મીઆકલ ગુલામા;
કે હાજર હુઆ થા, વે બી ÷મેળેકે ઠામા. ૪
કહ્યા અસકુ પિછાના, હે રે તુ હાની;
દેખો હાની ઓસકી, સબ નીશાની પીછાની. ૫

+ધુમાટો, અફવા. ÷મેળાવડો.

તબ બુઝા કે એ મકસ, ક્યા રે આયા;
અને ભેદ તો સઘળા, હે રે પાયા. ૬
તબ શરમાએ હાની, પરસેવા *ચકીયા;
અને ડરતો મનમા, ખોત રે કરીયા. ૭
તબ હાની ને સોગંદ, ખુદાકી ખાઈ;
પેલી સુ ખાને એતની, અરજ પોચાઈ. ૮
કે મુસ્લીમ નાંહી, મેં બુલાયે ડેરે;
કો' આદમી ભી એગઠે, નાંહી મેલાએરે અનેરે. ૯
વે આપ સુ ચલ કર, આયે ડેરે રે રાત્તી;
અને કુફીઓને મલકર, કીતીરે બાતી. ૧૦
અને અબભી સોગંદ, હું ફેર રે ખાતા;
કે જાતે રે ડેરેથી, ઓસે બાર હું કરાતા. ૧૧
યું હાનીને જવાબ, ફિર હાકમ કુ દીયા;
એ સુન સુન મુમન, નામ એતના લીયા. ૧૨

રે તુહી

મિઆકલ ગુલામે દેખયા, હાની કેરે નૈનરે,
હાની કેરે નૈન;
કહે અને બુઝા સહી, જાસુસી કેરે બેનરે,
જાસુસી કેરે બેન. ૧૩

—:*:—

— ૧ ૩ ૭ —

જબ હાની ને રજા, માંગી હાકમ કે પાસા;
સો ડેરેથી મુસ્લીમ, કાઢનેકી આશા. ૧
તબ હાકમને કહેયા, યું તો હોવે રે નાંહાં;
કે અબ ફેર જાહો, તમે ઘર કે માંહાં. ૨
કે તમના મુસ્લીમ કો, વિદા રે કરાહો;
અને ઇયાં તો બેઠે, ઓસકુ બોલાહો. ૩

*છુટયો.

કહ્યા મુજેથી ના હોવે, એ રે કામા;
યું જવાબ રે દીયા, જે હાની રે નામા. ૪
કે શરીયત હુકમ, રવા હોવે રે નાંહાં;
અને મરૂવત રેવે, નાંહી દીનકે માંહાં. ૫
જેને પનાહે લીતી, ઓસે હાજર રે કરાહુ;
અને દુશમન હાથ, લે ઓસકુ દલાહુ. ૬
તબ ઝીયાદ કે બેટેને, ફેર તાકીદ કરાઇ;
બોત બાતુસુ નસીહત, હાની કુ બતાઇ. ૭
ભી હાકમ કે ચાકરૂ, શિખાવન દીતી;
પણ હાની બાત, કછુ કબુલ ના કીતી. ૮
તબ હાકમે અનુકુ, કેદરે કરાયે;
સો હવેલી માંહાં, હાનીકુ સુણાયે. ૯
તબ ખરજકા બેટા, જે અસમા કહીયે;
ઓને હાકમ કુ એતના, કહા રે લહીયે. ૧૦
જબ કેદ માંહે કીતી, હાની કી જાતી;
તબ ભુંડા ઓસે લાગા, એ સુણી રે બાતી. ૧૧
તબ અસમાએ ઓસ કાજ, હાકમ કુ કહેયા;
એ સુન સુન મુમનુ, એતના લહેયા. ૧૨

રે તુહી

હાનીકુ કેદમાં કીયે, હાકમ કુફે માંહીરે,
હાકમ કુફે માંહી;
રબ ચાવે તઉં કરે, ચારા કિસકા નાંહીરે,
ચારા કિસકા નાંહી. ૧૩

—:*:—

— ૧૩૮ —

તબ અસમાએ હાકમ કુ, દીયા રીસ માંહે તાના;
સો હાની કે કેદકા, ગોસા બોત મન આના. ૧

સુન છેતરાને અસકુ, હમેં કુલાયા;
તો હાની પાસ, તેરે રે આયા. ૨

અને આવતે તો કીતી, તેં મેઠીરે બાતી;
અને અબ તેં ખુવારી, ચાહી હાવીકી જાતી. ૩

કે હાનીકુ લેકર, તેં કેદ માંહી કીયા;
અને કતલ હો કેસ, તેં હુકમ હે દીયા. ૪

એ ખુબ નાંહી કરતા, બાત બુરી હે દેખાવે;
જે હાની હો સેતી, તુ કામ હે કરાવે. ૫

તબ ઝીઆદકા બેટા, ગોસેમા આયા;
જબ અસમાએ એતના, બોલરે બતાયા. ૬

તબ મારના અસમાકુ, ઓને ફરમાયા;
સો લાતું ને મુકીયું, મારના બતાયા. ૭

તબ આદમીયું ને માર કર. મુએ તોલ રે કીતા;
એસા ગોસા તો હાકમે, મન રે દીતા. ૮

તબ હાકમને ફેર કર, હાની કુ બુલાયે;
અને મુસ્લીમ કાજ, ફેર ને બતાયે. ૯

કે હાની જીવના તુ, હે તેરા રે ચાતા;
કે જીવના મુસ્લીમ. કાહે મન લાતા. ૧૦

હોવે હજાર જો જીવ, તો મેં ફિદા રે કરાહું;
સો મુસ્લીમ ઉપર, વારને ડલાહું. ૧૧

યું હાનીને કહી, હાકમકુ બાતી;
એ સુન સુન મુમનુ કહ્યા દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી

એક જીવકુ કયા કહે, વારૂં જીવ હજાર રે;
વારૂં જીવ હજાર,
મુસ્લીમ સેતી મુજકુ, એસા હે નેહ પિયાર રે,
એસા હે નેહ પિયાર. ૧૩

— ૧૩૯ —

ફેર હાની ને કહ્યા, તુ હે અમીર કેલાતા;
તુ મુસ્લીમ કુ તુ, નાહી કાએરે બોલાતા. ૧
તુ મુજે પાસ મુસ્લીમ, કુ કાએ હે ચાતા;
એસી સખતી દલ પર, કસ કાજ હે લાતા. ૨
કહ્યા મુસ્લીમ તેરે, હેં ઘર કે માંહાં;
મેં તુજસુ મંગાહુ, કામ ઓર સુ નાંહાં. ૩
ઓસે તુજસુ મંગા કર, ઓસે કતલ કરાહું;
ઓસે પાસ રે તેરે, માર રે ડલાહુ. ૪
યા જીવ તો ફીદા, તેરા ઓસકા કરના;
એ હાનીને બાત, સહી મન રે ધરના. ૫
યું હાકમને જવાબ, હાનીકુ દીતા;
અને હુકમ તો એતના, ફેર રે કીતા. ૬
કે કોરડે મારો બૉત, કરો રે અઝાબા;
તો હાની સીધા, કરેગા જવાબા. ૭
તબ અઝાબ રે કરતે, હુએ હાની રે ફોતા;
કે ઉમર ઓનુકી, હુઇથી બોતા. ૮
કે નબીજી કે અસહાબી, થે રે કેલાએ;
બૉત ખીદમત અલીકી, થે કરતે સુણાએ. ૯
વે અઝાબ તો, કરતે પુછતે ગહે;
પણ હાની તો એકજ બોલ પર રહે. ૧૦
કહ્યા મુસ્લીમ કદમ કે, હો નીચેરે મેરે;
મેરા સર કાટે બના, નાં તુ પાવેરે સવેરે. ૧૧
સુન હાનીને એકાએક, જવાબરે દીતા;
જું પુછ પુછ અઝાબ, બૉતરે કીતા. ૧૨
પણ બડે પર રહે, હાનીકી જાતી;
એ સુન સુન મુમનુ, કહ્યા દન ઓર રાતી. ૧૩

રે તુહી
મુસ્લીમ ઉપર વારને, દીતી હાની જાતરે,
દીતી હાની જાત;
જીવ તન લે ફિદા કીયા, સહી એ સાચી બાતરે,
સહી એ સાચી બાત. ૧૪

—:*:—

— ૧૪૦ —

દુઆ.

હાની ને જીવ ફિદા કીયા, હાં ફિદા કીયા,
દીતી વારને જાતરે;
ભાઇરે સુન તુ દીન કે, હાં દીન કે,
એસી હે પીતકી બાતરે. ૧
નાંહી મુએ રે હાની હેં જીવતે હાં જીવતે,
કરે જો હજુ સબ બાતરે;
શાબાશી દેવે સબ સુનતે, હાં સુનતે,
હાની કેરી જાતરે. ૨
યું ભી દેખો સહી મરતે, હાં મરતે,
લખા ના છુટતા દનરે;
હશરકુ રે નબી દેખતે, હાં દેખતે,
લાજ આતી ઓનુ તનરે. ૩
બેત થકી તો ના ફરીએ, હાં ના ફરીએ,
રાખા સાચા નેહરે;
જીવ તો *બેલા આપ ખોઇયા, હાં ખોઇયા,
તાજ કીતી આપ દેહરે. ૪
હુએ તો +સુરખરૂ જગમા, હાં જગમા,
હશર કે ભી કામરે;
રબ પુછેરે હિસાબ જાં અપના, હાં અપના,
કહાર કેરે નામરે. ૫

* પહેલા. + કામયાબ, ફતેહમંદ

નાંહી એ મરના હે જીવના, હાં જીવના,
યાદ કરે સંસારરે;
બાતરે સુનતે કાનમા, હાં કાનમા,
આવે દલમા પિયાર રે. ૬
યું મરદ હોકર મરીયે, હાં મરીયે,
હોવે દો જગ કાજરે;
આડે રે હાથ દેતે મરતે, હાં મરતે,
આવેના કયું લાજરે. ૭
યું તો હે ઓરતાં મરતી, હાં મરતી,
મરદ કી નાંહી રીતરે;
સો દેખોને મરતે જીવકુ, હાં જીવકુ,
ઓરતાં કરતી હે પીતરે. ૮

—:*:—

— ૧૪૧ —

કે જબ ફોત હુએ, અસહાબી હાની;
તબ મુસ્લીમ કેરી, ખોજ કીતરે જાની. ૧
કે ઈબને ઝીઆદ ને, બોત જાસુસ ભેજાએ;
સો મુસ્લીમ કુફે કે, માંહે રે ઢુંઢાયે. ૨
મુસ્લીમે જાની ખબર, જબ ઓમ હાની કેરી;
તબ ચંતા ઓનુ દલ, હુઈરે બોતેરી. ૩
તબ હાની કે ડેરે થી બાર રે આયે.
અને અસવાર હો કર, ચલે રે સોણાયે; ૪
હોતે ગામકે બાર, ચોકી રે દેખાઈ;
વે હજાર રે આદમી, કેરીથી સોણાઈ. ૫
તબ ઉઆંથી દેખ કર, ફેર ઓર રાહારે ગહે;
ઉઆં હજાર દો અસવાર, દેખે ચોકી કે લહે. ૬
ભી ઓનુકુ ભી દેખ કર, ફેર ઉંઆંશી આયે;
ભી ઓર રાહા જાનેકા સોચ મન રે લાયે. ૭

બી હજાર રે અસવાર, ઉભ્આં ચોકી રે દેખાવે;
યું હાકમ ને નાકે બાંધ, રાહા બંધ રે કરાવે. ૮

બી વે ચોકી રે દેખ કર, મુસ્લીમ ફરીએ;
સો ગામ કે માંહી, બી ઓર ઠામ ચલીએ. ૯

યું ફરતે શહેરમા, સબ ગઈ રે રાતી;
એ સુન સુન મુમન, દલ હે ફીકર રે આતી. ૧૦

રે તુહી

ઘર ઘર મુસ્લીમ ફરીયે, કુફે માંહે સબ રાતરે;
કુફે માંહે સબ રાત.

રાહાથી બંધ કીતી સહી, સુની હે એસી બાતરે;
સુની હે એસી બાત. ૧૧

—:※:—

— ૧૪૨ —

બરહા.

આપકા ચાતા કરે, એસા હે સુરીજનહારરે;
દુનીમાં તન સુખ ઓસે નાંહી, જિસે હે ઓસકા પિયારરે. ૧

ઓકિલકે બેટે કુફેમા, શહેરમા સુનો તનરે;
ઘર ઘર ફરે હેં ભાગતે, ડર બુઝ ચંતા મનરે. ૨

×બીસરન ઓનુદલ સહી, ચડીયે શાહઝાદા ચંતરે;
પણ જીવથા ફના કીયા, થે તનથી ન ચંતરે. ૩

॥બેરાગથી ÷બરહા લાગીયા, તો તનકુ દાજરે;
શેહઝાદેકો નાંહી મલના, પડી જુદાઇ આજરે. ૪

પાંખો નાંહી કે ઉડકર, જાઉં શેહઝાદે પાસરે;
મુસ્લીમ યું *સમર સમર, નાંખને સાસો સાસરે. ૫

ગલી કુચી ઘર ઘર ફરે, પાવેના રહેને ઠામરે;
મુસ્લીમ ફરે એકલે, કુફે શૅર કે મુકામ રે. ૬

× જુદાઈ. ॥ જુદાઈ. ÷ તકલીફ * યાદ કરી કરીને.

નાંહી કો ભાઇ બંધવા, નાંહી કો મીતર વીરરે;
નાંહી કો તલ અનુકો સંતોક, દેવે દલકુ ધીરરે. ૭

શૅરમા ગરીબ હુએ, મુસ્લીમ કુફે માંહેરે;
દુરીજન સબ દીસે સહી, દોસ્ત તો ના કો પાએરે. ૮

કુફીઉને કૉલજ કરને, દીયા જું બેરી દાવરે;
દુરીજન મલકરે સહી, ઢુંઢ કર મન ચાવરે. ૯

મુસ્લીમ સમરે રબકુ, તલ પલ સાસો સાસરે;
દુનીયાકુ ના ચાહું છુ આખબત ખેરકી આસરે. ૧૦

—:*:—

— ૧૪૩ —

હે થોડી કીતી બાતી, ઓસ કસે હો કેરી;
સબ થોડે માંહી સુન કર, મન બુઝીઓ સવેરી. ૧

કે ઢુંઢતે મુસ્લીમ, દુરીજનુ પાયે;
તબ દુરીજન પકડને, કાજરે આયે. ૨

તબ મુસ્લીમે આવકર, કીયા જંગા.
કે રણ તો રાતા, સબ કીતા એક રંગા; ૩

અને મારે દુરીજન. સૌરે દો તીના;
એસા ગોસા તો પુરા, મનરે દીના. ૪

બાદ કઝારે ઇલાહી, સુ લાગેરે ધાવા;
બોત ધાવુ હો સેતી, તન જમીનમાં ગરાવા. ૫

તબ દુરીજન અનુકુ, ઓચક રે લાયે;
અને ઝીઆદ કે બેટેને, પાસ બાતોરે બેઠાયે. ૬

બોત બાતારે હુવડી, ઓસરે ઠાંહાં;
બોત હોનેકે કાજે, કસા લિખારે નાંહાં. ૭

આખર મોલ પર ઝીયાદકે, બેટેને ચડાએ;
અને ઓંનુકુ તો કતલ, ઓસ ઠાંમરે કરાએ. ૮

કે શીશ તો કાટ કર, શાંમ રે ભેજાયા;
અને તન તો ઓનુકા, લે તલે રે નખાયા. ૯

અને અનુ સાથ શીશ, ભી ભેજારે હાંની;
દોનુ શીશ લે ભેજે, શાંમ બાત એ જાંની. ૧૦

અને બજાર કે માંહી, તન દોનો રે ડલાએ;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાએ. ૧૧

રે તુહી

શહીદ કીયે મુસ્લીમ કો, શામ લે ભેજા શીશરે,
શામ લે ભેજા શીશ;
અને તન ડાલા બજારમા, દુરીજનો કર મન રીસરે,
દુરીજનો કર મન રીસ. ૧૨

—:*:—

— ૧૪૪ —

ફરાદ.

સુનને ભાઇ મરના હે, * દીનકે ભાઇ મરના હે. ૧
રબ કે પાસે ચલના હે. * ચંતા એ મન ધરના હે. ૨
મુએ પેલા મરના હે, * તન ફના લે કરના હે. ૩
લાલચ જીવના કરના, હે, * રબ સેતી તો ડરના હે. ૪
હશર કુ તો મલના હે, * હિસાબ કેસા ભરના હે. ૫
એ ડર મનમા ધરના હે, * ડર ડર ડગલે ભરના હે. ૬
દુઃખ દુનીકા ખમના હે, * મન માંહેથી નમના હે. ૭
ખાકી હોકર ચલના હે, * ખાકમા ખાક જેમલના હે. ૮
રીત સફરકી જીવના હે. * મુમન સુન એ લેના હે. ૯
જીવ લોભનાં કીના હે. * મરના ચંતમા દીના હે. ૧૦
તલ પલ જેતા જીવના હે, * એસા સુન ભાઇ દીના હે. ૧૧
સાચા સર ધર લેના હે, * * * * * ૧૨

— ૧૪૫ —

દુઆ.

સુન સુન ભાઇ દીનકે, હાં દીનકે,
બેગે બેગે આવરે;
સુનતેદલસમજેસહીહાંસમજેસહી,
નત નત કર તુ ચાવરે. ૧
સાચા તો હોવે રે દલ સાચસુ, હાં સાચસુ,
સાચી કર મન આસરે;
તો હોવે દો જગ નેક નામીયાં, હાં નામીયાં,
જેસી કે રેવે બાસરે. ૨
મુસ્લીમહાનીદોનુમારીએ, હાંમારીએ,
શીશ લે ભેજે શામરે;
અને રીસમા ઓનુકે લે તનકુ, હાં તનકુ,
ડાલા બજાર દામરે. ૩
સુનો જીવ દીયા જે બાંધે કૉલકે, હાં કૉલકે,
રાખી રબસુ આસરે;
હુઇ તો નેક નામી કેરડી, હાં કેરડી,
સારે તો જગ માંહે બાસરે. ૪
ફજેતી દુરીજન ચાએ કર, હાંચાએ કર,
નાખે શીશ તન દુરરે;
ત્યું અનુ કેરી ખુબીયાં, હાં ખુબીયાં,
હુઇ જગ ×મેમુરરે. ૫
હક હે પિયાર વીરા રબકુ, હાં રબકુ,
કરે જું ચાવે ચંતરે;
દોસતુ કે દેવે દુની સખતી, હાં સખતી,
એસા હે અપના મીતરે. ૬
મહેનત ઓછી કીદો જગમાં, હાંદો જગમાં,
તલ ભી જાયે ના જાયેરે;

× મશહુર.

દુનીયામા હોવે નેક નામીયાં, હાં નેક નામીયાં
અને ભસત જે પાએરે. ૭

રીત મું હાની મુસ્લીમકી, હાં મુસ્લીમકી,
રેને વીરા ચંતરે;
દુરીજનુ સુ ના રે ડરીએ, હાં ડરીએ,
રેને સુખ નચંતરે. ૮

જો તુજે ખુબી કેરી ચાવ હે, હાં ચાવ હે,
દોનું જગસુ વીરરે;
તો સાચા તુ હોને સચવાદીયા, હાં સચવાદીયાં,
મનકુ રાખને ધીરરે. ૯

પિયાર ના કીજે ભાઇ જીવકા, હાં જીવકા,
અજલ પોચે આવે મૉતરે;
લખી ઘડીરે નાંહી છોડસી, હાં છોડસી,
જીવના ચાવે કભી ઑતરે. ૧૦

ફાંસુ +લલુથે કર મરના, હાં મરના,
નાંહી એ સમજન કામરે;
મૉત તો ચુંભી ના છોડસી હાં છોડસી,
+મનશે દો જગ કામરે. ૧૧

જુ દેખોને કુફી કૉલ ભાંગકર, હાં ભાંગકર
ગહે આપ કુફે રાએરે;
ડર કીયા રે ઓનુ જીવકા, હાં જીવકા,
ડરના રબ મન લાએરે. ૧૨

તોભી તો જીવને વે ના રહે, હાં ના રહે,
મુએ સહી જાનરે;
કામ તો દોનુ જગ બણસીએ, હાં બણસીએ.
રીત એ સુન સુન માનરે. ૧૩

+ નકામી. + બગડશે.

ઓલાદ હનુ લગ ઓનુકી, હાં ઓનુકી.
જબ એ સુનતી હે કાનરે;
નીચી હે મુડી કર ચલતે. હાં ચલતે.
શરમ આતી હે જાનરે. ૧૪

જગ ભી ખુબ કેતા નાંહી. હાં કેતા નાંહી.
સુન સુન બાત એ કાનરે;
ઓસથી કામ ઇસ જગમા. હાં જગમા.
કેસા બનસે માનરે. ૧૫

કે ઓલાદ હિરે શરમાએતી. હાં શરમાએતી.
લેતે ઓનકા નામરે;
બનસા એસા કામ જગમા. હાં જગમા.
કીયા હોવે આખર ઠામરે. ૧૬

તો સુનને વીરા શિખ ભણ્યા. હાં શિખા ભણ્યા.
હોઇએ સાચા સુનરે;
તો દુનીમા હોવે નેકનામીયાં. હાં નેકનામીયાં.
અંત પાવે હુરરે. ૧૭

—:*:—

— ૧૮૬ —

સુનો શેહઝાદે કુ ખબર. એ પોચીરે નાંહાં:
કે મુસ્લીમ શહીદ. હુએ કુફે કે માંહાં. ૧

સુનો તારીખ તીજી, જીલહજ કહીએ.
કે મુસ્લીમ શહીદ, કિઅેર લહીએ. ૨

જું કઝારે કદરમા, થારે લખાયા;
સો *વસાલ હોવડા, સહીરે સુણાયા. ૩

કે ઓસ દન શેહઝાદે ને, કીયારે સામાના:
અને કુચરે કીયા, દન ઓસહી જાના ૪

*ફોત હોના, મરી જવું

કે તીજી તારીખ, જીલહજરે માસા;
સહી એોસ દન કુચ, હુવા શેહઝાદે કા ખાસા. ૫
કે અહલ આલ સારી, સાથરે લીતી;
અને લડકેભી સાથે, લીએ બાત સોણીતી. ૬
અને કબીલા ને ચાકર, સાથ લીએરે સારે;
અને ગુલામભી સાથ, લીએ કામ કરનારે ૭
એસી રીતે તો શેહઝાદે, બારરે આયે;
સો મકકે હો સેતી, ચલેરે સોણાએ. ૮
પહેલી પોચીથી કીતાબત, કુફીઓ કેરી;
મુસ્લીમ સુજે મલકર, ભેજાઇ સવેરી. ૯
કે શેહઝાદે વે લખેસુ, હુવે રહા કે માંહાં.
કે ફેર તો રે ખબર કુછ, પોચીરે નાંહાં. ૧૦
તોં શેહઝાદે ચલીએ, | બેગેરે સહી;
એ સુન સુન મુમન, યાદ કીયારે દહી. ૧૧

રે તુહી

જીલહજ તારીખ તીસરી, શેહઝાદે ચલયે જાનરે.
શેહઝાદે ચલયે જાન;
શહીદ હુએ મુસ્લીમ સહી, એ દન વેભી પિછાનરે.
એ દન વેભી પિછાન. ૧૨

—:*:—

— ૧૪૭ —

ભી દોસ્ત કેને આવ ને, મસલત કહી;
સો શેહઝાદે ને સુન કર, લહીરે સહી. ૧
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, તમો કુફે હો જાતે;
અને એતબાર બના હે, કુફી રે કેલાતે. ૨
એસા જાનેમા મસલત, ખુબરે નાંહાં;
તબ શેહઝાદે ને જુવાબ, દીયા ઉસકે માંહાં. ૩

જાું તમો હો કૅતે, ત્યું ફિકર મેં કીતી;
પણ બાત તો એસી, મેં ચંતરે દીતી. ૪
કે પડા હું ફંદેમેં, દુરીજન કેરે;
ઓનુ ÷ચહુચોક ઘેરા, મુજે ડાલારે સવેરે. ૫
સો હે તકદીર ઇલાહી, રીત કિસમત હો કેરી;
યું શેહઝાદે ને જવાબ. દીયારે સવેરી. ૬
ઓસ કાજ સફર, મેં હું +બેગૅરે કરાતા;
તો કુફેકી તરફ, હું મેં ચલાતા. ૭
એતી નસીહત વાલેકુ, બાત શેહઝાદેને કહી;
તબ ઓને તો સુન કર, મન લાયારે સહી. ૮
યું શેહઝાદે તો હુવેડે, શાહાકે માંહાં;
અબ રબ બના કિસીકા. આધાર રે નાંહાં, ૯
એ સુન સુન બાતી. સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ. મન એતના દીજે. ૧૦
રે તુહી
તકદીર સુ ચારા નાંહી. લખયા જાું રહેમાનરે,
લખયા જાું રહેમાન;
મીતકુ દેવે કસની. એસા હે સહી જાનરે,
એસા હે સહી જાન. ૧૧

—:*:—

૧૪૮

સુનો ફરઝંદ કસાહદક, હે એકકા નામા;
વે મલીયા પોચે, સફા મંઝીલકી ઠામા. ૧
વે એરાકકી તરફથી, થા ચલારે આતા;
વે સફાકી મંઝિલમાં, મિલારે સોણાતા. ૨
વે શેહઝાદેકુ દેખતે, હો પીયાદા રે ચલીયા;
બૉત નેહરે સેતી, શેહઝાદેકુ મલીયા. ૩

÷ચારે બાજુ +જલદીથી

કે પેગંદકુ આવકર, ઓસેરે દીયે;
એ સોચ સુ મલીયા, બૉત હેતકે લીયે. ૪

હો કુફેથી આતે, શેહઝાદે રે પુછાયા;
હા ઇબને રસુલલ્લાહ, કર ઓનુંને બતાયા. ૫

ફેર શેહઝાદેને ખબર, તબ કુફેકી પુછાઇ;
તબ ઓનુંને તો એતની, કીતી રે અગાહી. ૬

કે દલ હો સેતી, હે તમોકુ ચાતે;
કે પાદશાહી તમારી, હે દલમાં હે લાતે. ૭

પણ તલવાર ઓનું કી, હે *ઝર ને ॥માલા;
એ શેહઝાદેને સુનતે, હાં કીયા ઓસ હાલા. ૮

એતી કરઝંદ બાત કર, માગી રે વદાઇ;
આગે ચલેરે શેહઝાદે, ભી ખબર એ પાઇ. ૯

જબ સફક કી મંઝિલમાં, પોચેરે સોણાયે;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાયે. ૧૦

રે તુહી

કુફે કી ખબર પુછાએ ને, ચલે શેહઝાદે જાયેરે.
ચલે શેહઝાદે જાયે;
ખબર પુછી વે સબકુ, જે તે સામી આયેરે.
જે તે સામી આય. ૧૧

—:*:—

— ૧૪૯ —

ભી મંઝીલરે પોચે, જાં સફકરે નામા;
કે ઉંયાં એક મરદ, આયારે સામા. ૧

તબ શેહઝાદેને ઓસ સુ મલ ખિલવત કીતી,
બાત કુફેકી છાની, પુછીરે સોણાતી. ૨

કહ્યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, મુજે સોગંદ ઇલાહી;
યું સોગંદ ખાને ઓને ખબર બતાહી. ૩

*દોલત. ॥ માલ, મતલબ કે એમની તલવારો બની ઉમયયા સાથે હતી જે દોલતમંદ હતા.

કીએ દોનુરે કતલ, મુસ્લીમ હાની;
શીસ શામકુ ભેજે, એ મેં દેખીરે નીશાની. ૪
અને તન તો ઓનુકે, બજારમા ડલાએ;
એ હાલરે ઓનુકે, મેરે નેંનુરે દેખાએ. ૫
સહી એસી તો ખબર, ઓને શેહઝાદે કુ કહી;
તબ શેહઝાદે ને સુન કર લહી રે સહી. ૬
તબ ×"ઇન્ના લીલ્લાહે", શેહઝાદે ને આખા;
સો આખર તક, બોલ સારા રે દાખા. ૭
એતી તો ખબર કેને, વદારે મંગાઇ;
એ શેહઝાદેને બાત, રાખી આપરે છુપાઇ. ૮
થી તેર રે બરસકી, બેટી મુસ્લીમ કેરી;
બાત નેહસુ ચાતે, ઓસે શેહઝાદે સવેરી. ૯
કભી થે સહી ઓસે તો, શેહઝાદે રે ખેલાતે;
સો બાલક કી રીતા, ઓસે બાત રે પુછાતે. ૧૦
જબ ઘર માંહે શેહઝાદે, બેઠે આરામ રે પાતે;
તબ લડકીકુ ખેલાતે, અને બાત રે પુછાતે. ૧૧
એ સુન સુન સુરીજન, હાર રે પિછાનો;
અને એક કર રબકો, મન એતના આનો. ૧૨

રે તુહી

રબ આવે સો હી કરે, કાદિર આપ સુબહાનરે,
કાદિર આપ સુબહાન;
સો દોસ્તુ કુ કસે સહી, સુનલો મનકી શાનરે,
સુનલો મન કી શાન. ૧૩

—:※:—

— ૧૫૦ —

મુસ્લીમ કી બેટી સહી, આઇ શેહઝાદે પાસરે;
ખેલને કી ખાતર આવસુ, આઇ તો મન કર આશરે. ૧

×કોઇનું મોત સાંભળીને આ આયત પઢાય છે. તે "ઇન્ના લિલ્લાહે વઇન્ના એલયહે રાજેઊન" છે.

શેહઝાદેને ઓસ દન ઓનુકુ, કીયા તો બોતજ ભાવરે;
આદત સેતી અદકા, નેહ સુ કીયા ઓસે ચાવરે. ૨

હાથ તો શીશ ફેરીયા, લડકી તો કેરી જાતરે;
સબ દન સુ નેહ કીયા અદકા એસી સુની હે બાતરે. ૩

નેહ બૉત લડકી દેખતે, નેંનુ ભરાયા નીરરે;
ઝાર ઝાર રોઇ એકલી, હુઇ ના મનમા ધીરરે. ૪

ઇબને રસુલલ્લાહ તો કરને, પુછતે હે લડકી બાતરે;
નેહ બૉત મુજે હો કરતે, આજકી હે અજબ રાતરે. ૫

શહીદ હુએ બાવા મેરા, એસી હે દીસે સહી;
શેહઝાદે કુ રોને લડકી ને, બાત તો એતી કહી. ૬

તબ તો શેહઝાદે સુનતે, રોએ તો ભર ભર નેંનરે;
સબુર ના તલ કર શકે, જબ સુના ઓસકા કેનરે. ૭

લડકી કહે યતીમ હુઇ, કેસી જીવન રીતરે;
નેંનુ તો મેહ આપ માંડીયા. એસી તો બાત સુન લીતરે. ૮

શેહઝાદે નેંનુ નીર ભરા, અસ વખત રોવે સમરને ભાઇરે;
તમો ભાઇ તમુ સુ, પડી અબ જુદાઇરે. ૯

ગગન ગરજે દલ ભરયા. નેંનુ એતા હે નીરરે;
ફેરાક કે લીયે ના હોવે તલ દલકુ ધીરરે. ૧૦

—:※:—

— ૧૫૧ —

વે લડકી શેહઝાદે કે, પાસ મોહતાજ સુ આઇ;
તબ શેહઝાદેને નેહ સુ, બાત કરને બોલાઇ. ૧

તબ અકલ હો સેતી, ઓને હકીકત પાઇ;
તબ આંસુ રે ભરાયે, નેંનુ ખબર સોણાઇ. ૨

અસજ રાત હે બાપ. હુએ શહીદ રે મેરે;
મેં યતીમ રે હુઇ, યું કીયા રે સવેરે. ૩

તબ શેહઝાદે ને નેંનુ, ભરીયા પાની;
અને દલાસા દીયા, બાત એસીરે જાની. ૪

કહ્યા તુ બેટી મેરી, મેં બાપ રે તેરા;
બેટે રે ભાઇ તેરે, તુ સુન સવેરા. ૫
મેરી બેટીયાં સો બેહના, તેરીરે જાની;
યું બુઝ દુઃખ કુછ, તલ મન રે ના આની. ૬
યું શેહઝાદે ને દલાસા, લડકીકુ કીયા;
તબ લડકી હો કેરા, +સંતોકાયા જીયા. ૭
તબ લડકી તો રોતી, રહી રે છાની;
જબ શેહઝાદે ને દલાસા, દીયા બાત એ જાની. ૮
જબ લડકી કા રોના, સુના લડકી કે ભાઇ;
વે રોતે રે આયે, બૉત ખબર સોણાઇ. ૯
આવ પઘડીયાં આપસકી, સરથી ડલાઇ;
અંન નેંનુ નીર, લે નદીયાં ચલાઇ. ૧૦
સહી શેહઝાદે ભી રોએ, ઓનુ કી રીતા;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના દીતા. ૧૧

રે તુહી

બેટે મુસ્લીમ કે રધન કરે, ભર ભર નેંનુ નીરરે,
ભર ભર નેંનુ નીર;
શેહઝાદે ભી રોવે સહી, ના હોવે તલ મન ધીરરે,
ના હોવે તલ મન ધીર. ૧૨

—:※:—

૧૫૨

તબ મુસ્લીમ કેરી, બુઝી સબુને બાતી;
કે શહીદ હોવડી, અનુકી જાતી. ૧
તબ શેહઝાદે કે પાસ, જે દોસ્ત સો આયે;
અને મસલત કેરા, એસા સોચ રે લાયે. ૨
સો શેહઝાદેકુ આવકર, ×સુ રે દલાઈ;
કે ફિરને હો કેરી, બાત રે બતાઇ. ૩

+જીવને સંતોષ થયો. ×સોગંદ.

કે કુફેકી +મોહીમ, અબ બુરી હે દેખાતી;
જો મુસ્લીમ કેરી, હુઇ કતલ રે જાતી. ૪

તો શેહઝાદે ફિરના, અબ ખુબ હે દેખાવે;
અબ જાનેકી મસલત, નાહી કામ રે આવે. ૫

યું દોસ્ત ને આવકર, મસલત કહી;
સો શેહઝાદે ને સુન કર, લહી રે સહી. ૬

તબ સાથ થે જે બેટે, મુસ્લીમ કેરે;
અનુ અરજ પોચાઇ, એ સુનતે સવેરે. ૭

યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, સુનો હમારી બાતી;
કે મુસ્લીમ કેરી, હુઇ કતલ રે જાતી. ૮

અબ જીવના હમારા, કયા આવે રે કામા;
હમ બેર લેવે બાપકા, જા એસ રે ઠામા. ૯

યા બેર હમ લેવે. યા હોવે વે રીતા;
જે મુસ્લીમ કેરા, હાલ કીયા રે મીતા. ૧૦

તબ જુવાબ તો શેહઝાદે ને, દીયા રે તાંહાં;
નાહી દોસ્ત બાજ ખુબી. સુખ કે માંહાં. ૧૧

એતા શેહઝાદે કેં કર, કુચ રે કીતા;
એ સુન સુન મુમન, મન ચંત એતના દીતા. ૧૨

રે તુહી
બેટે મુસ્લીમ કેરેડે, બેર લેનેકુ ચાએ રે,
બેર લેને કુ ચાએ;
÷બીછરન લાગા =દોહલા, લોભ ના જીવ મન લાયેરે,
લોભ ના જીવ મન લાયે. ૧૩

—:※:—

— ૧૫૩ —

જબ જમાલે હો કેરી, મંઝીલરે આહી;
તબ કિતાબત કુફેથી, આઇરે સોણાહી. ૧

+કુફે જવાનું કામ. ÷જુદાઇ =ભારે.

ઉમર બિન સાઅદ ને, લિખને ભેજાઇ;
સહી શેહઝાદે કુ કાસદે, લે આવને પોચાઇ. ૨

કે કુફે કે લોકુ ને, બે-વફાઇ કીતી;
મલ મુસ્લીમ સેતી, ફેર યારી ના દીતી. ૩

કે મુસ્લીમ ઓકીલ, લે સારૂં ને છોડાએ;
તબ દુશમન ઓનુ કુ, શહીદ કરાએ. ૪

અને હાની ઓરવ, ભી શહીદ કીતે;
સો મુસ્લીમ કેરે, ખીત કે લીતે. ૫

તબ શેહઝાદે ને, કહીયા એકીના;
શહાદત મુસ્લીમ કી, સહી મન દીના. ૬

બની અસદ કે કબીલે મા, શેહઝાદે ને ચાયા;
સો મદદ કે વાસતે, ઓસ કુ બોલાયા. ૭

તબ ઝીયાદ કે બેટે કા, આયા જાસુસી રે છાના;
વે જાસુસી કરને, ગયા કનીને ના જાના. ૮

ઓને ઝીયાદ કે બેટે કુ, કીતી રે અગાહી;
કે શેહઝાદે કે આને કી, ખબર પોચાહી. ૯

હુસેન ઇબને અલી, જનુકે કહીએ;
દન સોલ હુએ મકેથી, હે ચલે રે લહીએ. ૧૦

બની અસદ કે કબીલે મા છોડ કર આયા;
યુ ઝીયાદ કે બેટ કુ, જા જાસુસે બતાયા. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબ કુ, મન એતના દીજે. ૧૨

રે તુહી

પેલા, મોત હે ચલને કેરડી, પોચાવે મીતકુ મીતરે,
પોચાવે મીત કુ મીત;
આકબત ખુબી મીતકી, ચાતા હે વે મીતકી મીતરે,
ચાતા હે વે મીતકી મીત. ૧૩

— ૧૫૪ —

જબ ઝીયાદ કે બેટેને; ખબર એ પાઇ;
તબ એતની ચંતા, ઓસ દિલ રે આઈ. ૧

તબ હોર ઇબને યઝીદ કુ, અનુ રે ભેજાયે,
અને અસવાર રે હઝાર, સાથ ઓનુ કે દલાયે. ૨

કે કુફેકી રાહાકુ, તમ જાને બંધા હો;
કે હુસેન કુ છોડા હો, ને ચોકીરે કરાહો ૩

મત હુસેન કુ જાને, દેઓ કસીએરે ઠાંહાં
યું ખબરદાર હોઇયો, તમ ચોકી રે માંહાં ૪

તબ હોરને કુફેથી, કુચ રે કીના;
અને શેહઝાદે કે સામી, આના ચંત રે દીના. ૫

અને શેહઝાદેને મંઝિલથી, ભી કુચ ફરમાયા;
બની અસદકા કબીલા, સાથ લીયા રે સોગાયા. ૬

તબ સઆલી એ મંઝિલકા, જે કહીએ રે નામા;
આવ શેહઝાદે પોચે, ઓસહી ઠામા. ૭

ઓસ મંઝિલભી આવ કર, લીયારે ઉતારા;
અને શેહઝાદે સુતે, મન કરને કરારા. ૮

બીબી ઝેનબ કહીએ, શેહઝાદેકી બેહના;
તબ શીશ લે ધરાથા, ઓનુ ગોદકે મેના. ૯

તબ એકા એક શેહઝાદે, રોતે રે જગાએ;
સો મેહકી રીતે, નૈનુ આંસુ રે આયે. ૧૦
બોત શેહઝાદે રોએ, ભર ભર નૈના;
એ સુનતે મુમન, કયા દલકે મેના. ૧૧

રે તુહી
શેહઝાદે રોતે જાગીયે, ભર ભર નૈનુ નીરરે,
ભર ભર નૈનુ નીર;
નૈના મેહ રીતે બરસીએ, હોવેના તલ દિલકુ ધીરરે.
હોવેના તલ દિલકુ ધીર. ૧૨

૧૫૫

તબ શેહઝાદેકી બેહના, દુજે જે કહીયે,
ઓમેકુલસુમ જનુકા, નામ રે લહીયે. ૧
વે શેહઝાદે કુ રોતે દેખ, આયે બેગેરે પાસા;
બોત ગમ હો સેતી, પુછનેકી આશા. ૨
વાએ કલેજે કા ટુકડા, મુસ્તફા કેરા;
વાએ અલી કે દીદુ કા, નુર રે અનેરા. ૩
વાએ સરવર ઝોહરા કેરા રે સીના;
કાયે એતના ગમ, મન રે દીના. ૪
કે આંસુ નૈનુ સુ, હે ચલતે ધારા;
એક તલ ભી નાહી, હોતારે કરારા. ૫
ઓમેકુલસુમે એતની, બાતરે પુછાઇ,
તબ શેહઝાદે ખબર, એસીરે બતાઇ. ૬
કે જદા અસ ×સાઅત, થે *સુને માંહે આયે;
કે નબીજી રોતે, બોતરે દેખાયે. ૭
અને રોતે એતના, મોજે ફરમાયા,
કે વખત નજદીક, હે હુસેન રે આયા. ૮
કે હમુ સુ હોવે, પોચના તમારા;
ભી નજરૂ મેરે, પડે એ સવારા. ૯
કયા +સતાબી કરો, તમારી જાતી;
અને મોત ભી તમો પીછે, હે સતાબી કરાતી. ૧૦
એતા દેખતે મેરે, ખુલ ગએ રે નૈના;
કહી શેહઝાદેને બેહન સુ, એને બાતકે બેના. ૧૧
ઓમેકુલસુમ રોએ, એ સુનતે બાતી;
સબ હરમકે લોક રોએ, બાત એ સુણાતી. ૧૨

રે તુહી

અપને નબીજી આવ કર, નૈનુ ભરયા નીરરે.
નૈનુ ભરયા નીર;

×ઘડી. *ખ્વાબમાં. +જલદી.

શેહઝાદે બાત સુન રોહીએ, ના હુએ તલ દિલ ધીરરે,
ના હુએ તલ દિલ ધીર. ૧૩

—:✻:—

— ૧૫૬ —

શેહઝાદે તો જા કર પોચીએ. સો આલકી મંઝિલ ઠામરે:
નવાસે તો અપને નબીએકે. હુસેન જનુ કા નામરે. ૧
સર ધરા બહેન કી ગોદમા. નીંદ તો લીતી નેનરે:
નબીજી તો આએ સપના. વીરા તુ બેનરે ૨
નેનુ મુબારક રોએતે. આંસુ દેખાએ નીરરે:
હુસેન દેખ રોએ સહી દુઃખ પોચ્યા શરીરરે. ૩
હુસેન વખત હે પોચીયા. મલોગે હમકુ આવરે:
પીછે તમારે મોત હે. આવતી હો કર ચાવરે. ૪
દેખે સહી આંસુ ચલે. મુબારક નબી નેનરે:
હુસેન તો જાગે સહી. સુનતે તો એતે બેનરે. ૫
નેનુ ભર ભર રોહીએ. સુનને નબીકી બાતરે:
બેહન ભી રોએ દેખતે. હુસેન કેરી જાતરે. ૬
અહલ ખાને કે લોક જે. રોએ સબ સુનતે સહી:
સુન સુન મુમન વીરરે. એસા તો હે અપના દહી. ૭
પરદેશ માંહે એકલે. પડીએ. શેહઝાદે જાએ કર:
રોએ લીતે ફિરાકકે. આંસુ તો નેન ભર ભર. ૮
ઝાર ઝાર રોવે સુન વીરરે. રયન કીએ બાતરે:
રોએ તો અહલ ખાના સહી. જેતી તો થી સબ જાતરે. ૯
એસા તો ભાઇ દીનકે. સુરીજનહાર જાનરે:
જે દન કીતી દુનિયા ચંતકુ ઓનુ મનરે. ૧૦

—:✻:—

— ૧૫૭ —

ભી કતકાન મંઝિલથી. ઉંઆં ચલ કર આએ;
અસ મંઝિલભી શેહઝાદે. પોચે રે સુણાએ. ૧

ઉઆં ઉતરને હુકમ, શેહઝાદેને કીતા;
સો અહલખાને સબુને, સુનકર લીતા. ૨

કયા ઓરતાં ને મરદ, તમ સુનોરે સારે;
અબ તમ ફેર જાહો, હોઓ મુજથી કિનારે. ૩

કે કુફીઉંને મુજસુ, બે-વફાઇ કીતી;
ઓસ કાજે મેં તમકુ, રજા સબુકુ દીતી. ૪

કે તમુ કુ હે રજા, ના હોવે મુજે કાજા;
ઓસ કાજે મેં તમુકુ, રજા દેતા હું *આજા. ૫

કે મુસ્લીમ કતલ, કુફીયું કરાએ;
વે કર બે-વફાઇ, ફેર ગએ હે સોણાઓ. ૬

અબ મુજ કુ તો આવકર, એસા પડીલા કામા;
રજા તમુકુ હે કરતા, નો મેં અસરે ડામા. ૭

એ શેહઝાદેકી બાત, અહલબેતે સુન લહી;
એસી બાત તો અનુને, ફેર શેહઝાદે કુ કહી. ૮

યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, જીવ હોવે જો હજારા;
વે જીવુ સેતી તન, હે તમુ પર વારા. ૯

યું અહલરે બેતને, અરજ પોચાહી;
એ સુન સુન મુમનુ, દલ ચંતા એ આહી. ૧૦

રે તુહી

જો હજાર જીવ હોવે સહી, ડાલીએ તમ પર વારરે,
ડાલીએ તમ પર વાર;
જેવાબ એ અહલ બેતનેં, કહ્યા દિલકે પિયારરે,
કહ્યા દિલકે પિયાર. ૧૧

*આજ

— ૧૫૮ —

બરહા

બેકસ ફરઝંદ નબીયાંકે, હુએ તો પરદેશમા સહી;
મદદ ના આવે કોહી, એસા કીયા અપને દહી. ૧

જાહો સભી કે ફેરકર તમે, કહી શેહઝાદે બાતરે;
જે તે તો હુએ સાથે તમે, ઓરત મરદકી જાતરે. ૨

મુજકુ તો વે કરસી સહી, જું ચાહસી રહમાનરે;
છોડ કર જાહો મુજકુ, સારે પાહો અમાનરે. ૩

ફેરાક કે લીને સહી, કયા શેહઝાદેને જાનરે;
ચાતા સોવે આપ કરે, એસા તો હે રહમાનરે. ૪

ઇબને રસુલુલ્લાહ તમે, એસી કરો કયું બાતરે;
કુરબાન જીવ હમારડા, તમ પર સારી જાતરે. ૫

અહલ બેતને એતના કહયા, નેંના ભરાયા નીરરે;
ઝારઝાર રોએ સઘળે, કીતી ના મનકુ ધીરરે. ૬

દેદાર છોડ જાવે કાંહાં, એસે કયું કહો બેનરે;
ફેરાકકે લીને સહી, ઝુરીએ ઓનુ કે નેંનરે. ૭

વાએ હમારે પાદશાહ, પાંતુ બસતા બાગરે;
બીછરન કેરા હમકુ, લાગા હે સીને દાગરે. ૮

કરને જુદાઈ અબ તમુસુ, છોડને જાવે કહાં;
દેદાર કેરા દેખના, ફેર કર હમુ હોવે કહાં. ૯

કિયામતકુ હમુ દેખના, મુસતુફાકે પાસરે;
હમ છોડકર જાવે કહાં, રેવેગેં હોકર દાસરે. ૧૦

—:※:—

૧૫૯

અહલ બેતકુ શેહઝાદેને, જબ શીખરે દલાઇ;
બોત ફેરાકકે લીતે, ઓનુ દલગીરી આઇ. ૧

વાએ પાદશાહ હમારે, તુજે છોડ કચું જાવે;
ફેર કિયામત દનમા, હમ મોહુ કયા દેખાવે. ૨

એ દેદાર ફેર કર, હમ દેખેરે કાંહાં;
જો મહરૂમ હોવે, હમ ઓસ ઠામ માંહાં. ૩

અને ગોલામ ભી આવકર, શેને રે લાગે;
લીતે ફેરાકકે તોડને, લાગે રે બાગે. ૪

તબ શેહઝાદેને દુઆ, ખેર ઓનુ કુ કીતી;
ભી ચલનેકી ચંતા, મન રે દીતી; ૫

સો કુફેકી તરફ, ફેર ઉઠ કર ચલીએ;
અને કબીલા સાથે, સબ ચલીએ મલીએ. ૬

સામી વાટ માંહી આવતે, એક મરદ દેખાયા;
ઓસે શેહઝાદેને પાસ, કાજ પુછને બોલાયા. ૭

તબ ઓનુ આવ એતની, ખબરરે કહી;
ઇબને ઝીયાદને લશકર, ભેજારે સહી. ૮

સો કુફાને જંગલમાં, હે લશકર સારા;
ઘોડે હાથુ માંહે પકડે હે, લીયારે ઉતારા ૯

વે સબનો તમારી, હે રાહારે દેખાતે;
વે કતલ કીયા હે, તમારા ચાતે. ૧૦

તમ યાંથી ફેરો, યે હે મસલત બાતી;
મત કરો અતબાર, કુફીયુંકી જાતી. ૧૧

એતી ખબર તો આવનારે, શેહઝાદેકુ કહી;
એ સુન સુન મુમન મન દીઓરે સહી. ૧૨

રે તુહી
ઓટે સારે ખબર કહી, પાસ શેહઝાદે આવરે,
પાસ શેહઝાદે આવ.
દુરી જનો આએ સામની, દેવે તમકુ દાવરે,
દેવે તમકુ દાવ. ૧૩

૧૬૦

અને બેટે સરયા સોગંદ ખા, ખોદાકી કહે યા;
તબ શેહઝાદેને સુનકર, સબરે લહીયા. ૧

કે તમારે ભાઇ સુ, બેત જનુથી કરાઇ;
વે સબ ફેર ગહે, યું ખબર બતાઇ. ૨

વે શામકે લશકર, સેતી હે મેલાએ;
વે ફુફી તમારે, શામી લેન હે આયે. ૩

તલ જેતા અતબાર, ના એનુકા કરના;
એસા મન માહે જાન કર, હે તમુકુ ફેરના. ૪

બેટે સરીયે સઘળી. એ કહીરે બાતી;
સો શેહઝાદેને સુની, સબ બાત હે સોણાતી. ૫

તબ જઝાકલ્લાહ કરને. શેહઝાદેને કહ્યા;
તબ બેટા સરયા ચલયા. એ સુનકર લહીયા. ૬

જાં સેરાતર મંઝિલકા. કહીએ રે નામા;
જબ શેહઝાદે પોચે, જા એસરે ઠામા. ૭

તબ રાતકુ એસ ઠામ, ગોજરાન કીના;
ભી સભાકુ ચલીએ, એસારે સોણીતા. ૮

જબ સુરજ રે ઉગને. હોઇ રોશનાઇ;
તબ દુશમન કેરી, ફોજ નજરૂ આઇ. ૯

તબ લશકર આવકર. નજરૂ પડીઆ;
તબ શેહઝાદેકે લોકુને. મન રબરે ધરીયા. ૧૦

અને સરફાં રે બાંધ કર, સામી રહે રે સપાઇ;
તબ શેહઝાદેને આદમી, ભેજ ખબર મંગાઇ. ૧૧

એ સુન સુન બાતી. સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૨

રે તુહી

લશકર આમના સામની. મલે દો કાજ જંગરે;
મલે દો કાજ જંગ.

શેહઝાદે કે લોક સહી, હુએ જંગ કે રંગરે.
હુએ જંગ કે રંગ. ૧૩

—:※:—

૧૬૧

તબ શેહઝાદે કે આદમીને, પુછા સરદાર કા નામા;
કે કુન હે સરદાર, અસ લશકર ઠામા. ૧
તબ હોર ને આવકર, નામ આપસ કા લીતા;
હોર ઇબને યઝીદ, આવ જવાબ રે દીતા. ૨
ફેર શેરઝાદે ને પુછા, આયે યારી હો દલાને;
કે હમના હો સેતી, લડાઇ કરાને. ૩
ફેર હોર ને આખા, મેં હું લડાઇ કુ આયા;
યું શેહઝાદે કો જવાબ, હોર ને દલાયા. ૪
લા હોલ વલા શેહઝાદે ને, તબ તો આખા;
સો આખર તક, કહેકર દાખા. ૫
ફેર શેહઝાદે ને પુછા, હોર હાલ કયા હે તેરા;
કહ્યા ઝીયાદ કે બેટે ને, મુજે ભેજા રે સવેરા. ૬
કે તમોસુ મુરૂવત, મેં કરૂં રે નાંહાં;
ના જાનેદું તમોકુ, ઔર રાહા કે માંહાં. ૭
અને પીછેભી ફિરને, ના તમોકુ દલાહું;
મેં સાથે તો તમારે, ચલા રે આહું. ૮
સો કુફે તક, તમોકુ પોચાહું;
એતે કામ હે દીતે, મુજે મેં હેરે કરાહું. ૯
એતી હોરને શેહઝાદે, સુ બાતરે કહી;
વખત ઝોહરકા હોવડા, એસી ખબરરે લહી. ૧૦
તબ શેહઝાદેને કહ્યા, વખત નમાઝકા આયા;
નમાઝ અપનરે કીજીએ, યું કેને બતાયા. ૧૧
એ હોર ને સુનકર, બાત રે લીતી;
એ સુનતે મુમન, એતી ચંતા મન દીતી. ૧૨

રે તુહી

ખોલકર બાત હોરને કહી, શેહઝાદે રોયે નેંનરે,
શેહઝાદે રોયે નેંન;
અફસોસ દિલકુ લાગયા, સુનં સુન હોર કેરે બેનરે,
સુન સુન હોર કેરે બેન. ૧૩

—:※:—

— ૧૬૨ —

તબ હોરકુ શેહઝાદે ને. એતના આખા;
તમુ કુમ સેતી નમાઝ, કરોને દાખા ૧
અને મેં ભી કુમસુ, કરૂંરે નમાઝા;
કે વખત જે ઝોહરકા, હુઆ હે +હાઝા. ૨
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, કે અરજ પોચાહી;
સો શેહાદે કે અરજ, કહી હોરને સહી. ૩
તમે હુઓને શેહઝાદે, હમારે ઇમામા;
દોનુ લશકર નમાઝકા, કરે એકઠા કામા. ૪
તમે હુઓને ઇમામા, દોનુ લશકર કેરે;
પીછે તમારે નમાઝ, હમ કરેરે સવેરે. ૫
તબ શેહઝાદે ને ખેર, દુઆરે મંગાઇ;
સો હોરકે હકમા; દુઆ માંગીરે સોણાઇ. ૬
તબ શેહઝાદે ને ઉતર કર, નમાઝરે કીતી;
કીતી હોરને ×ઇકતેદા, સેતી લશકર સોણીતી. ૭
યું લશકર દોનુંને, સાથે નમાઝ કરાઇ;
પીછે ઠાડે હુએ શેહઝાદે, એસી બાતરે સોણાઇ. ૮
હો ઠાડે તલવાર પર, તકીઆ દીયા;
બાત કુફીયુંકુ કેંનેકા, મન સોચરે કીયા. ૯
જે હોરકે સાથે, થા લશકર સારા;
ઓસે કેંને હો કેરા, સોચ મનરે સવારા. ૧૦

+ આ વખત. × મુકતદી થયા.

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૧
રે તુહી
ઇમામ શેહઝાદે હોએકર, કીતી સહી નમાઝરે,
કીતી સહી નમાઝ;
હોર પીછે આવ ઠાડા રહ્યા, એસા સોણા અવાજરે,
એસા સોણા અવાજ. ૧૨

—:*:—

૧ ૬ ૩

કહ્યા કુફી તો સારે, સુનો તમના;
મેં ઇયાં નાહી આયા, ઉઠ આપકે મંના. ૧
થે કાસીદ તમારે, મોજેકુ પોચાએ;
વે લિખાતો તમારા, થે રે લાએ. ૨
થી ઓસમા ઉતાવળ, બાત રે લખાઇ;
એસી કિતાબત તમોને, થી મુજે રે ભેજાઇ. ૩
કે હમોમા કોઇ, નાહી રે ઇમામા;
કે *એકતેદા ઓસકા, હમ કરે રે કામા. ૪
જો હમ મેં હોવે, તમારી જાતી;
દો જગ કેરા કામ, હોવે લખી થી બાતી. ૫
એસા કાગજ તમને, થા લિખને ભેજાયા;
ઓસ કાજે ચલ કર, મેં ઇયાં હું આયા. ૬
જો આપસકે અહદકુ, રાખના ચાહો;
તો ફેર નવા કૉલ, આહો મોજસુ કરાહો. ૭
તો તમારે રાહામા, મેં ચલકર આહું;
જો કૉલ રે તમારા, ફેર નવા મેં પાહું. ૮
અને તમારી ખાતર પર, બાત એ આવે નાંહાં;
તો ફેર મેં જાહું, ઓર રાહા કે માંહાં. ૯

* પેરવી કરવી.

તો ફેર ઉઠ જાહું, જાં મનકા ચાયા;
એતા શેહઝાદે ને જવાબ, ઓનુકો સોણાયા. ૧૦
તબ ખુદાકી સોગંદ, હોર ને ખાઇ;
કે કાગજ કી ખબર, મેં નાહી રે પાઇ. ૧૧
કહ્યા હોર ને કાગજ કી, ખબર ના પાઇ;
એ સુન સુન મુમન, બાત એતી મન આઇ. ૧૨

રે તુહી

હોર ને સોગંદ ખાએકર, કહ્યા ખબર મોજે નાહીરે,
કહ્યા ખબર મોજે નાહી;
કાગજ કેને થા ભેજાહીયા, કયા લિખા થા ઓસકે માહીરે,
કયા લિખા થા ઓસકે માહી ૧૩

—:※:—

— ૧૬૪ —

પછે શેહઝાદેને કહ્યા, સાથે હે જે તેરે;
ઓસ લખે માંહે ઓનુકે, નામ હે રે અનેરે. ૧
એતા શેહઝાદે ને કિતાબત, કેને મંગાઇ;
સો પઢને ઓનુકુ, સબુકુ સોણાઇ. ૨
તબ કીતને તો સુનતે, સર નીચેરે બાએ;
બાત દલ હો સેતી, પુરે શરમાએ. ૩
યું કિતાબત કર, બાત શેહઝાદેને કીતી;
એતે અસરકી વેળા, હુઇ સોણીતી. ૪
તબ અઝાં રે દલાકર, નમાઝ કરાઈ;
સો પેલી હો રીતે, કીતી નમાઝ સોણાઈ. ૫
કે લશકર દોનું ને, એકતેહા કીતી;
હુએ શેહઝાદે ઇમામ, બાત હે સોણીતી. ૬
એતે કુફેથી ઉટકા, અસવાર આયા,
સો ઝીયાદકે બેટેકા, લખા રે લાયા. ૭
ઓને હોરકુ આવકર, કિતાબત દીતી;
સો હોરને કિતાબત, બેગે પઢીરે સોણીતી, ૮

થી હોરકુ લખા. મન એતના લાએ;
કે હુસેનકુ કીતાબત. જાં પોચે વાં રખાએ. ૯

કે પ્યાસને પાણી. જાં હોવે રે નાંહાં;
તુ હુસેન કુ રાખ. એસ જગો રે માંહાં. ૧૦

વે કિતાબત પઢતે. બાત એસીરે દેખાઈ;
એ સુન સુન મુમનુ, દલ ચંતાએ આઈ. ૧૧

રે તુહી.

ઝીયાદ કે બેટેને સહી. કાગજ ભેજાયા જાનરે.
કાગજ ભેજાયા જાન;
વે હોરકુ આવ પોચીયા સહી. જયાં થે શેહઝાદે માનરે.
જયાં થે શેહઝાદે માન. ૧૨

—:*:—

૧૬૫

તબ હોરને વે કિતાબત. પઢ શેહઝાદે કુ દીતી;
તબ શેહઝાદે ને લેકર. આપે પઢી રે સોણીતી. ૧

તબ હોરને કહ્યા, દેખો કેસા હે લખાયા;
કે ઝીયાદ કે બેટે ને. કેસા કાગજ ભેજાયા. ૨

કેસી તાકીદ કરને હે લખી રે બાતી;
જેસી તમુને પઢી. હે સમજ જાતી. ૩

એસે કામ માહે મેં તો. હો રયા હું હેરાના;
નાહી મેરે દલમા. આતા સોચકા થાના. ૪

નાહી લખે જેસા કરતા. તો હું ઓસસુ ડરતા;
કે નાહી જો મેરા. કુછ હોકમસુ ચલતા. ૫

અને જો કભી કરૂં. ડર ખુદાકા હો આતા;
જીવ રસુલ ખુદાકે, સુ હે શરમાતા. ૬

યું મુશકલ મુજકુ, દોનું હાલ હે લગાઈ;
એતી શેહઝાદે કુ અરજ, હોર ને પોચાઈ. ૭

હોર શેહઝાદે કા હાથ લે, હાથ ધસ લે ચલીયા;
સો લશકર સેતી, એક કનારા લીયા. ૮
કર ખીલવત શેહઝાદે કુ, કહી રે બાતી;
જાં દોનુ બના અવરકો, નાથી રે જાતી. ૯
ઇબને રસુલુલ્લાહ, હોરકા હાથ કટાવે;
જો તલવાર તમારે સામી રે ઓચાવે. ૧૦
આંખાં હોર કીયાં કુટે, યું કીતીરે બાતા;
હોર જો તમો સુ, હોવે ॥ખીયાનત ચાતા. ૧૧
સો શેહઝાદે સુ હોરને, એસી કહીરે બાતી;
એ સુન સુન મુમન, યાદ કીયા દન રાતી. ૧૨
રે તુહી
બાત હોરને *ગોશે બોલાએકર, કીતી શેહઝાદે +સંગરે,
કીતી શેહઝાદે સંગ;
સો મસલત કહી ખોલકર, જો થા નેહ મન રંગરે,
જો થા નેહ મન રંગ. ૧૩

—:*:—

— ૧૬૬ —

પેલી હોર તો, એતની અરજી બોચાવા;
પછી મસલત કહી, દલ કે ચાવા. ૧
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, હો અસવાર ચલીએ;
અને લશકર દોનું, ચલ સાથે રે મલીએ. ૨
યું આયે રે જાકર, ઉતારા લીજે;
અને સોચ તો એસા, મન રે દીજે. ૩
કે તમ સાથે હરમ, હે કીજે ઓસકા બાના;
કે બહાને સુ ઉતરો, તમ દુર રે મોકાના. ૪
અને મેં કહું હમારે, સાથ કુકે હેં આતે;
હેં આવતે ચલે, નાહી જંગ રે કરાતે. ૫

॥ બે ઇમાની, બેવફાઇ. * કનારે, એક ખુણામા, એક બાજુ. + સાથે.

યું કૈકર ધીરક, દલાહું સબુકુ;
લશકર સાથે હે રે * * * *. ૬
તબ કરાર સુ સારે, એ સોવેંગે રાતી;
તબ તમ ઉઠ ચલો, કહી હોર ને બાતી. ૭
સો રાહાકુ ફેર કર, તમ ઉઠ કર જાહો;
સો જીધર રે તમારે, દલ સુ ચાહો. ૮
કે મસલત એસી, હે દલ રે આતી;
યું હોરને શેહેઝાદે સુ, કહી રે બાતી. ૯
તબ શેહઝાદે ને સુન કર, દુઆ ખેર રે મંગાઇ;
કે મસલત હો કેરી, દલ માંહી આઇ. ૧૦
સુનો શેહઝાદે યાંથી, તબ ભએ અસવારા;
તબ મુમનુ એતના, સોચ મન રે સવારા. ૧૧

રે તુહી
હોરકી મસલત સુનતે, સબ ભયે સવાર રે,
સબ ભયે સવાર;
રાહ કુફે કી ચલીએ, રબ કેરે આધાર રે,
રબ કેરે આધાર. ૧૨

—:*:—

૧૬૭

આયે લશકર દોનું, જા લીયા રે મોકામા;
જાએ ઉતરે જું કયા થા, સોચ કા કામા. ૧
સબ હોર કે લશકર ને નીંદ રે લીતી;
તબ શેહઝાદે ને અસવારી, લોકુ સુ કીતી. ૨
ચલે ઉઠ કર શેહઝાદે થી અંધારી રાતી;
હે કીધર રે જાતે, યું બુઝી ના બાતી. ૩
જબ સભાં રોશની કા, હુવા રે ઉજાલા;
તબ શેહઝાદે કા ઘોડા, રહ્યા ઓસ રે હાલા. ૪

સહી ઓસ વેળા ઘોડા, ઓસ ઠામ રે ગરીયા;
તબ શેહઝાદે ને ચાબક લે, ગરમ રે કરીયા. ૫

પણ દગ તો ઘોડે ને, ભરા રે નાંહાં;
એસા ઠહીલા હો રહીલા, ઓસ ઠામ માંહાં ૬

ઓસ ઠામ કા શેહઝાદે ને, નામ રે પુછાયા;
તબ એકને એતના, કેને બતાયા. ૭

યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, જે હે રે એ ઠામા;
હે ઇસકુ કેતે, કરબલા નામા. ૮

જબ શેહઝાદે ને સુનકર, નામ રે લીતા;
તબ કઆ હે કેસા, સોચ મન રે દીતા. ૯

કે નબીજી ને કહા થા, વહી એ ઠામા;
જે ખાક થી દેખાઇ, કરબલા નામા. ૧૦

યું શેહઝાદે ને મનમા, સોચ રે કીયા;
તબ મુમનુ સબુને, મન એતના દીયા. ૧૧

રે તુહી

+નામુસ જે ખાક લાએ થે, જસ જગોકી ઠામરે,
જસ જગોકી ઠામ;
શેહઝાદે ઉઆં પોચે સહી, કરબલા કે નામરે,
કરબલા કે નામ. ૧૨

—:※:—

— ૧૬૮ —

રૂબાઇ.

શેહઝાદે કરબલા ઠામ પોચીએ, ઘોડા ના ચલે એક ડગરે;
÷તાઝયાના જો મારને ચલાઇઆ, તો બી ના માંડીયા પગરે. ૧
શેહઝાદેને કહયા ઓસ ઠામ કા, હે જો કભી કરબલા નામરે,
સખત બલાતો પોચે મોજકુ, સહી એ હે સહી ઠામરે. ૨

+ હ. જીબરાઇલ અ. સ. ÷ ચાબુક.

તેગ તલે ફરઝંદ નબીએકા, કરનેકા એ હે મુકામરે;
* * * * * * *. ૩

માતમ આલ હો કેરડી, હોવે ને હોવે ઇયાં સહી;
સપાહયુંકુ પીડ દો ટુકડે, હોવેગી ઇયાં બાત કહી. ૪

મુસીબત મેરી પર રોવેંગે, જનાવર જંગલ બયાબાનરે;
રોઇભી દરયા કેરી મછીયાં, શેહઝાદેને કહા એ જાનરે ૫

ઝાર ઝાર શેહઝાદે રોયે સહી, ભર ભર ઓસ ઠામ નેંનરે;
ભર ભર નેંનુ આંસુ ચલીએ, કેતે કેતે બોતુકુ બેનરે. ૬

દેખને દેખ રબવે અપના. એસા તો સુરીજનહારરે;
શેહઝાદે રોવે રે નેંના ભર ભર, દુખ દલ પાવે ના કરારરે. ૭

હુકમ લીયા રે શીશ અપને. નબીજી કે ફરજંદ જાનરે;
હકકી રાહા સુ દંગ દુની કે. અવલે દીસે સહી માનરે. ૮

—:*:—

૧૬૯

જબ શેહઝાદેને બેતાં, ફરાકકી પઢીયાં;
અને મરસીએ માએ, એ બેતાં રે કરીયાં. ૧

તબ અલી અકબર, બેટે શેહઝાદે હો કેરે;
એ બેટે બેટે શેહઝાદે, પાસ આયે રે સવેરે. ૨

સો ઘોડે કુ ચલા કર, બેગે રે આયે;
જબ શેહઝાદે કે બોલ; એસે કાનો રે સોણાયે. ૩

કયા હાલ હે તમારા. એસી ફેલ કયું હો કરતે;
તમ એસા કેના, કયું જીભે હો દેતે. ૪

તબ શેહઝાદે ને કહ્યા. સુનો બાપ કે જીયા;
દાદે તમારે કે સાથે. મુસાફરી થી કરયા. ૫

સો મુરતુઝા અલી, બુઝો રે નામા;
મેં બાપ સાથે આયા થા. અસરે ઠામા. ૬

ઇયાં આવકર હમુંને, થા લીયા રે ઉતારા;
દાદા તમારે થે સુતે, મન ઇયાં કરને કરારા. ૭

તબ એકાએક ચોંક કર, આયે રે જગાએ;
સો રોતે રે ઉઠીયે, નેંના આંસુ રે ચલાએ. ૮

કયું રોતે હો બાવા, તબ મેંરે પુછાયા;
એસા રોનેકા સોચ, કેસા હલ હે આયા. ૯

એ આપસ કે બેટોકુ, કહી શેહઝાદે ને બાતી;
એ સુન સુન મુમન, કયા દન ઓર રાતી. ૧૦

રે તુહી.

મુરતુઝા અલી સાથે આહીયા. થા મેં ઓસ ઠામરે.
થા મેં ઓસ ઠામ;
શેહઝાદે ને કહ્યા ફરઝંદકુ, અલી અકબર જે નામરે.
અલી અકબર જે નામ. ૧૧

—:※:—

— ૧૭૦ —

જબ તમારે દાદે કુ, મેં પુછી એ બાતી;
ફરઝંદ કુ હેં કેંતે, શેતઝાદે કી જાતી. ૧

તબ બાવા ને એતના, મુજકુ બતાયા;
કે લોહી કા દરયા મોજે નજરૂ આયા. ૨

અને ઉસ માહે હુસેન હે, પડા રે દેખાયા;
સો હાથ પગ ડાલતા, મોજે નજરૂ આયા. ૩

અને શોર ભી કરતા, મેં દેખા રે નેંના;
પણ મદદ ના કીતી, કેને ઓસ હાલ મેના. ૪

તબ ફરયાદ હુસેને, બોત કરાઇ;
પણ મદદ તો કસીકી, ના રે આઇ. ૫

એતા કેકર બાવાને સામી મેરે દેખાયા.
અને દેખ કર એત ના, મોજેકુ પુછાયા ૬

અબા અબદુલ્લાહ સખતી, પોચે તમારી જાતી;
અસ નામસુ બાવા ને કીતી મોજસુ બાતી. ૭

ક્યાં સખતી પોચેગી, તમારી જાતી,
તબ તમે કા કરોગે, યું કહી રે બાતી. ૮

તબ સબુર કરૂંગા, મેં એતના આખા;
કયા સબુર હો બના, કરૂં એતના હો આખા. ૯

તબ બાવાને કહ્યા, હાં યું હે કરના;
બોત સબુર કા અજર, મન માહે ધરના. ૧૦

એ વે હે કામ સુનો, બાપકે જીયા;
એ શેહઝાદે ને બેટે કુ, જવાબરે દીયા. ૧૧

અલી અકબરે તંબુ, તબ કાડા રે કરાયા;
નદી ફરાત કિનારે, લે ખીમા રે બનાયા. ૧૨

અલી અકબર એસ દન, સર બરાઈ કીતી;
સુન સુન મુમનુ ને ચંતા, મન એતની દીતી. ૧૩

રે તુહી

બાવાને મોજે થા આખીયા, કહી શેહઝાદે બાતરે,
કહી શેહઝાદે બાત;
કરબલામા દુખ પાહસી; બોત તમારી જાતરે,
બાત તમારી જાત. ૧૪

—:*:—

૧૭૧

અલી સધારે રાહામા, આયે થે કરબલા ઠામરે,
શેહઝાદે કેવે મેં સાથ થા, હુસેન જનુકા નામરે. ૧

રોતે ક્યાં દેખે સહી, નેનુ ઝુરીયા નીરરે;
શેહઝાદે કેવે મેં પુછયા, હુઈ ના મનકુ ધીરરે. ૨

રોતે હો કસ કાજે તમો, કહોને મોજકુ બાતરે;
નેનુ નજર હે પોંચીયા, દુઃખકા તમારી જાતરે. ૩

હુસેન કે કાજ કહ્યા, રોતા હે નીર ભર નીરરે;
ફરઝંદ દુઃખ તમારે સહી, હોવેના મનકુ ધીરરે. ૪

નદી ચલતી લોહીકી, દેખી મેં ઓસીહી ઠામરે;
ઓસમે ગિરે દેખે તમુ, હુસેન કેરે નામરે. ૫

આજીઝ હો હાથ પગ ડાલકર, ફરયાદ થે કરતે સહી;
મદદ ના કો' પોંચીયા, એસા કીયા અપને દહી. ૬

મુસીબત હો પોંચે સહી, આવેગા ઓસ દનરે;
ઓસ કાજે હું રોતા સહી, ફરઝંદ સુન મનરે. ૭

તબ કયા કરોગે પુછયા, મુજકુ ફેર કર બાતરે;
ઓસ ઠામ જબ પોંચે સહી, સખતી તમારી જાતરે. ૮

શેહઝાદે કેવે તબ મેં કહ્યા, સબુર કરૂં બાપરે;
જોભી મોજે લાગે ઘણા, સખતી કેરા તાપરે. ૯

સબુર બના ચારા નાહી, ઓર કામ કયા કરે સહી;
સહું મેં દુઃખકુ જાત પર, દેવે જે અપના દહી. ૧૦

અબ તો પોંચા મેં આવ કર, વે કહીથી જે ઠામરે;
સુનતે તો મેં બુઆ સહી, કરબલા કેરા નામરે. ૧૧

શેહઝાદે કેવે વખત સહી, પોંચા +અજલકા ઠામરે;
ફરઝંદ જીવ બાપકે, એ સુન મનમા માનરે. ૧૨

—:*:—

૧ ૭ ૨

તબ ઝીયાદ કા બેટા, જે ઉમર રે નામા;
જે હુવા થા રે હાકમ, કુફે કે ઠામા. ૧

જબ ઓસકુ તો એતની, હુઇ રે આગાહી;
કે શેહઝાદેકી આનેકી, ખબરરે પાહી. ૨

કરબલા માંહે આવકર મુકામ હે કીત.;
સો લશ્કરકુ સેતી, હે આના રે સોણીતા. ૩

ઓને એસા સુન કર, કાગજ ભેજાયા;
અને કાગજકે માંહે, એસારે લખાયા. ૪

+ મોત.

કે તુજકુ નસીહત કી, બાત હું બતાતા;
બૅત કબુલ યઝીદ કી, સોચ માંહે આતા. ૫
સહી બૅત હે કરની, સુન નસીહત મેરી;
અને નાંહી તો જંગકા, કરો સામાન સવેરી. ૬
ચું ઝીયાદ કે બેટે ને, એ લખને ભેજાયા;
જે કુફે હો કેરા, હાકમ કેહાયા. ૭
જબ શેહઝાદે કુ પોચીયા, વે લખા જસ હાલા;
તબ શેહઝાદેને પઢ કર, ઓસે ફાડ રે ડાલા. ૮
કહયા શેહઝાદેને વાએ, ઓસ હાલ રે માંહાં;
કે રજામંદી બંદેકી, ચાતા દલ રે માંહાં. ૯
અને રબ કે ગોસે કા, ડર મન રે ના આના;
કે બંદેકી ખુશાલી, મન માંહે જાના. ૧૦
ઓને કાસદ ને કાગજ કા, જેવાબ મંગાયા;
નાંહી શેહઝાદે ને કીયા, જેવાબ બતાયા. ૧૧
હક ઝીયાદ કે બેટે કે, દોઆ બુરી રે મંગાઈ;
એ સુન સુન મુમન, દલ ચંતા એ આઈ. ૧૨

રે તુહી.

ઝીયાદ કે બેટેને લખકર, ભેજા શેહઝાદે પાસરે,
ભેજા શેહઝાદે પાસ;
સો ગુમાન સેતી લખીયા, બૅત કરનેકી આશરે,
બૅત કરનેકી આશ. ૧૩

—:※:—

— ૧૭૩ —

તબ ઝીયાદકે બેટેકા, પીછા કાસીદ રે ફરીયા;
જબ જવાબ ના પાયા, સો ગોસા મન ધરીયા. ૧
જા ઝીયાદકે બેટેકે, આગે કહી સબ બાતી;
તબ સુનને ગોસેમા, હુઈ ચું આસકી જાતી. ૨

કે ઝીયાદ કે બેટેકે, દલ રીસ રે આઇ;
તબ ઉમર બીન સાઅદ કે, સાથ ફોજરે ભેજાઇ. ૩
સો અસવાર દીયે, ઓસે પાંચ રે હજારા;
અને બેગેસુ ભેજા ઓસે કર અસવારા. ૪
તબ સાઅદકા બેટા, ચલ કર આયા;
સો શેહઝાદે કે સામી, આવ ઉતારા બનાયા. ૫
ઓને શેહઝાદેકો ઉતરકર, બાત રે કલાઇ;
આયે હમારે મુલકમા, ચંતા કેસી મન આઇ. ૬
મેં આયા હું જે લખા, તેં થા ભેજાયા;
યું શેહઝાદેને ઓસકો, જેવાબ કલાયા. ૭
તેં કબીલે સેતી લખકર, થા લખીયા નામા;
વે થા મોજે પોચા, મકકે કે ઠામા. ૮
સો વાસતે લખેકે, મેં આયા ઓસ ઠામા;
અને કૉલ ભાના તમોને, એસા કીયા રે કામા. ૯
મેરે ચચાકે બેટેકુ, તમુ યારી રે ના દીતી;
કૉલ ભાનકર ઓનુકી, જાત કતલ રે કીતી. ૧૦
મેં પીછા રે ફરૂં, એસા મન હે આવે;
જો કોઇ રે હમુકો, જાને મને ના કરાવે. ૧૧
યું શેહઝાદેને જવાબ, ઓસકુ દીતા;
એ સુન સુન સુમનુ, યાદ કીયા રે મીતા. ૧૨
રે તુહી
ભી સાઅદકા બેટા ચલકર, પડીયા સામી આવ રે,
પડીયા સામી આવ;
યું હુરીજનુ ઘેરા ડાલીયા, દેને કાજે દાવરે,
દેને કાજે દાવ. ૧૩

—:※:—

— ૧૭૪ —

તબ સાઅદકે બેટેને, એ ખબર લખાઇ;
સો ઝીયાદકે બેટેકે, પાસ રે ભેજાઇ. ૧

તબ ઝીયાદકે બેટેને, ફેર કાગજ ભેજાયા;
સહી ઓસ માંહાં એતના, થા રે લખાયા. ૨

જે હુસેન રે કબુલે, બેતકી બાતી;
તો કુછ મત કહીયો, અસકી જાતી. ૩

અને નાંહી તો ફેર કર, મોજે લખીયો ×નામા;
તું *સતાંબી હો સેતી, એ કીજીયો કામા. ૪

વે સાઅદકે બેટે હાથ, જબ કિતાબત આઈ;
તબ ઓને પઢ કર, શેહઝાદેકે પાસરે ભેજાઇ. ૫

તબ શેહઝાદે પઢ કર, મું રે ફેરાયા;
અને જેવાબ ઓનુકા, એતના કલાયા. ૬

મેં ઝીયાદકે બેટેકા, બોલ માનુ રે નાંહાં;
મેં અમલ ના કરૂં, કેન ઓસકે માંહાં. ૭

તબ સાઅદકે બેટેને, ફેર કાગજ ભેજાયા;
સો ફરમુદા શેહઝાદે, કેરા રે લખાખા. ૮

જબ ઝીયાદકે બેટકુ પોચ્યા લખા ઓસ કેરા;
તબ બોલને ઓસકુ, પઢીયા સવેરા. ૯

ફેર પઢને આસકુ, બાત રીસ રે ચઢાઈ;
તબ ફોજાં કેતીઆં, ફેરને ભેજાઇ. ૧૦

તબ સીન નામીકા, બેટે રે કહીયે;
ભી રબીયેકા બેટા, સીસ રે લહીયે. ૧૧

ભી સોમર તો બેટા, ઝુલહબસ કેરા;
અનુ તીનુ સાથે લશકર, દીયા રે બાનેરા. ૧૨

યું સાઅદકે બેટેકી, મદદ કરાઇ;
એ સુનતે મુમન, દલ ચંતા એ આઇ. ૧૩

રે તહી

× પત્ર. * જલદી.

ભી ઝીયાદકા બેટા રીસ કર, ભેજે કહી અસવારરે,
ભેજે કહી અસવાર;
સો ફોજાં ફોજાં ભેજીઆં, થે વે કહી હજાર રે,
થે વે કહી હજાર. ૧૪

—: (૦) :—

— ૧૭૫ —

કહયા હુસેનકુ નદીથી. જા દૂર રે કરાહો;
અનુ લોકુ હો સેતી. દૂર પાણી થી રખાહો. ૧
સો જાં હે એ ઉતરે. નદી રે ફોરાતા;
દુર ઉઆંથી કીજીયો. કહી એ બાતા. ૨
કે પાણી પીને. દીજીયો નાંહાં;
જાં કલકલે સારે. પિયાસકે માંહાં. ૩
સો જામતાંઇ યઝીદકી. બેત કબુલ કરાવે;
એ તામ તક પાણી. પાસ આના રે ના પાવે. ૪
યું ઝીયાદકે બેટેને. બાત ઓનુકુ આખી;
સો ઓનુને સુનકર. સબ યાદ રે રાખી. ૫
તામ સાઅદકે બેટેને. બેટા હેજ્જાઝ ભિજાયા;
સો પાંચ લશકર. સાથ ઓસકે દલાયા. ૬
ઓને શેહઝાદેકા ડેરા. આવ નદીથી ઉઠાયા;
અને પાણીકા નાકા. આવ બંધ રે કરાયા. ૭
તામ શેહઝાદેને મોકામ. જા દુર રે લીના;
નામ બાદીયા જાગો, ઉઆં ×ખીમા રે દીતા. ૮
ઓસ દન થી તારીખ. પાંચમી કહીયે;
સો મહીના મોહરમ, કેરા રે લહીયે. ૯
તામ છઠી નો તારીખ, ના પીયા રે પાની;
સારા લશકર પિયાસા. રહા બાત રે જાની. ૧૦

× તંબુ.

સુનો સુરીજનહાર, જું હે ચાવે;
વે દોસતુંકુ દોની માંહે. સખતી દેખાવે. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને નેહ સુ કહો; દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી.

માસ મોહરમ બુઝુર્ગ થા, પેલા સબુમા જાન રે,
પેલા સબુમા જાન;
શરમ તો ઓસકી દુરીજનુ. કીતી ના કુછ માનરે,
કીતીના કુછ માન. ૧૩

—:*:—

૧૭૬

માસ મોહરમ હે. દન આશુરાકા આયા;
ઓસ કાજે એ મહીના. ખુબ રે પાયા. ૧

દન આશુરેકા રબને, હે બુઝુર્ગ કીતા;
સો નબીજીકી હદીસ સુ. એસા સુનરે લીતા. ૨

થા અરશ ઉઠાયા. દન અશુરે કેરા;
કે નુરીયુંકુ હુકમ. થા જબ કીયારે સવેરા. ૩

કે ખલકત જમીન. આસમાન કેરી;
સો અશુરાકે દન. કીતી રબને અનેરી. ૪

અને તારેભી આશુરે, કુ રબને બનાએ;
અને ડુંગરભી અશુરે દન. કીએ રે સોણાએ. ૫

અને દરીયા ભી કીતે, અશુરે દના;
અને કલમ ભી પેદા, કીયા અસ દન મેંના. ૬

અને અશુરેકે દનમા, +લોહો રબને બનાયા;
અને આદમકા તન ભી, એસ દનમા કરાયા. ૭

+ (લોહે મહફૂઝ) જ્યાં દરેક થનારી ચીજો અગાઉથી લખેલી છે.

અને અશુરાકે દનમા, *હવ્વા કીએરે જાનો;
સો જોડારે આદમકા, હવ્વા નામ રે પછાનો. ૮
દન આશુરેકે આદમ, ગયે ભસતકે માંહાં;
જનમ ઇબ્રાહીમ કેરા, અસ દન બના નાંહાં. ૯
અને ઇબ્રાહીમ રબને, આગથી બચાએ;
સો ભી આશુરા કે દન, સહી રે સોણાએ. ૧૦
અને ફીરઓન ×ગરક, અશુરે કુ કીતા;
દુખ અય્યુબકા ઓસ દન, દુર કીયા રે સોણીતા. ૧૧
હુઆ આશુરા કુ આદમકુ, ગોસા રબહો કેરા;
તોબા આદમકી કબુલી, ઓસ દનમા સવેરા. ૧૨
મુલક સુલેમાન સેતી, પીછા રે કીતા;
સો ભી આશુરે કે દન, હે સુન રે લીતા. ૧૩
અને જનમ ઇસેકા, હુઆ આશુરે દના;
સો મરીયમ કેરે, બેટે સુન શણા રે મના. ૧૪
અને નુહુ ભી ઉતરે, ÷કીસતી સેતી;
વે ભી આશુરેકે દનકી, હે બાત રે સેણીતી. ૧૫
હોવે આશુરેકા દન, દન કયામત કેરા;
એસા આશુરા કેરા દન, કીયા રબને અનેરા. ૧૬
ભી ઓર હે ખુબી, લખી બોતરે ઠામા;
દન આશુરે કેરા, વે લખીયા નામા. ૧૭
એસા આશુરેકા દન, રબે બુઝુર્ગ કીતા;
બોત નબીયુંકુ +નજાતકા દન હે દીતા. ૧૮
અને બોતોકુ સખતી, ઓસ દન હે પોચાઇ;
એ આશુરે દનકી, તમ સુનો રે બડાઇ. ૧૯
વે આશુરેકા દન, હે મોહરમ માંહાં;
તો ઓર કોઇ માસ, હુઆ એસા રે નાંહાં. ૨૦
એ માસકી હોરીજન, શરમ ના લાયે;
કે શેહઝાદે સામી લડનેકુ આયે. ૨૧

* દાદી હવ્વા (ર.અ.) × ડુબાવ્યો. ÷ હોડી, વહાણ. + મુસીબત નુ દુર થવુ.

સુનો દીન કેરે ભાઇઓ, એ નેહસુ બયાના;
સો સુન સુન એક મન, કરને ધ્યાના. ૨૨
જો મેરે કહેમા, તમ શક રે લાહો;
કે ભેદ તો ખુબ, ના બયાનકા પાહો. ૨૩
પેંલી ફસલમા લખે સુ, બાત એસી હે સોણીતી;
સબ આઠ દન માંહે, રબે ×ખલકત કીતી. ૨૪
ઉઆં આઠુ રે દનુકે, હે લખીએ નામા;
સો ખલકત કેરે, સબ જુદે જુદે ઠામા. ૨૫
અને ઇઆં તો આશુરેકા, દન રે લખાયા;
યું બયાન તો મલતા, નાંહી રે દેખાયા. ૨૬
સુનો વે દન કહે થે, વે પાસ પાસ નાંહાં;
જબ આશુરા ફેર ફેર, આયા ઉન દન માંહાં. ૨૭
તબ ખલકત રબને, જુદી જુદી રે બનાઇ;
એસ ગુચન* કી બાત, એ બુઝો રે ભાઇ. ૨૮

રે તુહી.

પેંલા રબને થા કીયા, સો આશુરાકા દનરે,
સો આશુરાકા દન;
ખલકત કીતી ઉસ દનમા, સુન એ રાખો મનરે,
સુન એ રાખો મન. ૨૯

—:*:—

— ૧૭૭ —

સો છઠી તારીખ કુ, ના મળીઆ પાની;
રહ્યા લશકર પીઆસા, એતી બાતરે જાની. ૧
તબ તરસ એ તરસ કર, શોર બોલને કીઆ;
જબ પીઆસકે લીએ, હુઆ ધાબરા જીઆ. ૨

×બધી મખલુકાત. *ગુંચવણ.

તબ શેહઝાદેને ઉઠકર, એક જાગો રે બતાહી;
ઉઆં કુઆ રે ખોદાયા. એસી ખબર રે સોણાહી. ૩
તબ ઓસ માંહે પાણી, મીઠારે આયા;
સો લશકર પાણી પી. આરામ રે પાયા. ૪
સો જનાવરૂ તક, વે પોચીઆ પાની;
પછે પાની ગેબ હુવદા, એસી બાત રે જાની. ૫
તબ મોતાહર ઓસદકે. બેટે રે કહીએ;
કે હબીબ તો જનુકા. નામ રે લહીએ. ૬
યા હબને રસુલુલ્લાહ. કર ઓનુને આખા;
પાસ કબીલા હે બેઠા. એતા રે દાખા. ૭
તમ કેહા તો અનુકુ, જા દાવત કરાહું;
કે યારી કે કાજે. મેં ઓનુકુ બોલાહું. ૮
ભી કબી લે સકું તો. મેં લાહું રે પાની;
યું હબીબને અરજ, કીતી રે જાની. ૯
તબ શેહઝાદેને રજા. હબીબકુ દીતી;
એ સુનતે મુમનુ. ચંતા એ રે કીતી. ૧૦

રેતુ હી

હબીબ કબીલા દેખ કર. રજા મંગાઈ આવરે.
રજા મંગાઈ આવ;
હુકમ શેહઝાદે જો કરે. બોલાહું કરને ચાવરે.
બોલાહું કરને ચાવ. ૧૧

—:✱:—

૧૭૮

તબ શેહઝાદેને રજાકા. હુકમ રે દીતા;
તબ હબીબ ચલીએ, વે સીસ ધર લીતા. ૧
તબ ચલકર કબીલે. કે પાસ રે ગહે;
જે ચોકીકે કાજે. થે નદી પર ગહે. ૨

યા કુમ મેં તમુકુ, કહું નસીહત બાતી;
યું જાકર કહીયા, હબીબ કી જાતી. ૩
જો શફાઅત નબીજીકી, તમે રે ચાહો;
તો શેહઝાદે હુસેનકુ, તમ યારી રે દલાહો. ૪
જવાબ બશીરકે બેટે, અબ્દુલ્લાને દીયા;
કે જીવ મેં હુસેન પર, હે ફીદા રે કીયા. ૫
તબ હબીબે ઓસકુ, દુઆ ખેરરે મંગાઇ;
અને +બશારત ભસતકી, દીતી રે સોણાઇ. ૬
તબ બશીરકા બેટા, હુએ રે અસવારા;
નેઉ અસવાર ઓર ભી, સાથ હુએ કર પીઆરા. ૭
સો શેહઝાદેકી તરફ, મું આનેકુ કીતા;
નેહ શેહઝાદે હો કેરા, મન પુરા રે દીતા. ૮
તબ અનુમા ભી કનીને, જા ખબર પોચાઇ;
સો સાઅદકે બેટેકુ, કીતી રે આગાઈ. ૯
ચાર હજાર અસવાર, તબ ઓને રે ભેજાએ;
તબ ફરાતકે કનારે, વે નદી પર આએ. ૧૦
તબ અનુકે આવતે, હુઇ રે જંગાઇ;
ખુબ બશીરકે બેટેને, કીતી રે લડાઇ. ૧૧
તબ શહીદ સારે, હુએ ઓસ ઠામા;
કે શેહઝાદેકી યારી સુ, વે આયે રે કામા. ૧૨
એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અ નેહ સુ કહો, દન ઓર રાતી. ૧૩

રે તુહી

નામ શેહઝાદેકા સુનતે, તુરત ભયે અસવારરે,
તુરત ભયે અસવાર;
સો બેટાથા આયા બશીરકા, મનમા બોત કર પીઆરરે,
મનમા બોત કર પીઆર. ૧૪

—:(૦):—

+ બેશ ખબરી.

— ૧૭૯ —

બરહા.

દુશમનુ શેહઝાદે આવકર. કીએ નદીથી દુર રે,
ઉંઆં તો કુઆ ખોદાએ તે. પાણી હુઆ ભરપુરરે. ૧
લશકર સબ પીયા સહી. એસા કીયા રહેમાન રે,
ફેર છુપ ગયા પાણી વહીં બાત તો એતી માન રે. ૨
ચાવે સોહી આપ કરે. એસા તો હે વે રબ રે.
પીયાસે તો હુએ ધાબરે. શેહઝાદેકે લોક જે સબ રે. ૩
પીયાસે તો બાલે ટળવળે. બેનાં ને ભાઇ રે.
તરાસ લશકરમા પડા. એસા કીયા એલાહી રે. ૪
હબીબ રજા માંગકર. ગહે કબીલે પાસ રે.
સીખાવન દેને અનુકુ. પાની ભી લે આને આસ રે. ૫
બશીરકે બેટે સહી કીતી. તો સુનને આસ રે.
શેહઝાદેકા નેહ મન લાગીયા. હુવા તો જેસા દાસ રે. ૬
મારા ગયા વે જંગમા. પોચે તો શકીએ નાએ રે.
શહીદ અપને નેહ સુ. હુવા તો ઓસ ઠામ માંએ રે. ૭
ખબર પોચાહી બેગે સુ. હબીબને એ આવરે.
શહીદ હુએ લોક વે. શેહઆદેકુ કરને ચાવરે. ૮
અહલ બેત સુનતે કલકલે. આંસુ ભરાએ નેનરે.
ચાવે સોહી રબ તુહી કરે. કહે તે એતને બેનરે. ૯
ગાંમ પરગાંમ અદકા હુઆ. સુનતે અનુકી બાતરે.
શેહઝાદેકુ જનુ ચાહીઆ. શહીદ હુઇ જાતરે. ૧૦
સુન તુ ઇલાહી યા કરીમ. રહમ કર તુ રબરે.
નેનુ ભરીએ આંસુઆં. રોને તો લાગે સબરે. ૧૧

—:*:—

— ૧૮૦ —

અબ્દુલ્લા ઝીયાદકા. જે બેટા રે કહીએ;
ઓસે ખબર એ પોચી. સુન કર લહીએ. ૧
તબ ગોસે રે હોકર. કાગજ ભેજાયા;
સો સાઅદકે બેટે પર. લખા રે સોણાયા. ૨

હુસેન કબીલે હે ભેજાતા, અને મદદ હે ચાતા;
યું ફેર ફેર ફોજેકુ, લશકરમે લાતા. ૩

તો તમ નાંહી ઓસ સુ, કયું જંગ રે કરાતે;
તમ બેઠે કયું રહે હો, તમ કયા હો ચાતે. ૪

કભી નાંહી તુ ઓસ સુ. જંગ રે કરાવે;
કભી કુછ ભી મનમા, મરૂવત લાવે. ૫

તો મેં તોજે *આજાર; બોત રે કરાહું;
અને તેરે રે લોકુ કુ, લે કેદ માંહી બાહું. ૬

જે લોક હે સારે. મુઝે હુસેન હો કેરે;
તો તેરે સાથ મદદકુ, મેં ભેજે હે બોતેરે. ૭

કે બીસ હજારા, હે લશકર મલીયા;
એતા +તઇનાત તેરે. મેં હે રે કરીયા. ૮

હબે કાગજ દેખતે. નાંહી કરે રે જંગા;
તો પકડને કિલટા. કરૂં તેરા રે રંગા. ૯

યું અબ્દુલ્લા ઝીઆદને. લખ રે ભેજાયા;
સો સાઅદ કે બેટે પાસ. વે કાગજ રે આયા. ૧૦

તબ કાગજ કુ પકડતે. દલમા ધરૂજાયા;
મન સાઅદકા બેટા. કર બોત રે લાયા. ૧૧

એ સુન સુન બાતી. પાક કરે આપ જાતી;
અને એક કર કહો. દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી.

ઝીઆદકા બેટા જંગકા. ચાવે બેગે કામ રે.
ચાવે બેગે કામ;
તબ તાકીદ સુ કાગજ લખીયા. સાઅદકે બેટેકે નામ રે.
સાઅદકે બેટેકે નામ. ૧૩

—:*:—

* તકલીફ. + તાબેદારીમાં.

૧૮૧

જબ સાઅદકે બેટેકુ, લખા રે પોચાયા;
જે અબ્દુલ્લા ઝીઆદને, થા રે ભેજાયા. ૧
તબ ઓસે ડર લાગા, મનકે માંહાં;
બેગે અસવાર હુવડા, બેઠ રહા રે નાંહાં. ૨
થા સબ્હાકા વખત, હો અસવાર ચલીયા;
સો શેહઝાદેકે સામી, જંગ સામાન રે કરીયા. ૩
એ તારીખ નવમી થી, અશુરે કેરી;
જબ સાઅદકે બેટેને, કીતી અસવારી સવેરી. ૪
એ શેહઝાદેકુ ખબર, પોચી રે સારી;
કે દુશમનુ જંગ કાજ, કીતી અસવારી. ૫
થા એક કેરા નામ, અબ્બાસ રે કહીએ;
તબ શેહઝાદેને ઓનુકુ, ભેજે રે લહીએ. ૬
સો અસવાર બીસ, સાથ અનુકે દલાએ;
યું અબ્બાસકુ ખબરકે, કામ રે ભેજાએ. ૭
જા ખબર વે લેકર, આયા શેહઝાદેકે પાસા;
કે સાઅદકા બેટા, આયા જંગકી આસા. ૮
તબ શેહઝાદેને કહેયા, ફેર તમ રે જાહો;
અને દલાસા કરને, અનુકુ ફેરાહો. ૯
કેબ અબ્બાસ તો ફેરકર, દલાસેકુ ચલીએ;
સો સાદકે બટેકે, સામી ડગ રે ભરીએ. ૧૦
એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૧

રેત હી

સાઅદકા બેટા ચલ કર, આયા સામની જાનરે,
આયા સામની જાન;
સો સબાકા વકત થા, તારીખ નવમી જાનરે,
તારીખ નવમી જાન. ૧૨

—:*:—

૧૮૨

તબ અબ્બાસ તો ફેર કર, ગહે ઓનુકે પાસા;
સો મેહતલ માંગને, કેરી રે આસા. ૧
કહયા ફરઝંદ નબીકે, હે મેહતલ ચાતા;
સો તમારે દલમા, લોકો કયા હે આતા. ૨
એક રાંતકી મેહતલ, હે ઓનુને મંગાઇ;
કે એ રાત જુમાકી, હે રે સોણાઈ. ૩
અને અશુરે કેરી, એ ભી હે રે રાતી;
ઓસ કાજે મેહતલ. કેરી કીતી હે બાતી. ૪
કે ઇબાદત કરે, ઓસ રાતકે મેંના;
પછે સભાકુ હોવેગા. જુમાકા દંના. ૫
પછે સભાકુ ચાવેગા. વે આપ રે ઇલાહી;
સો કરેગા એતની, જે બાત રે પુછાહી. ૬
જબ અબ્બાસે એતની. કહી રે બાતી;
તબ સુનકર લીતી. બેટે સાઅદ કેરી જાતી. ૭
તબ સાઅદકે બેટેને. મસલત કીતી;
બાત આપસકે લશકર. સુ કહી રે સુણીતી. ૮
તબ લોકને કહ્યા. હમ બોત તંગ હે આયે;
ભી ઝીઆદકે બેટેને. હે હમુકુ ડરાયે. ૯
ઓસ કાજે ઉતાવલ. હે રે કરની;
તબ સોમરને પોકારને. કહ્યા બાત વે સુનની. ૧૦
તમે +બેરજો લગાહો. અમાન તમુકુ નાંહાં;
બેટે ઝીઆદકા ગોસેમા. આવે અસબાત માંહાં. ૧૧
તબ હીઝાઝકા બેટા. જે ઉમર રે કહીયે;
કાઇ શરમ તો ઓસકુ. આઇરે લહીયે. ૧૨
તબ ઓને તો લોકુકુ. પોકાર કહેયા;
સો નસીહત કેરા. બોલ રે કહેયા. ૧૩
કે પથ્થર હો જેસા. દલ કયું હે કીતા;
એ સુન સુન મુમન. ચંત એતના દીતા. ૧૪

રે તુહી.

+ મોડું કરવું.

જે રબ ચાવે સોહી કરે. એસા સુરીજનહારરે,
એસા સુરીજનહાર;
ખુબી હાલ ભાઇ દીનકે. રબ મોત હે બીસાર રે,
રબ મોત હે બીસાર. ૧૫

—:※:—

— ૧૮૩ —

કહા ×સંગદલ એસે. તમે કયું હો કરતે;
કયું શરમ તો મનમા. નાંહી રે ધરતે. ૧
કોઈ ઓર રે મુલકકા. હે. જે મેહતલ ચાતે;
તો તમ ઓસકુ. હો મેહતલ દલાતે. ૨
અને એ તો હે ફરઝંદ. નબીજી હો કેરે;
કે એ હે અહલબૅત. તમ સુનીયો સવેરે. ૩
તમે અનુકે દાદેકી. હો ઉમ્મત કલાતે;
નો ડરરે ખુદાકા. મન કયું નાહી લાતે. ૪
કયું અનુકે દાદે સુ. નાહી શરમાતે;
કે માગતે હે મેહતલ. કયું નાહી રે દલાતે. ૫
જબ હેજ્જાજકે બેટેને. એતી બાતરે કહી;
સો સબુને સુનકર. લહી રે સહી. ૬
તબ ઓસ દન અનુને. જંગ મોકુફ રે કીયા;
ફેર આવકર પેલી ઠામ. ઉતારા લીયા. ૭
તબ ઓરવકા બેટા. માલક રે કહીએ;
વે શેહઝાદેકે પાસ. આયા રે લહીએ. ૮
ઓસે ચલતી આગ. નજરૂ રે આઇ;
સો આગ કેરી ખાઇ, ઓસે રે દેખાઇ. ૯
વે આગ દેખ મુરખને. મન રે દીયા;
અને કરામત કેરા. સોચ મન ના લીયા. ૧૦
આગ હુસેન તમને. હે અખતીઆર કીતી;
આખબતકી આગ સુ. પેલીએ તમુ લીતી. ૧૧

× પત્થરનું દીલ.

કયા દુશમન ખુદાકે, તેં જુઠી કીતી રે બાતી;
કયા શેહઝાદેને સુનતે, હુઇ ગોસે માંહે જાતી. ૧૨

તું જાનતા હે માલક, મે દોજખ જાહુંગા;
તો તુજકુ હે ચાતા, મેં ભસત રે પાહુંગા. ૧૩

યું શેહઝાદેને ગોસેસુ, ઓસકુ આખા;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના રાખા. ૧૪

રે તુહી.

આવ માલકે તાના મારીયા, શેહઝાદેકે તન રે,
શેહઝાદેકે તન;
સુનતે બુરા લાગીયા, શેહઝાદેકે મન રે;
શેહઝાદેકે મન. ૧૫

—:*:—

૧૮૪

તાબ શેહઝાદેકે દલકુ, બોત દરદ લગાયા;
તાબ શેહઝાદેને કીબલે, સામી મું રે ફીરાયા. ૧

યા ઇલાહી તેરી, આગ અઝાબ હો કેરી;
ઓસે ઓસસુ પેલી, આગ પોચે રે સવેરી. ૨

યું શેહઝાદેને હુઆ, તુરત મંગાઇ;
તાબ માલકકે મનમા, મશખરી આઇ. ૩

તાબ અસવાર હોકર, હસતા ચલીયા;
તરત હુકમ ખુદાસુ, ઘોડે સુ ગરીયા. ૪

તબ પગ તો ઝાલીમકા, રહા રકાબકે માંહાં;
જું ચોરકુ ટાંગે, યું છુટે રે નાંહાં. ૫

યું ઓસકુ ફેરાકર, ઓસ આગ માંહે ડાલા;
પીછે ઘોડા એકલા, હો ભાગા ઓસ હાલા. ૬

તબ લશકર દોનુમાં, શોર રે પડીયા;
એ દેખતે અચરત, સબુ મનરે, કરીયા. ૭

શુકરાના કેરા સજદા, શેહઝાદેને કીયા;
ફેર એતના કીયા, સર ઉંચા જબ લીયા. ૮

કે ઈલાહી મેં અહલ બૅત, તેરે રસુલ હો કેરી;
તેરે રસુલકા ફરઝંદ, તુ સુણીઓ સવેરી. ૯

તું દાદ તો મેરી, ઉન ઝાલીમો સુ લીજે;
યા ઈલાહી દુઆ તુ, મેરી કબુલ રે કીજે. ૧૦

બાત દુઆ હો કેરી, એતી શેહઝાદેને કહી;
અને ઓર ભી કરામત, દેખી લોકુને સહી. ૧૧

જેતે ઝીઆદકે બેટેકે, લશકર રે કલાએ;
બોત કરામત તમાશે, ઓનુ નજરૂ આએ. ૧૨

પણ દુશમની કાજે, કુછ મન દીયા રે નાંહાં;
એ સુન સુન મુમન, કહયા દલકે માંહાં. ૧૩

રે તહી

શેહઝાદે કીયા કરામતાં, દેખીયા બોતુ નેનરે,
દેખીયા બોતુ નેન;
પણ દાવેસુ માને નાહી, કરામત કેરે બેનરે,
કરામત કેરે બેન. ૧૪

—:※:—

૧૮૫

સુનો ઉન દન તો, ના હુઈ રે લડાઇ;
એસી ખબર લખે સુ, હે રે પાઇ. ૧

તબ શેહઝાદેને અપને, લશકર સેતી;
સબુ રબકે હો પાસ, આજીજી કીતી. ૨

સબુ એબાદત કીતી, સારી રે રાતી;
બોત ભુખે ને પીઆસે, થે સોણીઓ બાતી. ૩

તબ શેહઝાદેને કુરસી, માંગ ચોકમા બીછાઇ;
આપ ઉપર બેઠે, એતી બાત રે સોણાઈ. ૪

તબ આપસકે લોકુકુ, સબ એકઠે કરાએ:
અને શેહઝાદે ખુતબા, પડતે સોણાએ. ૫
સો કુરસી પર ચઢકર, ખુતબા પઢાયા:
પછે અહલ બૅત તરફ, મું રે ફેરાયા. ૬
આજ રાતકી મહેતલ, કાજ તમારે મંગાઇ:
તમુ દુખ રે પોચનેકી, ચંતા મેરે દલ આઇ. ૭
અહલ બૅતકા એકએક, સાથ હોવે મેરે રે યારા:
સો લેકર ભાગે, મન કર રે પીયારા. ૮
સો જુદે જુદે *બીખર કર, લે સારે રે જાવે:
તો અહલ બૅત છુટે, ના આજારરે પાવે. ૯
તબ અહલ બૅત સારૂને, એ +સુખન આખા:
અને ગુલામું ભી ચાકર, વે સારે દાખા. ૧૦
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, જીવતન હે હમારે:
તમુકુ છોડ કર, ના હોવે રે કનારે. ૧૧
એ શેહઝાદેને સુનકર, દોઆ ખેરરે મંગાઇ:
સો સબુકે હકમા, દોઆ માંગી રે સોણાઇ. ૧૨
સુના દીન કેરે ભાઇ, એસા પીયાજી હમારા:
દુઃખ દુની માંહે દેવે, જસે કરે રે પીયારા. ૧૩

રે તુહી

જો નેહ લાગા ÷પીયાકા, તો કયું ના દેવે જીવરે,
તો કયું ના દેવે જીવ:
સખતી એસે હે ભાવતી, એસા અપના પીવરે,
એસા અપના પીવ. ૧૪

—:(૦):—

— ૧૮૬ —

બરહા.

દોરીજનુ રણ આવ રોકીઆ, ×ચઉ પાસ ડાલે ઘેરરે:
શેહઝાદે તો રહે બીચમા, રબ બના નાંહી આધારરે. ૧

* વેરાઇ જવું, વીખરાઇ જવું. + વાત, બોલ. ÷ અલ્લાહતઆલાનો. ×ચારે બાજુ.

ફરઝંદ વ્હાલે નબીકે, રણમા રહે આપ સહી;
દેખોને જું હે ચાહતા, કરે તુ હે આપ દહી. ૨

તબ +સીખ દીતી સબકુ, જાહો તમે આપ કાજરે;
મેહતલ તમારે કાજ હે, માંગી હમુને આજેરે. ૩

ઇબને રસુલુલ્લાહ, તમુ છોડ કર હમે જાંહે કાંહાં;
જીવડા હમુને વારીઆ, તમ પર સહી રણ માંહાં. ૪

જેવાબ એતા સુનતે, હુઆ મંગાક્ષ ખેરરે;
શેહઝાદેને બોત મન નેહ સુ, કીતી સબુ પર મેરરે. ૫

તરસે તો લાગે સુકને, હોઠ સબુકે જાનરે;
ભુખથી લાગી સહી, રણ માંહે સબુકુ માનરે. ૬

પાણી બના સબ ટળવળે, જું *મીન બન પાણી જીયા;
મીતકુ રબ નેહ સહી, દુનીયા કે માએ એસા કીયા. ૭

રખે તુ ભાઇ દીનકે, દુઃખ સુ ડગાવે ચંતરે;
સુન સુન એસી બાતકુ, રાખી તુ મન નચંતરે. ૮

એસા હમારા પીવ હે, જસે નેહ સુ ચાવે સહી;
દુનીથી રાખે અળગા, ખબર એ સાચી કહી. ૯

ફરઝંદ અપને નબીકિ કે, તુ સુન અનુકી રીતરે;
ઓન બન કસીકુ અદકી, હોવે ના રબકી પીતરે. ૧૦

વે કરબલામા જા પડે, પરદેશ દ્દારીજન માએરે;
રબ બના કોઈ અનુકુ, મદત આવે નાએરે. ૧૧

—:※:—

૧૮૭

તબ શેહઝાદેને હુઆ, ખેર સબુકુ કીતી;
બાજ એસારે કહેયા, હે બાતરે સોણીતી. ૧

×મોહિમ મેરે યારૂંકી, હુઈ એસીરે દેખાવે;
મોહિમ એસારે જીવ પર, હે કરાર પાવે. ૨

+ રજા આપી. * માછલી. ×.મુશકિલ કામનો ઇરાદો.

યું ફિરાક સુ શેહઝાદેને, બાતરે આખી;
બાજ નસીહત સબુકુ, એતીરે દાખી. ૩
જાહો બાકી રાત જેતની, એતી બંદગી કરની;
સો યાદરે ખુદાકી, મન માહે ધરની. ૪
સો આપસ આપસ કેરે, તમો જાહોરે મુકામા;
અને ઇબાદત કેરા, જા કરોરે કામા. ૫
જામ શેહઝાદેને એતા બોલ, સબુકુ આખા;
તમ સબુને સુનને, મન માંહે રાખા. ૬
તબ સારે તો ગહે, આપ આપકી ઠામા;
ઉઆં બંદગી કર કર, લીઆ રબકા નામા. ૭
સુનો દીન કેરે ભાઈ, જો પીત હે કરની;
તો બાત એ સુન સુન, મન માહે ધરની. ૮
કે પીત માહે જીવ લોભ, કુછ કામરે ના આવે;
જો એતા મન રાખે, તો પીતરે કરાવે. ૯
એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૦

રે તુહી.

જીવ લો પેલા વારીયા, એસ બાજ કીજે પીતરે,
એસ બાજ કીજે પીત;
ચાવ હોવે જસે નેહકા, વે કરોને એસી રીતરે,
વે કરોને એસી રીત. ૧૧

—:*:—

૧૮૮

બરલા.

શેહઝાદેને દોસ્ત મેલાએ કર, નસીહત કહી બાતરે;
જાહો ને કરો અબ બંદગી, જેતી હે બાકી રાતરે. ૧
+મુહિમ તો એસી બની, આખા શેહઝાદે જાનરે;
એસા વકત હે પોચીયા, દોસ્તુકુ કહયા માનરે. ૨

+ મુશકિલ કામ.

દરીયા માંહે આવ પડે. મોજાં તો મોજાં આયેરે:
તોફાન લાગા જાજકુ. કરાર તલ ના પાયેરે. ૩

દોસ્તુને સહી બુઝીયા. મોત ખડી ઘર બારરે:
અબ તલપલ હે આવતી. લાગે ના એસકુ બારરે. ૪

અબ તો જુદાહી હમ પડે. દોનીઆ સેતી હમ તનરે:
એતના સબુને બુઝીયા. એકીન કર આપસ મનરે. ૫

ગોલાઓને એ સોચ કર. દલ આપ સુ રચન કીયા:
શેહઝાદેકે ઉપર જીવકુ. લે આપ વારને દીયા. ૬

ખિજમતથી દુર હુએ. હમ તો શેહઝાદે જાત રે;
ચાકર ઝુરે દલમાં. ×સમરને એ બાત રે. ૭

હાએ *દરેગા કયા કરે. શાહા સુ પડે બીછરન રે;
સમર એતી બાતકુ. ઝુરે તો સારે તન રે. ૮

કૈત કુલાહી. ચાયા હે કરતા કામ રે:
અબાદતમા ડાંડે હુએ. લે લેને રબકા નામ રે. ૯

બીછરન પડે બરહા દેહે. નેનુ તો ચલીયા નીર રે:
શેહઝાદેકી ખુબી દેખતે. હુએના દલમા ધીર રે. ૧૦

—:※:—

— ૧૮૯ —

જબ સુબ્હા કેગ વકત. હોને રે લાગા:
હુઈ રોશની સુબ્હાકી. અંધારા રે ભાગા. ૧

તબ આસમાન પેટથી. એસા અવાજ સોણાયા:
સો સબુકે કાનુ. સહી રે આયા. ૨

એ લશકર ખુદાકે. તમે કરો અશવારી:
+કારઝારકા ÷હંગામ. પોચીઓ સવેરી. ૩

તમે ઘોડે રે ઉપર. આપકુ બેઠાહો;
પોચા =રહતલકા વકત. સહી મન રે લાહો. ૪

× યાદ કરીને. * અફસોસ. + લડાઇનો. ÷ વખત. = મોતનો.

હુઆ *કરારકે ઘરકુ, પોચના તમારા;
અબ ચલને હો કેરા, હુઆ વકત રે સારા. ૫

તબ ઓમકુલસુમ, બહેન શેહઝાદેકી કહીયે;
વે સુનતે બેહોશ. હુવે રે લહીયે. ૬

તબ રજા બન શેહઝાદેકે, આવ ડેરે માંહી ગરીયે;
વાએ ભાઇ મારે કરને. બેહોશ હોને પડીએ. ૭

વાએ મઝલુમ ભાઇ, એ કયા હે સોણાતા;
એ અવાજ તો ગેબી. કેસા કાનુ હે આતા. ૮

વાએ ભાઇ મેરે તમુ ભી, એ સુનીયા કાના;
તબ શેહઝાદેને કહેયા. હમે સુનને પછાના. ૯

અને ભી બહેન મેરી. મેં સુના હે પાયા;
સો એસથી અજબ. વે હે દેખાયા. ૧૦

કે મેરી રૂહુ સામી, હે નબીજી આયે;
સો મોજેકુ પીઆર. બોત કરતે દેખાયે. ૧૧

બહેન એસા મેં ખવાબ. દેખા ઓસ રાતી;
યું શેહઝાદેને કહી. બહેન સુ બાતી. ૧૨

એ સુન સુન બાતી. સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૩

રે તહી

ઓમકુલસુમ આવાઝકુ સુનતે. રોયે નેનાં ભરભર નીરરે.
રોયે નેનાં ભરભર નીર;
અવાઝ જે થા આસમાનીઆ, સુનતે ના હુઇ ધીરરે.
સુનતે ના હુઇ ધીર. ૧૪

—:※:—

— ૧૯૦ —

રૂબાઇ.

અવાઝ સુણારે સભાં હોયે તે. આસમાન પેટકે માંએરે;
ઓમકુલસુમ બોત ધુજીએ, કરાર હુઆ દલ નાએરે. ૧

*.આરામનું ઘર એટલે આખેરત.

વાએ ભાઇ કર કર ધાયે કર, આયે શેહઝાદેકે પાસરે;
ધરાસકા પડીયા રે સુનતે, આયે પુછને આસરે. ૨

શેહઝાદેનેકહેયા હેમેં સુણીયા, ઓર બહેન સુનો એ બાતરે;
ઓસથી અજબ હે દેખીયા, ખવાબ આજકી રાતરે. ૩

મોજે પર કુતે જોને દોડીએ, આવકર ઘેરા મોજ તનરે;
* * * * * * ૪

ચહુ રે પાસથી ઘેરીયા, ફકર હુઇ મન માન રે;
કુતા એક ગોસે રે બોત સુ, ઓનુ માથી દેખા મેં નેનરે. ૫

રખે એ કાટે રે કુતા મોજકુ, એસા સોચ મન માંહી દીતરે.
* * * * * * ૬

ઓસ માંહે નબીજી મેં દેખીયે, મહમદ જનુકા નામરે;
કુતે ઘેરા જસ ઠામ થા, આયે દાદા ઓસહી ઠામરે. ૭

મઝલુમ ફરઝંદ મેરેડે, સુન કહી નબીજીને બાતરે;
સામની રૂહુ કેરી તમારે, આઈ બોત નુરીઉંકી જાતરે. ૮

×મુકરમ *હઝરત કેરેડે, આસમાન જનુકા હે ઠામ રે;
વે સબ સામની આહીયે, રૂહુ તમારેકે કામ રે. ૯

શેહઝાદેને સપનેકી બાત, એતી કહી બહેનકુ જાનરે;
તબ ઓમકુલસુમ ઝુરીયે, રધન કીયા બેગી મનરે. ૧૦

બોલાવોને અહલબેત તમના, બહેનકુ કહી ફેર બાતરે;
શેહઝાદે કેવે વદા હુયે, એ હમનાને અનુકી જાતરે. ૧૧

વકત વદાકા હે પોચીયા, સુનો ભેનો મેરડી માહીરે;
શેહઝાદેને બહેનકુ એતની, કીતી કીતી સહી અગાહી રે. ૧૨

—:*:—

૧૯૧

જબ અહલબેત સારે, જબ શેહઝાદેને બોલાયે;
તબ બેગે સુ સારે, ચલ કર આયે. ૧

× અલ્લાહ તઆલાના દરબારના. * ઈજ્ઝત પામેલા ફરીસ્તા.

તબ શેહઝાદેને ફરઝંદ, બોલાયે પાસા;
બોત નેહ રે કરીયા, વદા હોનેકી આસા. ૨

બેઠા ફરઝંદ પાસે. બોસા રે દલાયે;
પુછે ફરઝંદ સબુકુ, બાતુ રે લગાયે. ૩

કહયા કલેજે મેરે તમ, જીવ બાપ કેરે;
જીવ તમુ કાજ જલતા, હે બોતરે સવેરે. ૪

હજુ યતીમીકા વકત, નાહી આયા રે તમના;
કે પાસ મેરે હો બેઠે. તમ સબ તંના. ૫

મેં ગમ તો તમારા. કસકુ આખુ;
મેં રબ બના કસકુ. દુઃખ તમારા દાખું. ૬

ઓસ વકતમા શેહઝાદે. યું કહી રે બાતી;
કર ફરઝંદ સારૂકી. એકઠી જાતી. ૭

પછે બીબી શેરબાનુકે, તરફ મું રે કીતા;
મહલ ખાસે એ શેહઝાદેકા. સુન કર લીતા. ૮

વાએ *દોસ્તુરેહંના, કર કહી બાતી;
બીબી શેરબાનુ સેતી. બાત કીતી રે સોણાતી. ૯

નાંહી જાણુતા કે યતીમુકુ, તમ કયા રે કરેગે;
અને મોજે બાજ અનુકુ, ગમ મન કયું ધરેગે. ૧૦

બીબી સાહેબ એ સુનતે, નેનુ ભરીયા પાની;
એ સુન સુન મુમનુ, ચંતા એતી મન આની. ૧૧

રે તુહી.

શેહઝાદેને વદાગરી માંગતે. રોએ નંને સબ બાલરે.
રોએ નંને સબ બાલ;
બીબી ઝુરે મોલમા, ઓરોકા બી એ હાલ રે.
ઓરોકા બી એ હાલ. ૧૨

—:*:—

* દીલોજાન દોસ્ત, નીકટ સંબંધનો દોસ્ત.

૧૯૨

બરહા.

દોસ્તો કેવે શેહઝાદે. અલવદા;
હમ કરે સફર. હોને હે +વદા. ૧

દલ નાહી ચાતા. હોવે તમ સુ જુદા;
પણ જું લખીયા લેખ; હુએ અલવદા. ૨

બાપ જીવ કયું હોગે. યતીમ રે;
જબ હમ હોવેગે. તમુસુ અલવદા. ૩

મોલ ખાસેકુ. કહયા સુનો તમે;
વકત અબ હે પોચીયા. હોવે વદા. ૪

વા એ ગમ કયું. ખા હો ગે;
યતીમકા જબ હમ હોવેગે. તમુસુ અલવદા. ૫

દુઃખ તમારા કસે કહો. બના અલ્લાહ રે;
હમ ચલેગે અબ. તમુસુ હોવે વદા. ૬

દુઃખ તો તમના દીસે. અંત ઘણા;
જબ ચલેગે હમ. તમસુ વદા. ૭

નેનુ ભરીયા નીરરે. નાહી ધીરરે;
જબ કેવે હોવે. શેહઝાદે અલવદા. ૮

ઝુરને લાગે હરમકે. સોક રે;
જબ કેવે હોવે શેહઝાદે. હમ હોવે વદા. ૯

દલ ગરજે નેના. બરસે મેહ રે;
જબ શેહઝાદે હુએ. સબ સેતી વદા. ૧૦

હુએ અબ ×બીઝરન પડીયા દુર રે;
શાહા સેતી સબ. યું હોવે વદા. ૧૧

રંધન બાધે મોલ પડા. સુન સુન સીખકી બાતરે;
ઝેલા હે મલના મલીના. અબ તો હુએ શાહા સુ વદા. ૧૨

—:*:—

+ જુદા પડવું. × જુદાઇ.

— ૧૯૩ —

જબ શેહઝાદેને વદાકી, બાત રે કહી;
તબ બેહોશ સબુ તન, કીયા રે સહી. ૧

આવ ફેરાક તો સબુને, દલ રે લગાયા;
તબ સબુરકા પરદા, દુર રે કરાયા. ૨

એસા રધન તો સારે, મોલમા પડીયા;
જાનીએ અષાડા, મેહ રે ચડીયા. ૩

સબુ રોએ નેનાં, યું ભરયા નીરા;
સહી એક તલ જેતી, હુઈ ના કસે ધીરા. ૪

સુનો બેના રે દોનું, શેહઝાદે કેરી;
વે બોત રોએ. સુનીએ સવેરી. ૫

સો બીબી જેનબ, નામરે કહીએ;
અને ઓમકુલસુમ. સુનો ભી લહીએ. ૬

અનુ રધન તો કીયા, બોતરે અપારા;
એક તલ ભી દલને, ના પાયારે કરારા. ૭

અને બીબી શેરબાનુ, મહલ શેહઝાદે કેરા;
એ ભી બોતરે ઝુરે, સુનતે સવેરા. ૮

અને શેહઝાદે ભી ઝુરીએ, ભર ભર નેના;
સહી બીછરન લગા, બોત દલકે મેના. ૯

શાહા બોત રે ઝુરે, એ ચારૂ રે તંના;
સો વદાગીરી કેરે, બોલકે મેના. ૧૦

સો વકત જાં હુવડા, ફજર નમાઝા;
તાં રધન રે કીયા, એસા સુના રે અવાઝા. ૧૧

એ સેરીજનહારા. એસા રે પછાનો;
અને એક કર રબકુ, મન એતના આનો. ૧૨

રે તુહી

શેહઝાદે આપ ઝુરીયે, મોહલ સબ ઝુરીઆ જાનરે,
મોહલ સબ ઝુરીઆ જાન;
જે ચાવે સોહી કરે. આપ વે રેહેમાન રે.
આપ વે રેહેમાન. ૧૩

—:(૦):—

૧૯૪

બરહા.

સુનો શેહઝાદે બોલીયે, હમ તો હુએ તમ સુ વદા;
જું જું તો લખીયા થા, હમ તમસુ પડીયે જુદા. ૧
તબ મહલમા રધન કીયા, ફિરાકકે લીતે સહી;
ઝાર ઝાર રોયે સબરે, એ ખબર હે સુન કર લહી. ૨
બહેનુ દોનુ ફિરાક સુ, નેનુ તો ચલીઆ નીર રે;
દાજ તો લાગી તનમા, હોતે જુદાઈ વીરરે. ૩
મહલ ખાસે કે દુઃખ ભરીયા, દલ રોવે નેન રે;
રધન કરે સુનતે, વદા કેરે બેન રે. ૪
પાણી બના જું મીન તલપે, જીવ તો રેવે કાંહાં;
બીછરન ભારી દુઃખ લાગીયા, મલના અબ તો નાંહાં. ૫
મછી જું આવે ગલ ડાલે, ÷પારધીએ આવ રે;
ગલ માછીકુ લાગીયા, દીયા તો બેરીયે દાવ રે. ૬
તબ નીરથી બીછરન પડા થા, બોત દનુકા નેહ રે;
બીછરન વેસા લહા સહી, તલ પાવે નેહસુ દેહ રે. ૭
કસે કર હુએ જુદે, પારધી તો કરે કામરે;
ફેર કર હબે કાં મલના, પડના હે દુર જા ઠામરે. ૮
અલવદામા કહું હું, અહલ મેં તમુ સુ વદા;
જેસા તો રબકા લેખ થા, હમ તમ તો પડીયે જુદા. ૯
અબકાં મલે તમસુ હમેં, જાં હે કહે બના વાસરે;
મલના હે છેલા મલતે, નાંહી ફેરને આશારે. ૧૦

—:✱:—

૧૯૫

બાજ ફજરકી નમાઝ, શેહઝાદેને કીતી;
સો અઝાં રે દલા કર, કીતી રે સોણીતી. ૧
થે ચાર ભી સારે, હાઝર રે આયે;
સબ તયમ્મુમ કરને, કરતે નમાઝ સોણાયે. ૨

÷ શિકારી.

સો પાણી તો હાઝર, થા રે નાંહાં;
પાણી ના થા રે પીયા, દન દો તીન માંહાં. ૩

હો ફારીગ નમાઝથી, દોઆ નાહી જાં મંગાઇ;
એ તે દુશમનુ કેરી, ખબર રે સુણાઇ. ૪

કે ફોજાં સબ, ઓનુને બનાહી;
ભી સજેવાલ કીએ, બોતુ +ઝરર પેનાહી. ૫

અને નીશાન તો ખોલકર, મેદાન માહે આયે;
ભી *"હલ મિમ મુબારેઝિન," સબ બોલતે સોણાયે. ૬

કે હે રે કોઇ, જંગકા કરનારા;
યું પોકારને કેરા, બોલ રે નેકારા. ૭

કે દાવે હો સેતી, આવ કીયા રે સોહાલા;
કે હે કોઇ સપાઈ, આવ ઓસે રે હાલા. ૮

તબ યારૂને ગુલામુ, બેગે કમર બંધાઇ;
મન મરને હો કેરી, કુછ ચંતા ના આઇ. ૯

કે જીવથા આપસકા, પેલા ફીદા રે કીયા;
સો શેહઝાદેકે ઉપર, થા વારને દીયા. ૧૦

સો અનુ સબુ મલકર, ફોજાં રે બનાહી;
કે અનુકે સામી, સરફાં રે બનાહી. ૧૧

કે અનુ ભી નીકલકર, બાર લીયારે મેદાના;
એ સુનતે મુમન, મન એતના આના. ૧૨

રે તુહી.

મુએ પેલા જે મર રહે, વે તો સદા નચંત રે.
વે તો સદા નચંત;
જસ દલ એસા નેહ હે. ઓસકુ ચાવે મીત રે.
ઓસકુ ચાવે મીત. ૧૩

—:*:—

+ લોહાનું બખતર. * આવો, તમારામાંથી લડનારો કોણ છે?

૧૯૬

જબ દોનુ રે સરફાં બાંધ, ઠાડે રે રહે;
જે લશકર દોનુ કાજ, જંગ રે કહે. ૧
તબ શેહઝાદે ખીમેથી, બાર રે આયે;
અને નબીજીકી પગડી, બાંધ આયે રે સોહાયે. ૨
અને નબીજીકા ઝરર, તન માંહી રે પેનાહી,
જુલફેકાર કમરકો, લેને બંધાહી. ૩
અને ઘોડેકે ઉપર, અસવાર ભયે;
યું મેદાનમા આવકર, ઠાડે રે રયે. ૪
અને બતાં પડ મેં હું, બેટા અલી હો કેરા;
બેટે નબીકે ચચાકે, તમે સોણીઓ સવેરા. ૫
એતી બત પડ દુશમનુ, સામી મેં રે કીયા;
સો બાત કરને ખાતર, સુન કર લીયા. ૬
એ એરાકકે લોકુ સુ, તમુકુ હું દેતા;
તમ સુનોને દલ સુ, જે મેં હું કેતા. ૭
કહયા મેં હું નવાસા, મુસ્તફા કેરા;
જે રસુલ ખુદા કે, તમે સુનીઓ સવેરા. ૮
હું મેં કલેજેકા ×ગોશત, બીબી ફાતમાકા જાનો;
જે ઝોહરા નામ સુ, સહી રે પછાનો. ૯
અને *કુરતુલઐન હું, મેં અલી મુરતઝાકા;
અને ભાઈ હેં મેરે, નામ હસન જનુકા. ૧૦
એતી શેહઝાદેને મેદાનમા, આવ કહી રે બાતી;
એ સુન સુત મુમન, કહયા દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી.

એરાકકે લોકજે સામની જંગ કાજ, થે જે આયે જાનરે,
થે જે આયે જાન;
આપ નામ લે પછાનીએ. શેહઝાદેને ઓનુકુ માનરે.
શેહઝાદેને ઓનુકુ માન. ૧૨

—:*:—

× કલેજાનો ટુકડો. * આંખોની ઠંડક.

—૧૯૭—

ભી જાફર તીઆર, કહયા ચચા હે મેરા;
કહયા મોજેકુ રે એસા, તમ બુઝીયો સવેરા. ૧
અને હમઝા ચચા, મેરે બાપકે જાનો;
જે ×સૈયદ શહીદું, ફેરે રે પછાનો. ૨
ભી બુઝતે હો કે પગડી, જે હે સરકો બંધાઇ;
એ નબીજીકી પગડી, હે મેં કરતા અગાઇ. ૩
અને ઝરર ભી નબીજીકી. પેની મેં તંના;
એ તમે સુન સુન. લીજીયો મંના. ૪
સબ કુફીઉંને નારા. તબ આહકા ડાલા;
જબ શેહઝાદેને એતના. કહયા જસ હાલા. ૫
અબ હુસેન તમુને. કહયા સોચ રે આખા;
યું લશકરકી કેને, જોવાબ રે દાખા. ૬
તબ શેહઝાદેને ફેર કર, કહી બાતી;
ખુન હલાલકુ બુઝતે. હો મેરે રે જાતી. ૭
તો મારના મેરા. તમે કયું હો ચાતે;
કેસી સમજ હો સેતી. મોજે મારને હો આતે. ૮
અને પાણી જે પીતે હેં. યહુદી નસારા;
સો પરંદેને કુતે. જે જનાવર સારા. ૯
વે પાણી તો હમુકુ. તમ પીણે નાંહી દેતે;
એ સમજન કેસી, હે મન માંહી લેતે. ૧૦
ભી એતની બાત. ફેર શેહઝાદેને કહી;
સો એરાકકે લશકર. સબુ સુની રે સહી. ૧૧
તબ ઓનુકે +રઇસુંકુ, સુન કહી રે બાતી;
સુન મલીયે કુફીઉં. કે જેતી થી જાતી. ૧૨
સો રઇસું સબુકે, નામ જબાં પર લે આયા;
એ સુનતે મુમન. મન એતના લગાયા. ૧૩

રે તહી

× સરદાર. + સરદાર.

શેહઝાદેને રણ માંહે આવકર, કહી નસીહત બાતરે,
કહી નસીહત બાત;
સો લશકરને સુનીયા સહી, જેતી કુફીયુંકી જાતરે,
જેતી કુફીયુંકી જાત. ૧૪

—:*:—

— ૧૯૮ —

તબ રઇસ કુફીયું, કે નામ સબુ કે લીયે;
અને મેણાં તો અનુકુ, એસે રે દીયે. ૧
વાએ ઉમરસાઅદ, એતના કહેયા;
વાએ ઓર બીન હેજાજ, નામ રે લહેયા. ૨
વાએ સીસ બીન રબીઆ, ફેરને આખા;
ભી ઓરૂં કે ભી નામ લે, યું ફેરકર દાખા. ૩
કે કાગજ થા તમને, થા લખને ભેજાયા;
યું મોજેકુ લખને, થા તમુને બોલાયા. ૪
અબ મોજેકુ મારનેકી, તમ ÷કસદ હો કરતે;
કુછ ખુદા હો સેતી, નાંહી રે ડરતે. ૫
તબ ઓનુ કહીયા હમુકો, એ ખબર રે નાંહાં;
યું +મોકર તો ગહે, વે રણકે માંહાં. ૬
તબ શેહઝાદેને ×કિતાબત, ખીસેથી કડાઇ;
અને પડને ઓનુકુ, સબુકુ સોણાઇ. ૭
વે સુનતે એતના, કર કુફીકિ આખા;
હમુ પુછે બના લખીયા, કેને એતા દાખા. ૮
યું ઇનિકાર સબુને, સારે રે કીતા;
કે શેહઝાદેકા બોલ, મન ના દીતા. ૯
કહયા કાગજ તમુને, કયું ના આગમાં ડલાયા;
એતી શેહઝાદેને ફેર કર, ઓનુકુ બતાયા. ૧૦

÷ ઇરાદો. + ઇનકાર કર્યો. × પત્ર.

અલહમ્દો લીલ્લાહ, એ *હોજત મેં પાહી;
કે નબીજી કે આગલ, એ મેં કહુંગા જાહી. ૧૧
અને હોજત તો તમુકુ, કછુ નાંહાં;
એતા શેહઝાદેને કહેયા, ફેર રણકે માંહાં. ૧૨
તબ ઉમરસાઅદને,, એતી કહી રે બાતી;
અબ હુસેન એ કરની. બાત કામ નાંહી આતી. ૧૩
કે યઝીદ કેરી. બૈત કબુલ કરની;
અને નાંહી તો મારૂંગા. તમુ ચંતા મન ધરની. ૧૪
એતા કેહકર તીર. સામી શેહઝાદેકે ડલાયા;
એ સુનતે મુમન. દલ એતના આયા. ૧૫

રે તુહી.

રણ માંહે આમના સામની. કહી શેહઝાદેને બાતરે.
કહી શેહઝાદેને બાત;
કબુલ ના કીતી કુફીઉં. જેતી થી વે જાતરે.
જેતી થી વે જાત. ૧૬

—:*:—

—૧૯૯—

જબ ઉમર બીન સાઅદને. તીર રે ડલાયા;
સો શેહઝાદેકે લશકર, સામી રે સોણાયા. ૧
તબ શેહઝાદેને ડાઢી. આપ હાથ માંહી લીતી;
અને ઓનુકે હકમા. બદ દુઆરે કીતી. ૨
કહયા ગઝબ ઇલાહી. તમુ પર આયા;
જો તમુને એસા. દલમા હે ચાયા. ૩
કે ફરઝંદ ઓસકે. પેગમ્બર કેરે;
ઓસે મારનેકી +ખેપ, તમે કરો હો સવેરે. ૪
એ લાનત તમુ પર. આયા ગઝબ ઇલાહી;
એસી શેહઝાદેને દોઆ. હક ઓનુકે મંગાઇ. ૫

* દલીલ. + કોશિષ.

દોઆ મઝલુમ કેરી, રબે કબુલ રે કીતી;
એ સાચી રે ખબર, હે લખે સુ સુણીતી. ૬

દોઆ માંગે બાજ શેહઝાદેને, એતના આખા;
અબ સબુર હો બના, નાંહી ચારા રે દાખા. ૭

જું રજા હે રબકી, કઝા રે માંહાં;
ઓસ કઝા કે ઉપર, કુછ ચારા રે નાંહાં. ૮

એતા કેને શેહઝાદે, ફેર સરફાં માંહે આયે;
એ સુન સુન મુમનુ, મન એતના લાયે. ૯

રે તુહી.

શેહઝાદેને બોત કુછ કહી, ના માની ઓનુને બાતરે,
ના માની ઓનુને બાત;
તબ આપ લશકરકી ફોજમા, આયે શેહઝાદે જાતરે,
આયે શેહઝાદે જાત. ૧૦

—:※:—

૨૦૦

તબ ફેરને ઘોડેકુ, આપ સેન માંહે આયે;
સો આપસકે લશકરમાં, આયે રે સોણાયે. ૧

તબ હોર બીન યઝીદ, જનુકા નામા;
જે પેલાપેલ આયે થે, શહા કે ઠામા. ૨

કે બાત તો જનુકી, વેલી હે રે લખાઈ;
વે હકીકત સારીકી, હે કીતી રે અગાઈ. ૩

વે હોરને સારી બાત, એ સુની જબ કાના;
તબ શેહઝાદેકુ કતલ, કરે સહી રે જાના. ૪

એતા બુઝ કર ઘોડેકુ, ચલા કર આયે;
સો ઉમર સાઅદકે પાસ, આયે રે સોણાયે. ૫

સુન સાઅદકે બેટે, કર આવ આખા;
કયા હુસેન સુ લડેંગે, આજ રે દાખા. ૬

ચું હોરને આવ કર. જબ પુછી રે બાતી;
તબ હાં કહયા સાઅદકે, બેટેકી જાતી. ૭
તબ હોરને એતના, ફેર કહયા રે સવાલા;
કાલ નબીજીકુ કૈસા, તમ દોગે જવાબા. ૮
તમે ખુદાકે કહેર સુ, દલ નાંહી ડરાતે;
મન ઓસકે રસુલકી, નાંહી શરમ રે લાતે. ૯
એતા હોરને ફેર કર, દીઆ રે મેના;
સુન સાઅદકા બેટા. ચુપ રહયા દલ રે મેના. ૧૦
એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો. દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી

હોરને દેખા જંગકી રીત, તબ કીતી આસરે.
તબ કીતી આસ;
કે જંગ હે મોજકુ કરના. જા શેહઝાદે પાસરે.
જા શેહઝાદે પાસ. ૧૨

—:(૦):—

૨૦૧

તબ સાઅદકે બેટે સુ. મુંહ હોરને ફેરાયા;
અને મેદાનમા આયે, એતા રે સોણાયા. ૧
તબ ધરૂજને લાગી, હોરકી જાતી;
તબ હોરકે ભાઇને. આવ પુછી રે બાતી. ૨
કહયા તુ હમુમાં. હે બોત રે સપાઇ;
સબ બુઝતે હેં તેરી. જંગકી બડાઇ. ૩
ભાઇ સિપાઇ પાગેકા, તોજે દલ રે પીઆરા;
અને હજાર અસવારોંકા, તુ હે રે સરદારા. ૪
અબ વખત રે જંગકે, દલ તેરા હે ધરૂજાતા;
ભાઇ ધરૂજનારે મોજે, દલ હે અજબ રે આતા. ૫

જબ હોરકે ભાઇને, એતી બાત રે કહી;
તબ હોરને જેવાબ, એસા દીયા રે સહી. ૬
મેરા તન હે ધરૂજતા, સો ડર રે રહમાની;
નાંહી ઓર કાજ રે ધરૂજતા, જું બાત તુ જાની. ૭
કે ભસત ને દોઝખ કાજ, તન હે ધરૂજતા;
તન દોઝખ સુ ડરતા, હે ભસત રે ચાતા. ૮
એતી હોરને બાત, ભાઇકુ કહી;
ફેર હોરને એતના. કહયા રે સહી. ૯
કે ભાઇ મેરી જાતને, ભસત કબુલ રે કીતી;
*ફને ઘોડેકુ ચાબુક, મારી રે સોણીતી. ૧૦
યું ઘોડેકુ દોડા કર. પાસ શેહઝાદેકે આયે;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાયે. ૧૧

રે તુહી.

હોરને આખર આખરકી. ચંતા રાખી માનરે.
ચંતા રાખી માન;
શેહઝાદે ઉપર જીવ વારીયા. તો લે આપકા તનરે.
તો લે આપકા તન. ૧૨

—:*:—

— ૨૦૨ —

હોર દોડા કર ઘોડેકુ. આયે શેહઝાદા પાસા;
સો ખજમત કેરી. મન કરને આસા. ૧
પાસ આવકર પીઆદે. હો ચલકર આયે;
આવ શેહઝાદેકી રકાબકુ, બોસે રે દલાયે. ૨
કહયા ઇબને રસુલુલ્લાહ, મોજે ના થા એ ગોમાના;
એ જંગ કરે તપુ સુ, ના થા એતા મેં જાના. ૩
પણ અબ મેરે દલકુ, હુઆ રે એકીના;
કે કતલ તમારા, અનુ મન હે દીના. ૪

* ફહીને.

મે ખજમત તમારી, ઓસ કાજે રે આયા;
હો મેં તમારા +લુંડા, એતા સોચ મન લાયા. ૫
અબ શેહઝાદે તોબા, હોવે કબુલ રે મેરી;
ઇબને રસુલુલ્લાહ, કહો મોજેકુ સવેરી. ૬
તબ અસવારી સેતી, હાથ શેહઝાદે ફિરાયે;
સો સર ને મુહુ પર, હોરકે સોણાયે. ૭
તોબા કબુલ હે કરતા, રબ રે સહી;
એતી શેહઝાદેને ખબર, હોરકુ કહી; ૮
કહયા આજ હે બજાર, નેક બખતી કેરા;
તો હો મરદાના, હોર રે સવેરા. ૯
અને શેશની શહાદત, કેરા હે મેદાના;
ઓસ કાજે .આજકે, દન હોને મરદાના. ૧૦
જબ શેહઝાદેને એતની, બાત હોર સુ કીતી;
તબ હોર આયે મેદાનમા, એસી બાતરે સોણીતી. ૧૧
તબ મોસાએબ નામ થા. ભાઇ હોર હો કેરા;
ઓનુ હોરકા હાલ, જબ દેખા રે ×નયારા. ૧૨
તબ વે ભી ચલકર, પાસ શેહઝાદેકે આયે;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાયે. ૧૩

રે તુહી.

હોર આતે ભાઇ સહી એ, ભી આયે અનુકે જાનરે,
ભી આયે અનુકે જાન;
મોસાએબ જનુકા નામ થા, સાચા સહી પછાનરે,
સાચા સહી પછાન. ૧૪

—:※:—

૨૦૩

જબ મોસાએબ આયે, શેહઝાદેકે પાસા;
તબ શેહઝાદેને ઓનુકુ, ભી કીઆરે દલાસા. ૧

+ ગુલામ, દાસ, × અજબ.

યું શેહઝાદેકે, પાસ, આયે દોનુ રે ભાઇ;
અને શેહઝાદેકે હોકર, ઓનુ કીતી રે જંગાઇ. ૨
જબ ઉમર સાઅદને, હોર દેખે રે મેદાના;
તબ ડર રે લગાયા, બોત ઓસકે તંના. ૩
તબ એકકા દેખો, સફ્વાન નામા;
થે સબ કો' જાનતે, ઓસ આરબકે ઠામા. ૪
ઓસે સાઅદકે બેટેને, પાસ રે બોલાયા;
અને બાત કૅ ઓસકુ, હોર પાસ રે ભેજાયા. ૫
કે હોરકુ શીખાવન, દે ફેર લાના;
ના આવે તો સર કાટ. જોદા રે કરના. ૬
એતા સફ્વાન બોલ, સુન કર ચલીયા;
સો બેગે સુ આવ કર, હોરકુ મલીયા. ૭
ઓને નસીહત બોતેરી, હોરકુ કહી;
હોરે કબુલ ના કીતી, બાત સુની એ ગહી. ૮
તબ સફ્વાન બરછી, હોર સામી રે ડલાઇ;
તબ હોરને ઓસકુ, લેને ચુકાઇ. ૯
અને સફ્વાનકે સીનેમા, હોરે બરછી લગાઇ;
સહી મારને ગિરાયા, એસી ખબર સોણાઇ. ૧૦
તબ લશકર દોનુમાં, શોર રે પડીયા;
જબ સફ્વાન ઘોડેથી, જમીનમા ગિરીયા. ૧૧
એ સુન સુન બાતી, સહી કર લહીયે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના કહીયે. ૧૨

રે તુહી.

નેઝે સુ *ઓચાએ કર, સફ્વાન લીયા જાનરે,
સફ્વાન લીયા જાન;
એસી જંગાઇ હોરને, કીતી આવકર મેદાનરે,
કીતી આવકર મેદાન. ૧૩

—:※:—

* ઉપાડીને.

૨ ૦ ૪

સુનો સફવાન કેરે, ભાઇ થે તીના;
ઓનુ એકબાર હુમલા, હોર પર કીના. ૧

તબ હોરને તીનુકુ, ભી મારને ગિરાયે;
ભાઈ સફવાન કેરે, સબ એકઠે મિલાયે. ૨

યું હોરે માર ઓનુકુ. આયે શેહઝાદેકે પાસા;
સો અરજ હો કરને, કેરી રે આસા. ૩

યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, હોએ ખુશી તમના;
તમ રાજી હુવટે, મેરે કામકે મેના. ૪

તબ હાં કીયા શેહઝાદેને, બાત કહી ભી સોણાતી;
કે આગ સુ આઝાદ, હુઈ હોર તેરી જાતી. ૫

એતી શેહઝાદેકી બાત, સુની હોરને કાના;
તબ ફેર દોડા ઘોડેકુ, લીયા રે મેદાના. ૬

તબ સર બને પડે, ધડ કહી રણ માંહાં;
તબ ઘોડા તો હોરકા, ગિરા ઓસ ઠાંહાં. ૭

તબ દુશમન પિયાદે, બુઝ ધસ કર આયે;
સો હોરકુ તો લે કર, ×કુંડે રે બાયે. ૮

તબ .શેહઝાદે ફેરને, ઘોડા રે ભેજાવા;
હોર રકાબકુ બોસા દે, હુએ અસવાર સોણાવા. ૯

ફેર દુશમન મારે, બોત રણ રે મેદાના;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના આના. ૧૦

રે તહી

હોરે જંગાઇ નેહ સુ, કર વાર આપ તનરે,
કર વાર આપ તન;
જસકુ પીતકા ચાવ હે, એ બાત સુન રાખો મનરે,
એ બાત સુન રાખો મન. ૧૧

—(*)—

× ઘેરામાં લીધા.

— ૨ ૦ ૫ —

જબ હોર હુએ જખમી, પુરે ઘાવુ રે ભરાયે;
ફેર શેહઝાદે પાસ આના, મન રે લાયે. ૧

કે દુશમન *એરકર, ફેર આના રે ચાયા;
તબ +છાતીફકા અવાજ, એતા કાનુ રે સોણાયા. ૨

હોર ભસત કેરી હુરાં, હે તમુકુ ચાતી;
અબ મત ફેરો હોર, એસી સુની રે બાતી. ૩

તબ હોરને પોકાર, આવાઝ રે દીયા;
સો અવાઝ હોર કેરા, સુન શેહઝાદેને લીયા. ૪

કહયા તમારે દાદેકે, મેં પાસ હું જાતા;
કુછ તમ હો કેલાતે, એતા પુછા રે સોણાતા. ૫

તબ શેહઝાદેને જવાબ, એસા રે બતાવા;
પીછે તમારે હું આતા, મેં ભી દલકે ચાવા. ૬

એતા કેને હોરને, ફેર હમલા કીયા;
ફેર પચાસ ને દો તીન, મારે એસારે સોણીયા. ૭

તબ દુરીજન શુમરને, સબ લોક રે બોલાયે;
તબ હોરકુ લેકર, ઘેરેમા બાયે. ૮

તબ સો રે લાગે, હોર તનકુ ઘાવા;
તબ હોર નો જમીંમા, ઘોડેથી ગરાવા. ૯

કહયા ઇબને રસુલુલ્લાહ, પોચો જાત રે મેરી;
તબ શેહઝાદે બેગે સુ, જા પોચીયે સવેરી. ૧૦

અને હોરકુ ઉઠાકર, આપ ડેરે માંહી લાયે;
લે આપસકે પગ પર, સર ધરને સુલાયે. ૧૧

તબ હોરને શેહઝાદે, ખોલે દેખેરે નેંના;
એ સુન સુન મુમન, રાખો મનકે મેના. ૧૨

રે તુહી.

* વેરી નાંખીને, દુર કરીને. + ગભથી.

ગોદમા સર લે હોરકા, શેહઝાદે બેઠે જાનરે,
શેહઝાદે બેઠે જાન;
તબ હોરને શેહઝાદે દેખીયે, નેંના ખોલને માનરે.
નેંના ખોલને માન. ૧૩

—:(૦):—

૨૦૬

બરહા.

હોર તો ગિરે જબ રણમા, પોચે શેહઝાદે જાએરે;
રણથી ઉચાલીએ ઓનુકુ, ડેરે આપકે આએરે. ૧

ગોદમા તો શીશ હોરકા, ધરા ભરભર રોવે નેંનરે;
ઓર દોસ્ત ભી રોયે સહી, સુન સુન ઓનુકે બેનરે. ૨

અંખીયાં તો ખોલી હોરને, દેખ શેહઝાદે જાતરે;
તબ દેખને હસે સહી, સુની હે એસી બાતરે. ૩

હુસેન હો સેતી એતના કહેયા, હુરાંથી આઈ જાનરે;
હોર તો હસે સો ખુશી હુયે, એ સહી સાચા માનરે. ૪

મુએ જે પેલે મોતથી, વે તો ના જાને મોતરે;
હાએ વાએ હે કરતા, જીવના ચાવે બોતરે. ૫

સુન સુન ભાઈ દીનકે, તલ પલ મરના જાનરે;
ઉમેદ નાંહી જીવેકા, એક સાસકા પછાનરે. ૬

મરના તો હે ચલના સહી, જાના હે રબકે પાસરે;
મુએ પેલે મર કર રહો, હોને તો ઓસકે દાસરે. ૭

દુઃખ તો નાંહી લાગે તુજે, હોતે સહી સકરાતરે;
જો યાદ રાખે મોતકુ, વીરા જો દન રાતરે. ૮

દેખો હોર તો હસે સહી, લાગા ના મોતકા દુઃખરે;
જો મોત સેતી પીતથી, પાયા તો અંતે સુખરે. ૯

એક દન બોલાને આવસી, વલી સબ જગકી રીતરે;
એસી તો મોતકુ જાન કર, નસ દન રાખો પીતરે. ૧૦

મોત નાહી બીસારો એક દમ, રાખોને નસ દન ચંતરે;
÷બંદુંકી તો એ રીત હે, મુરખ સદાયે નચંતરે. ૧૧

—:*:—

—૨૦૭—

તબ હોરને *તબસ્સુમ, કરને આખા;
મું શેહઝાદેકા દેખકર, એતના દાખા. ૧
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, સુનો સાહેબ મેરે;
રાજી હુઆ અલ્લાહ મુજેથી, તમ કહોને સવેરે. ૨
ભી રસુલ ખુદાકા, અને તમારી જાતી;
એ રાજી હુવેડે, તમે કહોને બાતી. ૩
તબ હાં કર શેહઝાદેને, જવાબ દીયા;
બોત નઆમતો તમુકુ, કહયા રે સુનીયા. ૪
કહયા રબકે દેદારમા, રેહાગે તમના;
એ શેહઝાદેને આખા, સુન હોરકે બેના. ૫
જબ શેહઝાદેકે મોંથી એ +બશારત પાઇ;
તબ હોરકે દલમા, બોત ખુશી રે આઇ. ૬
તબ તૈયબ કલમા, હોરે ઝુબાં રે ચડાયા;
એતા ×તસ્લીમ આપકા, જીવ રે કરાયા. ૭
હોર શહીદ હુવેડે, તબ સુનો રે બાતી;
તબ પાક કામ છોડી, લે હોરકી જાતી. ૮
તબ શેહઝાદે રોએ, ભર ભર નેના;
ભી રોએ રોએ યાર, કહયા દલકે મેના. ૯

રે તુહી.

ખુશાલી રબ ને રસુલકી, હોરને ચાઇ આપરે,
હોરને ચાઇ આપ;
તો જીવ લે આપ ફિદા કીયા, ના લાગયા મોતકા =તાપરે,
ના લાગયા મોતકા તાપ. ૧૦

—:*:—

÷ બંદાઓની. * જરા હસીને. + ખુશ ખબરી. × જીવને સોંપી દીધા. = ડર.

— ૨૦૮ —

તબ મુસાએબ ભાઇ, જે હોર રે કેરે;
ઓનુ શહીદ હોતે, દેખે રે સવેરે. ૧

તબ વે ભી ચલકર, આયે રે મેદાના;
આવ દુશમનુ બાર, મારે રે જાના. ૨

એ તે એ ભી શહીદ, હુએ રે સુણાયે;
જે મુસાએબ હોરકે, ભાઇ રે કલાયે. ૩

તબ હોરકા બેટા થા અલી રે નામા;
વે ભી થા રે લશકર, દુશમન હામા. ૪

જબ એોને એ હાલ, દેખે રે નેના;
તબ ગુલામકુ કહેયા, એસ રે બેના. ૫

આવો ઘોડેકુ જાકર, દીજીયે પાની;
યું બનાકર આયા, વે ભી બાત રે જાની. ૬

વે ગુલામ હો સેતી, દોનુ અસવાર આયે;
તબ શેહઝાદેકા નેહ, મન રે લાયે. ૭

એ રે મરદ કુન હે, તું આયા રે જુવાના;
યું શેહઝાદેને અનુકુ, પુછા રે જાના. ૮

તબ એને કહેયા મેં હું, બેટા હોર હો કેરા;
જેને તમુ પર તન, વારા રે સવેરા. ૯

અબ જીવ તો મેરા, મેં ભી ફિદા રે કીતા;
સો તમારે ઉપર, લે વારેને દીતા. ૧૦

તબ શેહઝાદેને એોનુકુ, દુઆ ખેર રે મંગાહી;
તબ એોનુ જા મેદાનમા, બાત કીતી રે લડાહી. ૧૧

ભી એોનુ શહાદત, રણ માંહે પાઇ;
એ સુનત મુમનુ, દલ ચેતા એ આઇ. ૧૨

રે તુહી.

હોરકે બેટને આવકર, ફિદા કરાયા તનરે,
ફિદા કરાયા તન;
સો આવ પાસ શેહઝાદેકે દાસ હો, રાખી રીત બાપ મનરે,
રાખી રીત બાપ મનરે. ૧૩

—:*:—

૨૦૯

દુઆ.

સુન સુન મીત મેરે દીનકે, હાં દીનકે.
એસી હે કરની પીતરે;
દીન કાજે રે જીવ વારીઆ, હાં વારીઆ.
સુન સુન વે રીતરે. ૧

જ્યું દેખોને હોર આપ ઝુઝીયે. હાં ઝુઝીયે.
ખોયા આપકા શીશરે;
જસરે ટોળી માંહે આપ થે. હાં આપ થે.
લડે ઓનુ કર રીસરે. ૨

જંગ શેહઝાદેકે દેખને. હાં દેખતે.
હોર ફેરાયે નેનરે;
ટોલેરે આપ સેતી ઝુઝીયે, હાં ઝુઝીયે.
સુન સુન નબીકે બેનરે. ૩

તો સુનોને હજુ લગ નામ હે. હાં નામ હે,
બુઝે સબ સંસારરે;
કે હોરને હુસેનકી જાતકુ. હાં જાતકુ.
રાખીલા મન પીઆરરે. ૪

તો શહીદ કરબલા કેરડે. હાં કેરડે.
હોર કલાએ જાનરે;
શેહઝાદે બાજ નામ હોરકા. હાં હોરકા.
સબ કેતે હેં માનરે. ૫

દુનીમા હુઇ નેક નામીઆં, હાં નામીઆં.
બુઝે *સકલ ×જહાનરે;
અને હુરાંથી આઇ લેને કાજથી, હાં કાજથી,
ખુબી એ આખરકી જાનરે. ૬

કુફી જો કૉલ સેતી ફરીયે. હાં ફરીયે.
હજુ હે વે જગમા બાતરે;
યું ભી જીવતા ના રહેયા. હાં ના રહેયા,
ફના હુઇ સબ જાતરે. ૭

* બધા. × સંસાર.

બાત હે રેતી વીરા જગમા, હાં જગમા,
જાતે હેં સુખ દનરે;
વકત પોચા સહી મરના, હાં મરના,
ના જીવે કો' અદકા દનરે. ૮
રેવેગી બદ નેક નામીઆં, હાં નામીઆં,
સુન સુન રાખો એ પીતરે;
* * * * * *
* * * *. ૯
સુનને ભાઇ મેરે દીનકે, હાં દીનકે,
એસી હે પીતકી રીતરે;
રેવેગી જગ માંહે બાતડી, હાં બાતડી,
જેસી કરેગે પીતરે. ૧૦

—: (૭) :—

૨૧૦

અબ દેખાને મરદાની, જંગકી રીતા;
પેલા જીવતો હોરને, ફિદા રે કીતા. ૧
તબ સાઅદકે બેટેને, +માઝી રે ઉલાયે;
યું ચુન ચુન ઉનકુ, રણમા ભેજાયે. ૨
હલમુબારેઝિન કેતે, વે દુશમન આયે;
અને જંગકા સામાન, ઓનુ પુરા રે બનાયે. ૩
દેખો સાઅદકે બેટેને, ભેજ સામરી દીતા;
ઓને અસવારી કાજ, તેજી ઘોડા રે લીતા. ૪
અને મોલકાની ઝરર, ઓને રે પેનાઇ;
ઓને પેલી બાત ડામથી, કીતી રે લડાઇ. ૫
વે સજે કરને, આયા રે મેદાના;
વે પોકાર બાત કરને, રણકે માંહાં રે જાના. ૬
તબ હસાનકે બેટે, ઝહીર જે નામા;
પાસ શેહઝાદેકે અરજ, આવ કીતી જનુકા નામા. ૭

+ પહેલવાન.

યા દાઅને રસુલુલ્લાહ. હે એ મેદાનમા આયા;
એ બાત હે મરદાન, સિપાઇ દેખાયા. ૮
એ સરફાંકા તોડનારા. હે રે કલાતા;
એ દલ રે સિપાઇ. હે રે સુણાતા. ૯
જો શેહઝાદે સાહેબ. મેં રજા રે પાઉં;
તો ઓસ હો સેતી. જા જંગ રે કરાઉં. ૧૦
તબ શેહઝાદેને રજા. ઝહીરકુ દીતી;
એ સુન સુન મુમનુ, એતી ચંતા રે કીતી. ૧૧

રે તુહી.

શેહઝાદે પર જીવ વારીયે, એસી કીતી પીતરે.
એસી કીતી પીત;
વાર વારને ઝપલાહીયે, જેસી પતંગકી રીતરે.
જેસી પતંગકી રીત. ૧૨

—:*:—

—૨૧૧—

જબ શેહઝાદેકી રજા લે. ઝહીર આયેરે મેદાના;
તબ સામરી દેખકર, ધ્રુજ્યા રે જાના. ૧
તબ ઝહીરે નસીહત કેરી. બાત રે કહી;
પણ સામરીએ કબુલ. ના કીતી રે સહી. ૨
તબ સામરીકે મુંમા. નેઝા રે લગાયા;
માર ઝહીરને ઘોડેથી. ભુ માંહી રે ગિરાયા. ૩
યું સામરીકુ મારકર, ફના રે કીતા;
એસા ઝહીરને મેદાન. રણ કેરા લીતા. ૪
તબ સાઅદકે બેટે પાસ. ચલ ઝહીર રે ગએ;
સો ÷સનમુખ આવ કર. ઠાડ રે રહે. ૫
કહયા એક ના માઝી, માર રણમા ગિરાયા;
વે હસાનકા બેટા, મેં ઝહીર હું આયા. ૬

÷ રૂબરૂ, સામે.

તબ ડરા રે લશકર, સબ એરાકીયું કેરા;
અને શામકા ભી લશકર, ધરૂજાયા સવેરા. ૭
સો અસવાર સાઅદકે, બેટેને ભેજાયે;
સો સારે રે મલકર, એક બાર રે આયે. ૮
જ્યું મખીયાં દોડકર, હે કેસી રે આતી;
યું ઝહીરકે ઉપર, આયે સુની રે બાતી. ૯

રે તુહી.

સામરીકુ માર ગિરાએ કર, ઝહીર આયે મેદાનરે,
ઝહીર આયે મેદાન;
તબ એરાકકા લશકર ધરૂજીયા, ભી શામકા ડરીયા માનરે,
ભી શામકા ડરીયા માન. ૧૦

— (*) —

— ૨૧૨ —

જબ દુશમન મખીચુ, કીયા એરે રીતા;
તબ ઝહીરને ઓન પર, હમલા કીતા. ૧
આવ નેઝા રે વાયા, ઓનુ દુરીજન માંહાં;
તબ પગ છુટે સબુકે, થર રહયા કો' નાંહાં. ૨
કહી મારે પછાડ, કહી ઘોડેથી ગિરાહે;
કહી બન શીશ કીયે, કહી ભાગરે ચલ ગહે. ૩
વે ભાગ સાઅદકે, બેટે પાસ ગહે;
સો આપસકી ફોજમા, જા ડાડે રે રહે. ૪
તબ નવસો અસવાર, ફેરને ભેજાયે;
સો સાઅદકે બેટને, ભેજે રે સોણાયે. ૫
ઓનુ તીનો રે તરફ સુ, આવ ઘેરા રે દીતા;
લીએ ઝહીર બીચમા, તબ એસા રે સોણીતા. ૬

સુન દસ બીસ આદમી, મલ સાથ હે આતે;
અને શેરકુ ભી એતે મલ, હે કતલ કરાતે. ૭
અને ઝહીરકે સામી, નવસો રે આયે;
કેતે હાથી ને *માગસે, દેખો ઝહીર દેખાયે. ૮
સુનો શેહઝાદેકે +જોધે, થે એસે પહેલવાના;
કે એકને રોકીયા, સબ રણ રે મેદાના. ૯
પણ તકદીર સેતી, કુછ ચારા રે નાંહાં;
એ સુન સુન મુમન, દીયા દલકે માંહાં. ૧૦

રે તહી

ઝહીરકુ ઘેરા ડાલીયા, નવસો આવ અસવારરે,
નવસો આવ અસવાર;
પણ ઝહીરને રીત શેરકી, દલ રાખા કરારરે,
દલ રાખા કરાર. ૧૧

—:*:—

—૨ ૧ ૩—

તબ તીનરે તરફસુ, અસવાર રે આયે;
આવ ઝહીરકુ રણમા, લેને ઘેરાયે. ૧
તબ ઝહીરને જંગાઈ, કીતી રે બાતેરી;
માર પચાસ ગિરાએ, બેગે રે સવેરી. ૨
આએ નેડિ તો ઘાવ, તબ ઝહીરકી જાતી;
એસે ઝહીર ઝખમી, હુએ સોણી રે બાતી. ૩
જબ શેહઝાદેકે નજરૂ, એ હાલ રે આયા;
તબ સઅદ ગુલામકુ, લે મદદે ભેજાયા. ૪
વે સઅદ ગુલામ થે, અલી મુરતઝા કેરા;
દસ આદમી ઓસ સાથે, દે ભેજ રે સવેરા. ૫

* વાઘ જેવા. + લડવઇયા.

કે ઝહીરકુ જાકર, પાસ મેરે રે લાના;
આખા શેહઝાદેને એસી, જા મદદ કરાના. ૬

તબ ધસીયા સઅદ, જું પતંગ જપાયા;
એનુ દુશમનુ બીચમા, આવ આપકુ ડલાયા. ૭

માર કેતે પાડે, ઓર કેતે ભગાયે;
અને ઝહીરકુ શેહઝાદેકે; પાસ રે. લાયે. ૮

થે દો સૌ ઝહીરકુ, ઘાવ તીરૂંકે લગાયે;
અને નેઉ તો શમશેર, કે ઝટકે ગણાયે. ૯

એનુ ઘાવુંથી લોહી, મેહ રીતે થા ચકાતા;
સહી મુમનુ કહેયા, એ સુનતે બાતા. ૧૦

રે તુહી.

ઘાવું સુ તન ચાલની કીયા, ચલીયા લોહી જું મેહરે.
ચલીયા લોહી જું મેહ;
ના ભી ઝહીર થે રણમા ઝુઝતે, ના દેખી આપકી દેહરે,
ના દેખી આપકી દેહ. ૧૧

—:*:—

— ૨૧૪ —

તબ શેહઝાદે ઉતર કર, ચલ કર આયે;
કે ઝહીરકે સરાને, ડાટે રહે રે સોણાયે. ૧

તબ ઝહીરને અંખીયાં, આપકી ખોલાઇ;
તબ શેહઝાદેકી સુરત, નજરૂ આઇ. ૨

તબ મુંહ લે શેહઝાદે, કે કદમુ છોડાયા;
અને અરબી બોલીમા, એસા કેને સોણાયા. ૩

કહયા કદમાંકી ખાક, હે દોસ્ત રે મેરી;
એસા સુખ નાંહી કસુકુ, અસ જગમા સવેરી. ૪

તબ શેહઝાદેને પુછાયા, કુછ ઝહીર હે કેતે;
કુછ કેને હે જેસા, હે મન માંહે દેતે. ૫
તબ ઇબને રસુલુલ્લાહ, કર ઝહીરને આખા;
જામ પાણીકા હે દેતે, મોજે એતના દાખા. ૬
ઠંડે પાણી સુ હે ભરીયા, બોત સાફ હે જાતી;
વે પીવું કે તમુ સુ, મેં કરૂં રે બાતી. ૭
ઝહીર એ હે પાણી, ભસત હે કેરા;
કહયા શેહઝાદેને પીઓ, તમ ઓસકુ સવેરા. ૮
પાણી પીને હે જેસા, ઝહીરે કીતા;
જું પીતે હે પાણી, સબુ દેખ વે લીતા. ૯
એતે હકકુ *તસલીમ, કીયા રે જીયા;
જમજમ ભર પાણી, ભસતકા પીયા. ૧૦
સુનો શહીદ તો ઝહીરકી, યું હુઇરે જાતી;
એ સુન સુન મુમનુ, કહયા દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી.

શેહઝાદે નેંન ભર રોવે સહી, ઝહીરકે પાસરે,
ઝહીરકે પાસ;
ઝહીરને કદમ થે પકડે, હોકર દલમા દાસરે,
હોકર દલમા દાસ. ૧૨

—:*:—

—૨૧૫—

બરહા.

ઝહીર આયે રણ માંહે, તનકુ લે દીતા વાર રે;
ઝખમી હુવડે લોહી છુટા, તન ધારો ધાર રે. ૧
શેહઝાદેકુ નેંનુ દેખતે, કદમુ તો લાગે ધાયે રે;
ખુશ સુનો હુવે જીવમા, તલ દુખ ના દેખાયે રે. ૨

* અલ્લાતઆલાને જીવ સોંપી દીધો.

સુન સુન ભાઇ દીનકે, એસી હે કરની પીત રે;
જો તુજે નેહકા ચાવ હે, તો સુન ઓસકી રીત રે. ૩

÷પતંગ તન ફેર વાર કર, ગિરીયા આવ +દીપક માંયેરે;
નેંનામા જો દીપક કીયા, જલતા ના તન દેખાયેરે. ૪

જું જું રે પોચે ગરમી સખતી, ત્યું ત્યું ધસાવે તનરે;
અફસોસ નાંહી જીવકા, દીપક રાખા મન રે. ૫

તન ભના ને ફના કીયા, દીપક કેરી પીતરે;
દેખોને આશક કેરડી, પતંગ કેરી રીતરે. ૬

દીપક નાંહી બોલતા, જેવાબ કુછ દેવે નાંહાં;
તો ભી પતંગ જલીયા, તન પીત એસી દલ માંહાં. ૭

તો કયું ના આશક હોકર, મન નેહ એસા લાયેરે;
જે સાંમની બાતાં હેં, ના કયું તુ ઓસકુ ચાયેરે. ૮

ઝહીર તન ઘાવ લીયે, લોહી જું ચલીયા નીર રે;
આશકકે લીતે સહી, પાવે ના દુખ શરીર રે. ૯

મુએ તો પેલા મરના, એસી હે પીતકી રીત રે;
અફસોસ તન ના કીયા, કીતી હે જનુ પીતરે. ૧૦

જીવ આપકા લે તન ઓસકે, બાએ કરી ×મીત રે;
મોતકા તો દુઃખ તબ કાં રહયા, એસી હે પીતકી રીતરે. ૧૧

—:※:—

૨૧૬

તંમ શેહઝાદે તો ભર ભર, રોએરે નેંના;
સો ઝહીરકે શહીદ, હોનેકે મેંના. ૧

ઉઆં ઝહીરજ મેરા, હોવે =હમસાયા;
રબ રસુલ હે રાજી, એતના બતાયા. ૨

એતી શેહઝાદેને દોઆકી, કહી રે બાતી;
સો માંગી રે દોઆ, કાજ ઝહીરકી જાતી. ૩

÷ પતંગીઉં. + દીવો. × દોસ્તી. =પાડોશી.

સુનો અબ્દુલ્લાકા બેટા, થા વાહેબ રે નામા;
વે ઝહીરકે પીછે, આયા રણકે કામા. ૪

બાત સુરત ઓસકી, ખુબ રબે થી બનાહી;
સો તારીફ રે સુરતકી, બોત હે રે સોણાહી. ૫

જે દેખતે સો મુરછા, દેખતે ખાતા;
એસા અબ્દુલ્લાકા બેટા, ખુબસુરત કલાતા. ૬

વે =મોબારીઝ હુવદા, રણકે માંહાં;
કે દુશમનુ માંહે, એસા અવર થા નાંહાં. ૭

સુનો વાહેબ મોબારીઝ, હુઆ કસ રીતા;
અને કસ રીતે શેહઝાદે, ખુબ કીતી રે પીતા. ૮

સુનો વાહેબકી મા થી, કામરી નામા;
વે સહી વે ભી સાથ, જંગકે કામા. ૯

અનુ બેટેકુ આવને, નસીહત કીતી;
એ સુન સુન મુમનુ, બાત એતી ચંત દીતી. ૧૦

રે તુહી

વાહેબ ખુબ જુવાન થે, વે આયે રણકે કામરે,
વે આયે રણકે કામ;
સો શેહઝાદેકી પીતે રંગાએ કર, દુશમનુ જંગકે કામરે,
દુશમનુ જંગકે કામ. ૧૧

—:(૦):—

— ૨૧૭ —

રુબાઈ.

વાહેબકુ સુન સુન માતા વાહેબકી,
નસીહત કરે કેસી રીતરે;
મુજે બેટા તુજ સુ અદકી,
નાંહી નાંહી કસી સંગ પીતરે. ૧

= લડનારો, જંગ કરનારો.

વાએ બેટા જુવાની તેરડી,
વાએ બેટા તેરા એ તનરે;
* * * * *
* * * *. ૨

કલેજે કે +ગોશે નબી કેરડે,
આયે આયે કરબલા ઠામરે;
બે-વફા હુએ લોક ઓનુસુ,
શેહઝાદે હુસેન હે નામરે. ૩

તરસે હેં હોઠ સહી સુકતે,
ટલવલતે હેં નંને બાલરે;
કતલકુ મલે સબ દુરીજના,
એસા હુઆ અનુકા એ હાલરે. ૪

અનુ કાજે પેલા બેટા મોજકુ,
શરબત તેરા તુ કરરે;
નસીહત માને કહી પુતકુ,
કેંતે કેંતે નેના ભર ભરરે. ૫

તો તુજે હે ધાવા થાન મેરડા,
હલાલ હોવે તોજે સીરરે;
બેગે જો પોચો રે પુત જાએ કર,
કરો નાંહી તલ ભી ધીરરે. ૬

શેહઝાદેકે ઉપર જાએ કર,
ફિદા તો કરને તેરા તનરે;
તો મેં રાજી હોઉં પુત તુજસુ,
જબ આવે કેયામત દનરે. ૭

ધન માતા રે બેટા વાહેબ,
કેસી કરે મસલત રીતરે;
જીવ વાર તન તાજ કરને,
શેહઝાદે કેરી રાખો પીતરે. ૮

—(*)—

+ ટુકડા.

—૨૧૮—

સુનો માને નસીહત, બેટેકુ કીના;
સો વાહેબ જનુકા, નામ રે લીના. ૧
કહયા કલેજેકે ગોશે, નબીજી હો કેરે;
વે શેહઝાદે હુસેનકી, યારી આ પોચે રે સવેરે. ૨
વે કરબલા રણ માંહે, આવ ઘેરેમા પડીયે;
અને દુશમન કતલકુ, કાજ હે મલીયે. ૩
તુ ઓનુકી તરફ જા, જીવ ફિદા રે કરાવે;
કે શરબત તેરે, મોજે લોહીકા પિલાવે. ૪
તો દુધ રે મેરા, તોજે હોવે રે હલાલા;
જે પિયા તેં થાનુસુ, બાલપણેકે હાલા. ૫
કે જીવ આપસકા, તુ કરને ફિદાઈ;
એતી નસીહત માને બેટેકુ બતાઈ. ૬
યું શેહઝાદેકે ઉપર, તન ફના જો કરાવે;
તો જીવ બેટા મેરા, સુખ રે પાવે. ૭
તો રાજી મેં હોઉં, તેરે રે તંના;
જબ જાનતા હે કેયામત, આવે રે દંના. ૮
જબ કામરીને વાહેબકુ, એ કહી રે બાતી;
તબ વાહેબે કબુલ, કીતી આપસકી જાતી. ૯
મેરા શેહઝાદેકે ઉપર, જીવ ફિદા રે કરાયા;
ઓસ બાતકા *દરેગા, કુછ નાંહી મોજે આયા. ૧૦
યું માતા સંગ વાહેબે, બાત રે કરાહી;
એ સુનતે મુમનુ, દલ ચંતા એ આહી. ૧૧
રે તુહી.
ધન માતા જનુ પુતકુ, નસીહત કતલકી દીતરે,
નસીહત કતલકી દીત;
યું કલેજા આપકા વારીઆ, ખાતમ નબીકી પીતરે,
ખાતમ નબીકી પીત. ૧૨

—:*:—

* અફસોસ.

—૨૧૯—

પણ કહયા રે માતા, આજે *ભયા હે મેં કીતા;
હક ઓસકા મોજ સર, હે જેવાબ એ દીતા. ૧
જો કેવે તો ઓસ સુ, મેં સીખ રે મંગાહુ;
ઓસકી ભી રજા, મેં લે રે આહુ. ૨
જા માને રે કહયા, એ ખુબ હે બાતી;
પણ મોજે દલ એક, ફિકર હે આતી. ૩
કે રખે રે ઓરત, તુજે ફેર બદલાવે;
કે દલ તો તેરા, ઓસ બાતથી ડગાવે. ૪
તબ વાહેબે કહેયા, દલ રાખા મે કરારા;
સહી શેહઝાદેકા મોજે દલ, બોત હે રે પ્યારા. ૫
તો ફરેબ તો મોજે દલ, લાગે રે નાંહાં;
યું વાહબે જેવાબ, દીયા બાતકે માંહાં. ૬
યું કે કર વાહેબ, આયે ઓરતકે ડેરે;
આવ ઓરતકુ એતના, કહયા રે સવેરે. ૭
વાએ બાનુ એ ×હમસાઝ, કરને આખા;
પછે બયાન તો હકીકત, કેરા રે દાખા. ૮
કહયા ફરઝંદ રસુલ, ખુદા હો કેરે;
વે કરબલા માંહે, આયે ઘેરમા સવેરે. ૯
અને દુશમન ઓનુકે, હે કતલકુ ચાને;
કુછ નેહ ને મોહબ્બત, મન નાંહી રે લાતે. ૧૦
મેં જીવ તો શેહઝાદે, પર ખરચ હે કીતા;
એતા ઓરતકુ કેને, ચંત એતના દીતા. ૧૧

રે તુહી.

વાહેબ ઓરતકે પાસ જા, દેખો સીખ મંગાયે રે,
દેખો સીખ મંગાયે;
બોલ માતા સુ જીવ વારીઆ, મન લાલચ તલ ના લાયેરે,
મન લાલચ તર ના લાયે. ૧૨

—:*:—

* લગ્ન, નિકાહ. × મુવાફિક દોસ્ત, અનુકુળ દોસ્ત.

—૨ ૨ ૦—

જબ વાહેબે ઓરતકુ, એ કહી રે બાતી;
તબ ઓરતે ભી આપસકી, કીતી ફિદા રે જાતી. ૧

જબ વાહેબે કહેયા, મેં હું શહાદત ચાતા;
અને રજામંદી રબકી, હું મન રે લાતા. ૨

કે શફાઅત નબીકી, મેં હે ચાહી;
અને ખુશનુદી ÷બતુલકી, દલ મેરે હે આહી. ૩

ભી રજામંદી મુરતઝા, અલી હો કેરી;
એ ચંતા માંહે સહી, મેં દીતી રે સવેરી. ૪

તબ ઓરતને નારા, આહકા ડાલા;
અને નિસાસા ડાલતે, કહયા એસ રે હાલા. ૫

કહયા જીવ હોવે હજાર, કભી રે મેરે;
તો ખુદાકી રાહામાં, કરૂં ફિદા રે સવેરે. ૬

કહયા ઓરતને મોજે દલ, હે એસી રે આસા;
જીવ કરૂં રે ફિદા, હો હુસેનકી દાસા. ૭

જો ઓરતુંકુ રવા જંગ, હોતા શરીઅત માંહાં;
તો મેં ભી આજ ગ્રુતીઝ, બેઠ રેતી રે નાંહાં. ૮

મેં જાનતી હું આજ દન, તન ફના રે કરેગા;
અને શેહઝાદેકા નેહ, મન જે ધરેગા. ૯

વે કેયામત પાકીજા, પાવે ભસતમા ઠામા;
બાત પાવે વે, ×હુરૂલઇન જે નામા. ૧૦

સુનો ઓરતે ભી નસીહત, એતી વાહેબકુ દીતી;
તબ ચંતા રે દોનુને, મન એતી રે કીતી. ૧૧

રે તહી

ઓરત ભી વાહેબકુ સીખ દે, કહયા હે વારને તનરે,
કહયા હે વારને તન;
તો સહી આરામ વે પાહસી, જબ આવે કેયામત દનરે,
જબ આવે કેયામત દન. ૧૨

—:❋:—

÷ (હ. ફાતેમાં ર. અ.) × મોટી મોટી આંખોવાળી હુર.

— ૨ ૨ ૧ —

ઓરત શેહઝાદેકે પાસ. વાહબકુ લાહી;
તબ આવને ઓરતે, એતી અરજ પોચાહી. ૧
ઇબને રસુલુલ્લાહ, હમ એતા હેં ચાતે;
હમ ભસતકુ પાવે, યું મન હેં લાતે. ૨
હમ ચાતે હેં કૉલ, શેહઝાદે કેરા;
હમુ બના ભસતમા, પગ ધરે ના સવેરા. ૩
ભી અહવાલ આપસકા, ઓનુ ઓરતે કહેયા;
સો શેહઝાદેને સબળા. બયાન સુનકર લહીયા. ૪
તબ શેહઝાદેને આંસુ. સુ ભરે રે નેંના;
ઓર દોસ્ત સબ, રોયે સુનતે મેંના. ૫
તબ શેહઝાદેને ઓનુકુ, બોત દીયા રે દલાસા;
જું વે થે આયે, મન કરને આસા. ૬
તબ વાહબે ઓરતકુ, ભી દલાસા દીતા;
કે તુજે બના હુરૂ સુ, ના કરૂં રે પીતા. ૭
તબ હાઉદી ઝરર, ઓને પેની રે જુવાના;
અને ચલ કર આયે, રણકે મેદાના. ૮
કેસા કુરબાન શેહઝાદે, પર કીયા રે જીયા;
એ સુન સુન મુમન. ચંત એતના દીયા. ૯

રે તુહી

વાહેબ +માનુસુ આવકર. કીયા ફિદા આપ તનરે.
કીયા ફિદા આપ તન;
પીન શેહઝાદે કેરડી. એસી રાખી મનરે.
એસી રાખી મન. ૧૦

—(*)—

+ બહરી સાથે.

— ૨૨૨ —

આવ રણ પાસ મેદાનમા, ઘોડેકુ કુદાયા;
અને શેહઝાદેકી તારીફ, ઝબાં પર લાયા. ૧

બાજ ઓચકને ઘોડેકુ, રણ ભીતર ડલાયા;
સો સબુકી નજરૂ, અજબ રે આયા. ૨

કહયા સુનને વાલે લોકુ, ભી *યગાને =બેગાને;
સબ આફરીન કરને. લાગે રે જાને. ૩

હલ મોબારિઝ નેક, તબ સુખન નિકાલા;
જબ આયે રે રણમા, એ જસ રે હાલા. ૪

તબ સામી દુશમન. ચલ ચલ આયે;
સો વાહબને માર માર, સબુકુ ગિરાયે. ૫

કસે પીછેથી બરછી. માર આગે રે ગરાવા;
કસે સીનેમા નેઝા. માર ઘોડેથી ડલાવા. ૬

કસે શમશેર મારકર. કરે રે દો ભાગા;
સહી જુવાન તો એસા, જંગ કરને લાગા. ૭

તબ થરથરા રણ. કરબલા કેરા;
કોઇ વાહબકે સામની. ના આયા રે સવેરા. ૮

એસા જંગ તો કરને. આયે પાસ રે માતા;
અબ રાજી હુએ તમના. મા કીતી ચું બાતા. ૯

હાં રાજી હુઆ મંના. કહયા દલ રે મેરા;
પણ જંગકે માંહે, બેટા રહો રે અનેરા. ૧૦

તબ વાહેબ કહેયા. તન ફના હે મેં કીતા,
એ સુન સુન મુમન. ચંત એતના દીતા. ૧૧

રે તુહી.

સીખ દેવે માં પુતકુ, મત તુ +મોડે તનરે,
મત તુ મોડે તન;
આજ ફના હે કરની જાતકુ, હે શહીદ હોનેકા દનરે,
હે શહીદ હોનેકા દન. ૧૨

— : * : —

* અાગુીતા. (એટલે દોસ્ત) = પારકા. (એટલે દુશમન) + ફેરવવું.

—૨૨૩—

એતા માંકુ કે કર, આયે ઓરતકે પાસા;
સો રૂખસત હોને, કેરી રે આસા. ૧
સો ઓરતસુ વદા હો, ફેર હમલા કીતા;
જું હરનકે ઉપર, જાં જાતા હે =ચીતા. ૨
તબ માર મારને, કહી ધુલમા મેલાયે;
સબ થરથરે દુશમન, કો' સામી રે ના આયે. ૩
તબ સાઅદકે બેટેને, આવાઝ રે કીતા;
તમ સબ મલ ઘેરો, યું હોકમ રે દીતા. ૪
તબ સબુને આવકર, ઘેરા રે કરીયા;
અને તીરૂંકા ડાલના, મન રે ધરીયા. ૫
તબ જુવાનકે ઘોડેકુ, તીર રે લગાયા;
હુઆ જુવાન રે પિયાદા, ઘોડા મારને ગિરાયા. ૬
તબ ઝાઝુને મલકર, શહીદ કરાયે;
એસે વાહેબ જુવાન, ઝુઝે રે સોણાયે. ૭
શીશ દુશમને અનુકા, લે જુદા રે કીતા;
અને શેહઝાદેકી તરફ, લે ડલાયા સોણીતા. ૮
તબ શેહઝાદેકે પાસે, વે શીશ રે આના;
ઓનુ માતાને ઓરત પાસ, ભેજા રે જાના. ૯
ઓરત લોહી શીશ લેકર, સુરમા કીતા;
આહકા નારા મારને, જીવ આપકા દીતા. ૧૦
ફેર માતાને આપ હાથ, શીશ લીયા રે સોણીતા;
એ સુન સુન મુમન, યાદ કીયા રે મીતા. ૧૧

રે તુહી.

વાહબને માતા સીખસુ, ફના કીયા આપ તનરે.
ફના કીયા આપ તન;
ધન રે જુવાનકા મરના, ભી માતાકુ ભી ધનરે.
ભી માતાકુ ભી ધન. ૧૨

—:(૦):—

= વાઘ.

—૨ ૨ ૪—

બહેરા.

સુરત ભલી વાહેબકી, રાખી જનુ *જગ લાજરે;
દુનિયાકુ ફનિયા જાનકર, આકેબત કીયા કાજરે. ૧

ધન ધન માતા ઓનુકી, દીતી જો એ સીખાવના;
આકેબત કેસા ચાહીયા, કામ અનુ મન જાનના. ૨

બાનુ ભી તન વારીયા, આકેબત કેરે કામરે;
સમજી ઓનુ દુનિયા સહી, ફના કેરા મુકામરે. ૩

માતા ભી શીશ લે હાથમા, પુતકા રણુમા જાયેરે;
બેર લીયા જા પુતકા, બેરીકુ માર ફેર આયેરે. ૪

ઓનુ ફના કીયા તંના, દુનિયાને રાખી ના મનરે;
ધારેથી તો એ આવ ઝુઝીએ, રણુ માંહે જંગકે દનરે. ૫

સુન સુન ભાઈ દીનકે, એસી હે દીનકી રીતરે;
દુનિયાકુ ફનિયા જાનકર, કર અસ સેતી પીતરે. ૬

સુનો દન દો કાજે જીવના, આવેગી સહી મોતરે;
કસ કાજે તુ લોભ પીઆર કર, ચાતા હે ઉમર બોતરે. ૭

સુનતે તો ખુબી ભસતકી, ભાવે નાંહી કયું મનરે;
વે ભસત નાંહી પાહેસી, મુએ બન એ તનરે. ૮

જીવનેથી મરના ભલા, રાખ રાખ જન્નત નેંનરે;
મુએ પેલા હે મરના, સુન સુન સાચે બેનરે. ૯

—:*:—

—૨ ૨ ૫—

જબ વાહબકે કબીલેને, શહાદત રે પાઈ;
પીછે ખાલીદકે બેટેને, લીતી રે લડાઈ. ૧

સો ખાલીદકે બેટે, ઉમર રે નામા;
સહી વે ચલ આયે, રણકે ઠામા. ૨

* દુનિયા.

અનુ રણ માંહે આવકર, ખુબ કીયા રે કતાલા;
કે ખોટા રે હુવડાં, દુશમનોકા હાલા. ૩

મારે દુશમન શહીદ, હુવે રણકે ઠામા;
જે ઉમર બીન ખાલીદ, કહીયે રે નામા. ૪

પછે સાઅદ બીન ખાલીદને, લીયા રે મેદાના;
અનુ રણ માંહે આવકર, જંગ કીયા ખુબ જાના. ૫

કે જમીંઆં તો રણકી, સબ કીતી રે રાતી;
સો લોહી દુશમનુ સુ, સહી સુની એ બાતી. ૬

યું સાઅદ બીન ખાલીદ, શહીદ રે હુએ;
અસ ફાની જગથી, હુએ રે જુએ. ૭

પછે ઉમર બીન અબ્દુલ્લાહને, જંગ રે કરાયા;
અનુ રણ માંહે આવકર, સબ રણ રે જગાયા. ૮

અનુ દુશમન બાત, તંગ રે કીતે;
બાજ શહીદ તો હુવડે, હો રણ રે જીતે. ૯

યું તન તો આપસકા, અનુ ફના રે કરાયા;
અને એક કર રબકું, મન એતના લાયા. ૧૦

રે તુહી

પીત સુ મીત ઝંપલાઇયે, જું દીપક જલે પતંગરે.
જું દીપક જલે પતંગ;
શેહઝાદે પર તન વારીયા, થા એસા પીતકા રંગરે.
થા એસા પીતકા રંગ. ૧૧

—(*)—

— ૨૨૬ —

પછે કાજ બીન માલીકને, રણ આવ રે લીતા;
બાર દુશમન મારકર, આપ જીવ રે દીતા. ૧

સહી અનુ ભી શહાદત, એસ ઠામ પાઇ;
અનુ નેહ કાજ લાલચ, જીવ મન ના રે આઇ. ૨

પછે શરીહ ઉબેદકે, બેટે જે કલાયે;
વે ભી શહીદ હુવહે, સહી રે સોણાયે. ૩
પછે મુસલિમ અસદીને, લીયા રે મેદાના;
બોત થે રે સિપાઇ, મરદાન રે જુવાના. ૪
આપ મોબારિઝ હુએ, એ રણકે માંહાં;
કોઇ ઓનુકે, સામી, આવે રે નાંહાં. ૫
એક ઓનુ માથી માઝી, ચલ સામી રે આયા;
ઓસે નેઝેસુ મારકર, ઓસે રે ગિરાયા. ૬
પછે નેઝા તો રણમા, ખુબ રે ફેરાયા;
લશકર દુશમનુ કેરા, સબ થે તંગ રે આયા. ૭
મારે પચાસ આદમી, બરછી સેતી;
પછે બરછી ભાગી, એસી બાત રે સોણાતી. ૮
પછે શમશેર સેતી, બોત દુશમન મરાયે;
કે અનુ સેતી દુશમન, બોત બોત તંગ આયે. ૯
તબ કઝાસુ મુસલિમ, શહાદત રે પાયે;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાયે. ૧૦

રે તુહી.

મુસલિમ નેઝા વાહીયા, પાટે કહી મારે તનરે.
પાટે કહી મારે તન;
પીતે આપ તન વારીયા, એસે નેહકુ ધનરે,
એસે નેહકુ ધન. ૧૧

—:*:—

—૨૨૭—

સુનો મુસલિમ શહીદ, હુવે રે બાજા;
બેટે મુસલિમ કેરે, આયે સુણીએ અવાજા. ૧
બાવા કાજ રોને, બોત ભરીયા પાની;
અને મેદાન રે લીયા, બાત એ જાની. ૨

વે થે ×દિલાવર, બોત મરદાના;
મારે એસી રે તીર, ઉનું ખેચ રે કમાના. ૩
તંમ એસી રે દુશમન, માર રે ગિરાયે;
યું એસી તીરૂં માર, કોહી તીર ના ભુલાયે. ૪
તીર પુરે રે હોતે, તલવાર લીતી;
લે તલવાર હાથમા, બોત લડાઇ કીતી. ૫
કહી મારે રે દુશમન, પાડે કાટે રે શીશા;
યું બેર હો કાજ, મન કર બોત રીસા. ૬
એતે એ ભી શહીદ, હુવે રે સોણાયે;
જો બેટે મુસલિમકે, થે રણ માંહે આયે. ૭
પછે અબ્દુલ્લા રહેમાન, કહીયે રે નામા;
વે અનુ પીછે આયે, રણકે ઠામા. ૮
સો અબ્દુલ્લા રહેમાન, બેટે અબ્દુલ્લા કેરે;
ઓનુ અઠાવીસ દુશમન, આવ મારે રે સવેરે. ૯
પછે અનુ ભી શાહાદત, રણ માંહે પાઇ;
દલ મુમનુ ચંતા, એ સુનને આઇ. ૧૦

રે તુહી.

પીત રંગ લગાએ કર, તન ડાલે આપ વારરે,
તન ડાલે આપ વાર;
સુનને ગાફલ જાગ કર, મન ધર કરને પ્યારરે,
મન ધર કરને પ્યાર. ૧૧

—:*:—

૨૨૮

પછે યાહયા બીન સલીમ, કહીયે રે નામા;
વે આયે ધસ કર, રણકે ઠામા. ૧
વે આયે રે રણમા, થે પુરે રે શુરે;
ઓનુ હાથ રે દેખાયે, દુશમનુકુ પુરે. ૨

× બહાદુર.

વે બૅતાં રે પઢતે, રીસ માંએ આયે;
સો શેહઝાદેકી તારીફ જીભ પર લાયે. ૩
બોત ÷દિલાવરી સેતી, આવ જંગ રે કીતા;
તો દુશમનુ કેરા, માર ભાનને દીતા. ૪
એક સાઅતમા દુશમન, માર તીસ રે ગિરાયે;
સબ ધરૂજે રે દુશમન, જબ એ રણ માંહે આયે. ૫
પણ પેશાનીકુ લગાયા, આવ કઝાકા તીરા;
તબ શહીદ હુવડે, સુનો રે વીરા. ૬
અબ્દુલ રહેમાન, બીન ઓરવા રે કહીયે;
પછે રણ માંહે આયે, એ રે લહીયે. ૭
ભી ઘસને ઓનુને, આવ લીયા રે મેદાના;
ખરી રીસ માંહે અસવાર, હુએ એ જુવાના. ૮

* * * * * *

એક સાઅતમા આદમી, કહી માર રે લીતે. ૯
તબ તીરકા ઝખમ, આયા ઓનુકે સીસા;
તીર નિકાલને જંગ, કીયા કર બોત રીસા. ૧૦
તબ સીતર તો દુશમન, ફેરને ઃમારીયે
સુનો એતેમા તો શહીદ, વે ભી હુવે રે સોણાયે. ૧૧
તુ સુનને ગાફિલ, એ નેહકી બાતી;
અને એક કર રબકુ, કહો દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તહી

તન વાર જીવ ફિદા કીયા, એસી કીતી પીતરે,
એસી કીતી પીત;
જો કસે પીતકા ચાવ હે, સુનો હે એસી રીતરે,
સુનો હે એસી રીત. ૧૩

—:*:—

÷ બહાદુરી.

— ૨૨૯ —

માલીક બીન અનસ, કહીયે રે નામા;
વે રજા રે માંગ કર, આયે રણુકે ઠામા. ૧
આવ સાઅદકે બેટેકુ, બોલ નસીહત કહે;
કે ઓને વે કાન ધર, સુન કર લહે. ૨
તબ હાક માર લશકર, આપ એકઠા કીતા;
સબ માલીકકે ઉપર, ભેજને દીતા. ૩
જું દરીયા કેરમા, તબ માલીક રે આયે;
સબ લશકર આવકર, ઓસે રે ગિરાયે. ૪
તબ માલીક તો શહીદ, હુએ કરતે લડાઇ;
ચું દુશમન ઝાઝુ મલ, કીતી રે જંગાઇ. ૫
ભી ઉમર બીન કેસ, ઓનુ બાજ જાનો;
વે રણુ માંહે આયે, સહી રે માનો. ૬
ધસ શેરકી રીતે, ઓનુ લીયા રે મેદાના;
બોત દિલાવર જુવાન થે, સહી રે જાનો. ૭
માર બાજુકે ઝોરસુ, કહી કાટે રે સીસા;
ધુલ ભેલે કીતે દુરીજન, કર બાત રે રીસા. ૮
તબ કઝા રે ઇલાહી, સુ શહાદત રે પાઇ;
કે તનકુ ફિદા કર, ચું કીતી રે લડાઈ. ૯
અરે ગાફલ મન ધર, સુનની હે બાતી;
એ સુન સુન એતના, કહો દન ઓર રાતી. ૧૦

રે તુહી

એક જીવ થા સો પીત સુ, વારા મીતકે સંગરે.
વારા મીતકે સંગ;
હરખે જીવ ફના કીયા, એસા નેહકા રંગરે.
એસા નેહકા રંગ. ૧૧

— (*) —

— ૨૩૦ —

ભી શેહઝાદેકી તરફ, અસવાર બાર રે આયા;
આવ રણ માંહે એતના, અવાઝ કરાયા. ૧
સો આવને નારા, રણ માંહે એ દીતા;
અને અવાઝ તો પોકારને, દીયા રે સોણીતા. ૨
એ લશકર સુનીયો, તમ કુફ્ર ને શામા;
જે મોજેકુ હો બુઝતે, વે તો બુઝતે હો નામા. ૩
અને નાંહી બુઝતે, વે સુનો રે બાતી;
કે ઓતબાકા બેટા, મેં હાશમ હું જાતી. ૪
સો ઓતબા વકાસ, જનુકુ કહીયે;
મેં સાઅદ રે વકાસકા, ભતીજા લહીયે. ૫
ઉમર સાઅદકે ચચાકા, મેં બેટા રે કલાયા;
વે હું દોસતી હો બના, મેં રણ માંહે આયા. ૬
એતા હાશમ બોલે, આવ રણકે મેદાના;
પછે શેહઝાદેકી તરફ, મોંહ કીયા રે જાના. ૭
સુનો સલામઅલેકા, તબ શેહઝાદેકુ કીતી;
અને શેહઝાદેકી મદદ, દુઆ સુ લીતી. ૮
તબ ઘોડેકુ દોડાકર, આયે રણ ઓસ હાલા;
હું ચચાકે બેટેકુ ચાતા, બોલ યું રે નિકાલા. ૯
કે ઉમર સાઅદકા બેટા, મેરે ચચા હો કેરા;
મેં ઓસ બન કસીકુ, નાંહી ચાતા રે સવેરા. ૧૦
તબ સાઅદકે બેટેકુ, ડર સુનતે લગાયા;
એ સુન સુન મુમન, દલ એતના આયા. ૧૧

રે તુહી.

ઉમર જે બેટા સાઅદકા, વે હે ચચેરા ભાઇરે,
વે હે ચચેરા ભાઇ;
મેં આયા ઓસકુ ચાહકર, યું હાશમે ખબર બતાઇરે,
યું હાશમે ખબર બતાઇ. ૧૨

— : * : —

—૨૩૧—

તબ સાઅદકા બેટા, મન ડર રે લાયા;
તબ આપસકે લોકુકુ, એતના બતાયા. ૧
કહયા કુન હે માઝી, કે મેદાનમા આવે;
મેરે ચચેકે બેટેકુ, દુર મોજેથી કરાવે. ૨
નામ અમીર હલબા, બેટા મોકાતલ કેરા;
તબ રણ માંહી સામી, વે આયા રે સવેરા. ૩
આસ હાશમકે સામી, લાગા જોબાં રે ચલાના;
બોત બાતાં રે હુવડી, ઓસ રે મેદાના. ૪
તબ હાશમકુ ગુસ્સા, બાતાં કરતે ચડાયા;
તુ હે જંગ કાજે આયા, કે બાતાંકુ બતાયા. ૫
તબ શમશેર લેકર, દોનુકુ ડરાયાયે;
અને એક એક ઉપર, ઘાવ ડાલતે સોણાયે. ૬
તબ હાશમે શમશેર, પુરી રે બાઈ;
સર ઓસકા ચીરા, એસી ખબર સોણાઈ. ૭
તબ શેહઝાદેકે લશકરે, *તકબીર આખી;
એસા દુશમન મારેકી, ખુશી મન રાખી. ૮
તબ હાશમ ચલ કર, બેટા સાઅદ પાસ આયે;
અને નસીહત કેરે, ઓસે જોવાબ બતાયે. ૯
સાઅદ વકાસકા બેટા, ભાઈ ચચેરા મેરા;
તેરા ="અશરએ મુબશ્શરા" મા, બાપ થા સવેરા. ૧૦
નાંહી તોજેકુ ચાહીયે, કે તુ દુની હે ચાતા;
આવ નબીકે ફરઝંદ સુ, હે જંગ રે કરાતા. ૧૧
ફરઝંદ મુસતફાકે સામી, તું હે કમર બંધાતા;
એ સુન સુન મુમન, કહયા દન ઓર રાતા. ૧૨

રે તુહી,

* અલ્લાહો અકબર. = દસ જણા જેઓ માટે જન્નતની ખુશખબરી આવેલી છે.

નસીહત બાત હાશમે કહી, આવ બેટે સાઅદકે પાસરે,
આવ બેટે સાઅદકે પાસ;
તોજેકુ જંગ છોડના ભલા, હોકર રહેના દાસરે,
હોકર રહેના દાસ. ૧૩

—:※:—

—૨ ૩ ૨—

તબ સાઅદકે બેટેને, ÷મુડી નીચે રે +બાઇ;
જબ હાશમને નસીહત, બાત રે સુણાઇ. ૧
યું નીચી મુડી બા કર, ફેર હુકમ રે કીતા;
સો અસાર હજાર, સામી ભેજ રે દીતા. ૨
વે હજાર રે અસવાર, ચલ સાથે રે આયે;
પણ હાશમ તો દલમા, કુછ ખોફ ના લાયે. ૩
આવ ઓનુ સુ રણમા, ખુબ કીતી રે જંગાઇ;
કે શેહઝાદેને પસંદ, વે કીતી રે લડાઇ. ૪
કભી રૂસતમ દેખતા, એ જંગકુ દેખાતા;
તો ઓસકે ભી દલમા, પસંદ રે આતા. ૫
રંગ રાતા રે કીયા, વે રણ રે મેદાના;
એસા હાશમને જંગ, કીયા રે જાના. ૬
દેખ હજાર રે તન સુ, હે હાશમ ઝુઝાતે;
સો શેહઝાદેને દેખ, યું જંગ કરાતે. ૭
તબ શેહઝાદેને આપસકે, ભાઇ રે ભેજાયે;
જે ફાઝલ ઇબને, અલી રે કેલાયે. ૮
અને નવ તો ઓનુકે, સાથ આદમી દીતે;
સો ભેજે હાશમકી, મદદકે લીતે. ૯
તબ સાઅદકે બેટેને, ઓર અસવાર ભેજાયે;
સો દો થે હજાર, વે આયે રે સુણાયે. ૧૦

÷ મોઢું. + કર્યું.

ચું ફઝલ તો લે હાશમકી, મદદકુ આયે;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાયે. ૧૧

રે તુહી

શેહઝાદેને ફઝલકુ લે ભેજીયે, મદદ કરાહી જાનરે,
મદદ કરાહી જાન;
સો હાશમકુ એકલે બુઝ કર, ભેજે થે સહી માનરે,
ભેજે થે સહી માન. ૧૨

— (*) —

— ૨ ૩ ૩ —

તબ ઝાકુ રે માંહે, નવ તન જા પડીયે;
જું દરીયા માંહે, બાગ રે ચલીયે. ૧
તબ ઝાકુને ઓનુકુ, શહીદ કરાયે;
સુનો ફઝલ ને હાશમ, હુવે શહીદ સુણાયે. ૨
અનુ બાજ તો હબીબ, બીન મુતાહર કહીયે;
અનુ રજા રે માંગી, પાસ શેહઝાદેકે લહીયે. ૩
થા બાત રે ×જમાલ, અને =બરસુ પોચાયે;
અને કુરાનકે હાફિઝ, થે રે સુણાયે. ૪
સો રાતકુ *મુસહફ, થે રે પઢતે;
હોતે +સબા ખતમ, પુરા રે કરતે. ૫
અનુ નબીજીકી ખજમત, થી રે કરાહી;
પાસ અલીકે રહે થે, એસી બાત રે સુણાહી. ૬
ઓનુ ખુલફાએ રાસેદીન, આગે જંગ થા કરાયા;
જબ આવ ઓનુ શેહઝાદે, પાસ હુકમ રે ચાયા. ૭
તબ યાદગારી બાપ ને, હો દાદેકી મેરી;
તબ શેહઝાદે કહેયા, એતા અનુકુ સવેરી. ૮
કે તમ તો મુજકુ, મત એકલા છોડાહો;
તમે મોજેકુ છોડકર, મત જંગ માંહે જાહો. ૯

× ખુબસુરતી. =વરસ હતા. * કુરાને શરીફ. + સવાર.

યું શેહઝાદેને હબીબકુ, બાત રે કહી;
એ સુન સુન મુમનુ, યાદ કીયા રે દહી. ૧૦

રે તુહી.

શેહઝાદેકે નેહ સુ, જીવકુ કીયે ફિદાયે રે,
જીવકુ કીયે ફિદાયે;
વાર તન રણમા ગરીયે, જું દીપક પતંગ ઝોપાયે રે,
જું દીપક પતંગ ઝોપાયે. ૧૧

—:*:—

—૨૩૪—

બરહા.

ભાઇ તુ મેરે દીનકે, સુન સુન એસે બયાન રે;
ચાતા તો હે કરે સહી, રબ વે આપ સુબહાન રે. ૧
ફરઝંદ ખાતમ નબીઉકે, ઘેરે પડે રણકે માંહી;
તરસે બના પાણી સહી, મદદ કો' પોચે નાંહી. ૨
તકદીરકા લખીયા સહી, રબને પોચાયા લેખ રે;
સબુર વીરા હો કરના, એ બાત સુન સુન દેખ રે. ૩
પાસ ભી થે વે તો રહે, પુરી જનો દલ પીત રે;
×ચકોર ચાવે ચંદકુ, એસી થી પીતકી રીત રે. ૪
હાશમ દેખો જાએ કર, બડે ભાઇ ચચેરે સાથ રે;
આપ તન લે ફિદા કીયા, દિખલાયે ઓસકુ હાથ રે. ૫
શેહઝાદેને ફાઝલ ભેજીએ, ભાઇ આપસકે જાન રે;
મુરતઝા અલીકે પુત્રા, હુકમ સુ ચલીયે માન રે. ૬
નવ તન દીયે સાથ ઓસકે, રણમા ગહે સહી;
હાશમકી મદદકુ ભેજીયે, સહી ખબર એ લહી. ૭
દુશમનુમા જા કર પડે, કીયે બોતેરા જંગ રે;
શહીદ હુએ સબ તંના, કર રણ રાતા રંગરે. ૮

× પક્ષીનું નામ.

દીપકમા પતંગ જું, કેસા હે બેગે આયે રે;
શેહઝાદેકે આગે રણમા, જા જા તો યું ઝપલાયે રે. ૯

યાદ કર અપના દહી, બુઝ તુ સહી રબ રે;
છુપા નાંહી કુછ તુજ સુ, માલમ તુજે હે સબ રે. ૧૦

જંગ કરે પાણી બના, એ રણમા તરસે સહી;
સખતી એસી પોચે સહી, વે તો બુઝે આપ દહી. ૧૧

—:(૦):—

— ૨ ૩ ૫ —

તબ હબીબને શેહઝાદેકી, બાત સુન આખા;
એ સૈયદ હમારે, કરને દાખા. ૧

મેં તમારી અઝમત, થી પૅલા રે જાનતા;
એ તમુ સુ છુપી, નાંહી રે બાતા. ૨

અબ મેં હું એતના, મન માંહે રે ચાતા;
અબ તન તો તમારે, આગે ફિદા હું કરાતા. ૩

કે તમારે આગે, જે હેં મર રે જાતે;
સહી વે તો શહીદ, હેં રે કલાતે. ૪

મેં ભી એસ રે ટોળેમા, હું જાનેકુ ચાહું;
કે તમારે આગે, તન ફના રે કરાહું. ૫

તબ શેહઝાદેને નેંનુ, ભરયા પાની;
યું રોએ કર રજા, દીતી રે જાની. ૬

તબ હબીબને આવકર, લીયા રે મેદાના;
બૉત જંગ રે કીયા, અનુને જાના. ૭

કે લશકર સારેને, રહમત દલાહી;
એસી રણ માંહે હબીબને, ખુબ કીતી રે જંગાહી. ૮

કેતે માર રે ડાલે, કેતે શીશ બન કીતે;
એસે હબીબ તો રણમા, ખુબ જંગ કીતે રે સુણીતે. ૯

તબ એકને શમશેર, આવ અનુકુ લગાઇ;
તબ પગુ સુ, ગિરીયે એસી ખબર રે પાઇ. ૧૦
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, મુજે પાહો રે સહી;
યું હબીબને ગિરતે, બાત રે કહી. ૧૧

રે તુહી.

હબીબ જા રણમા જુઝ કર, રહે રણકે કામરે,
રહે રણકે કામ;
ગિરતે આપ બોલાહીયે, શેહઝાદેકા લે નામરે.
શેહઝાદેકા લે નામ. ૧૨

—:*:—

—૨૩૬—

જબ હબીબને અવાઝ, દીયા રે જાના;
વે શેહઝાદેને સોણીયા, અપને કાના. ૧
તબ શેહઝાદેને ઘોડેકુ, ઓચકને ડાલા;
અને હબીબકુ જા કર, પોચે ઓસ હાલા. ૨
તબ હબીબને બાત, ખુશાલી સુ આખી;
સો ખઝમત કેરી, બાત નેહ સુ દાખી. ૩
તબ શેહઝાદેને ઓનુકુ, નેક બશારત દીતી;
સો હબીબને સુનકર, દલ ખુશી સુ લીતી. ૪
સુનો બુઢે પાક દલને, તબ શહાદત રે પાઇ;
એસી હબીબકી ખબર, સહી રે સોણાઇ. ૫
ભી અનુ બાજ અનસ, બીન માલિક રે કહીયે;
વે જંગ બોત કરને, હુવે શહીદ રે લહીયે. ૬
સહી અનુ બાજ, અબ્બાસ બીન મોગીમ નામા;
રજા શેહઝાદેકી માંગકર, આયે રણકે કામા. ૭
એક સોવદ ઓનુ પાસ, થા રે ગુલામા;
ઓસે પુછા આજ કયા, તુ કરેગા કામા. ૮

કહયા ગુલામને તલવાર. લે કરૂંગા લડાઇ;
જાત મેરી મેં તમ પર, હે ફિદા રે કરાઇ. ૯
આવ અબાસને શેહઝાદેકી, રજા રે મંગાઇ;
અને ગુલામ હો સેતી, કીતી રણુમા લડાઇ. ૧૦
તબ થરથર દબટ કર, ઘોડે ઝુઝને રે લાગા;
માર બાતુકે લોહી સુ, ભિંગોયે +બાગા. ૧૧
તબ રણકે માંહે, પડી રે તરાસા;
એ સુન સુન સુમનુ, મન કીતી એ આસા. ૧૨

રે તુહી

સુનને જૈસી બાત હે. ગાફિલ સુન ઉઠ જાગરે,
ગાફિલ સુન ઉઠ જાગ;
હોવે રંગ તુજે પીતકા. એસા જો તુજે ÷ભાગરે.
એસા જો તુજે ભાગ. ૧૩

—(*)—

— ૨૩૭ —

તબ અબાસકે સામી. કોઇ જંગમા ના આયા;
આવ મુકાબલા અબાસ સુ, કેને આવ ના કરાયા. ૧
તબ અબાસને મેદાનમા. આવ સુવાલ રે કરાયા;
ક્યા હે કોઇ સિપાઇ. આવ કરને બતાયા. ૨
ક્યા મરદુ સુ મરદ. હુઆ કીયા એ સુવાલા;
તબ ચુપ કર રહે. સુન એ હાલા. ૩
પણ સામી રે ના આયા, કોઇ રે સુણીતા;
એસા માઝીને આવકર. રણ મેદાન રે લીતા. ૪
તબ ઉમર સાઅદને. પોકારને આખા;
જો એક નાંહી જાને. સબ જાહો યું દાખા. ૫
તબ આયે અસવાર; પાંચ રે હજારા;
ચલ સામી રે આયે. રોકે સબ રે કનારા. ૬

+ લગામ. ÷ નસીબ.

જમ અબ્બાસને દેખા, લશકર રે અઝીમા;
તબ ઓનુને યાદ, કીયા રે કરીમા. ૭
તબ *ઝલમ તો સરથી, ઉતારને લીતી;
અને ડાલા રે ઘોડા, રીસ પુરી મન દીતી. ૮
તબ થરથરી ધરતી, રણ હો કેરી;
અને ગુલામ ભી ઓનુકે, સાથે પોચીયા સવેરી. ૯
તબ દો સો રે દુશમન, અબ્બાસે મરાયે;
સો શેરકી હો રીતે, ધસધસને ગિરાયે. ૧૦
તબ સાઅદકે બેટકુ, બોત ભારે રે લાગા;
એ સુન સુન મુમન, દલ નોહ એ લાગા. ૧૧

રે તુહી.

માઝીયુ જો રણ રોકીયા, અબ્બાસ જનુકા નામરે,
અબ્બાસ જનુકા નામ;
ભી રહ્યા ના આહીયા, કો' અનુકુ રણકે કામરે,
કો' અનુકુ રણકે કામ. ૧૨

—:*:—

—૨૩૮—

તબ રબીએ દુશમને, આવ એતના ખાખા;
સો અબ્બાસકુ ઝુઝતે, બોત દેખને દાખા. ૧
કયા અબ્બાસ બોલે સર, હો ઝરર રે બના;
અને આવ હો ગિરીયા, દરીયાકે મેના. ૨
ના ખોફ તો જીવકા, આતા રે નાંહાં;
એતા રબીએન કહેયા, સામી આવ રણ માંહાં. ૩
તબ અબ્બાસને કહેયા, તન ફના હે મેં કીના;
સો શેહઝાદેકે ઉપર, હે વારને દીતા. ૪
તબ ચારૂ રે તરફ સુ, આવ ઘેરા રે દીતા;
અને તીરાંકી માર, બોત કીતી રે સોણીતા. ૫

* માથા પર રાખવાની લોહાની ટોપી.

તબ શહીદ હુવડી સહી, અબ્બાસકી જાતી;
અને ગુલામ ભી શહીદ, હુએ સુનીયે બાતી. ૬

હીજાજ બીન મજહક, જફી રે નામા;
વે અબ્બાસકે બાજ, આયે રણકે કામા. ૭

વે શેહઝાદેકે બાંગીએ, થે રે કલાયે;
વે રીત રે શેરકી, ધસ રણ માંહે આયે. ૮

આવ દુશમન ઓનુને, બોત તંગ રે કરાયે;
તબ દુશમનુ ઘેરા ડાલ, બોત તીર રે ડલાયે. ૯

તબ ઘાવ તો બોત, લાગે રે કહીયે;
તબ એ ભી શહીદ, હુએ રે લહીયે. ૧૦

રે તુહી.

હીજાજ બીન મજહકને, શેકા આવ કર રણરે,
શેકા આવ કર રણ;

શહીદ હુએ બોત ઝુઝ કર, એ સુન રાખો મનરે,
એ સુન રાખો મન. ૧૧

—:※:—

—૨ ૩ ૯—

અનુ બાજ અસદ, બીન હારસ રે કહીયે;
એ રણ માંહે આયે, સુન કર લહીયે. ૧

અને ચચાકા બેટા, અનુ સાથ રે લીયા;
માલીક બીન ઉબેદ, નામ રે સુનીયા. ૨

અનુ આવ કર દોનુને, લીયા રે મેદાના;
બોત જંગ રે કીયા, અનુને જાના. ૩

એ ભી શહીદ હુવડે, સુની રે બાતી;
સો ચચે રે ભાઇ, દોનુકી જાતી. ૪

ચું ચાકરૂને આવકર, તન ફના રે કીતે;
અને જીવ તો આપસકે, વારને દીને. ૫

જ્યું પતંગ ઝપાતા, હે દીપક રે જાના;
ત્યું ઓનુને આવકર, ધસ લીયા રે મેદાના. ૬

અનુ આપસકે તન કા, દુખ રે ના આયા;
અને શેહઝાદે ઉપર, જીવ લે વરાયા. ૭

યું પીત તો ઓનુને, થી સાચી રે કીતી;
કે જાત તો આપસકી. વાર લે દીતી. ૮

જસે નેહકા ચાવ હે, કરે એસી રે પીતા;
જ્યું સુનતે હો કાનુ. પીતકી રીતા. ૯

એ સુન સુન બાતી, સહી મન દીજે;
અને એક કર રબકુ, હે એતના કહીજે. ૧૦

રે તહી

જનુ પીત સાચી કીતી સહી, હજુ લગ ઓનુકા નામરે,
હજુ લગ ઓનુકા નામ;
×અજરવે =હસના પાહસી. કિયામત કેરે ઠામરે,
કિયામત કેરે ઠામ. ૧૧

—:※:—

— ૨૪૦ —

બરહા.

સુરીજહાર આપ હે. કહી કહી +સફતુ નામરે;
ઓસ કે જ્યું હે રે નામ ત્યું. કરે વે ચાતા કામરે. ૧

કસે તો વે સહી મીતકુ. એસા હે સુરીનહારરે;
કસની નો કીતી જગમા, એ રબ કેરા પ્યારરે. ૨

બંદેકુ ચાહીયે હો બંદા. બુઝે એ સબ રીતરે;
દુનિયાકે ઢંગને રબકી, બુઝની સબ હે પીતરે. ૩

× બદલા, સવાબ. = નેક, સારા. + તારીફ.

જનુને અમ જાનીયા, એકીન અપને મનરે;
ઓનુને લે ફના કીયા, અફસોસ બના તનરે. ૪
મુએ પેહલે થે મર રહે, ઓનુકુ તો કેસી મોતરે;
દુઃખ તો હે ઓસકુ લાગતા, ચાવે જે જીવના બોતરે. ૫
વે દો સફરકે ÷દાડલે, જાના તે દુનીમા આપરે;
સહી થે જાનતે ચલના, લાગા ના મોતકા તાપરે. ૬
જીવને મોત બીસાર કર, ચાતા હે જે આપ ધ્યાનરે;
બિસાર છોડી મોતકુ, તન તો નાંહી હોવે માનરે. ૭
વે મોત ના મુકે હે ડરે, ડરના ના આવે કામરે;
નાંહી તો લખા છુટસી, હુઆ જે તેરે નામરે. ૮
જનુ તો જાના રબકે પાસ, તો હે બુઝા સહી;
તન જીવને ફના કીયા, રાખા તો દલમા દહી. ૯
નાંહી જે બુઝતે દલમા, પુછેગા સુરીજનહારરે;
મરનેથી વે હેં ડરતે. કરતે હેં જીવકુ પીયારરે. ૧૦

— (*) —

— ૨૪૧ —

ભી ઓનુ બાજ તુરકી. ગુલામ રે કહીયે;
વે રણ માંહે આયા. સુન કર લહીયે. ૧
થા વે હાફિઝ. કારી રે સોણાયા;
ખુબ કેરામત સુ પડતા. મુસહફ રે સોણીયા. ૨
અને સુરત તો રબને, થી ખુબ રે બનાહી;
બોત સુરતકી તારીફ, થી રે સોણાહી. ૩
વે શેહઝાદેકે પાસ, આવ જમીન પર ગિરીયા;
આપ તન લે કર કુરબાન, વાર વાર કરીયા. ૪
આવ શેહઝાદેકે પગુ, બોસે રે દીતે;
સો પેગડુ હો સેતી, બોસે દીયે રે સોણીતે. ૫
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, કર અરજ પોચાહી;
સો જંગકે કાજે, રજા રે ચાહી. ૬

÷ દહાડા.

કે તમારે આગે, તન ફના રે કરાહું;
યા શેહઝાદે સાહેબ, મેં રજા રે પાહું. ૭
કહયા ઝૈનુલઆબેદીનકુ, હે મેં દીતા;
એ કેના શેહઝાદેકા, સુન ગુલામને લીતા. ૮
મેં ઝૈનુલઆબેદીનકુ, હે તુજે બખશાયા;
રજા ઓનુ પાસ માંગ, યું શેહઝાદેને બતાયા. ૯
તબ ગુલામ તો આયા, ઝૈનુલઆબેદીન પાસા;
એ સુન સુન મુમન, રાખી એતી મન આસા. ૧૦

રે તુહી.

જે ચાવે સોહી કરે, આપ સુરીજનહારરે,
આપ સુરીજનહાર;
નસ દન દલ હે રાખના, નામ યાદ કરને પ્યારરે,
નામ યાદ કરને પ્યાર. ૧૧

—:*:—

—૨૪૨—

ઝૈનુલઆબેદીન બીમાર થે, અનુ દન મંના;
પાસ અનુકે આયા, વે ગુલામ રે તંના. ૧
આવ અરજ આનુકુ, એતી રે પોચાઇ;
કે શેહઝાકે પાસ, મં રજા થી મંગાઇ. ૨
તબ તમારા નામ, શેહઝાદેને લીતા;
મુજે રજાકા હુકમ, પાસ તમારે કીતા. ૩
અબ મખદુમ મોજકુ, સીખ દોઓને તમના;
કે તમારે આગે, કરૂં ફના રે તંના. ૪
એ આઝાદ હે તુજકુ, મં રે કીતા;
તબ ઝૈનુલઆબેદીને, જેવાબ એ રે દીતા. ૫
અબ અખતીયાર તેરા, હે કર ફરમાયા;
એ સુન ગુલામને, મોં જંગકુ ફેરાયા. ૬

તબ ગુલામ નિકલ કર, લીયા રે મેદાના;
બોત થા રે માઝી, સુન મરદાના. ૭
તબ ઝૈનુલઆબેદીને, પરદા ખોલાયા;
સો તંબુકા પરદા, કાજ દેખને સોણાયા. ૮
આવ ગુલામને મેદાન, રણુકા લીના;
હલ મુબારિઝ કરને, સુવાલ રે કીના. ૯
અને તુરકી બોલીમા, ઓને બતાં રે પઢાઇ;
સો શેહઝાદેકી તારીફ, કીતી રે સોણાઈ. ૧૦
એસા ગુલામને ખુશી સુ, આપ જીવ તન રે વારા;
અને મન માંહે પુરા, ઓને રાખા થા કરારા. ૧૧

રે તુહી.

રીત પતંગકી તન લે વારીયા, એસી થી ઓસે પીતરે,
એસી થી ઓસે પીત;
પીતકા જસ તન ચાવ હે, સુનો એ મન ધર રીતરે,
સુનો એ મન ધર રીત. ૧૨

—:*:—

—૨૪૩—

તબ મુબારિઝ રણુમા, એક સાંમી રે આયા;
સો ગુલામને ઓસકુ, માર દુર રે કરાયા. ૧
યું કહી કહી રણુમા, આયે રે સામી;
સો માઝી ટલા કર, હો મુબારિઝ નામી. ૨
એસે દુશમન ગુલામને, કહી ફના રે કીને;
કે મારે પાડે ઓનુકુ, લે ધુલ માંહે દીને. ૩
તબ ગુલામકુ ગાલિબ, આઇ રે પીયાસા;
ઝૈનુલઆબેદીન પાસ, ફેર આયે કર આસા. ૪
તબ આફરીન આફરીન, બોત રે કહયા;
જબ ઝૈનુલઆબેદીને, દેખા ગુલામ રે આયા. ૫

પાણી કૈસર કેરી, ઓસે બશારત દીતી;
તબ ગુલામને ખુશી સુ, વે કબુલ રે કીતી. ૬
તબ બોસે રે દીતે, પગ મખદુમ કેરે;
અને રજા રે માંગ કર, ચલા ખુશી સુ સવેરે. ૭
તબ ફેર જા મેદાનમા, ખુબ કીતી રે જંગાઇ;
તન ભરયા ઘાઉં સુ, ગિરા ખબર એ પાઇ. ૮
તબ શેહઝાદેને જા કર, ઓસે રણથી ઓચાયા;
ઝેનુલઆબેદીન પાસ, ઓસે લાને સોલાયા. ૯
આપ ઘોડેથી ઉતર કર, સર ગોદ માંહે લીતા;
ઝૈનુલઆબેદીન દુઃખી થે, પાસ આયે રે સોણીતા. ૧૦
તબ ગુલામને આંખાં, ખોલી અતને મેંના;
પાસ શેહઝાદે +બેટેસુ, દેખ અપને નેંના. ૧૧
તબ ગુલામને સલામ, દોનુ પર કીતા;
અને હસતે આપસકા, જીવ રે દીતા. ૧૨

* * * * * *

એ સુન સુન મુમન, યાદ કીયા રે મીતા. ૧૩
રે તુહી
તુરકી આવ તન વાર કર, જીવકુ કીયા ફિદાયેરે.
જીવકુ કીયા ફિદાયે;
કયું ના ગાફલ સુનતે રીતકુ, કયું ના મન માંહે લાયેરે.
કયું ના મન માંહે લાયે. ૧૪

—: (૦) :—

— ૨૪૪ —

બરહા.

સુરીજનહાર જાન કર, હોકર રહીયે દાસરે;
દુનિયા સુ દલ નાંહી બાંધના, રાખની આખર આસરે. ૧
મુએ પેલા મરના, સુન- સુન દીનકી રીતરે;
મોત જે હે તુજે આવની, રાખની ઓસ સંગ પીતરે. ૨

+ બેટા સાથે.

નસ દન ધરસી ચંતમા, મોતકુ મેરા વીરરે;
દુનિયા એ ફનિયા સહી, બુઝેગા આપ સહીરે. ૩
પેલી એ ચંતા મનમા, કરસી પછે વે પીતરે;
જીવ તન મીતકે બાએ કર, તન તાજ કર એ રીતરે. ૪
તુરકી જુવાન વે હેઠે પડા, રજા મંગાઇ જાનરે;
તન નેહ સુ ફના કીયા, એસી થી પીત તુ માનરે. ૫
મુએ પેલે જે મર રહે, મરનેકા નાંહી દુઃખરે;
દુનિયા ફનિયાથી ચલતે, જાનતે તો હેં વે સુખરે. ૬
બીચાર છોડી મોતકુ, જીવના જે હે ચાવે સહી;
દુનિયાકે માંહી લપટાહીયે, બીસારીયા અપના દહી. ૭
તલતલ હેં વે ડરતે, મોત સુ છુપાવે જીવરે;
નેહ બાત વે ફોગટ કરે, બુઝે નાંહી ઓનુ પીવરે. ૮
પુછોને ઓનુકુ જાએ કર, કોં જંગમા જાવે કહી;
જગકુ ફના વે સબ કર, અમર રેવે આપ દહી. ૯
જો માલ સેતી જીવતે, પાદશાહ ના મરતે માનરે;
ફાની હે એસી દુનીયા, તું સાચ કરને માનરે. ૧૦
કહી રવડતે હેં મરે, પાદશાહ જા કહી અધમરે;
લેખથી કહી જા પડે, બુઝે ના કોહી નામરે. ૧૧
તકદીરકા લખીયા સહી, પોચેગા સબ તન તનરે;
એક તલ ના પીછા ખસે, આવેગા જબ વે દનરે. ૧૨
ગાફલ કયું સોવે ઘણા, નેંના તુ ખોલ કર દેખરે;
ફાની હે તેહકીક જાનના, દુનિયા કેરા ભેખરે. ૧૩

— (*) —

— ૨૪૫ —

રૂબાઇ.

સુન સુન ભાઇ મેરે દીનકે,
÷ ઇસકે ઝમાને કેરી બાત રે;
સુન બુઝો એસા રબ અપના,
ડર રાખો રબ તન જાત રે. ૧

÷ (હ. ઇસા અ. સ.)

ઇસે નબી રાહામા થે ચલીયે,
ખોપરી દેખી તો વન માંહી;
સંખ જેસા ધોળા થા હાડકા,
ગોશ્ત ને ચમડી થી નાંહી. ૨

ભેજા તો રહેયા ના થા ઓસમા,
ગહે થે બીખર સબ દાંત રે;
મગજમા ઘર કીયા ભમરીઉં,
કી ઓસ મગજમા જાત રે. ૩

* * * * *

* * * *

કાળી તો માટી ભરી સહી,
જાં જાં આંખુકી ઠામ રે. ૪

કાનુકેમાં =દર કીયા કીડીઉં,
સાંપુને ભી કીયા થા દર રે;
ભમરીઉં જો થા મગજમા,
કીડીઉં ભી કીયા થા દર રે. ૫

ધોળી સી દીસે રે વીરા ખોપરી,
પડી પડી જંગલમા +ઝાર રે;
મુદત કેતી કી પડી સહી,
બુઝે બુઝે સુરીજનહાર રે. ૬

ઇસા નેન ભર દેખીય',
અજબ હુએ આપ મન રે;
ખાલિક યાદ કીયા અપના,
પાકી પાકી હે જો તેરે તન રે. ૭

—:*:—

= સુરાખ, કાણું. + બેઆબરૂ થઇને.

— ૨૪૬ —

બરહા.

ઇલાહી તુજે પાકી સબી, તુ પાક આપ સુબહાનરે;
બોપરીકી ખબર મુજે બતા, ચાવે યું મેરા મનરે. ૧
ખબર ઇલાહી પાક તુ. ઉમેદ મુજે દેવે સહી;
હાલ મેં બુઝું ઓસકા. એતી ખબર ઇસેને કહી. ૨
યાં એકલા હે કયું પડા. ઇસે દેખને અચરત ભયા;
અસકી ખબર મોજકુ બતા. એતના તો ઇસેને કહયા. ૩
ઇસેકુ દુઆ માંગતે. જીબરાઇલ આયે તબ તાંહાં;
કહે તમે કયા ચાહતે ઇસે. તમારે દલ માંહાં. ૪
બોખરી કેરા હાલ તો. ઇસા કહે બુઝે અલ્લાહ;
યાં એકલી હે કયું પડી. અસકુ તો કયા પોચી ×બલા. ૫
હુકમ હુઆ ઇસા તમે. પુછો *કલંકકુ જાએ કર;
વે બાત તો તમ સુ કરે. બોલી ઝબાં પર લાએ કર. ૬
ઇસા તો તબ ચલ કર ગહે. સહી કલંકકે પાસરે;
સો બાત પુછનેકુ સહી. મન કર પુરી આસરે. ૭
હક ઇલાહી તુ સહી. પાક તો તેરી જાતરે;
ઇસા નબી યું ચલ કર. પુછી કલંકકુ બાતરે. ૮
અચરત હુએ દલમા. દેખતે સહી વે હાલરે;
ઓસ કાજ ઓસકે પાસ જા. ઇસા કરે સુવાલરે. ૯

—:※:—

— ૨૪૭ —

દુ આ.

હક તો સહી રબ અપના. હાં અપના.
કે તુ થા કેસી જાતરે;
ખુબસુરત થા કે થા બુરા, હાં બુરા,
ઇસા કેવે બાતરે. ૧

× મુસીબત તકલીફ. * બોપરીને.

બેહિશ્તી હુઆ કે તુ દોઝખી, હાં દોઝખી.
એતી હકીકત આખ રે;
થા તુ બખીલ કે થા સખી, હાં થા સખી.
ઇસે કહે વે ભી દાખ રે. ૨
કે તુ શહેરકા થા પાદશાહ, હાં પાદશાહ.
કે તુ થા ગદા ફકીરરે;
ભુખા થા કે તવંગરા, હાં તવંગરા.
કેને તુ મન કર ધીરરે. ૩
ઇસેને એતા જબ પુછીયા, હાં પુછીયા.
કલંકને કીતી બાતરે;
કયા ઇસે હો મુજે પુછતે, હાં પુછતે.
મેં તો હું કુની જાતરે. ૪
મેં તો થા ઇસે પાદશાહ, હાં પાદશાહ.
મિસર શહેરકે ઠામરે;
હુકમ મેરા કોઈ ના ફેરતા, હાં ફેરતા,
જસકુ દેતા મેં કામરે. ૫
નામ તો મેરા સબ જાનતે, હાં જાનતે.
મશરીક ઓર મગરીબરે;
સાત મુલક મેરે પાસ થે, હાં પાસ થે.
પાદશાહ થા એસા તબરે. ૬
મેરે મોલ પર ચલકતા, હાં ચલકતા.
સુરજ કરતા જોતરે;
કઈ લાખ ગુલામ થે રે. હાં ગુલામ થે,
થે ભી એસથી બાતરે. ૭
હજાર સો ગુલામ થે. હાં ગુલામ થે,
વે ભી રૂમી નામરે;
અનુ બના લાખ ઓર થે. હાં ઓર થે,
વે તો જંગી ગુલામરે. ૮

લાખ તો +અતલશ પૅનતે, હાં પૅનતે,
ગુલામ તુરકી જાન રે;
સાઠ હજારૂકે થી કાનમા, હા કાનમા,
બાલીયાં ગુલામોકે માન રે. ૯
સો તો હજાર મેરે પાસ થે, હાં પાસ થે,
જનુકા નામ પેલવાન રે;
થે વે મેરે આગે નત ઝુમતે, હાં ઝુમતે,
એસી થી મેરી શાન રે ૧૦
થે ખરીદ મેં ઓનુકુ કીયે, હાં કીયે,
મેરે દામુ ×ઝર રે;
ગુરઝ તલવારાં લેહકર, હાં લેહકર,
આતે બાંધ કમર રે. ૧૧
રૅત હોટે આગે મેરેટે, હાં મેરેટે,
સારા દન ઓર રાત રે;
મજાલ નાં થી કસી ઓસકુ, હાં ઓસકુ,
હોઠ હલાવે કરે બાત રે. ૧૨
બાંદીઆ સાઠ હજાર થી, હાં હજાર થી,
÷ચુનીદા ચુનીદા તન રે;
ઝેવર ઓનુ થા પૅનીયા, હાં પૅનીયા,
જતા ચાયા ઓનુ મન રે. ૧૩
લેખા ના કોઈ કર સકતા, હાં કર સકતા,
લશકર કેરા શુમાર રે;
હસાબ આતા ઘણા ગણુતે, હાં ગણુતે,
કીડી જું =વનકે માંહે રે. ૧૪
લાખ તો કાલે મેરે ઉંટ થે, હાં ઉંટ થે,
ઓર થા રંગ કુછ નાંહી રે:
* * * * *
* * * * ૧૫

+ રેશમી કપડું. × માલ. ÷ ચુંટી કાઢેલી. = જંગલ.

સાઠ સો થે ચીતે, હાં ચીતે,
શિકાર કેરે કામ રે;
પરંદે દસ હજાર થે, હાં દસ હજાર થે,
સુરંગ જનકા નામ રે. ૧૬
ખોપરી કરે યું બાતડી, હાં બાતડી,
ઇસે હેં સુનતે કાન રે;
બેગે સુનો ભાઇ મેરે દીનકે, હાં દીનકે,
સુન સુન રબ સહી માન રે: ૧૭

—:(૦):—

—૨૪૮—

બરહા.

ખાણા થા નત મેરે પાકતા, =મતલખ કેરે કામ રે;
હજાર ચાલીસ થે, પકાનાર કેરે કામ રે. ૧
મિસકીન જે થે શેરમા, +દરવેશ ભી જેતે સહી;
નત આવ ખાતે મેરે ઇયાં, કલંકને એસી ખબર કહી. ૨
એસા તો થા મેં પાદશાહ, ઇસે જગ કેરે ઠાંહ રે;
ઇસે એસા કો' પાદશાહ, જગ માંહે હુઆ નાંહ રે. ૩
પાદશાહ તો થા એસા સહી, ઝમઝમ મેરા નામ રે;
ખોખરીને બાત એતી કહી, ઇસે તો થે જસ ઠામ રે. ૪
ઇસે પુછે કે તુજકુ, હુએ હેં કેતે ÷સાલ રે;
કે થા તુ કબકા મુઆ, હુઆ હે એસા હાલ રે. ૫
નવસો બરસ હુવે મુજે, ખાકમા ભેલાયા તન રે;
ઇસેને વલી પુછીયા, ફેર મોત કેરા દન રે. ૬
ઇસેને પુછા કે વલી, કસ રીતે પોચી મોત રે;
કસ રીતે જીવ નિકાલયા, આઝાર દીતા બાત રે. ૭
કહયા મેં એક દન થા ગયા, કાજ ખેલને શિકાર રે;
શિકાર સેતી ફરીયા, મન કર ઘરકુ પીયાર રે. ૮

= બાવરચી ખાનું. + ફકીર. ÷ વરસ.

છતર મેરે શીશ પર, ફરતા તો થા ઇસે સહી;
અતલશ બિછાહી પગ તલે, ઘોડેકે ખબર કહી. ૯

એસી ખુશાલી સુ જાએ કર, પોચા મેં મેરી ઠામરે;
રાહા માંહી મન ભી ટળ ચલા, ખુશી હો કેરે કામરે. ૧૦

ઘરમા તો મોજકુ પેઠતે, ધ્રુજને લાગા તન રે;
સરથી પગુ તક ધ્રુજીયા, અજબ લાગા મન રે. ૧૧

એસી થી ગરમી આગ જું, માંહિ લે બાયા જીવરે;
આગથી તો દાગ મોજે લાગીયા, એસા કીયા મોજે પીવરે. ૧૨

હકીમ તો બોત તેડીયે સહી, *તબીબ જનુકા નામ રે;
આવ કર સબ હાજર હુએ, થે જે મુલકકે ઠામ રે. ૧૩

શુમાર બના =જોત કી. દવા તો કહી કહી રીત રે;
સબ થે મોજે વે ચાહતે, કર દલ સેતી પીત રે. ૧૪

સુરત એક આહી સહી, હોતે તો સાતમા દન રે;
આસમાનથી ઉતરી સહી, +દેહશત લાગી મન રે. ૧૫

બોત ડર દેખને લાગીયા, એસી થી ઓસકી જાતરે;
સાત તો ઓસકે મોહું થે, કલંકને કીતી બાત રે. ૧૬

ચીતેકે જેસે નખ થે, ઓસકે તન સેતી સહી;
ઓને ×ચુગ આવકર ડાલીયા, મુજ પર યું ખબર કહી. ૧૭

કુછ દરેગ ના કીયા, એસા લગાયા ચુગ રે;
ઉમેદ દેહશત લીયા સહી, અકલ ગહી ભંગ રે. ૧૮

ઝબાં બંધાઇ ડર સુ, જીવ ચુગ મારને ખેંચીયા;
ઓને દરેગ ના કીયા નખુ, પકડને મુજે ખેંચીયા. ૧૯

અદકી તો બાત અબ કયા કહું, તમ નબી રહેમાનરે;
બાત કહું દુઃખકી, એસી હુઈ મેરી શાન રે. ૨૦

—:※:—

* વૈદ. =કોશિષ કરી. + ગભરામણ. × પંજો

—૨૪૯—

નજમ.

બાત કરે ખોપરીકી જાતી રે, તમે સુનો રે;
ઇસે નબી સુનતે હેં બાતી રે, તમે સુનો રે. ૧

ચુગ આવ મોજે પર ડાલા રે, તમે સુનો રે;
લાગા ડર તબ બોત હાલા રે, તમે સુનો રે. ૨

ઝબાં મેરી ડર સુ, બંધાઇ રે. તમે સુનો રે;
×સુધીઆ તો સારી ગમાઈ રે, તમે સુનો રે. ૩

નખુ સેતી જીવ મેરા ખેચાયા રે, તમે સુનો રે;
÷છેહ તો દુઃખ કેરા ના પાયા રે, તમે સુનો રે. ૪

સબ તન નખ થે પેડયે રે, તમે સુનો રે;
નખ બાને નખુ સુ ખેચાયે રે, તમે સુનો રે. ૫

જારી બોત +જફાકી દેખાઈ રે, તમે સુનો રે;
*રક્ત તો બોત મોજે આઇ રે, તમે સુનો રે. ૬

ઝબાં મેરી ડરે બંધ કીતી રે. તમે સુનો રે;
મન ચંતા પોકારકુ દીતી રે, તમે સુનો રે. ૭

ઓસ હામ અવાઝ કરાતા રે, તમે સુનો રે;
આસમાન તલગ પોચાતા રે, તમે સુનો રે. ૮

એસા દુઃખ પોચા મેરી જાતી રે, તમ સુનો રે;
બાત દુઃખ કહી નાંહી જાતી રે, તમે સુનો રે. ૯

ઝબાં તો બંધ થી કરાઈ રે, તમે સુનો રે;
અવાઝકી સુધીઆ ગમાઇ રે, તમે સુનો રે. ૧૦

ખોપરીને એતા દુઃખ આખા રે, તમે સુનો રે;
ઇસે નબી સુન મન રાખા રે, તમે સુનો રે. ૧૧

—:※:—

× અક્કલ. ÷ હિસાબ. + ઝુલમ. * નરમી (એટલે રોવું.)

— ૨૫૦ —

બહેરા.

ઇસે નબીને પુછીયા કેને, તુ ×ઘોરકી રીત રે;
સુણને ઝમઝમ કે મુજે, તુજ દુઃખ તો કયું દીત રે. ૧

તેં કેસા ઘોરમા દેખીયા, અજાબ કેરી બાત રે;
કે કરાર તો પાયા ઉઆં, કે દુઃખ પોચા તેરી જાત રે. ૨

કહયા કે મુજકુ લે ચલે, કરને જનાઝા બાર રે;
લશકર સબ સાથે હુઆ, કર બોત મુજકુ પિયાર રે. ૩

ઘોરસતાનમા તો લે ગહે, ઓસ રીતે મુજે સબ રે;
નેનું આંસુ સબકો ચલે, ઝાર ઝાર રોવે સબ રે. ૪

લે જાને મુજકુ ખાકમા, સબુને મલ ભેગા કીયા;
ઉપર કીતી ઘોર રે, ચુન કર મુજે ભીતર લીયા. ૫

ફરિશતે દો આયે ઉઆં, +આગસી ઓનુકી જાત રે;
લે દમ મુજે બેઠા કીયા, આવ કર પુછી બાત રે. ૬

કે કુન તેરા રબ હે, કેસા હે તેરા દીન રે;
નબી તો તેરા કુન હે, યું કર પુછને કીન રે. ૭

ખોપરી કહુ એતના કહા, મેં રબ તો જાના નાંહી;
પેગમ્બર નાંહી જાનીયા, દીન તો ના કીતા સહી. ૮

તબ તો લે ગુરઝ મારીયા, ઓને તો મેરે શીશ રે;
*વલમ ભી ઓનુને ના કીયા, દીતા તો કરને રીસ રે. ૯

હાડ તો માર સોરમા કીયા, એક તો મારતે ઘાવ રે;
માર મારને ભેગા કીયા, એસા તો દીતા દાવ રે. ૧૦

કહયા કે થા આંખું બના, અસ જગ કેરે માંહી;
÷કારીગરી તો રબકી નજરૂ, તેં દેખી નાંહી. ૧૧

ખલકત તેરે રબકી, નજરૂ ના તેં દીતી કભી;
દેખતે જો અંધા હુઆ, અઝાબ પાવે અભી. ૧૨

× કબરની. + આગ જેવી. * જરા પણુ દીલ. ÷ કુદરત.

હજાર કહી કારીગરી, રબે તો કીતી સબ રે;
જો વે કભી તુ દેખતા, અઝાબ ના હોતા અબ રે. ૧૩
અબ તો હે એસી સખતી, તુજે દેખાવે નેંન રે;
આંખાં જો ખોલ ના દેખીયા, દુનીયામા રબકે બેન રે. ૧૪
એતા તો કું ગુરજ મારીયા, દુજા તો મેરે તન રે;
ફેર માર કર સુરમા કીયા, તન તો મેરા ઓસ દન રે. ૧૫
નબી અલ્લાહકે ક્યા કહું, ખોપરી કેવે તમુ બાત રે;
આગકે માંહે મુજે લે ગહે, ઓસમા બાઇ મેરી જાત રે. ૧૬
આગ તો બોત સલગાયે કર, ઓસકે તો બીચ મુજકુ કીયા;
પાણી તો તાંબા ગાલ કર, મુજકુ તો લે પીને દીયા. ૧૭
=ઝકુમ જો હે દોઝખી, વે તો મુજકુ ખલાયે રે;
અઝાબ નત નવા કરે, તલ તલ આગમા બાયે રે. ૧૮
સો સો હજારૂં બાગસે, ÷બલગીયે મેરી જાત રે;
બલગે ભી બીછુ સાંપ, ખોપરીને કહી બાત રે. ૧૯
બરસ હુએ નવસો. ઓર ભી વલી પચાસ રે;
દોઝખ માંહે હું ગિરા, કલંકને કહી બાત રે. ૨૦
કેવે નબી અલ્લાહ કે તમે, પાસ આયે ઓસ હાલ રે;
અસ બાતકુ એતે હુએ, સાડે તો નવસો સાલ રે. ૨૧
ઝમઝમકા એહવાલ થા, કેવે તો હોને દાસ રે;
ઇસે નબીકુ દેખતે. છુટક પાઇ આસ રે. ૨૨

—:(૦):—

— ૨ ૫ ૧ —

રૂબાઇ.

સુન સુન ભાઇ મેરે દીનકે,
ઇસકે ઝમાનેકી રીત રે;
ઝમઝમ પાદશાહકી બાત હે.
સુનો તો એ મન ધર પીત રે. ૧

= થુવરનું ઝાડ. ÷ વળગ્યા.

કેસી તો મુશકિલ રીત થી.
કેસા થા દોલતકા હાલ રે;
=અનંત થા લશકર એસકે.
મોતને ના છોડા ખિયાલ રે. ૨
તકદીર નાંહી તલ મટતી,
સુન સુન મુમન વીર રે;
રબ તો પેલા રે વીરા જાનીયે.
કરની હે તલ પલ ધીર રે. ૩
મુએથી પેલા હે ભલા મરના.
દુનિયાકી છોડની આસ રે;
સુ રી જ ન હા ર પછાનીયે.
હોઇ હોઇ મન સેતી દાસ રે. ૪
કહી ગઇ વીરા અસ જગથી.
પાવે નાંહી કામ નિશાન રે;
નબીયુંકુ જેને નાંહી માનીયે.
દીસે નાંહી વીરા તુ માન રે. ૫
ઝમઝમ જેસેકુ ખાકમા.
ભેલા કીયા એસા હે રબ રે;
દુનિયામા નાંહી કાએ જાનતા.
દોઝખમા આવે એસા રબ રે. ૬
ખોપરી ઝમઝમ કેરડી.
કીતી કીતી નબી સંગ બાતરે;
નબી તો રહા રે વીરા જગમા.
છુટક પાહી એસી જાત રે. ૭
સુન સુન ભાઇ મેરે દીનકે.
ચેતો ચેતો બેગે આપ જીવરે;
ખાતમ નબીકુ પછાનીયે.
આપ હોવે રાજી તો પીવરે. ૮

= બહુ.

નામ તો રેવેગા જગમા,
હોવે હોવે ભસતકી આસરે;
રબકા રસુલ સહી જાનીયે,
હોકર રહીયે વીરા દાસરે. ૯

—:*:—

—૨૫૨—

દુ આ.

સુન સુન ભાઇ મેરે દીનકે, હાં દીનકે.
એસી થી મોતકી રીત રે;
વેલેરે પોચે સહી આવસી. હાં આવસી.
તોભી કરને પીત રે. ૧
લખીયા લેખ ના છુટણા. હાં છુટણા.
પોચેગી તલ તલ પલ રે;
તો અબતો કેસે વીરા ડરના. હાં ડરના.
મરદ હોને ચલ રે. ૨
ઓત જો દોલત સુ જીવતા. હાં જીવતા.
ઝમઝમ જસકા નામ રે;
તો ભી ના જીવા મર ગયા. હાં મર ગયા.
ઢુંઢા ના પાયા ઠામ રે. ૩
તકદીર લખા નાંહી છુટના, હાં છુટના.
કામ ના આવે એ લાજ રે;
હાથ આડે રે દે મરતે. હાં મરતે.
ના કચું આતી તોજે લાજ રે. ૪
તો મરદ હોને વીરા ચલના, હાં ચલના,
જીવેકી કીજીયે ના આસ રે;
દુનિયા ફાનિ બુઝની. હાં બુઝની,
કીજીયે ના વિસવાસ રે. ૫

મુએ તો પેસે સહી મરના, હાં મરના,
ઓસકી સુન એ રીત રે;
મોત હે આવે વીરા તુજકુ, હાં તુજકુ,
તો કરને ઓસસે પીત રે. ૬
એક તો તલ ના બીસારીયે, હાં બીસારીયે,
યાદ કરોને બાત રે;
તલ તલ જાનો ભાઈ મરના, હાં મરના,
કયું ના બુઝે જાત રે. ૭
થોડે કાજે ફળ પાવસી, હાં પાવસી,
*અમર ભસતકી ઠામ રે;
દુનિયામા હોવે નેક નામીઆં, હાં નામીઆં,
વેસે કરો વીરા કામ રે. ૮

—:※:—

— ૨૫૩ —

સુનો ગુલામને કેસા, જંગ રે કીયા;
સસી ધન ધન ઓસકુ, કેસા વારા રે જીયા. ૧
અને ઓનુ પીછે હમતલ, નામ રે કહીયે;
વે મેદાનમા આયે, સુન કર લહીયે. ૨
અનુ હમલા કીતા, દુશમનુ સામી;
ઓનુ ધસ ધસ મારે, બોત દુશમન નામી. ૩
બોત મરદાન હોકર, જંગ રે કીતા;
એને શહાદત કેરા, ઓનુ પિયાલા પીતા. ૪
સુનો ઓનુ પીછે યઝીદ, બેટા ઝીયાદ હો કેરે;
વે રણ માંહે આયે, ધસને સવેરે. ૫
અનુ દુશમનુ સેતી, ખુબ કીતી રે લડાઇ;
સહી એતને શહાદત, અનુ ભી પાઈ. ૬

* હંમેશ માટે.

અનુ પીછે સાઅદ, બીન અબ્દુલ્લા કહીયે;
એ રણ માંહે આયે, સુણ કર લહીયે. ૭

અનુ આવ રણમા, ખુબ કીતી રે જંગાઇ;
કે જંગાઇકી બાત, હે કાગજુ લખાઇ. ૮

કે મોબારિઝ આયા, જે અનુકે સામી;
ઓસે ઓનુને મારા, જે હુઆ રે નામી. ૯

યું કહી કહી મોબારિઝ, અનુ મારને ગિરાહે;
પીછે એ ભી શહીદ, હુએ રે સોણાહે. ૧૦

એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી

જ્યું દીપક પતંગ હે, કેસા આપ ઝપલાયે રે,
કેસા આપ ઝપલાયે;
એ સબ વેસે ×લડીયે, તારીફ સહી સોણાયે રે,
તારીફ સહી સોણાયે. ૧૨

—: (૭) :—

— ૨ ૫ ૪ —

સુના ઓનુ બાજ ખોબાદ, બીન હારસ રે નામા;
એ અનસારી આયે, રણકે કામા. ૧

ખુબ રણ માંહે આવકર, ઓનુ ઘોડા રે ડલાયા;
કે થરથરે દુશમન, રણ રે ગજાયા. ૨

અનુ મોબારિઝ બોલાયા, આવ રણકે મેદાના;
અને મોબારિઝ ચુન ચુન, ધસ મારે રે જાના. ૩

ઓને એ ભી શહીદ, હુએ રે સોણાયે;
જે ખોબાદ હારસ, અનસારી કેલાયે. ૪

× લડયા.

સુનો ઓનુ પીછે મોરત, નામ રે લહીએ;
અબી મરત ગફારી, કે એટે રે કહીએ. ૫
અનુ રણ માંહે આવ કર, ખુબ જંગ રે કીતા;
સામી કુફકા લશકર. ધરૂજા રે દીતા. ૬
સો ઓનુ ભી શહાદત. એને રે પાહી;
રહી તારીફ તો ઓનુકી, યું કાગજુ લખાહી. ૭
યું ચાકરને ગુલામ, શેહઝાદે કેરે;
હુએ રણ માંહે શહીદ, આવને સવેરે. ૮
સો શહીદ હુવે. પચાસ ને તીના;
અનુ ફના કીયા આપકા તંના. ૯
એ શેહઝાદે કેરે, આદમીચું બના;
અનુ શહાદત પાઇ. રણકે મેના. ૧૦
હુએ ઓગનીસ તન. રહે શેહઝાદે કેરે;
ઓસમા સાળ ના કબીલેકે. બુઝો રે સવેરે. ૧૧
અને તીન તન ચાર. ઓર દોસ્ત રે રહે:
મલ ઓગનીસ તન, સુણ કર લહે. ૧૨
એસા સુરીજનહારા. હે અપના માના:
અને એક કર ઓસકુ. મન એતના આના. ૧૩
રે તુહી.
જે ચાવે સોહી કરે. આપ સુરીજનહાર રે.
આપ સુરીજનહાર:
વે ચાનારકુ ચાવે સહી. કર કર બાતજ પિયારરે.
કર કર બાતજ પિયાર. ૧૪

—:※:—

— ૨૫૫ —

રૂબાઇ.

નબીજીકે ફરઝંદ એકલે.
હુવે હુવે સુનો રણ માંહી;
રંજ બના મદદ કસીકી.
રણ માંહે પોચી નાંહી. ૧

રબ તો દેવે રે સહી કસની,
દોસતુંકુ સુનો સહી રીત રે;
કસની અદકી થોડી જાનીયે.
જેસીને જેસી જસે પીત રે. ૨

અબ તો સુનો રે ભાઈ દીનકે,
કેસી કેસી બીચાની હે બાત રે;
કતલ હોને રણમા.
ફરઝંદ નબીજીકી જાત રે. ૩

તરસકે લીને બાલે ટળવળે.
જીભ તો સુકી હોઇ જાન રે;
મછી જું પાણી રે બના ટળવળે.
એસા એસા હાલ થા માન રે. ૪

કરબલા કામ કહનથી.
ફેરાત બધાયા થા નીર રે;
એક ટીપ પાણી ના થે પાવતે.
સુન સુન બાત એ વીર રે. ૫

ફરઝંદ નબીજી હો કેરેઇ =નોબત.
પોચી કાજ જંગ રે;
થરથરી ધરતી દુઃખ સુ.
ફેરાકકા કીયા આપ રંગ રે. ૬

ગુલ ગુલા આસમાન પડીયા.
દેખો યું અફસોસ મન રે;
રણ માંહે રહે જાય એકલે.
ફરઝંદ નબીજીકે તન રે. ૭

કયામત આયે બના ×આલમકુ.
હુઆ કયા અજાબસી બાત રે;
* * * * *
* * * *. ૮

= વખત, વારો. × દુનિયાને.

બના સુર કુકે ઓલાદ.
આ દયા માન રે;
કેસા સોચ દીયા.
આપ જાત રે. ૯

—:※:—

— ૨૫૬ —

જબ શેહઝાદેને દેખા. ના કોઈ યાર રે માંહાં;
સબ કતલ હોવેડ. સહી રણકે માંહાં. ૧
એ અચરત શેહઝાદેકે. દલ રે લગાયા;
તબ અફસોસ દલમા. *હેરત સુ આયા. ૨
તબ નારા રે ડલાયા. અહલ બેત ચંત દીયા;
તબ થરથરી જમીઆં. એ સુન કર લીયા. ૩
તબ અહલ બેતને જાના. ચંતા હમારી હે આતી;
સહી અફસોસ હમારે. કી બુઝી શેહઝાદેને બાતી. ૪
કહયા સુના નુર +દીદ. નબી હો કેરે;
તમ સરવર સીને. શાહા સુનીયો સવેરે. ૫
તમે ફકર હમારી. કુછ ચંત રે ના લાની;
અહલ બેતને બાત. એતી કહી રે જાની. ૬
તમ દાગ ના હમારા. મત સીને પર લાહો;
તમે હમારી તરફ સુ. દલ =જમે રે કરાહો. ૭
હમુ શીશ તો તમારે. હે કદમુ દીતે;
સો ÷મહેશરકે મેદાનકે. ઉમેદકે લીતે. ૮
એ સુનતે શેહઝાદે. નેનુ ભરીયા પાની;
અને દુઆ ખેર માંગી. એનુ હક માંહે જાની. ૯
એ સુન સુન બાતી. સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ. મન એતના દીજે. ૧૦
રે તુહી.

---

* અચરત. + આંખા. = દિલમાં સંતોષ રાખો. ÷ કિયામત.

ફરઝંદ એકલે નબીઉકે, રહે રણકે માંયે રે,
રહે રણકે માંયે;
રબ બના મદદ તો કિસકી, પોચે ઓસ ઠામ નાયેરે,
પોચે ઓસ ઠામ નાયે. ૧૧

—:(૦):—

— ૨૫૭ —

બરહા.

રણમા રહે રે દેખો એકલે. ફરઝંદ નબીજી કેરે રે;
ઘેરે પડે ઉઆં એકલે, દુશમન થે બોતેરે રે. ૧

નારા તો મારા આહકા, અફસોસકે લીતે કહી;
હેરત સુ અફસોસ રે, સુન કીયા બાત સહી. ૨

ઝુરે એ મુરગે વનકે, આસમાન ઝુરા દેખ રે;
અહલ બેત તો ઝુરે ઘરમા, પોચીયા લખીયા લેખ રે. ૩

સુનને બાલે લડકે, રણ માંહે સબ થે સાથ રે;
જું રબ હે ચાવે કરે, નાંહી કિસીકે હાથ રે. ૪

અહલ બેત નારા સુનતે, અરજ પોચાહી આવ રે;
તન હે હમુ ફના કીયા, નેહ તમારેકે ચાવ રે. ૫

હમેં તો ખુબી ઉનકી, ચાતે હેં સહી કર મન રે;
હશર જબ હોવે સહી, કિયામત કેરે દન રે. ૬

શેહઝાદેને એતા સુન કર, નેનુ ભરીયા નીર રે;
અહલ બેત તબ રોયે સહી, હુઇ ના તલ ભી ધીર રે. ૭

ગગન દલ છાયા ગમે, નેનુ લગાયા મેહ રે;
ઝાર ઝાર યું રોયે સભી, શેહઝાદે તો કરે નેહ રે. ૮

ગરજે ગગન દલ દુઃખ ભરીયા, નેનુ બરસે ધાર રે;
નને બડે રોવે સભી, શેહઝાદે તો કરે પિયાર રે. ૯

—(*)—

— ૨૫૮ —

સુનો શેહઝાદેકે +સગુથી, જે પેલે રણ માંહે આયે;
સો અબ્દુલ્લા નામ સુ, આયે રે સોણાયે. ૧
સો મુસલિમ કેરે, બેટે રે જાનો;
બેટે ઓકીલકે મુસલિમ, જે રે પછાનો. ૨
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, કર અરજ પોચાહી;
અનુ જંગ દો કેરી, રજા રે ચાહી. ૩
કે ઘોડા મેં હીમતકા, અનંત રે લે જાહું;
જા સલામ તમારા, મુસલિમકુ પોચાહું. ૪
એતા અબ્દુલ્લાહને કે કર, રજા રે મંગાહી;
તબ શેહઝાદેને રજા, ના દીતી રે સોણાહી. ૫
અને દલાસેકી બાત, શેહઝાદેને કીતી;
સો અબ્દુલ્લાહને સુન કર, સબ રે લીતી. ૬
યા ઇબને રસુલુલ્લાહ, પાક રબ કેરી જાતી;
દાદા હક સુ તમારા, ભેજે કહી યું બાતી. ૭
એતા અબ્દુલ્લાને કે કર, બાજ એતના આખા;
પેલા જંગ મેરે બાપને, કીયા રે દાખા. ૮
અવ્વલ અવ્વલ તો ઓનુને, હે કીતી વફાદારી;
પેલા તન અનુ વારા, અનુ કર તમુ યારી. ૯
અને અબભી સગુ સુ, પેલા મેં રણ માંહે જાહું;
કે સબુ સુ આગે, પેલા પેલમેં કતલ કરાહું. ૧૦
સુનો અબ્દુલ્લાને એતની, ફેર કહી રે બાતી;
એ સુન સુન મુમન, કહયા દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી.

સગા શેહઝાદેકે થકી, પેલે આયે રણ ઠામ રે,
(આંકણી) પેલે આયે રણ ઠામ;
સો અબ્દુલ્લા બીન મુસલિમ થે, કહીયે જનુકા નામરે,
કહીયે જનુકા નામ. ૧૨

—:※:—

+ સગામાંથી.

—૨ ૫ ૯—

તબ શેહઝાદેને ઓનુકુ, લે ગલે રે લગાયે;
બોત નેહ કર અબદુલ્લા, વદાયેરે કરાયે. ૧

આવ ધસને ઓનુને, રણ ઘોડા રે કુદાયા;
તબ દુશમનુ સબુકે, દલ ડર રે આયા. ૨

તબ થરથરે દુશમનુ, કેરા રે સીના;
અનુ બાપકા બેર, પુરા મન રે દીના. ૩

આવ રણ માંહે મોબારિઝ, તલબ રે કીનેઃ
અને માર માર કહીકિંકુ, લે ધુલ માંહી દીને. ૪

બેર બાપ કાજે જંગ કીયા, રીસ સુ સોણાતા;
મારે દુશમન રણમા, કીયા એક રંગ રાતા. ૫

બાજ ઓનુકે સામી, કો' આયા રે નાંહાં;
એસા તરાસ રે પડીયા, સબ દુશમનુ માંહાં. ૬

તબ સાઅદકે બેટેને, કેદામા બોલાયા;
અને અનુકુ બોલા કર, એતા રે બતાયા. ૭

કહયા સામી રણમા, દેખા આતા જુવાના;
અને શેર નો રીતે, રણ રોકા રે જાના. ૮

અબ ઓસ સેતી જંગકા, તુ કરને સામાના;
અને મુકાબલા લેના, જા રણકે મેદાના. ૯

તબ કેદામાને ઝરર પેન, સબ સજે રે બંધાયા;
હો લોહેકા ગોલા, રણ માંહે આયા. ૧૦

જું ઉમર સાઅદને, જા હુકમ દીના;
ત્યું કેદામા રણમા, આયા સુન એ લીના. ૧૧

એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૨

રે તુહી.

હાશમીને આવ રણ શેકીયા; જેસા તલપે શેર રે,
જેસા તલપે શેર;
હુરીજનુકુ ધરૂજાયે કર, કીયે માર સબ ઢેર રે,
કીયે માર સબ ઢેર. ૧૩

—:*:—

— ૨૬૦ —

સુનો કોહામા આયા, રણ માંહે સામી;
જે હાશમી જુવાન થે, અબદુલ્લા નામી. ૧
તબ અબદુલ્લાને હમલા, કોહામાકુ કીતા;
તબ કોહામાને ઘોડા, ઓચાયા સોણીતા. ૨
ફેર અબદુલ્લાને ઓસ, પર ઘોડા રે દોડાયા;
ફેર કોહામા ભાગ કર, હુઆ અળગા સોણાયા. ૩
લે ભાલા યું અબદુલ્લા, ચલ ઓસ પર જાતે;
તબ કોહામા ભાગતા, ઘાવ કરને ના પાતે. ૪
તબ ઘોડા રે દોડાતે, પાણી પોચતા નાંહાં;
કે ભુખને તરસ સુ, ઘોડા થાકા રણ માંહાં. ૫
કે ઘોડા થાકે કાજ અબદુલ્લા, રહે ઘોડાકુ દોડાતે;
એક કનારે અબદુલ્લા, રેતે રે સોણાતે. ૬
ઢાલ નેઝા ને શમશેર, હાથ રે કીતી;
યું ઠાડે રે રહે, બાત રે સોણીતી. ૭
જબ કોહામાને દેખા, નાંહી ઓનુ હાથ ભાલા;
તબ હમલા કીયા, હે સામી ઓસ હાલા. ૮
સો અબદુલ્લાકે ઉપર, આવ બરછી ચલાઇ;
સો બરછી ઓનુકે, સીને પર આઇ. ૯
તબ અબ્દુલ્લાને, મોડ કર દીતી;
યું બરછી ચુકાઇ, સહી રે સોણીતી. ૧૦

તબ કોદામાને ફેર, હમલા રે ચાયા;
અને અબદુલ્લા કેરે, પાસ રે આયા. ૧૧
એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તુહી.

કોદામા આવ +જોડ પડા, અબદુલ્લાકે સંગ રે,
અબદુલ્લાકે સંગ;
આમના સામની રણ માંહાં, હો કરને લાગા જંગરે,
હો કરને લાગા જંગ. ૧૩

—: (૦) :—

— ૨ ૬ ૧ —

જબ કોદામાને ફેરકર, હમલા ચાયા;
અને વાર કરનેકે કાજ, પાસ અબદુલ્લાકે આયા. ૧
તબ અબદુલ્લાને શમશેર, ઓસ પર બાહઇ;
આધા જડબા તોડા, એસી ખબર સોણાઇ. ૨
અને પટકા ઓસકા, ખેંચ હાથમા લીતા;
અને ખેંચ કર ઘોડેથી, ઓસે ઢાલ રે દીતા. ૩
માર ઘોડેથી ગિરા કર, ટુકડે કીને;
ઓસકે ઘોડે પર ચઢીયે. અબદુલ્લા રે સોણીને. ૪
તબ ફેર કર ઘોડેકુ, આવ રણમા કુદાયા;
ફેર મોબારિઝ રણમા, આવ તલબ કરાયા. ૫
તબ અનુ રણમા, સુન બેતાં રે પઢાઇ;
સો ફેરાકકે બયાનકી, બેતાં રે સોણાઇ. ૬
તબ કોદામાકા બેટા, સલામે કહીયે;
ઓને સાઅદકે બેટેકુ, એતા કહયા રે લહીયે. ૭
કે બોત ઠામ જંગાઇ, મેં હે રે કીતી;
અને બોત ઠામ લડાઇ, હમ નજરે દીતી. ૮

+ મુકાબલા માટે.

પણ કોઇ ના દેખા, જેસા હાશમી જુવાના;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના આના. ૯

રે તુહી

કોહામા માર કર ડાલીયા, હાશમી ઝુઝે જુવાન રે,
હાશમી ઝુઝે જુવાન;
બેટે મુસલિમ કેરડે, નામ અબદુલ્લા જાન રે,
નામ અબદુલ્લા જાન. ૧૦

— (*) —

— ૨૬૨ —

જબ કોહામાકે બેટેને, તારીફ કીતી;
સો અબદુલ્લા કેરી, કીતી તારીફ સુણીતી. ૧
સો સાઅદકે બેટેને, સુન કર લીતી;
યું બેરીને તારીફ કીતી, તાં રે સુણીતી. ૨
તબ ડટે હુએ અબદુલ્લા, રણકે માંહાં;
પણ મોબારિઝ સામી, કો આયા નાંહાં. ૩
અને તરસને ગલબા, બોત રે કીતા;
તબ ઘોડકુ ઓચક કર, ફેર રે દીતા. ૪
જસ ફોજકે ઉપર, અનુ ઘોડા રે ચલાયા;
વે લશકર માર કર, ધુલ રે મેલાયા. ૫
કહી માર માર જમીંમા, ઉંધે રે ડાલે;
કહી ઘોડે સુ ગિરા કર, કીયે જમીંકે હવાલે. ૬
એક ફોજકુ રે ભાન કર, દુજી ફોજ પર આયે;
ઓસ ફોજકે ભી લોક, માર ધુલ રે મેલાયે. ૭
તબ તલવાર સેતી, લોહી ચકને લાગા;
પુરા ગુસ્સા તો ઓનુ દલ, બાવા બેરકા જાગા. ૮
સુન નસીરકા બેટા, જે સાલેહ કલાતા;
ઓસે ધસ કર મારા, સહી હે સોણાતા. ૯

ઓસે માર કર ચલીયે, મસરકે સામી;
ધસ ઓસે ભી મારા, જે કહી રે નામી. ૧૦
ભી એ કોહામા હબશી, પહેલવાન થા કલાતા;
સર ઓસકા કાટા, સહી રે સોણાતા. ૧૧
વે સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૨

રે તહી

હરીજન કહી મારે સહી, ચુન ચુન નામી નામ રે.
ચુન ચુન નામી નામ;
હે જુવાન હાશમી ઝુઝંત, એસા રણકે કામ રે.
એસા રણકે કામ. ૧૩

—:※:—

—૨૬૩—

એને અબ્દુલ્લાને માર કર, દલમા આયા;
પાસ શેહઝાદેકે આના, સોચ દલ રે લાયા. ૧
તબ પિયાદાને આવ કર, ચાહા રે બંધાઇ;
આવ પિયાદું ઘેરે, બાત રે સોણાઇ. ૨
તબ ખાએ નામ થા, વે જીકે સુ આયા;
આવ ઘોડેકે પગુ પર, ઘાવ રે કરાયા. ૩
તબ અબ્દુલ્લાકા ઘોડા, ગિરા બાત એ લહી;
તબ અબ્દુલ્લા પિયાદે, હુએ રે સહી. ૪
તબ નોફલ મોજાહમ, હમીર કલાયા;
વે પિયાદે દેખ કર, ધસ કર આયા. ૫
અને બતન ભી આયા, સાથ ઓસકે સહી;
આયા ઉમર બીન સાલ, બાત સુની ગહી. ૬
ઉમર બીન સાલ, જે સદાદી કહીયે;
ઓને બરછી ડાલી, સુન કર લહીયે. ૭

તબ અબ્દુલ્લા શહીદ, હુએ ઓસ ઠામા;
બોત દુશમન મારે, કર જંગકા કામા. ૮
સુન ગાફલ જાગ કર, એસે રે બેના;
અને ઝવેરકી રીતે, સુન રાખો રે મના. ૯
કે સુનતે તોજકુ, કુછ હોવે રે =સાના;
અને ગફલત છોડ કર, દલ કર ÷દાના. ૧૦
સહી રીતે મરના, રાત દંના;
તો ભલા હે કે સુન કર, એ રાખ રે મંના. ૧૧

રે તુહી.

સુરીજનહાર પછાન કર. રાખના હે એક ચંતરે.
રાખના હે એક ચંત;
મોત ભી ના છોડસી. હોકર ચલ નચંત રે.
હોકર ચલ નચંત. ૧૨

—:*:—

— ૨ ૬ ૪ —

બ ર હા.

ભાઈ સુનો દીનકે, તલ તલ હે મરના સહી;
ખલકત સબુકુ મોત હે. દીતી ઓને આપ દહી. ૧
બોત માલથી હુએ નાંહી. નાંહી મોતથી તલ છુટના;
હકીકત દોલત બોતકી. હે મન સેતી બુઝના. ૨
એક થા સોદાગર. માલ થા અપાર ઓસકે પાસરે;
બેપાર છોડ બેઠા ખાહું, એસી તો કીતી આસરે. ૩
લેખા કીયા હુવા ઘણા, ખરચે સૌ પર સાલરે;
બાંટતે સભી કોટમકુ, એતા રહયા ઓસે માલરે. ૪
બેપાર છોડ બેઠા ખાઓ, એસા મન કીતા +રળીઆત રે;
અઝરાઇલ એસેમા સહી. આયે સુનીયે બાત રે. ૫

= અક્કલ. ÷ સમજદાર. + ખુશાલી કરી.

ડરીયા સોદાગર દેખતે, લાંચ કબુલી મન રે;
ભાગ ચોથા દેના કીયા, માલ તબ જાન રે. ૬
અઝરાઇલને જબ ના કીયા, ફેર ફેર બંધાઇ બાતરે;
ઘરબાર તમ સબ માલ લો, છોડ દોને મેરી જાતરે. ૭
અઝરાઇલ બોલે માલકા, મેરે નાંહી કુછ કામરે;
સાહેબને ભેજા મુજે, બોલાને તેરા નામરે. ૮
અપાર ઓસકે માલ થા, કામ કછુ આયા નાંહાં;
યું મોત નાંહી છોડસી, સુન સુન રાખો મન માંહાં. ૯
મરના ભલા વેસા સહી, રેવે જે જગમા નામ રે;
રસુલ રબ ખુશ હોવે, પાવે તો જન્નત ઠામરે. ૧૦

—:(૦):—

— ૨૬૫ —

જબ અબ્દુલ્લાકે ચચાને. દેખે રે નેના;
કે અબ્દુલ્લા રહે, રણકે સેના. ૧
સો જાફર ઓકીલકે. બેટ રે જાના;
સો મુસલિમ કેરે. ભાઇ રે પછાના. ૨
એ ઝાર ઝાર રોએ. નેનુ ભરીયા પાની;
તબ શેહઝાદેકે પાસ. રજા માંગી રે જાની. ૩
અનુ રજા રે માંગ કર. આયે રે મેદાના;
સહી બેતાં પડીઆં. અનુને જાના. ૪
સો તારીફ કીતી. શેહઝાદે કેરી;
અને ગરીબી આપકી. મન દીતી રે સવેરી. ૫
યું બેતાં રે પઢતે. આયે ફરાકકે માંહાં;
કો' ઓનુ સામી દુશમન. ટક સકા રે નાંહાં. ૬
જે મોબારિઝ ઓનુકે. સામી રે આયા;
ઓસે મારને જમીંમા, તુરત ગિરાયા. ૭
તબ રણ તો સારેમા. પડીયા શોરા;
એસા જાફરને આવ કર. દેખાડા ઝોરા. ૮

તબ દુશમન સારે, બાત તંગ રે આયે;
તબ એકઠે મલ કર, સારે રે ધાયે. ૯
સો દોડને જાફરકુ, ઘેરેમા લાયે;
ચહુ દેશથી આવ કર, ઘાવ રે ચલાયે. ૧૦
* * * * * *
તબ જાફર શહાદત, સહી રે પાહે. ૧૧
એ સુત સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૨
રે તુહી.
રબ ચાવે સોહી કરે, બંદાકુ રાખની આસ રે,
બંદાકુ રાખની આસ;
+ગુમાનકી ઠામ નાંહી, હોકર રહેના દાસ રે,
હોકર રહેના દાસ. ૧૩

—:*:—

—૨૬૬—

જબ હુરીજનુ જાફરકુ, શહીદ કરાયે;
તબ ભાઈ તો ઓનુકે, ધસ રણ માંહે આયે. ૧
સો અબદુલ્લા રહમાન, બીન ઓકીલ રે કહીયે;
એ જાફર કેરે, ભાઈ રે લહીયે. ૨
ઓનુ રણ માંહે આવ કર, ખુબ કીયા રે કતાલા;
કે દુશમનુ કેરા, હુઆ ખોટા રે હાલા. ૩
સહી તબભી શહાદત, અનુને પાઈ;
બાત દુશમન માર કર, એસી કરને લડાઇ. ૪
જબ શહીદ હુવે, ઔલાદ ઓકીલ દો કેરી;
જે મુરતઝા અલીકે, ભાઇ સોણીયો સવેરી. ૫
સો ઓકીલ બીન, અબુ તાલીબ રે કહીયે;
જબ ઔલાદ અનુકી, શહીદ હુઈ લહીયે. ૬

+ અભિમાન, ગુરૂર.

તબ જાફર તૈયારકે, ફરઝંદ જાનો;
નોબત ઓનુકી, પોચી રે માનો. ૭
સો શેહઝાદેકે બેનકે, બેટે રે કલાયે;
વે ભાનેજ શેહઝાદેકે, રણ માંહે આયે. ૮
જો બેટે કહીયે, બીબી ઝૈનબ કેરે;
બીબી ફાતમાકી બેટી, બીબી સોણીયો સવેરે. ૯
બીબી ઝૈનબકે બેટુંકી, નોબત રે આઇ;
એ સુનતે મુમન, દલ ચંતા રે લગાઇ. ૧૦

રે તુહી.

ફરઝંદ નબીજી કેરેટ, ઝુઝે સહી રણ માંહે રે,
ઝુઝે સહી રણ માંહે;
રબ બના કોઇ મદદકુ, પોચનહાર કો નાયે રે,
પોચનહાર કો નાયે. ૧૧

—:*:—

—૨૬૭—

બરહા.

ફરઝંદ નબીજીકે જા પડે, કરબલા રણકે માંયે રે;
રબ બના મદદકુ, અવર પોચે નાંયે રે. ૧
તરસે તો જીભાં સુકે સહી, તરફડે તો જીવ તન માન રે;
પાણી બના જું તરફડે, મછી દરીયા જાન રે. ૨
હુકમ રબકા ÷સર-ચડા, ફના કરાહી જાત રે;
તકદીરકુ રાજી હુએ, કીતી ના કુછ બાત રે. ૩
ફરઝંદ નબીકે +ગુલ જેસે, રણમા જાકર રહે;
આસમાન જમીં દેખતે, અફસોસ સુ અચરત ભહે. ૪
રોવે તો વનકે મુરગાં, રોવે પંખી જાત રે;
પત્થર ઝુરે લોહી સુ, એ સુન સુન બાત રે. ૫

÷ માથે ચડાવીને. + ફુલ.

એ બાળ નીકલે રણમા, જંગ કાજે ફુલ ગુલાબ રે;
બનકે તો બાસી ગ્રુરીયે, અનુ દેખને સતાબ રે. ૬
શેહઝાદે તો ગ્રુરે સહી, ભર ભર આપકે નેન રે;
ચાવે ઇલાહી સો કરે, કેના ના કસકુ કેન રે. ૭
ઘરમા લોક સબ ટળવળે, તરસે ના હોવે ધીર રે;
શેહઝાદે એ સુન સુન રોહીયે, ભર ભર નેનુ નીર રે. ૮
=ચહુ-દેસથી ઘેરા પડા, હુઇ તો ચહુ દેસ માર રે;
ફરઝંદ નબીકે એકલે, રબ બના નાંહી આધાર રે. ૯
એસી ×બીસકે *બીચી સહી, ફરઝંદ નબીકે શીશ રે;
હુકમ સુ રાજી હુએ, ચઢી ના અનુ રીસ રે. ૧૦

—:※:—

—૨૬૮—

મહમદ બીન અબ્દુલ્લા, ઇબને જાફર કહીયે;
બીબી ઝૈનબકે બેટે, સુન કર લહીયે. ૧
અને શેહઝાદેકે પાસ, આવ મહમદ રજા રે ચાઇ;
પુરી જંગ કેરી, ચંતા દલ માંહે આઇ. ૨
તમારે આગે જીવ, ફના રે કરાહું;
મેં ચાના હું કે તમુસુ, પેલા રણમા જાહું. ૩
તમે રજા દો મુજકુ, તમે શેહઝાદે મેરે;
સુનો મહમદ અરજ, એતી કીતી રે સવેરે. ૪
તબ શેહઝાદેને રજા, અનુકુ દલાઇ;
તબ રણ માંહે આયે, ખબર સોણાઇ. ૫
આવ રણ માંહે શાયેરી, ઝબાં સુ આખી;
સો બેતાં આરબી, બોલીમા દાખી. ૬
કહયા મેં હું તમુ સુ, જંગ રે કરાહું;
અને કામ તો તમારા, કર તંગ રે બનાહું. ૭

= ચારે તરફથી. × મુસીબત. * પડી.

અને હુસેન બીન અલી, કાજ તન મેં રે ગમાહું;
મેં જીવકુ ઓનુ પર. ફના કરાહું. ૮
સું ઓર ભી કેતની, બેતાં રે પઢાઇ;
અને રણ માંહે આવ કર. બોત કીતી લડાઇ. ૯
કે માર કહી ડાલે, કહી જીવ બના કીતે;
પછે શહીદ તો હુવડે, સહી રે સોણીતે. ૧૦
એ સુન સુન બાતી. સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ. મન એતના દીજે. ૧૧
રે તહી
રબ ચાવે સોહી કરે, એ સુન રાખો ચંત રે.
એ સુન રાખો ચંત;
તકદીર તલ ના મટસી. હોકર ચલો નચંત રે.
હોકર ચલો નચંત. ૧૨

—:(૦):—

— ૨૬૯ —

બીબી ઝૈનબ બેન, શેહઝાદે કેરે;
બોત બેટેકા દુઃખ સુ. રોએ રે સવેરે. ૧
તબ શેહઝાદેને ખાતર. *તસલ્લી કીતી:
બાત નસીહત કેરી. કહી રે સોણીતી. ૨
તબ બીબીને દુઃખ, સહા દલ માંહાં;
ફેર કર બીબી, રોએ નાંહાં. ૩
સુન પીછે ઓનુ, ભાઇ મહંમદ કેરે;
એક અબ્દુલ્લાકે બેટે, બુઝીયો સવેરે. ૪
જબ ભાઇ તો શહાદત, હુએ રે દેખાયે;
તબ રણ માંહે ધસ કર, લીતે દરદકે આયે. ૫
એસી શેરકી રીતે. તલપ રે કીતી;
કે ભાઇકે બેરીકી, જાત ફના કર દીતી. ૬

* દિલાસો આપ્યો.

કે ભાઇકે બેરીકા. જા કાટા રે શીશા;
એસા ઘોડા થા ઓચાયા, બોત કરને રીસા. ૭
ઓસે માર કર આયે, શેહઝાદેકે પાસા;
સો અરજ હો કેરી, મન કરને આસા. ૮
કહયા કતલ ભાઇકા, દેખ ચડી રે રીસા;
બેઇખતીયાર હોકર, કાટા બેરીકા શીશા. ૯
તો રજા મેં ના માંગી. વે માફ હે કરના;
અને કરમકી નજર, મોજ પર ધરના. ૧૦
ફેર આહું અસ કાજે, હું રજા રે ચાતા;
એ સુન સુન મુમન, કહો દન ઓર રાતા. ૧૧

રે તુહી.

ઓનુને બેરી ભાઇકા. દેખતે મારા નેંન રે,
દેખતે મારા નેંન;
શેહઝાદે ફેર આવ કર, કહે રજાકે બેન રે,
કહે રજાકે બેન. ૧૨

—(*)—

—૨૭૦—

જાબ શેહઝાદેકે પાસ, રજા ઓનુને મંગાહી;
તાબ મેરબાની શેહઝાદેને, બોત ફરમાહી. ૧
બોસા આપસકે ગલેકુ, ઓનુ રે લગાએ;
યું કરને નેહા, વદા રે કરાએ. ૨
અને રણ માંહે આવ કર, બોત કીયા રે જંગા;
લશકર દુશમન. માર કીયા રે ભંગા. ૩
સો શમશેર લેકર, એસા કીયા રે કતાલા;
કે દુરીજન કેરા, હુવા તંગ રે હાલા. ૪
પછે ઓનુને શહાદત, ઓસ ઠામ પાહી;
બોત દુશમન મારે, કરને લડાહી. ૫

જબ શહીદ હુવેહે, ભાનેજ શેહઝાદે કેરે;
અબ શેહઝાદેકે ભતીજે, રહે અનેરે. ૬
તબ શેહઝાદેકે ભતીજુંકી, નોબતાં રે આઈ;
ઇમામ હસનકે બેટે, જે શેહઝાદેકે ભાઈ. ૭
સુનો મઝલુમ કેરી, આઇ ભતીજુંકી બારી;
એ શેહઝાદે મઝલુમકા, દુઃખ લાગીયા ભારી. ૮
તબ અબ્દુલ્લા ઇબને, હસન રે કહીએ;
સો =મુસેરાં-ભીતર, થે જુવાન રે લહીએ. ૯
થી મોંકી ખુબી, જેસા પુનમકા ચંદા;
એસી રબ તો અજબ, થા ખુબી રે દેહંદા. ૧૦
અને શેહઝાદેકે પાસ, આવ અરજ પોચાહી;
સો જંગકે કાજે, રજા રે મંગાહી. ૧૧
અબ સગુંકે ફેરાકકી, મુજે તાકત રે નાંહાં;
બેગે રજા દો મુજકુ, મેં જાહું રણ માંહાં. ૧૨
અબ્દુલ્લાને શેહઝાદે પાસ, રજા રે મંગાહી;
એ સુનને મુમન, ચંતા એતની આહી. ૧૩

રે તુહી

ભાઇકે બેટે બેગે સુ, આયે શેહઝાદે પાસ રે,
આયે શેહઝાદે પાસ;
રણમા જા જંગ જીતના, તન ફના કરાને આસ રે,
તન ફના કરાને આસ. ૧૪

—:*:—

— ૨૭૧ —

બરહા.

રબ હૈ ચાના કરે, ચાવે જે આપકે મન રે;
ખલકત કરે પેદા સહી, દીઆ ÷અજલકા દન રે. ૧

= હજુ જેની મુછો નીકળી ન હતી. ÷ મોતના.

તકદીર સુ ચારા નાંહી, ચાવે જે સુરીજનહાર રે;
મીતકુ અને કરતા, હે બોત જે પિયાર રે. ૨
ફરઝંદ દેખો નબીઉકે, રણમા કરે કતાલ રે;
પાણી બના તરસે રહે, એસા થા ઓનુકા હાલ રે. ૩
બેટે શેહઝાદેકે ભાઇકે, ગુલ સે તો આયે પાસ રે;
ચચા રજા દો મુજકુ, કીતી અરજકી આસ રે. ૪
શેહઝાદેને નારા ડાલીયા, સુનતે અબ્દુલ્લા જે કાન રે;
નેનુ તો +મેહે ઝુર લાહીયા, ફિરાકકે લીતે માન રે. ૫
તમના તો હો મેરે ભાઇકે, સહી કીયા નિશાન રે;
યાદગાર હો મેરે ભાઇકે, એસા તો આખા માન રે. ૬
તમના તો હો પાસ મેરડે, જું જીવ કેરી રીત રે;
કે કર શેહઝાદે રોહીયે, બોત દલ કેરી પીત રે. ૭
ભાઇકે બેટેકુ દેખતે, રોએ તો નેના ભર રે;
સુનો ભાઈ મેરે દીનકે, સુન સુન મનમા ધર રે. ૮
શેહઝાદેને નારા આહકા, ડાલ ડાલને રથન કીયા રે;
કોઇ રબ બના બુઝે નાંહી, જે દુઃખ થા ભીતર જીયા રે. ૯
ફુલ ગુલાબ ગુલ સે આવ, આવ ગિરાને તન રે;
કો રબ બના બુઝે નાંહી, જે દુઃખ થા ઓસ દન રે. ૧૦

—:※:—

—૨૭૨—

જબ અબ્દુલ્લાને રજા, જા ચચા પાસ માંગી;
તબ શેહઝાદેકુ દરદકી, ચંતા નવી રે જાગી. ૧
કહયા યાદગારી તમ હો, મેરે ભાઇ હો કેરી;
તમે નિશાની હો ભાઇકી, મેરે પાસ રે અનેરી. ૨
તબ આહકા નારા, ડાલા દલકી પીતા;
કહયા રજા મેં તમુકુ, દેઉં કસ રે રીતા. ૩

+ વરસાદ.

બોત શેહઝાદેકે નેનુ, આંસુ રે ભરાયે;
અને અબ્દુલ્લાકુ લેકર, ગલે રે લયાયે. ૪
તબ અબ્દુલ્લાને સોગંદ, શેહઝાદેકુ દીતી;
અને રજા હો કેરી, બોત ઉતાવળ કીતી. ૫
તબ શેહઝાદેને રજા, ઓનુકુ દલાઇ;
તબ મેદાનમા આયે, ખબર સોણાઇ. ૬
અને આવને બેતાં, પઢી રણુ ઠામા;
સો આપસકી નસલકા, લીયા રે નામા. ૭
કે યું કર ઘોડા આવ, મેદાન કુદાયા;
તબ દુશમનુ દલ, સબુ સુ ફરીયા. ૮
જા રણ માંહે મોબારિઝ, ઓનુ બોલાયા નાંહાં;
અને બેગેસુ ઘોડા, હાકા રણ માંહાં. ૯
સો સાઅદકે બેટેકે, સામી ઘોડા રે ચલાયા;
એ સુન સુન મુમન, દલ એતના આયા. ૧૦

રે તહી

સુરીજનહાર પછાન કર, હોકર રહીયે દાસ રે,
હોકર રહીયે દાસ;
ચંતા કરને =અંતકી, કે દુનિયાકી છોડ આશ રે,
કે દુનિયાકી છોડ આશ. ૧૧

—:(૦):—

— ૨ ૭ ૩ —

સો લશકર માંહે, ઘોડા ઓનુને ડાલા;
તબ સાઅદકે બેટેકે, પાસ પોચે ઓસ હાલા. ૧
જા બીસ ને દો આદમી, એકાએક મરાયે;
સો સાઅદકે બેટેકે, પાસ રે સોણાયે. ૨
તબ સાઅદકા બેટા, ભાગ પીછા રે ફરીયા;
સો ઝાઝે લશકર, માંહે જા મલીયા. ૩

= આખિરતની.

તબ અબ્દુલ્લા ફેર કર, આયા રે મેદાના;
આવ મોબારિઝ માંગા, એસા રે જાના. ૪
પણ મોબારિઝ એક, સામી હુવા કો' નાંહાં;
તબ સાઅદકે બેટેકે, ડર આયા દલ માંહાં. ૫
તબ સાઅદકે બેટેને, દેખા લશકર સામી;
પણ મોબારિઝ કોહી, હુઆ ના નામી. ૬
તબ લશકર સારેકુ, ઉને અવાઝ રે કીતા;
તબ ઇનામ ને ઇકરામ, કીયા દેના હે સોણીતા. ૭
તબ લાલચકે લીતે, એક સુન કર આયા;
બોખતરી બીન ઉમર, સામી રે કલાયા. ૮
કહયા સુન તુ બેટા, સાઅદ હો કેરે;
તુ સિપાઇકા દાવા, હે કરતા સવેરે. ૯
એ જીવનેકી તેં *ગોશે, હે તુ ×પાહુ રે +ખસાતા;
તબ સાઅદકા બેટા, શરમાયા રે સોણાતા. ૧૦
બોત શરમાને જુવાબ, દીયા જીવ હે પિયારા;
એ સુન સુન મુમન, સોચ એતના સવારા. ૧૧

રે તુહી.

મોબારિઝ ના કો' હોવદા, અબ્દુલ્લાકે સંગ રે,
અબદુલ્લાકે સંગ;
દુરીજન સબ ધરૂજાઇયે, રણમા કર બોત જંગ રે,
રણમા કર બોત જંગ. ૧૨

— (*) —

— ૨૭૪ —

બોત સાઅદકે બેટેકુ, =ખજાલત આઇ;
જીવ પિયારા હે શરમા, એતી બાત રે આઇ. ૧
તબ બોખતરીને ફેરકર, કહયા ભાગતા જો નાંહાં;
તો જીવ ના રેતા, તેરે તન રે માંહાં. ૨

* ખુણામાં. × પગ. + ખસેડતા. = શરમ.

અને ÷રાસતી =સુખન તુ, અબ રે જાને;
અને મેરા કહયા, તુ સચ કર માને. ૩
તો દેખ એ જુવાને, લીયા હે મેદાના;
અને મોબારિઝ માંગતા, હે રે જાના. ૪
તો જા તુ ઓસકે, સહી રે સામી;
અને મોબારિઝ ઓસ સુ, તુ હોને નામી. ૫
એ બોખતરીકા કૅના, ઓસે × બુરા રે લગાવા;
કે સાઅદકે બેટેકુ, બાત ગુસ્સા રે ચડાવા. ૬
બોખતરી એતા, કૅ કર ચલીયા;
સો આપસકી ફોજ સુ, મોં રણમા કરીયા. ૭
તબ પાંચ સો અસવાર, થે ખાસ રે કહીયે;
તબ ઓનુકુ લે નિકલા, રણમા લહીયે. ૮
સો પાંચ સો અસવારૂં સુ, આયા રે સામી;
જાં થે રે રણમા, અબ્દુલ્લા નામી. ૯
તબ શેહઆદેકી તરફથી, લોક મદદકુ આયે;
દેખ અબ્દુલ્લા એકલે, એ બેગે રે ધાયે. ૧૦
વે મહંમદ ઇબને, અનસ રે કહીયે;
ભી ઓસદ બીન, અબ્દ જે લહીયે. ૧૧
ભી ફીરોઝ ગુલામ, ઇમામ હસન હો કેરે;
એ તીનું જા રણમા, પોચીયે સવેરે. ૧૨
એ સુન સુન બાતી, પાક કરો આપ જાતી;
અને એક કર કહો, દન ઓર રાતી. ૧૩

રે તુહી

સુરીજનહાર પછાનીયે, હે ચાતા કરે વે કામ રે,
હે ચાતા કરે વે કામ;.
દાસ હો રહીયે ×નસદના, લીજે નેહ સુ નામ રે,
લેજે નેહ સુ નામ. ૧૪

—:※:—

÷ સાચી. = વાત. × હંમેશા.

—૨૭૫—

તબ ફીરોઝ ગુલામ થા, સો આગે આવ પડીયા;
અને બોખતરી સેતી, આવ મુકાબલા કરીયા. ૧
તબ બોખતરીએ રીસ સુ, હમલા કીતા;
તબ ફીરોઝ નેઝે સુ, ઓસે ઉચા રે લીતા. ૨
તબ અબ્દુલ્લાને ગુલામ, પાસથી નેઆ રે લીયા;
અને દુશમનુ ઉપર, હમલા કીયા. ૩
ઓસદ ને મહંમદ, પીછે ઓનુકે જાવા;
સો અબ્દુલ્લાકે સેતી, તન આપકા પોચાવા. ૪
તબ ફીરોઝને દેખા, સાહેબ આગે રે ચલીયે;
કે દુશમન સેતી, જા ધસ કર મલીયે. ૫
એતા બુઝને ફીરોઝ, ફેર ઓનુ સાથ આયા;
સબ એકઠે હોને, હમલા કરાયા. ૬
તબ પાંચ સો અસવાર, ઓર ભેજાયે;
જે બોખતરી સાથ, વે આયે રે સોણાયે. ૭
સબ માર કર પીછે, લશકરમા દીતે;
એસે મારે એતને, હે રણ જીતે. ૮
તબ શીસ બીન રાબીએ, થા એકકા નામા;
વાં સવાર રે +સો-પાંચ-સુ, આયા રણકે ઠામા. ૯
બોખતરીકુ આવકર, ઓને દીયા રે તાના;
તબ ફોજ લે ભાગા, ચાર તન આગે રે જાના. ૧૦
તાં ચાર તનું આગે, લે ફોજ રે ભનાતા;
એતી તો શરમ, નાંહી મન રે લાતા. ૧૧
સુનો બોખતરી સેતી, બાત શીસને એ કીતી;
ઇમામને સુનતે, એતી ચંત મન દીતી. ૧૨

રે તુહી.

+ પાંચસો સવાર સાથે.

ચાર તન સુ જા રણમા, કીતા એસા જંગ રે,
કીતા એસા જંગ;
ગુલામે પાંચ સો અસવારકા, મારને કીતા ભંગ રે,
મારને કીતા ભંગ. ૧૩

—:(०):—

— ૨ ૭ ૬ —

સુનો બોખતરીને શીસકુ, એતા કૅને ફેરાયા;
ઓસકી ફોજ હો સેતી, સાથ આપ લાયા. ૧

* * * * * *

વે શીશ હજાર સુ, દોનુ મલકર આયે. ૨
યું હજારને આવ કર, ડાલીયા ઘેરા;
અને ચારૂં રે તનકુ, ઘેર લીયા રે સવેરા. ૩
તબ અબ્દુલ્લા શીસકે, ઉપર આયે;
ઓસદ ને મોહંમદ, સાથ રહે રે સોણાયે. ૪
એ આવને શીસ સુ, બોત કીયા રે જંગા;
કે લશકર ઓસકા, માર કીયા રે ભંગા. ૫
અને ફીરોઝ થે આયે, બોખતરીકે સામી;
તબ એકસો તીસ, મારે ચુન ચુન નામી. ૬
એતે ફીરોઝ તો જંગમા, હુવે ઘાયલ રે સોણાયે;
તબ કદમ તો શેહઝાદેકે, તરફ રે ફેરાયે. ૭
તબ ઓસમાન મોસલી, એ દગા રે કીતા;
સો કમરમા પીછેથી, આવ નેઝા રે દીતા. ૮
તબ ગિરીયે ફીરોઝ, ઝમીંકે માંહાં;
તબ ઘોડા ચલ ગયા, ડાડા રહેયા રે નાંહાં. ૯
તબ ફિરોઝને પિયાદે, હો ચંતા રે કીતી;
ડાલ નેઝાકે હાથમા, શમશેર લીતી. ૧૦

એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૧
રે તુહી.

જે ચાવે સોહી કરે, આપ રબ રહેમાન રે,
આપ રબ રહેમાન;
ઓસથી છાના કુછ નાંહી, વે +કાદિર સબ પર માન રે,
વે કાદિર સબ પર માન. ૧૨

— (*) —

:— ૨ ૭ ૭ —

જબ ફીરિઝે લીતી, હાથ શમશેરા;
તબ દુશમન માર કર, લે ઓસથી ઘેરા. ૧
તબ ઓસદ તો ફીરિઝકી, મદદકુ આયે;
સો બખતરી સામી, એ ભી આયે રે સોણાયે. ૨
ઘસ ઓસદ તો આયે, જમણે પાસા;
સો દાવે રે આયે, દાવ કરને આસા. ૩
સો ઘસને નેઝા, એસા રે લગાયા;
સો ઝલક દે *સુસરા, કાઢા રે સોણાયા. ૪
તબ નેઝા તો ઓસદકે, હાથથી ગિરીયા;
સો તલવાર લે કર, સર કાટનેકા કરીયા. ૫
તબ અરઝાક હાશમકા, બેટા રે કહીયે;
આને આસદકે ઉપર, ઘાવ ડાલા રે લહીયે. ૬
તબ એકજ ઘાવ સુ, શહીદ રે કીને;
યું આસદ તો શહીદ, હુવે રે સોણીને. ૭
અને અબ્દુલ્લા રહે થે, શીસકે સામી;
જંગ ઓસ સુ થે કરતે, હો રે સામી. ૮
જબ અબ્દુલ્લાને, ગુસ્સા તો ખાયા;
તબ શીસકા લશકર, ઓનુથી ભગાયા. ૯

+ કુદરતવાળા. * આરપાર.

દેખા ઓસદને ફીરોઝ. હે ઘેરે માંહે આયે;
તબ અબ્દુલ્લા ઓનુકી. ફેર મદદકુ બોલાયે. ૧૦
આવ ઓસદકે બેરીકુ. એક ઘાવ સુ ગિરાયા;
અને બોખતરીકે ઉપર, ઘાવ દુજા ભી કરાયા. ૧૧
તબ ભાગા ભી લશકર, બોખતરી કેરા;
એ સુન સુન મુમન. ચંત દીયા સવેરા. ૧૨

રે તુલી.

બોખતરી શીશ ભાગીયા. લશકર લે કર જાયે રે,
લશકર લે કર જાયે;
ચું અબ્દુલ્લા મદદકુ. ધસ કર બેગે આયે રે,
ધસ કર બેગે આયે. ૧૩

—:※:—

—૨ ૭ ૮—

તબ અબ્દુલ્લાકુ ઓસદ. હુએ શહીદ દેખાયે;
સો દુરીજન માર કર, દુર અનુથી ભગાયે. ૧
ભી ઓસદકે આગે. દેખા ફીરોઝ હે ગિરીયા;
સો ચંતા હો સેતી. નજર પડીયા. ૨
તબ અબ્દુલ્લાને ફીરોઝકા, હાથ ખેંચ રે ઓચાયા;
અને ઘોડેકે ઉપર. અસવાર કરાયા. ૩
તબ ઓસકુ બોલા કર. અબદુલ્લા ચલીયે;
તબ ઘોડેકે =કિતનેક, કદમ રે ભરીયે. ૪
ના ઘોડા ના ડાડા. રેના અટકતા;
લાગે હો સો તીર, તનકે માંહાં. ૫
અને પિયાસા થા ભુખા. બોત રે દંના;
ભી અસવાર હુવડ, દો રે તંના. ૬
ઓસ કાજે ઘોડેકી કુવત રે ગહી;
તબ ઘોડા ગિરીયા, રણ માંહે સહી. ૭

= કેટલાએક.

તબ અબ્દુલ્લા તો પિયાદે, હુયે રે કહીયે;
અને ફીરોઝકુ ઉતારે, ઘોડેથી લહીયે. ૮
તબ ચચ્ચા રે ઓનુકે, આયે રે જાનો;
સો ઇબને અલી, પોચીયે માનો. ૯
સો બતીજેકુ પિયાદે, દેખ ચલ કર આયે;
આપ ઉતરને અબ્દુલ્લા, અસવાર કરાયે. ૧૦
યું અબદુલ્લા તો અસવાર, હો કર ચલીયે;
અને ઇબને અલી, પિયાદે ચલ મલીયે. ૧૧
અને ફીરોઝકુ ઓનુને, સાથ રે લીતા;
એ સુન સુન મુમન, ચંત એતના દીતા. ૧૨

રે તુહી

સુરીજનહાર પછાન કર, રાખો એકજ ચંત રે,
રાખો એકજ ચંત;
તકદીર નાંહી મટના, હોકર ચલો નચંત રે,
હોકર ચલો નચંત. ૧૩

—:※:—

— ૨ ૭ ૯ —

તબ ફીરોઝ તો ગિરીએ, ઓસહી ઠામા;
અને શહીદ તો હુવેદ, લે રબકા નામા. ૧
તબ સાઅદકે બેટેને, તારીફ ફીરોઝકી કીતી;
સો જેસી જંગાઈ, ઓને દેખ કર લીતી. ૨
ખા ×સુ રે ખુદાકી, એતના આખા;
એક ઘુંટ રે પાની, ફીરોઝ જો પાતા. ૩
તો લશકર મેરેકુ, એક બસ થા જુવાના;
એસા જંગાઈ કરતા, ઓસે દેખને પછાના. ૪
કે એકસો તીસ, આને નેઝે સુ મરાયે;
સો સાઅદકા બેટા, કેવે લોખમા આયે. ૫

× કસમ.

અને તલવાર સેતી, બીસ કીયે રે ફના;
એ સાઅદકે બેટેને કહેયા, સુનો રે જુવાના. ૬
જબ તો શહાદત, ફીરોઝે પાઇ;
તબ અબદુલ્લાને ઓનુકુ, રકત રે આઇ. ૭
તબ દોનુ એ રોએ, ભર ભર નૈના.
સો ચચા ભતીજા, રણ રે મેના. ૮
તબ અબદુલ્લાને ચચાકુ. ફેર એતના આખા;
મેં જાતા હું રણમા. ફેર રે દાખા. ૯
તબ =તવક્કલ અલાહી. કર અબદુલ્લા આયે;
સો ફેરને મેદાનમા. આયે રે સોણાયે. ૧૦
આવ રણમા મોબારિઝ, તલબ રે કીતા;
કની સામી રે અનુકા, સોચ મન ના દીતા. ૧૧
તબ સાઅદકે બેટેને. એસા ગુસ્સા રે કીયા;
કહયા લોક કુ સદે. તમારા જીયા. ૧૨
બહબાજકા બેટા. આયા યુસુફ રે જાના;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના આના. ૧૩

રે તહી

કે ફરઝંદ ગુલસે નબીકિ કે, આવ રોકા મેદાન રે.
આવ રોકા મેદાન;
જે ચાવે સોહી કરે. આપ રબ રેહેમાન રે.
આપ રબ રેહેમાન. ૧૪

—:(૦):—

—૨૮૦—

તબ યુસુફને આવ કર. નેઝા રે ચલાયા;
સો શેહઝાદે અબદુલ્લા, કે સીને પર આયા. ૧
તબ ઓનુને નેઝેકા. ચુકાયા ઘાવા;
ઘાવ ચુકાને યુસુફકુ, દીયા રે દાવા. ૨

= ભરોસા.

સો નેઝા ખેંચ કર, હલકમા મારા;
સો સુસરા આરપાર, ઓધર રે કરા. ૩
યું ઓસે તો ઘોડેથી, તુરત ગિરાયા;
અને ગિરતે જીવ, ગયા રે સોણાયા. ૪
તબ યુસુફકા બેટા, તારક રે નામા;
વે બાપકુ મુઆ દેખા, ધસ આયા રણ ઠામા. ૫
આવ અબ્દુલ્લાકે સામી, ઓને ઝોબાં રે ચલાહી;
સો આપસ હો જેસી, બાત રે બનાહી. ૬
તબ અબ્દુલ્લાને હમલા, ઓસ પર કીતા;
અને ઘાવ તો નેઝેકા, કીયા રે સોણીતા. ૭
તબ તારકને શમશેર સુ, નેઝા રે કટાયા;
અને અબદુલ્લા ઉપર, ઘાવ કરના ચાયા. ૮
તબ મુબારક હાથમા, હાથ તારકકા લીતા;
અને પકડને ઝટકા, એસા રે દીતા. ૯
કે હાડકે ટુટે, અને ગિરી શમશેરા;
ફેર કમર તો પકડી, ×દુજી-રે-બેરા. ૧૦
ખુબ પકડને જમીંમા, એસા રે પછાડા;
કે ભુકા ભુકા હુવડા, ઓસકે હાડા. ૧૧
યું જમીંમા ગિરતે, ગયા રે જીયા;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના દીયા. ૧૨

રે તુહી.

ફરઝંદ બોલે નબીકે, ઝુઝ રણકે માંયે રે,
ઝુઝ રણકે માંયે;
એકકુ માર ફના કર, ચલ દુજે પર જાયે રે,
ચલ દુજે પર જાયે. ૧૩

— (*) —

× બીજી વખત.

—૨૮૧—

યું અબ્દુલ્લાને તારકકુ, ફના રે કીના;
ભી બાર રે આદમી, મારે સોણીતા. ૧
ભી ફોજકી તરફ, મોં રે ફેરાયા;
દોરીજન કેરા લશકર, માર +ઍરા રે ડલાયા. ૨
એતી જંગાઇ કરને, આયે શેહઝાદેકે પાસા;
સો પાણી હો કેરી, મન ધર આસા. ૩
યા ચચા =અતશ અતશ, કરને આખા;
હું મેં પિયાસા રે પિયાસા, કર રે દાખા. ૪
વાએ નેંનુકી શેહઝાદેને, કહ્યા રોશનાઇ;
વાએ સરવર સીને, કર બાત રે બતાઇ. ૫
અબ પાણી તો તમુકુ, દાદા તમારા પિલાવે;
એ શેહઝાદેને આખા, બોલ રે સુનાવે. ૬
એ બશારત તો અબ્દુલ્લાને, સુન કર લીતી;
અને મેદાનમા આયે, ફેર બાત રે સોણીતી. ૭
તબ હજાર પોંચે, વો લે અસવારા;
અનુ અબ્દુલ્લાકે સામી, સોચ જંગકા સવારા. ૮
ઓનુ એકબાર આવકર, હમલા કીના;
તબ તીરૂંકે ઘાવ, પેલે રે સોણીતા. ૯
બોત ઝખમી હુવેડ, રહે ઓસ ઠામા;
તબ હમલા કીયા લેને, ·કનારેકે કામા. ૧૦
તબ દુશમનુ નિકલને, દીયે રે નાંહાં;
એ સુન સુન મુમન, રાખા દલકે માંહાં. ૧૧

રે તુહી.

×અનંત ÷સફને આપ હે, બુઝો સુરીજનહાર રે,
બુઝો સુરીજનહાર;
વે ચાવે સોહી કરે, વે કરે હે મીતકુ પિયાર રે,
વે કરે રે મીતકુ પિયાર. ૧૨

—:※:—

+ વેરી નાખ્યું. = પિયાસ, તરસ. · બહાર નીકળવા. × અંધી, બેહિસાબ. ÷ નાર્ગીફ.

— ૨ ૮ ૨ —

તબ અબાસ ઇબને, અલી રે કહીયે;
અનુ ઓરમાઇ અનુકે, ભાઇ રે લહીયે. ૧
એ દોનું શેહઆદે, મદદકુ આયે;
સો ભતીજેકી મદદકુ, આયે રે સોણાયે. ૨
તબ પાંચ રે હજાર, ભાગે રે અસવારા;
આવ આપ અબ્દુલ્લાકો, પોચે બોત કરને પ્યારા. ૩
તબ અબ્દુલ્લાકુ નિકાલ કર, એક કનારા લીના;
બોત અબદુલ્લા ઝખમી, થે હુયે રે સોણીના. ૪
થે ×હલુવે-હલુવે, ચલતે કહીયે;
ફીહાન બીન ઝહીર, નામ એકકા લહીયે. ૫
ઓને પીછે સુ આવકર, દીયા છાના દાવા;
દો ખભુકે બીચમા, આવ લગાયા ઘાવા. ૬
તબ ઘોડે દો સેતી, તલે રે આયે;
યું અબ્દુલ્લા શહીદ, હુવે રે સોણાયે. ૭
જબ અબાસને ફેરકર, દેખીયા નેંના;
બેગે ફીહાનકુ મારા, ઘસ રણુકે મેંના. ૮
તબ સોમર રે બેટા, ફીહાન કેરા;
ઓને અબાસકુ નેઝા, ચાયા ડાલના સવેરા. ૯
તબ ઓનુંને આગે આવ, મારી શમશેરા;
યું ઝટકા ડાલ કર, પાર કીયા રે ડેરા. ૧૦

* * * * * *

ફેર અબ્બાસને ઘસ કર, પુરા કીયા રે સવેરા. ૧૧
તબ આને અબાસને, ભતીજા ઓચાયે;
સો અબદુલ્લાકુ લેકર, પાસ શેહઆદેકે આયે. ૧૨
તબ શેહઆદેને દેખતે, નેંનુ ભરીયા પાની;
એ સુન સુન મુમન, બાત એતની જાની. ૧૩

રે તુહી

× હળવે હળવે.

અબ્દુલ્લા લે કર. આયે શેહઝાદે પાસ રે.
આયે શેહઝાદે પાસ;
તબ ઝાર ઝાર રોહીએ. બોત બોત નેહકી આસ રે.
બોત બોત નેહકી આસ. ૧૪

—:(૦):—

—૨૮૩—

બરહા.

સુબહાન ખાલક આપ હે. પાકી હે ઓસકી જાત રે;
કામ તો વે ચાતા કરે, સહી કર બુઝને બાત રે. ૧
ફરઝંદ પિયારે નબીકે. ગિરીયે રણકે માંયે રે;
તરસે તો સુકી જીભ થી. પાણી ના પીને પાયે રે. ૨
બેટે તો ઇમામ હસનકે. અબ્દુલ્લા સુના નામ રે;
ગુલાબ ગુલસે. તરસે રહે વે રણકે કામ રે. ૩
માતા તો ઝુરે દુઃખ સુ. હઇડા નીર ભરા મેંહ રે;
ખુબી તો ફરઝંદ કેરડી. દેખ દેખ ઝુરે દેહ રે. ૪
હઇયા તો ગરજે દુઃખ ભરા. નેંનુ ભરા નીર રે;
ફરઝંદકા દુઃખ લાગીયા. હોવે ના તલ બી ધીર રે. ૫
અહલ બેત તબ રોએ સુબી. નેંનુ તો ઝાર ઝાર રે;
અબ્દુલ્લા કેરે નેહ સુ. રોએ તો કરને પિયાર રે. ૬
ભાઈ તો નેંને ટળવળે. કાસમ જનુકા નામ રે;
ભર ભર નેંના રોહીયે. કરબલા કેરે કામ રે. ૭
આંસુ તો ઝાર ઝાર ચલીયે. આયે શેહઝારેકે પાસ રે;
બેગે તો આયે ધસ કર. કાજ રજાકી આસ રે. ૮
સુનો શેહઝાદે સાહેબ. માગકુ રજા દોને સહી;
બેર મેં દેખુ ભાઇકો. બાત તો એ કાસમ કહી. ૯
તબ શેહઝાદેને ના કહી. બોતેરા ફરમાઇયા;
દલ દુઃખ બાદલ છાહીયા. વે છોપા કરને રાખીયા. ૧૦
શેહઝાદેને બાત રચન કીયા. નેંનુ તો ભર ભર નીર રે;
નેંનુ તો કાસમ દેખને. હોવે ના દલકુ ધીર રે. ૧૧

—:*:—

—૨૮૪—

સુનો ભતીજેને ચચા, પાસ બાત રજા રે મંગાઇ;
પણ શેહઝાદેને રજા, ના રે દલાઇ. ૧
તબ કાસમને ફેર ફેર, અરજ રે કીતી;
પણ શેહઝાદેને નાકી, નાહી કહી રે સોણીતી. ૨
તબ હાથ આવ પકડા, કાસમકી માતા;
ખેંચ તંબુમા લે ગહે, એસા રે સોણાતા. ૩
સો રૂદન કરતે, માતા કાસમકી આહે;
અને કાસમકુ ખેંચકર, ખીમેમા બાહે. ૪
તબ ઇમામ કાસમકુ, એક બાત યાદ આઇ;
જે અનુકે બાવાને, થી કીતી રે અગાઇ. ૫
સો ×તાઇતિ રે લખકર, થા બાજુકુ બંધાયા;
અને ઇમામ કાસમકુ, થા એતના બતાયા. ૬
કે જબ તો મુશકિલ, પડે તમુકુ કામા;
તબ દેખીયો એ તાઇતિ, ખોલ એસ રે ડામા. ૭
પછે તાઇત જેમા જેસા, લખા રે જાનો;
તબ વેસા રે કામ, તમ કીજીયો માનો. ૮
તબ ઇમામ કાસમકુ, યાદ આઈ વે બાતા,
તબ તાઇત ખોલકર, ઓનુ પઢા રે સોણાતા. ૯
થે તાઇતમા લખીયે, નસીહત બેના;
વે કાસમને ખોલકર, સબ દેખા રે નેંના. ૧૦
એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૧

રે તુહી.

× તાવીઝ.

બાજુ બંધ ઇમામ કાસમકુ, લખા થા બાંધા જાન રે,
લખા થા બાંધા જાન;
સો નસીહત થી લખી સહી, ઇમામ હસને માન રે,
ઇમામ હસને માન. ૧૨

—:*:—

—૨ ૮ ૫—

માંહે લખા થા કે ફરઝંદ, હું નસીહત કરતા;
સો શહાદત કેરી, ખુબી મન હું ધરતા. ૧
જબ તમારે ચચા, ઇમામ હુસેન રે કહીયે;
અને ભાઇ તમારે, ઓનુ સાથ રે લહીયે. ૨
જબ કરબલા માંહે, દુઃખ પાવે રે અનેરા;
કે +શામી ને કુફી, ડાલે ઓનુકુ ઘેરા. ૩
તબ તો જીવ ભી તમારા, હે ફના રે કરના;
એ નસીહત ફરઝંદ, સહી મન ધરના. ૪
જો ઑનેરા ચચા, મને તમુકુ કરાવે;
અને રણુ માંહે તમુકુ, ના જાને રે દલાવે. ૫
તો કિસી રીતે તમના, રહીયો નાંહાં;
જીવ ફિદા રે કીજીયો, બેગે જા રણુ માંહાં. ૬
એ બૉત હે ખુબી, આકેબત કેરી;
બેટા નસીહત મેરી, ચંત દીજીયો સવેરી. ૭
થી નસીહત ઇમામ, હસને લખાઇ;
સો ઇમામ કાસમને, પઢ બાત સબ પાઇ. ૮
સુનો દીન કેરે ભાઇ, થી એ પેલી રે આગાહી;
કુછ ઇમામ સુ જંગકી, બાત થી ના છોપાહી. ૯
એસી ઇમામકી કરામત, સહી રે જાનો;
એ જંગ કેરી બાત, ના થી છાની રે માનો. ૧૦

+ શામ મુલકના રહેવાશી.

પણ હુયે થે *રાજી, હુકમ રબ હો કેરા;
એ સુન સુન મુમન, અંત દીયા સવેરા. ૧૧

રે તુહી

ઇમામકુ *આગમ જાણુથી, કરબલામા હોયે ÷કતાલ રે,
કરબલામા હોયે કતાલ;
પણ રાજી હુયે હુકમકે, ના કહયા કિસીકુ હાલ રે,
ના કહયા કિસીકુ હાલ. ૧૨

—(*)—

—૨૮૬—

ઇમામ કાસમને કાગજ, સબ પઢીયા સોણીતા;
તબ આવકર શેહઝાદેકે, હાથમા દીતા. ૧
તબ શેહઝાદે તો દેખતે, રોયે ભર ભર નેંના;
જબ ભાઇ હો કેરે, સોણીયે બેના. ૨
એતા શેકર કહીયા, સુનો ચચાકે જીયા;
તમુ નસીહત કેરા, સાચ મન હે દીયા. ૩
તો મોજકુ ભી નસીહત, હે ભાઇ કેરી;
તો વેસા કામ, મેં ભી કરૂં રે સવેરી. ૪
કે ભાઇને મોજકુ, થા એતા ફરમાયા;
થા તમારા નિકા, મેરી બેટી સુ બનાયા. ૫
એતા કે હાથ પકડકર, તંબુ માંહે આયે;
આવ ઓનુને અબ્બાસ ભાઇ, દોનુ રે બોલાયે. ૬
અને બીબી ઝેનબ, શેહઝાદેકી ભેના;
વે ભી બોલાને બેઠાયે, ઓસ નિકાકે મેના. ૭
અને કાસમકી માંકુ, પાસ બેઠાયે સોણાયા;
તબ કાસમ સુ નિકા, લે બેટીકા કરાયા. ૮
પછે શેહઝાદે તો તંબુથી, આયે રે બારા;
કે ભતીજેકા ×બિયાહ, કીયા બોત રે પિયારા. ૯

* પહેલાથી. ÷ જંગ. × નિકાહ, લગ્ન.

તબ કાસમ તો ઝાર ઝાર, રોએ ભર ભર નેંના;
હલ મોબારિઝને અવાઝ, હુઆ લશકર મેંના. ૧૦
તબ કાસમ તો ઓરતકા, હાથ છોડા દે ચલીયે;
અને તંબુકે બાર, બેગે નિકલીયે. ૧૧
એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૨

રે તુહી.

નિકાહ કીયા ઓસ રણમા, અને કાસમ નિકલે બારરે,
કાસમ નિકલે બાર;
સો રણ માંહે જા ઝુઝને, બેગે ભયે અસવારરે,
બેગે ભયે અસવાર. ૧૩

—:(૦):—

—૨૮૭—

અહલ બેતને રધન, તબ બોત રે કીતા;
એ બિયાહ કેરા અફસોસ, બોત મન રે દીતા. ૧
ચું ગુરબત સેતી, નેંનુ ભરીયા પાની;
બોત દરદ લગાયા, બાત સહી રે જાની. ૨

* * * * * *

તબ કાસમ તો રજા, માંગ જંગ માંહે આયે. ૩
અને શાએરી કરને, બેતાં રે પઢાઇ;
સો ફિરાકકે બયાન, સેતી રે સોણાઇ. ૪
તબ ઓચક રે ઘોડા, ડાલા રણકે માંહાં;
તબ દુશમન અમન, પાયા રે નાંહાં. ૫
કહી સર તો તનથી, જુદે રે કીતે;
કહી દુશમન લેકર, ધુલ માંહે દીતે. ૬
એતા જંગ કર ફેર, આવ લીયા રે મેદાના;
અને મુબારિઝ તલબ, કીયા રે જાના. ૭

તબ કોહી તો એનુકે, ના આયા રે સામી;
કે મુબારિઝ હો કર, કોહી હુઆ ના નામી. ૮
તબ કાસમ તો ઘોડેકુ, ચલા કર આયે;
આયે બરાબર સાઅદકે, બેટેકે સોણાયે. ૯
કયા ઉમર તેં ઘોડેકુ, હે પાણી રે દીતા;
તબ હા કહયા સાઅદકે, બેટેને સોણીતા. ૧૦
તબ વાએ કહયા સાઅદકે, બેટે તુજ તંના;
તું હે ઘોડેકુ પાણી, દેતા રાત ઓર દંના. ૧૧
એ મુસલમાની કેરા, હે દાવા રે કરાતે;
અને ફરઝંદ નબીકે, કુ હે પિયાસા રખાતે. ૧૨

રે તુહી.

કાસમ બેટે સાઅદકે, મેણા દીયા આવ રે,
મેણા દીયા આવ;
એતા શહીદકા જીવ, કહયા તુ કર ચાવ રે,
કહયા તુ કર ચાવ. ૧૩

—:※:—

— ૨૮૮ —

બરહા.

કાસમ નિકાહ બાંધ કર, આયે તો રણકે કામ રે;
તનકુ તો યું ફના કીયા, મન કીયા લે જંગકા કામ રે. ૧
ખુબી થી અંતકી બુઝતે, દુનિયા ના ધરતે મન રે;
ગુલ સે ફરઝંદ નબીકિંકે, ફના કીયા આવ તન રે. ૨
લીતે તરસકે જીભ સુકે, તન પાવે દુઃખ રે;
એસે તો આવ ઘેરે પડે, દીયા ના દલ સુખ રે. ૩
સાઅદકે બેટેકુ આખીયા, તરસે હે નાને બાળ રે;
ધસ કર ઘોડા ચલાયે કર, પિયાસે આયે જેસા હાલ રે. ૪

અહલ બેત તરસે ટળવળે, સુન તુ બાત રે;
ફરઝંદ રણમા નબીઉંકે, તરસે રહે સબ જાત રે. ૫
સુન સુન બેટે સાઅદકે, આવે જાં કિયામત દન રે;
મું હે દિખાના નબીકુ, સુન રાખને એ મન રે. ૬
શરમાવસી તુ દેખને, સુન સુન એ સહી બાત રે;
તરસે રહે રણમા સહી, નબીકે ફરઝંદ જાત રે. ૭
કાસમ હોઉજ સુકને, એતને તો કેહને બેન રે;
અહલ બેત ઝુરે આંસુઉં, દેખ દેખ કાસમકુ નેન રે. ૮
કહયા યા ઇલાહી તુ, યાતા કરે રહેમાન રે;
તરસકે લીતે બાળ થે, હુએ થે સબ +આધ્રાન. રે. ૯

—:*:—

—૨ ૮ ૯—

જબ કાસમને સાઅદકુ, કહી તરસકી બાતીઃ
સબ તરસે હે રહે, અહલ બેત કેરી જાતી. ૧
હે લડકે ને બાલુકુ, બાત તરસ લગાઇ;
જીવ હોઠું પર આયા, એતી ખબર બતાઇ. ૨
અને તેં તો પાણી, હે મને રે કીતા;
એ સોચ તો કેસા, હે દલ રે દીતા. ૩
તો દેખ હે રે આવતા, અગે કિયામત દંના;
તુ શરમાવે સહી, ઓસ દનકે મંના. ૪

* * * * * *

તુ મુસતુફા પાસ, કેસા જવાબ કરાવે. ૫
તબ શરમ તો તુજકુ, આવે કે નાંહાં;
સુન સાઅદકે બેટે, બુઝ મનકે માંહાં. ૬
જબ ઇમામ કાસમને, એતી બાત રે કહી;
તબ સાઅદકા બેટા, સુન રહયા ચુપ સહી. ૭

+ બેશુધ્ધ.

તબ જવાબ તો સુનકર, એતે કછુ હે ના દીયા;
અને મોં તો લશકર, તરફ રે કીયા. ૮
કહયા જાનતે હો તમના; એ હે અસવાર આયા;
એ ઇબને હસન, નામ કાસમ સોણાયા. ૯
તમે એક ઓસ પર, કો' જાહીયો નાંહાં;
તમે એકઠે હોકર, લેઓ ઘેરેકે માંહાં. ૧૦
યું સાઅદકે બેટેને, હોકમ રે કીતા;
એ સુન સુન મુમન, ચંત એતના દીતા. ૧૧

રે તુહી

વે ચાતા આપ કરે, એસા સુરીજનહાર રે,
એસા સુરીજનહાર;
બહો મન રાખના, જિસમા રબકા પ્યાર રે,
જિસમા રબકા પ્યાર. ૧૨

— (※) —

— ૨૯૦ —

જબ કાસમકે સામી, કો' આયા રે નાંહાં;
તબ તલ એક ઠાડે, રહે રણકે માંહાં. ૧
તબ પીછે રે ફેર કર, તંબુ પાસ આયે;
સો ઝાર ઝાર રોતે, આયે રે સોણાયે. ૨
તબ અહલ બેત રોયે, નેંનુ ભર ભર પાની;
અને કાસમ બી રોયે, બોત બાત રે જાની. ૩
યું દેરીથી વદા હો, ફેર કર ચલીયે;
સો રણકી તરફ, કદમ રે ધરીયે. ૪
બોત ફોજુંકે ઉપર, આવ હમલા કીતા;
બોત દુશમન મારે, એસા હે રે સુણીતા. ૫
કે માર માર કહીયુંકુ, ખાક ભેલે રે કીતે;
અને ફોજકુ રે સબ, ભાન કર દીતે. ૬

તબ સાઅદકે બેટેને, અરઝોકકુ બોલાયા;
ભી ઓસકે બાપકા નામ, સાઅદ થા સોણાયા. ૭
આવ ઝુઝનાર થા માઝી, શામમા કલાતા;
ઓસે સાઅદકે બેટેને, મેણા દીયા રે સોણાતા. ૮
દસ હજાર રે દીનાર, તુ હે યઝીદકે ખાતા;
અને શામ માંહે આપસકુ, હે સિપાઇ કલાતા. ૯
તો આજ તુ મેદાનમા, બાર નાંહી કયું જાતા;
અને કાસમકે સાથે, ના કયું જંગ રે કરાતા. ૧૦
કહયા ×મોનાસિબ નાંહી, એ તમુકુ કેના;
એતા અરઝોકે કહેયા, જબ દીયોને મેના. ૧૧
કે લડકે સાથ, કયા મેં કરૂં રે લડાઇ;
એ સુન સુન મુમન, દલ ચંતા એ આઇ. ૧૨

રે તુહી.

અરઝોકકુ બેટા સાઅદકા, કેતા હે જંગકા કામ રે.
કેતા હે જંગકા કામ;
અરઝોકને *ગુમાનમા, ખુબ બુઝ આપકા નામ રે.
ખુબ બુઝ આપકા નામ. ૧૩

—:(૦):—

— ૨૯૧ —

તબ અરઝોકે કહયા, મેરી મોનાસિબ નાંહાં;
મોજે ભેજતા હે લડકેકે, મુકાબલે માંહાં. ૧
હજાર અસવાર, મોજે સામી રે ભેજાવે;
તો દલ રે મેરેમા, અજબ રે ના આવે. ૨
તબ સાઅદકે બેટેને, પોકારને આખા;
તુ રાખને ઝોઆંકુ, એતના દાખા. ૩
એ લડકા હે બેટા, હસન કેરા;
મુસતુફાકા નવાસા, તુ સુન રે સવેરા. ૪

× ઠીક, લાજમી. * મગરૂરીમાં.

અને મુરતઝા અલીકા. ફરઝંદ હે સહી;
સાઅદકે બેટેને, બાત એ કહી. ૫
એસા થા કે મોજકુ, બાત કરતા નાંહીં;
જો તરસ ના લાગી. હોતી ઓસ તન માંહાં. ૬
અબ ઝોબાંન છુપા કર. જા તુ ઓસકે સામી;
જે હાશમી હે આયા. અસ રણમા નામી. ૭
ભી ×ટુક-ટુક મેરે. બેટે સાઅદકે કરાવે;
સામી ઓસકે ના જાહુ. અરઝોક હે બતાવે. ૮
પણ બેટે તો ચાર. હેં રે મેરે;
વે ઝોરાવર એકથી. એક હે અનેરે. ૯
મેં ઓસમાથી એકકુ, કહે તો ભેજાહું;
ઓસ લડકે હો કેરા. સર યું રે મંગાહુ. ૧૦
એતી સાઅદકે બેટેકુ. કહી અરઝોકે બાતી;
એ સુન સુન મુમન. કહયા દન ઓર રાતી. ૧૧

રે તુહી.

જે ચાવે સાહી કરે. એસા અપના રબ રે.
એસા અપના રબ;
રણ માંહે ઘેરે પડે. ફરઝંદ નબીકે સબ રે.
ફરઝંદ નબીકે સબ. ૧૨

—:*:—

— ૨૯૨ —

એતા કેકર બેટા, બડા રે બોલાયા;
આપ ઓતરને ઓસકુ. સો અસવાર કરાયા. ૧
અને આપકી તલવાર. ઓસે કમરે બંધાઇ;
યું અરઝોકે બેટેકુ. ભેજા બાત રે સોણાઇ. ૨
અને ઝરર રે પેનાકર. ડાલી ઝલમ સોણાતી;
એસા લોહેકા ગોલા, હો આયા બાત હે સોણાતી. ૩

× ટુકડા. ટુકડા.

એસા હોને સામની, આયા રણકે મેંના;
કુછ ફિકર રે કીતી, દેખ કાસમને નેંના. ૪
વે અવાઝ રે કર, ધસ પાસ રે આયા;
તબ કાસમને ઓસે પર, નેઝા રે ચલાયા. ૫
તબ નેઝા તો ભુલે, ઓને ચુકાયા શીશા;
નેઝા ડાલને તલવાર, કાઢી કરને રીસા. ૬
તબ અરઝોકકે બેટેને, ભી નેઝા રે ડલાયા;
વે ભી તલવાર કાઢકર, સામી કાસમકે આયા. ૭
આવ મોબારક શીશ પર, ઓને ઘાવ રે કીતા;
તબ સૈયદને ઝટકા, ઢાલ પર લીતા. ૮
લે ઢાલ પર ઝટકા, વાર સૈયદે કરાયા;
સો સરકે ટુકટે, માર કીયે રે સોણાયા. ૯
તબ ઓને ફેર કર, કીયા રે ઘાવા;
ઢાલ સૈયદકી કાટને, લાગા હાથકુ સોણાવા. ૧૦
તબ હાથ તો ઝખમી, હુઆ રે સોણીતા;
એ સુન સુન મુમન, ચંત એતના દીતા. ૧૧

રે તહી

બેટા અરઝોક કેરડા, કરે સૈયદ સુ જંગ રે,
કરે સૈયદ સુ જંગ;
શરમ નાંહી આતી ઓસે. તને ભરીયા દુરીજન રંગ રે,
તને ભરીયા દુરીજન રંગ. ૧૨

—:※:—

—૨ ૯ ૩—

તબ મોહંમદ અનસકા. બેટા જે લહીયે;
સો શેહઝાદે લશકર, તરફ સુ કહીયે. ૧
ઓને બુઆકે શેહઝાદે પાસ, ઢાલ રે નાંહાં;
અને ઝખમ હે આયા, ઓને હાથકે માંહાં. ૨

એતા બુઝ ધસ જા કર, ઢાલ કાસમકુ દીતી;
અને પગડી ભી ફાડકર, દીતી રે સોણીતી. ૩
તબ કાસમને પાટા, લે હાથકુ બંધાયા;
અરઝોકકે બેટે પર, ફેર ગહે રે સોણાયા. ૪
અરઝોઝકે બેટેને, ફેર હમલા કીતા;
એને ઘોડેથી ગિરીયા, આધે રે સોણીતા. ૫
તબ સર તો ખોલા, હુઆ ગિરતે સહી;
થે બાલ બડે શીશમા, એસી ખબર રે લહી. ૬
તબ કાસમ તો, ધસ કર ગહે;
અને બાલ ઓસ શીશકે, ખેંચ હાથ માંહે લહે. ૭
અને ઘોડેકુ લેકર, મેદાન રે કુદાયા,
જા હાડકે ઓસકે, ભાન સુરમા કરાયા. ૮
યું રણ માંહે ખેંચંતે, ગયા નિકલ સર જીયા;
તબ તલવાર ઓસકી, લીતી કાસમે સોણીયા. ૯
ફેર બરછી આપકી, હાથ રે કીતી;
ફેર મેદાનમા ડાટે, રહે બાત રે સોણીતી. ૧૦
ફેર રણ માંહે મોબારિઝ, તલબ કરાયા;
એ સુનતે મુમન, દલ એતના આયા. ૧૧

રે તુહી

બેટા અરઝોક કેરડા, આયા રણકે કામ રે,
આયા રણકે કામ;
ઓસકુ માર ફના કીયા, અરઝોક જસકા નામ રે,
અરઝોક જસકા નામ. ૧૨

— (*) —

— ૨ ૯ ૪ —

દેખા જબ અરઝોકકે, બેટેકા હાલ આપ નેંના;
કે ખુવારી હો સેતી, મારા રણકે મેંના. ૧

થા એ સાથ બેટા દુજા, નંના એ રે જાના;
વે રોને રે લાગા, દુઃખ ભાઇ મન આના. ૨
અને રજા હો બના, ચલ આયા રે મેદાના;
સો સૈયદકે સામી, આયા રે જાના. ૩
આવ સૈયદકે આડે પાસ, ઘોડા રે ફેરાયા;
અને ઝોબાંકે ઉપર, એતા કેના રે લાયા. ૪
કહયા ×ના-તરાસ મારા, તેં એસા રે જુવાના;
જે શામકે મુલકમા, થા સબુને જાના. ૫
કહયા સૈયદને, દુશમન રે બાતી;
તેરે ભાઇકુ પોચાઉં, મેં તેરી રે જાતી. ૬
એતા કેકર હમલા, સૈયદને કીતા;
અને ઘાવ તો નેઝેકા, એસા રે દીતા. ૭
કે એક રે પાસથી, મારા *સોસરા કડાયા;
ચું ઓસે ભી મારકર, ભુ માંહે ગિરાયા. ૮
સુનો મોબારિઝ તલબ, ફેર સઇયદને કીતા;
અને રણકા મેદાન, ખુબ પકડને લીતા. ૯
તબ તીજા રે બેટા, અરઝોક કેરા;
ધુલ સર માંહે બા કર, જામા ફાડા રે સવેરા. ૧૦
ઓને બાપકે પાસ. આવ રજા રે મંગાઇ;
તબ અરઝોકે ઓસકુ, ના રજા રે દલાઇ. ૧૧
કે અરઝોક ઓસકુ, બોત નેહ સુ ચાતા;
એ સુન સુન મુમન, કહયા દન ઓર રાતા. ૧૨

રે તુહી.

તરસે ફરઝંદ નબીકિ ફે, આવ ઝુઝે રણ માંયે રે,
આવ ઝુઝે રણ માંયે;
કો' રબ બના મદદકુ, પોચનહાર નાંયે રે,
પોચનહાર નાંયે. ૧૩

—:(૦):—

× બેરહમી. * આરપાર.

— ૨૯૫ —

સુનો તીજા રે બેટા. અરઝાક કેરા;
એસે અરઝાકે રણમા. જાને દીયા ના સવેરા. ૧
વે બાપ રજા બના. શોર કરને આયા;
સો સઇયદકે સામી. આયા રે સોણાયા. ૨
ઇમામ કાસમકે સામી. આવ ઝાબાં રે ચલાઈ;
×ના—સાજા રે બોલા. એસી બાત રે સોણાઇ. ૩
વે સઇયદને બોલ. કાન ના લીના;
અને ધસ કર નેઝા. એસે પેટમા દીના. ૪
યું બુખારને એસકુ. ઘોડેથી ગિરાયા;
અરઝાક કેરી બેગે. નજરૂ આયા. ૫
તબ અરઝાકે ધુલ. લે સર માંહે બાઇ;
અને રણ માંહે જાનકી. તબ ચંતા મન આઇ. ૬
તબ અરઝાકે સજકર. જર ઓનુ આના;
અને રણ માંહે જાનકા. ઓને કીયા રે મંના. ૭
તબ ચોથે રે બેટેકે. બાપ નજરૂ આયા;
વે બાપકુ પુછે બના. ચલ રણ માંહે આયા. ૮
વે ઘોડે પર પોકારતા. ચલા સૈયદકે સામી;
જો ઇમામ કાસમ. કહીયે નામી. ૯
ઓને સઇયદકે બરાબર. આવ બાતાં રે કીતી;
પણ કાનુ માંહે સઇયદે. વે બાત ના લીતી. ૧૦
અને જંગ હોર કેરી. તો તદબીર બનાઇ;
એ સુન સુન મુમન. ચંતા એતી આઇ. ૧૧

રે તુહી.

જ્યું પતંગ ઝપાવે દીપક, યું ચલ ચલ આવે રણરે.
યું ચલ ચલ આવે રણ;
મુઝના કરઅંદ નબી સુ, નાંહે રાખા કુછ મન રે.
નાંહે રાખા કુછ મન. ૧૨

—:*:—

× નાલાયક. બેહુદા બોલ.

—૨ ૯ ૬—

ઓને સૈયદકે ઉપર, આવ બરછી ચલાઇ;
તબ શમશીર સૈયદે, એસી રે લગાઇ. ૧
કે હાથ તો જમણા, કાટ ભુ માંયે ગિરાયા;
એ તે ચલ વે ભાગા, મોં પીછા રે ફેરાયા. ૨
જબ ભાગ જા પોચીયા, જાં બાપ થા તાંહાં;
એતે ઘોડે સુ ગિરીયા; જીવ રહેયા રે નાંહાં. ૩
યું ફના કીયે એ રે ચારૂં, અરઝોક કેરે;
જે ગુમાની થે આયે, સામી સૈયદ સવેરે. ૪
તબ સાઅદકે બેટેને, અરઝોકકુ આખા;
દેખા હાશમી લડકા, યું કરને દાખા. ૫
બોત ચાર બેટુ મુએકા, ઓસે ચંતા થી આઇ;
તો જુવાબકી =સુધીયા, ઓસે ગહી રે ભુલાઇ. ૬
તો સાઅદકે બેટેકુ, કુછ જુવાબ ના દીતા;
અને ગુસ્સે માંહે રણકે, સામી મોં રે કીતા. ૭
યું કમર રે બાંધકર, આયા સૈયદકે સામી;
હુઆ અસવાર ઘોડે પર, જે ÷તેજી રે નામી. ૮
કે +બાવ હો સેતી, ઘોડા બાત થા કરાતા;
એસા તારીફ માંહાં થા, ખુબ રે સોણાતા. ૯
એસે ઘોડા રે કુદા કર, આયા અરઝોક સામી;
જે ઇમામ રે કાસમ, કહીયે નામી. ૧૦
આવ અરઝોકે બાત કર, લીયા સૈયદકા નામા;
એ ×સંગદલ ॥બેઅનસાફ, તેં કીયા રે કામા. ૧૧
કે બેટે તો ચાર, તુ કીયે રે ફના;
તબ સઇયદને જેવાબ, દીયા સુન એ મના. ૧૨
તુ ભી ગુમાન તો બેટુંકા ખાયે ઓન સંગ જાતી;
એ સુન સુન મુમન, કહયા દન ઓર રાતી. ૧૩

રે તહી

= શુધ્ધ. ÷ તેજ. + પવન, હવા. × બેરહમી, પથ્થરનું દિલવાળો. ॥ બેઇન્સાફ.

અરઝોક મત ગમ ખાયે કર, બેટુંકુ મન આન રે,
બેટુંકુ મન આન;
સઇયદ કહે તુ +જસી, એ ભી ઓનુ સંગ જાન રે,
એ ભી ઓનુ સંગ જાન. ૧૪

—(*)—

—ર ૯ ૭—

જબ શેહઝાદેને દેખા, અરઝોક હે આયા;
ઓસે માઝી રે પણાકા, નામ શામમા સોણાયા. ૧
અને કાસમકે દલમા, કુછ =દેશત રે આઇ;
એતા બુઝને રબ પાસ, દુઆ શેહઝાદે મંગાઇ. ૨
સો ઇમામ કાસમકી, ફતે રે ચાહી;
અબ દેખને લાગે, સબ દોનુકી લડાહી. ૩
કે મુબારિઝ સે દોનુ, રણ માંહે આયે;
એ તમાશા દેખના, લોક મન રે લાયે. ૪
તબ અરઝોકે હમલા, કર નેઝા રે ડલાયા;
તબ સઇયદને નેઝે સુ, વે નેઝા રે ચુકાયા. ૫
એસે બાર રે ઘાવ, ઓને નેઝેકે કીને;
વે સઇયદને નેઝે સુ, સબ ચુકા કર દીને. ૬
તબ અરઝોકે ગુસ્સા ખા, નેઝા ઘોડેકુ લગાયા;
સઇયદ હુયે રે પિયાદે, ઘોડા ગિરીયા સોણાયા. ૭
તબ શેહઝાદેને પિયાદે દેખ, ઘોડા રે ભેજાયા;
માહંમદ બીન અનસને, લેયા બેગે રે પોચાયા. ૮
તબ સઇયદ હો અસવાર, ફેર હમલા કીતા;
પણ વાર રે સઇયદકા, વાઢ ખાલી રે સોણીતા. ૯
ભી આમના સામની, ઘાવ નેઝુકે કીતે;
વે સઇયદે ચુકાયે, સબ નેઝે સુ સુનીતે. ૧૦
તબ અરઝોક નેઝા ડાલ, તલવાર લેકર આયા;
એ સુન સુન મુમન, મન એતના લાયા. ૧૧
રે તુહી

+ જસો. = ડર.

રખ ચાવે સોહી કરે, બંદા રાખે આશ રે,
બંદા રાખે આશ;
ના ગુમાન મન કીજીયે, હોકર રહીયે દાસ રે,
હોકર રહીયે દાસ. ૧૨

—:(૦):—

— ૨૯૮ —

તબ સૈયદ ભી શમશેર, લીતી રે હાથા:
અરઝોકકે બેટેકી, રાખી થી સાથા. ૧
તબ તલવાર હાથ લે, નારા રે ડાલા;
યું શમશેર લેકર, કહયા એસ હાલા. ૨
આવ તુજે હું દેખું, તુ કેસા હે કલાતા:
અને જંગકા અઝમ, કેસા મન હે ધરાતા. ૩
કે નારા સૈયદને, એતી બાત રે સોણાઇ:
તબ અરઝોકકે નઝરૂ, વે તલવાર આઇ. ૪
કહયા અરઝોકે અફસોસ, એસ તલવાર કેરા:
કયુ તમુને પાઇ, યું પુછા રે સવેરા. ૫
તબ સઇયદ આખા, તેરે બેટેકી નિશાની;
તેરે બેટેકુ પોચાહા, તુજે બાત કહી જાની. ૬
શમશેર બાત તુજકુ, એસ સેતી રે બતાહું:
અને બેટું રે તેરેકુ, તાજે બેગે રે પોચાહુ. ૭
એતા કેને સઇયદને, ફેર રે આખા:
તુ હે સિપાઇ કેલાતા, એતના દાખા. ૮
અને તંગ ના ઘોડેકા, ખુબ ખેંચને નાંહાં:
અભી ઝીન સેતી ગિરતા, હે તુ જમીંકે માંહાં. ૯
તંગ અરઝોક દેખને કાજ, સુના બાંકા કીતા;
તબ ધસને સઇયદ, ઘાવ સર પર દીતા. ૧૦
તબ તરબુચ રીત, શીશ રે ગિરાયા;
તબ શામકે લોકુને, સબુ શોર રે કરાયા. ૧૧

* પાંકા વિચાર. † રાંદા.

અને શેહઝાદેકે લોકુને, તકબીર આખી;
એ સુન સુન મુમન, બાત એતની મન રે દાખી. ૧૨

રે તુહી.

જું તરબુચકુ હે ચીરતે, ત્યું કાટા અરઝોકકા શીશરે,
ત્યું કાટા અરઝોકકા શીશ;
સો સૈયદને ચલ મારીયા. કરને બોત મન રીસરે,
કરને બોત મન રીસ. ૧૩

—:*:—

—૨૯૯—

બોસ ઘોડે પર સઈયદ, ભયે અસવારા;
આયે શેહઝાદેકે પાસ, બાત કરને પિયારા. ૧
સો શેહઝાદેકે પાસ. ઈમામ કાસમ આયે;
અરઝોકકે ઘોડે પર, અસવાર હો સોહાયે. ૨
આવ પાસ રે ઉતર કર. આયે શેહઝાદેકે પાસા;
આવ રકાબ રે ઉપર. ગિરે હો રે દાસા. ૩
કહયા ખુદાકી સુ એક ઘુંટ. મેં પાણી રે પાહું;
તો દુશમનુ કેરા, દુર ગુમાન કરાહું. ૪
હે વખત રે પોચીયા. શેહઝાદેને આખા;
દાદા હોઝકોસરકા. પાણી પિલાવે દાખા. ૫
અબ ગમ રે પાણીકા. દુર મનથી કરના;
મા તમારી હેં રોતે. બેનકે દેરે મન ધરના. ૬
તબ કાસમ તો રજા સુ, ફેર ખીમે પાસ આયે;
તબ મા તો ફેરાક સુ. બાત રોતે સોહાયે. ૭
કહયા વાયે બેટા, પ્યારા મેરા;
કહયા વાયે તો આરામ. મેરે દલ રે કેરા. ૮
તુ દીદાર તો મોજકુ, નાંહી કાએ રે દેખાતા;
અને ઓરત ભી રોએ. બાત સુની એ બાતા. ૯

એતા સુનને કાસમ, ખેમે માંહે આયે;
અને કદમ દો માકે, શીશકુ લગાયે. ૧૦
ફેર મલને રશન, બાત રે કરાયા;
એ સુન સુન મુમન, મન અતના આયા. ૧૧

રે તુહી.

માતા રોવે દેખને, ભર ભર કાસમ નેન રે,
ભર ભર કાસમ નેન;
×હેયા ના તલ =થર રહે, જો સુની વે સબ બેન રે,
જો સુની વે સબ બેન. ૧૨

—:*:—

— ૩૦૦ —

બરહા.

કાસમ ફેર આયે સહી, નેનુ ભરાયા નીર રે;
ઝાર ઝાર માતા રોહીયે, કીતી ના તલ ભર ધીર રે. ૧
ઓરતને રશન કીયા, દલમા તો બાદલ છાયે રે;
ગરજે તો હૈયા દુઃખે ભરા, સબુર તલ ના આયે રે. ૨
કદમ તો સૈયદ કેરે, લેકર લગાયે નેન રે;
નેના તો આંસુ ચલીયે, કે કે ફેરાકકે બેન રે. ૩
આસમાન જું દેખ ઝુરીયા, એસા રશન કીયા સહી;
મેંહ રીતે નેના બરસાયે રે, એ બાત હે સુનકર લહી. ૪
કાસમ માતા પાસથી રે, માંગી સુનો આખર વદા;
માતા હમુકુ સીખ દે રે, હમ તો ચલે હો વદા. ૫
માતા જો તકદીર લખા રે, ઓસ રીતે હુએ જુદા;
હમ તો ચલે તમુસુ સહી હોકર રે, +અભી-સાઅત વદા. ૬
ઓરત લાગે ઝુરને, ઝુરે તો માતા બાળ રે;
સૈયદ નેનુ ઝુરતે, હોકર ચલે ઓનુ સુ વદા. ૭

× દિલ. = કાબુમાં. + અબઘડી.

ઘરમા તો ઝુરે ઓરતાં, અને શેહઝાદે બાર રે;
સૈયદ ઝુરે ચલતે, હુએ જો ભી અનુ સુ વદા. ૮
કહયા ઇલાહી નેં કીયા ચાયા, જે અપને ચંત રે;
પરદેશમા જુદે પડે. સૈયદ તો હુએ વદા. ૯
પરદેશમા રણમા રહે. ઘેરા ભી દીયા આવ રે;
માતા સુ માંગી સીખ રે. સૈયદ તો હુએ વદા. ૧૦
ફેલા હે મલના મલીયે. સાહેબ અસ દન રે;
=જફા નાંહી ફેર દેખના. સૈયદ તો હુએ વદા. ૧૧

— (*) —

— ૩ ૦ ૧ —

રૂબાઇ.

ભઇ બેગે આવ મેરે દીનકે.
સુન સુન એ સહી બાત રે;
રહે રે રણમા તરસે.
નબીજીકે ફરઝંદ જાત રે. ૧
પરદેશ માંહે આવ રોકીયે.
રબ બના કરે ના કો +સાર રે;
ચડિ દેસ દુશમન ×દુકીયે.
મીત કો ના હોકર કરે ॥વાર રે. ૨
એસાને એસા હે રબ અપના.
રહીયે હોને બંદે ÷આબાન રે;
ગુલસે શેહઝાદે આવ રણમા.
તરસે દાઝે સબ તન રે. ૩

* * * * *

* * * *

એક એકકુ કહી કહી હુરીજના.
આવ આવ ફના કરે તન રે. ૪

= ઝુલમ. + સારવાર. × હમલા કર્યો. ॥ મદદ. ÷ દાસ થઇને. આજીજ થઇને.

ધરતી ધ્રુજતી પંથી દેખતે,
આસમાન ×લરઝમા આયે રે;
ફરઝંદ ગુલ સે જબ નબીકે,
ચલ રણુ એકલે જાયે રે. ૫
ધરધર માંહે મરદ તીર કીકી,
ધરધર દુરીજન ધ્રાયે રે;
ધસધસ ધાવ આવ કરે,
શરમ ના મન માંહે લાયે રે. ૬
શેહઝાદે રોવે રે નૈનુ દેખતે,
ભર ભર અંખીયાં તો નીર રે;
અહલ બેત રોવે સબ ઘરમા,
એસા હાલ હુઆ સુનો વીર રે. ૭
કાસમકી માતા બોત ટળવળે,
ટળવળે ખાતુનકી જાત રે;
તરસે ઝુરમાં રહી સુકતી,
એસી વેળા હુઇ સુનો બાત રે. ૮
સૈયદ બોલે માંગી સીખડી,
રણમા જાનેકુ માતા પાસ રે;
કૉમ રચન કીયા દાઝ સુ,
રોએ રોએ =કનીજક દાસ રે. ૯

—: (૭) :—

— ૩૭૨ —

તબ માતાકુ દલાસા, કાસમને દીના;
દે ખાતુનકે દલાસા. દલ ધારને કીતા. ૧
કહયા મલના હોવેગા. અબ કેયામત દના;
હે હમુ તમુ સુ જુદાઇ, પડી આજ દના. ૨

× ધ્રુજવા લાગ્યું. = લોંડી.

* * * * * *

અબ સબુર બના, કુછ ચારા રે નાંહાં. ૩

અને કાસમ તો ચલકર, ફેર આયે રે મેદાના;
અને સાઅદકે બેટેકા, કીયા નેન રે સાના. ૪

ઓસ નિશાની ઉપર, જાના સૈયદને ચાયા;
તબ લશકર દુશમન, સબ બીચ માંહે આયા. ૫

આયે પિયાદે ને અસવાર, જું દરીયા નીરા;
લે સઇયદને ઓસમા. ઝોકા આપ રે શરીરા. ૬

યું જંગકે દરીયા, મોજા ગોતા રે ખાયા;
જા તીસ તો પિયાદે. મારે રે સોણાયા. ૭

અને પચાસ અસવાર, માર ફેરના ચાયા;
તબ ઘાવ પર ઘાવ, આવ અનુને કરાયા. ૮

તબ સઇયદકા ઘોડા. આયા રે કામા;
બાત ઘાવ લાગે સઇયદકુ, ઓસહી ઠામા. ૯

બેતાકત હુવેં. જબ લોહી બાત ચલીયા;
તબ જમીમા આયે, એસા રે સોણીયા. ૧૦

કહયા ચચા મોજકુ, પોચો રે મેરે;
યું સઇયદને ગિરતે. કહયા રે સવેરે. ૧૧

એ અવાઝ તો શેહઝાદેકે, આયા રે કાના;
એ સુન સુન મુમન, મન બેતના આના. ૧૨

રે તહી

ઇમામ કાસમ રણ માંહે રહે, પુરે લાગે ઘાવ રે,
પુરે લાગે ઘાવ;

હાક મારી ગિરતે સહી. શેહઝાદેકુ કર ચાવ રે,
શેહઝાદેકુ કર ચાવ. ૧૩

—:*:—

— ૩૦૩ —

તબ શેહઝાદે દો અસવાર, બેગે રે સધારે;
સો અસવાર ચડીએ, કાજ ભતીજા પિયારે. ૧
અને સોચ કરને ઘોડા, ઓસ ફોજમા ડલાયા;
ડાલા ઘોડા સબ લશકર, અંબેર રે ડલાયા. ૨
એ લોહીને ખાકમા, ગિરે સજ્જાદ રે પાયે;
અને દુશમન પાસથી, સબ દુર રે કરાયે. ૩
દેખો દુશમન કાડા, શીશકે કામા;
સો સીસ બીન સાઅદ, કહીયે રે નામા. ૪
ઓને ચાયા કે મોબારક, સર જુદા રે કરાવે;
એને શેહઝાદે જાકર, પોચે રે સોણાવે. ૫
મારે કમરમા, દો ભાગ ઓસકે કીને;
અને ઇમામે કાસમકુ, રણ ઉચા રે લીને. ૬
યું લેકર શેહઝાદે, ડેરેમા આયે;
અને ગોદમાં શીશ લે, આપ બેઠે રે સુણાયે. ૭
મોં આપસકા અનુકે, મોં સામી રે કીતા;
અને દુઆ ખેર ઓનકે, હકમા માંગી રે સોનીતા. ૮
અને માતા ભી સજ્જાદકી, ભી ખાતુન રે કહીયે;
એ હોડ થે રૂદન, કરતે લહીયે. ૯
તબ કાસમને અનુકુ, દેખ ખોલે રે નેના;
અને તબસ્સુમ કરાને, જીવ દીયા અંત મેના. ૧૦
તબ સારે રે બીબીમા, શોર રે પડીયા;
યું સબુને રૂદન, બાત દેખતે કરીયા. ૧૧
માતા રોએ કૈવે કાસમ, ખોલ દેખ મોજે નેના;
એ સુન સુને મુમન, રાખ દલ મેના. ૧૨

રે તુહી

રોયે કેંવે વાએ કાસમા, કાં દેખુ અબ નેંન રે,
કાં દેખુ અબ નેંન;
હૈયા નાંહી ફાટતા, અજબ એ સુનતે બેન રે,
અજબ એ સુનતે બેન. ૧૩

—:*:—

—૩૦૪—

બરહા.

માતા કેંવે વાએ કાસમ, નેંના તો ખોલ મુજે દેખ રે;
કાસમ તો બોલે નાંહી, પોચાયે હાલ કહયા લેખ રે. ૧
વાએ નુર દીદ મેરે, દેખું કાં ફેર તોજે નેંન રે;
રદન કરે માતા સહી, કેં કેં તો એસે બેન રે. ૨
ખાતુન ભી રોવે ઘણા, તરાસે નાંહી અજબ હીયા;
કાસમ કેરે લોહી સુ, નેંનુમા લે સુરમા કીયા. ૩
લોહી લગાવે મોંહુકુ, ખાતુન રોવે નેંન રે;
બરહા દેયા ઓનુ તનમા, કહે ફેરાકકે બેન રે. ૪
માતા કેંવે તુ બોલ રે કાસમ, કર મોજે બાત રે;
વાએ તુ દીદ નુરકે, વાએ તો તેરી જાત રે. ૫
નેંના તુ કાસમ ખોલને, બોલ બોલ મીઠા બોલ રે;
વાએ તુ દીદ નુરકે જીવ, નાંહી તેરે તોલ રે. ૬
વરલાવે યું માતા કરે, ખાતુન ભી રોવે સહી;
×બીછરન લીને દુઃખ સુ; =બેરાગ બયાન કેવે સહી. ૭
પંખી ભી સુનો ઉડતા રોવે, રદન સુન આપ કાન રે;
અજબ નાંહી કે થરથરી ધરતી, ભી આસમાન માન રે. ૮
નંને તો બાળ ટળવળે, તરસે ના પાવે નીર રે;
હોઠ સુકે તન દાઝે, દુઃખ સેવે શરીર રે. ૯

× જુદાઇ. = ફિરાક.

ચાવે સોહી આપ કરે, એસા હે સુરીજનહાર રે;
મીતકુ ×દોની દુઃખ દેહ કર, અંતે હે કરતા પિયાર રે. ૧૦
સુન સુન ભાઇ દીનકે, કામ નાંહી ગુમાન રે;
દુનિયાકા અવળા રંગ હે, રબ પીત સેતી માન રે. ૧૧

—:(૦):—

— ૩૦૫ —

ફરાદ.

સુન ભાઇ મરના હે;
દીનકે ભાઇ મરના હે. ૧
ઘોરમા જા કર ધરના હે;
÷પુરસીશ કિંઆ કરના હે. ૨
ઓસ સેતી તો ડરના હે;
ઘડી ઘડી પલ મરના હે. ૩
તલ તલ બુઝા મરના હે;
રબકે પાસ ચલના હે. ૪
હિસાસ કિંઆં બી ભરના હે;
વે ડર મનમા ધરના હે. ૫
મુએ પેલા તો મરના હે;
તાજ દુનિકુ કરના હે. ૬
હો અનરા ચલના હે;
દુનિયા મનમા ધરના હે. ૭
એસે એસે કરના હે;
સબ તન બુઝા મરના હે. ૮
બુઝા ધુતી દુનિયા હે;
દોની તલ તલ ફનિયા હે. ૯
અમર નાંહી રહેના હે;
એ સહી મનમા દેના હે. ૧૦
એ ચંતા મન દેના હે;
સુન સુન એસે બેના હે. ૧૧

—(*)—

× દુનિયામાં. ÷ પુછ. સવાલ.

--૩૦૬--

સુનો ઇમામ રે કાસમ, હુએ શહીદ રે બાજા;
અબુબકર રે આયે. એસા સોણા રે અવાઝા. ૧
સો મુરતઝા અલીકે. બેટે રે કહીયે;
વે ઓરમાઇ ભાઇ, શેહઝાદેકે લહીહે. ૨
કે ઇમામ હુસેનકે. ભાઇ રે જાનો;
સો અબુબકર. નામ રે પછાનો. ૩
અનુ આવને. આખા ભાઇ સુનો રે મેરે;
કે મોજકુ રજા. તમે દેઓને સવેરે. ૪
કે ખુન જા ×ખાસુંકા, મેં રણ માંહે ચાહું;
મેં બેરીકી હો રીતે. જા જંગ રે કરાહું. ૫
મેં ખાસુંકાજ જીવુકુ. જા કરૂં રે =નિસારા;
સો તમારે કદમ પર. મેં જીવ લે વારા. ૬
તબ શેહઝાદેને અનુકુ. રજા રે દીતી;
એ મેદાનમા આયે. એસી બાત રે સોણીતી. ૭
આવ ઓનુને કીયા. પુરા જંગ રે સામાના;
આવ શેકીયા ધસ કર. રણ મેદાના. ૮
અનુ ઓચકને ઘોડેકુ. કહી ફોજું ડલાયા;
પણ સામી તો અનુકે. કોઇ રે ના આયા. ૯
અનુ માર માર કહીયુંકુ, લે ધુલ બેલે કીતે;
જું ખેત માંહે +પાથરે. કીયે રે સોણીતે. ૧૦
પણ મોબારિઝ આનુ સુ. કો' હુઆ રે નાંહાં;
એ સુન સુન મુમન. રાખો દલકે માંહાં. ૧૧

રે તુહી.

જે ચાવે સોહી કરે. આપ સુરીજનહાર રે.
આપ સુરીજનહાર;
નામ તો ઓસકા લીજીયે. નત નત દલકે પિયાર રે.
નત નત દલકે પિયાર. ૧૨

—:✻:—

× સગા વહાલાંઓનું. = કુરબાન કરવું. + ઢગલા.

—૩૦૭—

તબ દુશમન સારે, હો એગઠે આયે;
તબ ઓનુકુ લેકર, ઘેરેમા બાયે. ૧
આવ ઘાવ પર ઘાવ, તીર રે ઙલાયે;
તબ એકીસ ઝખમ, લાગે અનુકુ સોણાયે. ૨

* * * * * *

બોત દુશમન ઓનુને, માર ફના રે કરાયે. ૩
એ શહીદ તો હુવડે, ઓસ ઠામ રે સહી;
દેખો ચાતા હે ત્યું કરતા, વે આપ રે દહી. ૪
ભી ઓનુ બાજ ઉમર બીન, અલી રે કહીયે;
સો અબુબકર કેરે, ભાઇ રે લહીયે. ૫
અને આરમાઇ શેહઝાદેકે, ભાઇ રે કલાયે;
એ રજા તો માંગ કર, રણ માંહે આયે. ૬
અનુ ધસ આવ ઘોડા, મેદાન કુદાયા;
આવ મુબારિઝ તલબ, રણમા કરાયા. ૭
પણ મુબારિઝ આનુ સુ. કો' હુઆ રે નાંહાં;
આનુ બાત રે બકાકે, સબ રણકે માંહાં. ૮
આખર ઘોડા તો આનુને, લે ફોજમા ડલાયા;
ધસ દુશમન મારે, સાઠ રે સોણાયા. ૯
એ તો શહીદ તો હુવડે, અનુકી જાતી;
એ રણ માંહે રહે, અસી સોણીરે બાતી. ૧૦
એ સુન સુન બાતી, સહી કર લીજે;
અને એક કર રબકુ, મન એતના દીજે. ૧૧

રે તુહી.

તરસે રીત પતંગકી, હોને શહીદ દેખાયે રે,
હોતે શહીદ દેખાયે;
એસા સુરીજનહાર હે, કરે જેતા આપ ચાયે રે,
કરે જેતા આપ ચાયે. ૧૨

—:*:—

સુચનાઃ-

મોમિન ભાઈઓની જાણ ખાતર જણાવીયે છીયે કે.

"મકતુલ નામા" ભાગ ૧ લો.

૨૦૭ બયાને પુરૂં થાય છે.

ઈમામ હુસેન (રે. અ.) ના જંગના વધુ અહેવાલ

જાણવા માટે જુઓ

"મકતુલ નામા" ભાગ ૨ જો.

-:o:-

—: દીવાને મશાયખ. :—

—:*:—

નેર ફસલો

—(*)—

નામ.		કિંમત.
[૧]	નુર નામા	... ...
[૨]	મેઅરાજ નામા	રૂા. ૩—૦—૦
[૩]	ગઝવાત	,, ૩—૦—૦
[૪]	ગિરદીયહ	... ...
[૫]	મોઅજીઝાત	રૂા. ૩—૮—૦
[૬]	વિસાલ નામા	... ...
[૭]	ખુલફાએ રાશેદીન	રૂા. ૩—૦—૦
[૮]	મકતુલ નામા ભાગ ૧	રૂા. ૪—૦—૦
[૯]	મકતુલ નામા ભાગ ૨	... ...
[૧૦]	ઇમાન ભાગ ૧	રૂા. ૩—૦—૦
[૧૧]	ઇમાન ભાગ ૨	... ...
[૧૨]	ઇબાદત ભાગ ૧	રૂા. ૩—૪—૦
[૧૩]	ઇબાદત ભાગ ૨	... ...

—:*:—

નોટઃ— ઉપર બતાવેલ કિતાબોમાં જેના સામે કિંમત લખેલ છે, તે કિતાબો છપાઇ ગઇ છે.